

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

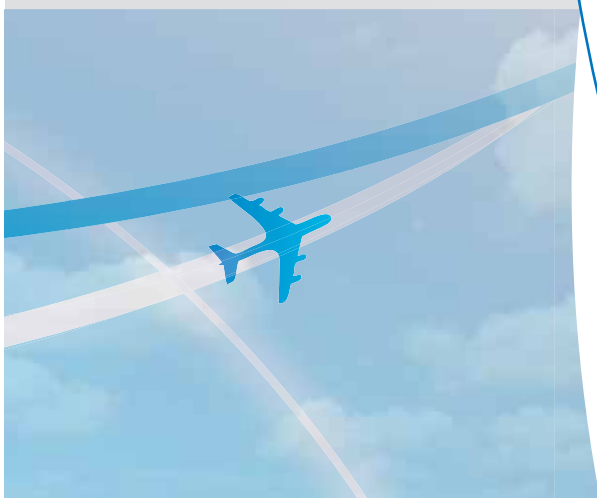

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosovo
Civil Aviation Authority of Kosovo

Raport vjetor

Godišnji izveštaj
Annual Report

2012

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Raport vjetor 2012

VIZIONI

“ Të jemi kredibilë dhe të pranuar globalisht si rregullator i aviacionit civil i një niveli të lartë, i radhitur para të tjerëve në rajon dhe më gjerë sa i përket sigurisë së aviacionit.”

MISIONI

“ Të krijojmë një ambient të aviacionit në përputhshmëri me standardet ndërkombëtare, përmes monitorimit të vazhdueshëm, partneritetit me industrinë dhe nivelit të lartë të kompetencës profesionale së personelit.”

Përmbajtja

1. LISTA E SHKURTESAVE	5
2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	6
3. DISA FJALË RRETH NESH	8
3.1 Bordi Mbikëqyrës i AAC-së	9
3.2 Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së	9
3.3 Struktura organizative e AAC-së	9
3.4 Të hyrat financiare të AAC-së	10
3.5 Pagat e personelit të AAC-së	11
3.6 Sistemi për menaxhim të cilësisë	11
a) Politikat e AAC-së	11
b) Manuali i cilësisë	11
c) Auditimi i brendshëm	11
d) Matja e kënaqshmërisë së shfrytëzuesve të shërbimeve të AAC-së	12
e) Rishikimi i menaxhmentit	12
f) Përmeshja e planit të veprimit 2012	12
3.7 Dhënia e qasjes në dokumente publike	13
4. MUNDËSIA E ANËTARËSIMIT TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS NË ICAO	13
5. PËRSHKRIMI I HAPËSIRËS AJRORE TË KOSOVËS	13
5.1 Hapja e hapësirës së lartë ajrore të Kosovës	14
6. Marrëveshja e shërbimeve ajrore midis Kosovës dhe Emirateve të Bashkuara Arabe	15
7. MARRËVESHJA MBI HAPËSIRËN E PËRBASHKËT EVROPIANE TË AVIACIONIT (MARRËVESHJA HPEA)	16
7.1 Projekt-raporti i vizitës vlerësuese të Ekspertëve të Komisionit nga viti 2011	17
8. AUDITIMI I AAC-së NGA PROGRAMI ISIS I KE-së	17
9. ÇËSHTJET E AVIACIONIT TË NDËRLIDHURA ME INTEGRIMIN EVROPIAN	17
9.1 PVPE- ja dhe Studimi i fizibilitetit	17
9.2 Takimi sektorial i transportit në kuadër të DPSA-së	18
10. BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL	18
a) Mbështetja dhënë Ministrisë së Infrastrukturës	18
b) Bashkëpunimi dhe përkrahja MPB-së në rregullimin e sigurimit të aviacionit	18
c) Memorandum Bashkëpunimi me Autoritetin Regullativ të Hekurudhave	19
d) Bashkëpunimi me KFOR-in	19
e) Vizita e Komisionit Parlamentar për ZHEITI	19
11. ZHVILLIMI I MJKËSISË SË AVIACIONIT	20
12. AKTIVITETI I AAC-SË NË RRAFSHIN NDËRKOMBËTAR	20
12.1 Bashkëpunimi dypalësh në fushën e aviacionit civil	20
a) Bashkëpunimi dypalësh me Shqipërinë	20
b) Bashkëpunimi dypalësh me Maqedoninë	21
c) Bashkëpunimi dypalësh me Francën	21
d) Bashkëpunimi dypalësh me Italinë	22
12.2 Raportet me Agjencinë Evropiane të Sigurisë Ajrore (EASA)	22
12.3 Raportet me ECAC-un	22
12.4 Koordinimi i asistencës teknike në fushën e aviacionit	23
a) Binjakëzimi midis AAC-së së Kosovës dhe asaj të Francës	23
b) Projekti EASA-IPA	24
c) Programi ISIS	24
13. AKTIVITETI RREGULLATOR	25
13.1 Siguria e fluturimeve	25
a) Inspektimet e aeroplanëve të huaj	25
b) Auditimet e operatorëve të aviacionit	26
c) Raportimi i ndodhive në aviacion	27
d) Mallrat e rrezikshme	28
e) Mbikëqyrja e aviacionit të përgjithshëm	29
13.2 Shërbimet e navigacionit ajror	29
a) Mbikëqyrja e vazhdueshme e Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror	30
b) Mbikëqyrja e mirëmbajtjes së kompetencës profesionale të stafit operacional në OSHNA	31
c) Ndryshimet në sistemet e OSHNA-s	31
d) Lëshimi i certifikatave mjekësore dhe licencave për kontrollorët e trafikut ajror	32
13.3 Aerodromet	33
a) Certifikimi i ANP "Adem Jashari" LKIA si furnizues i shërbimeve në tokë për palë të treta	33
b) Certifikimi i ofruesit të shërbimeve në tokë për furnizim të aeroplanëve me derivate në ANP "Adem Jashari" LKIA	34
c) Inspektimet në ANP "Adem Jashari" LKIA	34
d) Zbatimi i rregulloreve në fushën e aerodromeve	34
e) Rishikimi i Master Planit të ANP "Adem Jashari" LKIA	35
f) Shtrimi emergjent gjithëpërfshirës në ANP	35
13.4 Rregullimi ekonomik	36
a) Mbikëqyrja ekonomike e aeroportit	36
b) Mbikëqyrja ekonomike e OSHNA	36
c) Mbikëqyrja ekonomike e shërbyesve në tokë	36
14. AKTIVITETI LEGJISLATIV	37
14.1 AKTET NËNLIGJORE	37
a) Transparenca në procesin legjislativ-rregullator	37
b) Aktet nënligjore të nxjerra në vitin 2012	38
14.2 Marrëveshja në mes AAC-së dhe Zyrës së Gazetës Zyrtare të Republikës së Kosovës	39
15. PUBLIKIMET TEKNIKE PËR INDUSTRIJËN DHE MANUALËT E BRENDSHËM	39
a) Publikimet teknike për industrinë e aviacionit civil	39
b) Manualët e brendshëm	40
16. ADMINISTRATA DHE BURIMET NJERËZORE	41
16.1 Burimet njerëzore dhe procedurat administrative	41
a) Auditimi nga Njësia Qendrore Harmonizuese për Auditim të Brendshëm	41
b) Auditimi nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës	41
c) Auditimi nga Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale	41
d) Auditimi nga Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës	42
16.2 Financat dhe Buxheti	42
a) Të hyrat	42
b) Shpenzimet buxhetore	42
c) Buxheti i AAC-së për vitin 2013	42
16.3 Prokurimi gjatë vitit 2013	45
17. TRAJNIMET PROFESIONALE	46
18. STATISTIKAT	46

1. LISTA E SHKURTESAVE

AAC	Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Kosovës
MI	Ministria e Infrastrukturës
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
MIE	Ministria e Integritimit Evropian
MF	Ministria e Financave
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
MPMS	Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
KHAIA	Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike
NATO	Organizata e Traktatit të Atlantikut Verior
KFOR	Forcat e Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
KE	Komisioni Evropian
HPEA	Hapësira e Përbashkët Evropiane e Aviacionit
EULEX	Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit
IPA	Instrumenti i Para-anëtarësimit
ISIS	Zbatimi i Qiellit të Vetëm Evropian në Evropën Juglindore
ANP	Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës “Adem Jashari”
OSHNA	Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror në ANP
KTA	Kontrolli i Trafikut Ajror
ANTA	Agjencia Nacionale e Trafikut Ajror (Shqipëri)
ICAO	Organizata Ndërkombëtare e Aviacionit Civil
ECAC	Konferenca Evropiane e Aviacionit Civil
EUROCONTROL	Organizata Evropiane për Sigurinë e Navigacionit Ajror
EASA	Agjencia Evropiane për Sigurinë e Aviacionit
IATA	Asociacioni Ndërkombëtar i Transportit Ajror
ISO	Organizata Ndërkombëtare e Standardizimit
AOC	Certifikata e Operatorit Ajror
FTO	Organizatë Trajnuese e Fluturimeve
AME	Ekzaminues Mjekësor të Aviacionit
AMC	Qendra e Mjekësisë së Aviacionit
ZABKC	Zyra për Auditim të Brendshëm dhe Kontroll të Cilësisë në AAC
ZAPK	Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës
KPM	Komisioni i Pavarur Mbikëqyrës

2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

AAC-ja është një agjenci e pavarur rregullatore e ngarkuar me rregullimin e aspekteve të sigurisë së aviacionit civil dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror. Rregullimi ekonomik i aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror nënkupton miratimin e tarifave për shfrytëzimin e shërbimeve që ofrojnë këta operatorë. AAC-ja ka kapacitet të plotë juridik. AAC-ja është organizatë e vetëfinancuar buxhetore dhe autoritet publik, e cila iu nënshtrohet dispozitave përkatëse mbi organizatat buxhetore dhe autoritetet publike në ligjet dhe aktet e tjera nënligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës.

AAC-ja vetëfinancohet nga të ardhurat e dedikuara, siç përcaktohet në Ligjin nr. 3/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë. Sipas Nenit 25 të Ligjit nr. 3/L-051 për Aviacionin Civil, të ardhurat e dedikuara të AAC-së përbëhen nga:

- taksat të cilat ndërlidhen me aviacionin, detyrimet dhe tarifet;
- një përqindje nga shërbimet e navigacionit ajror që ofrohen brenda hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës;
- tarifet për sigurinë e pasagjerëve dhe tarifet e certifikimit dhe licencimit; dhe
- donacionet, grantet dhe përkrahjet (mbështetjet) tjera financiare ose teknike të caktuara për AAC-në.

AAC-ja udhëhiqet nga Drejtori i Përgjithshëm. Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së është emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës me Vendimin nr. 6/37 të datës 25 shtator 2008. Mandati i tij zgjat pesë (5) vjet në përputhje me nenin 20.4 të Ligjit për Aviacionin Civil. Puna e AAC-së mbikëqyrret nga Bordi Mbikëqyrës prej pesë anëtarësh. Qeveria e Republikës së Kosovës ka emëruar Bordin Mbikëqyrës të AAC-së me Vendimin nr. 4/71 të datës 03 korrik 2009, të ndryshuar me Vendimin Nr.03/83 të datës 25 shtator 2009.

Një ndër fushat e rëndësishme të veprimtarisë së AAC-së është nxjerrja e akteve nënligjore për zbatim të standardeve ndërkombëtare të aviacionit civil dhe transponimi i legjislacionit përkatës të BE-së në fushën e aviacionit civil, si detyrim i Republikës së Kosovës nga Marrëveshja për Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit (Marrëveshja HPEA). Përveç tjerash, gjatë vitit 2012, AAC-ja ka kompletuar kornizën ligjore me të cilën është bërë i mundur zhvillimi më i hovshëm i aviacionit të përgjithshëm në Republikën e Kosovës. Gjithashtu, janë bërë të aplikueshme në Republikën e Kosovës edhe disa standarde të avancuara në fushën e rregullimit të aerodromeve dhe shërbimeve të navigacionit ajror.

Projekt-raporti i ekipit vlerësues të KE-së vë në dukje përparimin e qartë që është bërë nga AAC-ja në përmbushjen e kërkesave të periudhës së parë kalimtare të Marrëveshjes HPEA në Kosovë. Këto kërkesa janë kryesisht transponim dhe zbatim i legjislacionit relevant të BE-së. Në tetor të vitit 2012, AAC-ja, sikur të gjithë rregullatorët tjerë të aviacionit në rajon, i është nënshtuar edhe një auditimi nga programi ISIS i KE-së. Auditorët kanë vlerësuar lart përparimin e dukshëm dhe përmbajtësor të AAC-së në krahasim me vendet e rajonit sa i përket zbatimit të rregulloreve të BE-së në fushën e navigacionit ajror. Sipas raportit të ekipit të ekspertëve pas këtij auditimi, AAC-ja ka arritur nivelin 9,5 të indikatorëve të performancës në shkallën prej 1 deri në 10.

Inspektorët e AAC-së kanë kryer inspektime dhe auditime për të garantuar që operimet e aviacionit civil në Republikën e Kosovës kryhen në përputhje me standardet në fuqi. Këto inspektime dhe auditime janë bërë në Aeroportin Ndërkombëtar të Prishtinës "Adem Jashari", Ofruesin e Shërbimeve të Navigacionit Ajror dhe në kompanitë e huaja ajrore që operojnë në Prishtinë. Inspektimet kanë treguar që operimet kryhen në përputhje me standardet e sigurisë. Sidoqoftë, në disa raste janë identifikuar disa devijime nga standardet, por të cilat nuk e kanë rrezikuar nivelin e sigurisë. Këto devijime janë adresuar urgjentisht dhe operatorëve u është kërkuar të hartojnë plane veprimi për t'i mbyllur devijimet në përputhje me kërkesat dhe rekomandimet e AAC-së. Në çdo rast inspektorët tanë kanë përcjell punën e operatorëve deri në mbylljen e devijimeve të identifikuara. Është inkurajues fakti që inspektorët vërejnë një ngritje të vazhdueshme të vetëdijes së operatorëve dhe një proaktivitet të tyre për të mbajtur sigurinë në standardet më të larta të mundshme.

Këtë vit, AAC-ja ka bërë për herë të parë miratimin e operatorit të aeroportit si ofrues i shërbimeve në tokë, që nënkupton, vlerësimin e kushteve të sigurisë, ekonomike dhe atyre të sigurimit të një operatori i cili jep shërbimet

e trajtimit të udhëtarëve, përpunimit të bagazhit, shërbimet në platformë për aeroplanët etj. AAC-ja është një nga rregullatorët e parë në rajon që ka përfunduar procesin e certifikimit të aeroportit si ofrues i shërbimeve në tokë.

Poashtu, AAC-ja ka filluar vlerësimin e aplikacionit të Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror të Republikës së Kosovës ANP “Adem Jashari” Sh.A. për certifikim sipas standardeve të BE-së, të cilat janë në fuqi edhe në vendin tonë. Ky proces planifikohet të përmbyllet në vitin 2013.

AAC-ja ka qenë shumë e angazhuar në hapjen e hapësirës së lartë ajrore të Republikës së Kosovës për mbikalime. Këtë vit, Këshilli i NATO-s, në bazë të përgjegjësiqë ka në hapësirën ajrore të Kosovës, ka vendosur që ofrimi i shërbimeve të navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës përkohësisht t’i delegohet Hungarisë, përmes agjencisë HungaroControl. HungaroControl-i do ta ofrojë këtë shërbim në bashkëpunim të ngushtë me ANP “Adem Jashari” Sh.A. Pritet që avionët e parë të fluturojnë hapësirën e lartë ajrore të Kosovës në gjysmën e dytë të vitit 2013.

Gjatë vitit 2012, AAC-ja ka përfunduar të gjitha veprimet e nevojshme për ngritjen e sistemit për menaxhim të cilësisë, sipas Standardit Ndërkombëtar ISO 9001:2008 duke përfshirë hartimin e Politikës së Cilësisë, të gjitha proceseve dhe procedurave të punës, hartimin dhe miratimin e Manualit të Cilësisë dhe manualëve të departamenteve, matjen e kënaqshmërisë së shfrytëzuesve të shërbimeve të AAC-së etj. Në tremujorin e parë të vitit 2013, synojmë certifikimin ndërkombëtar të AAC-së sipas standardit të cilësisë së shërbimeve ISO 9001:2008.

AAC-ja ka bashkëpunuar ngusht me institucionet tjera përgjegjëse për aviacionin civil në Republikën e Kosovës në mënyrë që i tërë sistemi rregullator dhe mbikëqyrës i shtetit të funksionojë i koordinuar dhe në përputhje me standardet dhe praktikatat më të mira ndërkombëtare. Poashtu, është ofruar ndihma profesionale në fushën e aviacionit civil për institucionet tjera qeveritare, çdo herë kur kjo është kërkuar. Në këtë kontekst, AAC-ja është autorizuar nga MI-ja të udhëheqë negociatat bilaterale me autoritetet aeronautike të Emirateve të Bashkuara Arabe që rezultuan me parafimim e një Marrëveshje për Shërbime Ajrore midis dy vendeve tona.

Kemi pasur gjithashtu një bashkëpunim të shtuar teknik me autoritetet homologe në rajon dhe më gjerë. Për më tepër, AAC-ja ka nënshkruar një Memorandum Mirëkuptimi me AAC-në e Francës për bashkëpunim teknik në sfera të ndryshme të aviacionit civil.

Edhe pse AAC-ja po ftohet dhe po merr pjesë në çdo aktivitet të organizuar nga Agjencia Evropiane e Sigurisë së Aviacionit (EASA), kërkesa e AAC-së për të nënshkruar aranzhime pune me këtë Agjenci ende nuk është miratuar nga Komisioni Evropian për arsye politike jashtë fushëveprimit të AAC-së dhe autoriteteve tjera të vendit tonë.

Në fund të tetorit u përmbyll projekti i binjakëzimit me AAC-në e Francës, i financuar nga BE-ja, prej të cilit përfituan AAC-ja, MI-ja, MPB-ja dhe Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si autoritete publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Ekspertët nga AAC-ja e Francës kanë mbajtur 22 trajnime teorike dhe praktike nga fusha e sigurisë ajrore, sigurimit ajror, aerodromeve, shërbimeve të navigacionit ajror, rregullimit ekonomik, mjedisit si dhe mbrojtjes në punë për zyrtarët kosovarë.

Në qershor 2012, Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës (ZAPK) ka publikuar raportin e auditimit për pasqyrat financiare të AAC-së për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2011. Në raportin e ZAPK-së rezulton se AAC-ja nuk ka bërë asnjë shkelje në asnjë nga pikat e fushëveprimit të këtij auditimi.

Buxheti i Autoritetit të Aviacionit Civil për vitin 2012 ishte 750,498.00 €. Në rishikimin gjashtëmujor të buxhetit, AAC-së i është miratuar buxhet shtesë prej 39,060.00 € në kategorinë paga dhe mëditje, në përputhje me miratimin e Kuvendit për punësimin e gjashtë punëtorëve të rinj. Pas rishikimit, buxheti i miratuar i AAC-së për vitin 2012 ishte 789,558.00 €. Gjatë vitit fiskal 2012, AAC-ja ka realizuar 95% të buxhetit të miratuar.

AAC-ja investon në ngritjen profesionale dhe mbajtjen e kapaciteteve profesionale të personelit të vet, në përputhje me standardet dhe praktikatat e rekomanduara ndërkombëtare. Në bazë të një plani paraprakisht të miratuar trajnimesh, gjatë vitit 2012 personeli i AAC-së ka ndjekur trajnime të financuara nga donatorët si dhe trajnime të financuara nga buxheti i AAC-së.

Edhe në vitin 2012 vazhdoi rritja e numrit të udhëtarëve që kanë fluturuar për/nga Prishtina. Gjatë vitit 2012 ky numër ka arritur në 1.527.134, në krahasim me 1.422.302 sa ishte në vitin 2011, që paraqet një rritje prej 7,37%.

3. DISA FJALË RRETH NESH

Më 13 mars 2008, Parlamenti i Republikës së Kosovës ka miratuar Ligjin nr. 3/L-051 për Aviacionin Civil. Ligji ka hyrë në fuqi më 15 qershor 2008. Ligji për Aviacionin Civil, përveç tjerash, themeloi Autoritetin e Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës (AAC).

Nga 1 janari 2009, AAC ka marrë kompetencat e plota në përputhje me ligjin për aviacionin civil. AAC-ja është njëra nga autoritetet publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Ligji përcakton që Ministria e Infrastrukturës (MI) është përgjegjëse për rregullimin ekonomik të transportit ajror, ndërsa Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) është përgjegjëse për rregullimin e aspekteve të sigurimit të aviacionit. Ligji gjithashtu themelon Komisionin për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si institucion që funksionon në kuadër të Zyrës së Kryeministrit të Republikës së Kosovës.

AAC-ja është një agjenci e pavarur rregullatore e ngarkuar me rregullimin e aspekteve të sigurisë së aviacionit civil dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror. Rregullimi ekonomik i aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror nënkupton miratimin e tarifave për shfrytëzimin e shërbimeve që ofrojnë këta operatorë. AAC-ja ka kapacitet të plotë juridik dhe për punën e vet i përgjigjet Kuvendit të Republikës së Kosovës. AAC-ja është organizatë e vetëfinancuar buxhetore dhe autoritet publik dhe i nënshtrohet dispozitave përkatëse mbi organizatat buxhetore dhe autoritetet publike në ligjet dhe aktet e tjera ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës.

AAC është përgjegjëse për:

- zbatimin e legjislacionit mbi aviacionin civil dhe zbatimin e politikave të miratuara nga MI-ja ose Qeveria në fushën e aviacionit civil; ofrimin e këshillave dhe propozimeve për MI-në, Qeverinë dhe Kuvendin lidhur me politikën dhe legjislacionin nga fusha e aviacionit civil; nxjerrjen e rregulloreve implementuese dhe urdhrave të navigacionit ajror, në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil dhe Marrëveshjen mbi Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit, me qëllim të zbatimit të politikave të aviacionit civil të MI-së dhe legjislacionit përkatës nga fusha e aviacionit civil;
- lëshimin e licencave, certifikatave dhe lejeve në përputhje me kompetencat dhe përgjegjësitë e AAC-së të përcaktuara nga Ligji për Aviacionin Civil;
- rregullimin e sigurisë së transportit ajror në Republikën e Kosovës;
- rregullimin e ekonomisë së aeroporteve dhe shërbimeve të navigacionit ajror;
- ofrimin e këshillave për MI-në në lidhje me përgatitjen nga Ministri të propozimpolitikave mbi shfrytëzimin e hapësirës ajrore të Kosovës të cilat i përmbushin nevojat e shfrytëzuesve, duke pasur parasysh sigurinë kombëtare, faktorët ekonomikë dhe mjedisorë dhe nevojën për standarde të larta të sigurisë;
- mbikëqyrjen dhe sigurimin e zbatimit në mënyrë efektive të legjislacionit, standardeve, rregullave, procedurave dhe urdhrave të aviacionit civil, përveç kur, me Ligjin për Aviacionin Civil ose me një akt tjetër themelor juridik, ky funksion shprehimisht i është dhënë MI-së ose një autoriteti tjetër publik;
- shpërndarjen e informatave për publikun rreth çështjeve relevante mbi funksionet dhe aktivitetet e AAC-së;
- marrjen e masave, kryerjen e hetimeve dhe inspektimeve dhe nxjerrjen urdhrave, rregullave, rregulloreve dhe/ose procedurave të cilat AAC-ja me arsye i konsideron të nevojshme për (i) zbatimin e rregullt dhe të ligjshëm të dispozitave të Ligjit për Aviacionin Civil ose (ii) ushtrimin e rregullt dhe të ligjshëm të kompetencave dhe detyrave të cilat i janë dhënë AAC me këtë ligj; dhe
- ushtrimin e funksioneve të tjera të cilat kanë të bëjnë me Aviacionin Civil në Kosovë që i janë dhënë AAC-së sipas Ligji për Aviacionin Civil ose një akti tjetër themelor juridik.

AAC-ja ka vazhduar të publikojë Buletinën mujor. Qëllimi i buletinit është që të gjitha palët e interesit, duke përfshirë këtu edhe komunitetin e aviacionit, të njihen më për së afërmi me punën e AAC-së dhe zhvillimet mujore në sektorin e aviacionit civil. Ky buletin tashmë është shndërruar në një forum për të gjithë profesionistët dhe entuziastët e aviacionit civil në Republikën e Kosovës. Buletinët mujorë janë postuar në faqen AAC-së në internet, në mënyrë që të interesuarit për punën tonë të kenë informata të përditësuara gjatë tërë vitit.

3.1 BORDI MBIKËQYRËS I AAC-SË

Veprimtaria e AAC-së mbikëqyrë nga Bordi Mbikëqyrës, i cili përbëhet nga pesë anëtarë. Bordi vepron me orar jo të plotë dhe takohet së paku një herë për çdo tremujor kalendarik. Bordi Mbikëqyrës është përgjegjës për mbikëqyrjen dhe shqyrtimin e (i) aktiviteteve dhe vendimeve të AAC-së mbi çështjet administrative, ekzekutive, rregullative dhe të licencimit, dhe (ii) të gjitha aspekteve të menaxhimit financiar, të ardhurave dhe shpenzimeve të AAC-së. Drejtori i Përgjithshëm i dorëzon Bordit Mbikëqyrës raport gjithëpërfshirës të punës çdo tre muaj dhe raportin vjetor në fund të çdo viti kalendarik. Gjatë vitit 2012, Bordi Mbikëqyrës ka mbajtur katër mbledhje të rregullta dhe tri takime tjera plotësuese, në të cilat ka shqyrtuar raportet tremujore të AAC-së dhe ka diskutuar çështjet brenda kompetencave të Bordit, të përmendura nën (i) dhe (ii) më lart.

Anëtarët e Bordit Mbikëqyrës janë emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës me Vendimin nr. 4/71 të datës 03 korrik 2009, të ndryshuar me Vendimin nr. 3/83 të datës 25 shtator 2009. Sipas Ligjit për Aviacionin Civil, mandati i Kryesuesit të Bordit, dhe i një anëtarë të Bordit është dyvjeçar, mandate këto të cilat kanë skaduar në korrik të 2011-tës. AAC-ja ka kërkuar zyrtarisht nga Ministria e Infrastrukturës në vitin 2011 që të propozojë në Qeveri kandidatë të rinj për këto dy pozita; megjithatë, deri në fund të vitit 2012, Bordi ka punuar me tre anëtarë. Kjo, nuk e ka penguar Bordin të funksionojë dhe marrë vendime, pasi sipas Ligjit për aviacionin civil kuorumi i nevojshëm për funksionim dhe vendimmarrje është shumica e anëtarëve të Bordit, që i bie tre prej pesë votave. Që nga korriku 2011, Bordi është kryesuar nga z. Kosum Kosumi.

3.2 DREJTORI I PËRGJITHSHËM I AAC-SË

AAC-ja udhëhiqet nga Drejtori i Përgjithshëm i Aviacionit Civil, i cili punon me orar të plotë. Drejtori i Përgjithshëm është zyrtari i AAC-së, i cili është përgjegjës për menaxhimin e përditshëm dhe vendimmarrjen në AAC. Drejtori i Përgjithshëm përgjigjet para Kuvendit lidhur me përputhshmërinë e AAC-së me politikat e aviacionit civil si dhe të gjitha ligjet dhe standardet e zbatueshme në Republikën e Kosovës.

Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së është emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës më 25 shtator 2008 përmes Vendimit nr. 6/37, pas propozimit të Ministrit të Transportit dhe Postë-Telekomunikacionit. Mandati i Drejtorit të Përgjithshëm zgjat pesë (5) vjet. Drejtori i Përgjithshëm mund të riemërohet nga Qeveria edhe për mandate të tjera pasuese me kohëzgjatje të njëjtë.

3.3 STRUKTURA ORGANIZATIVE E AAC-SË

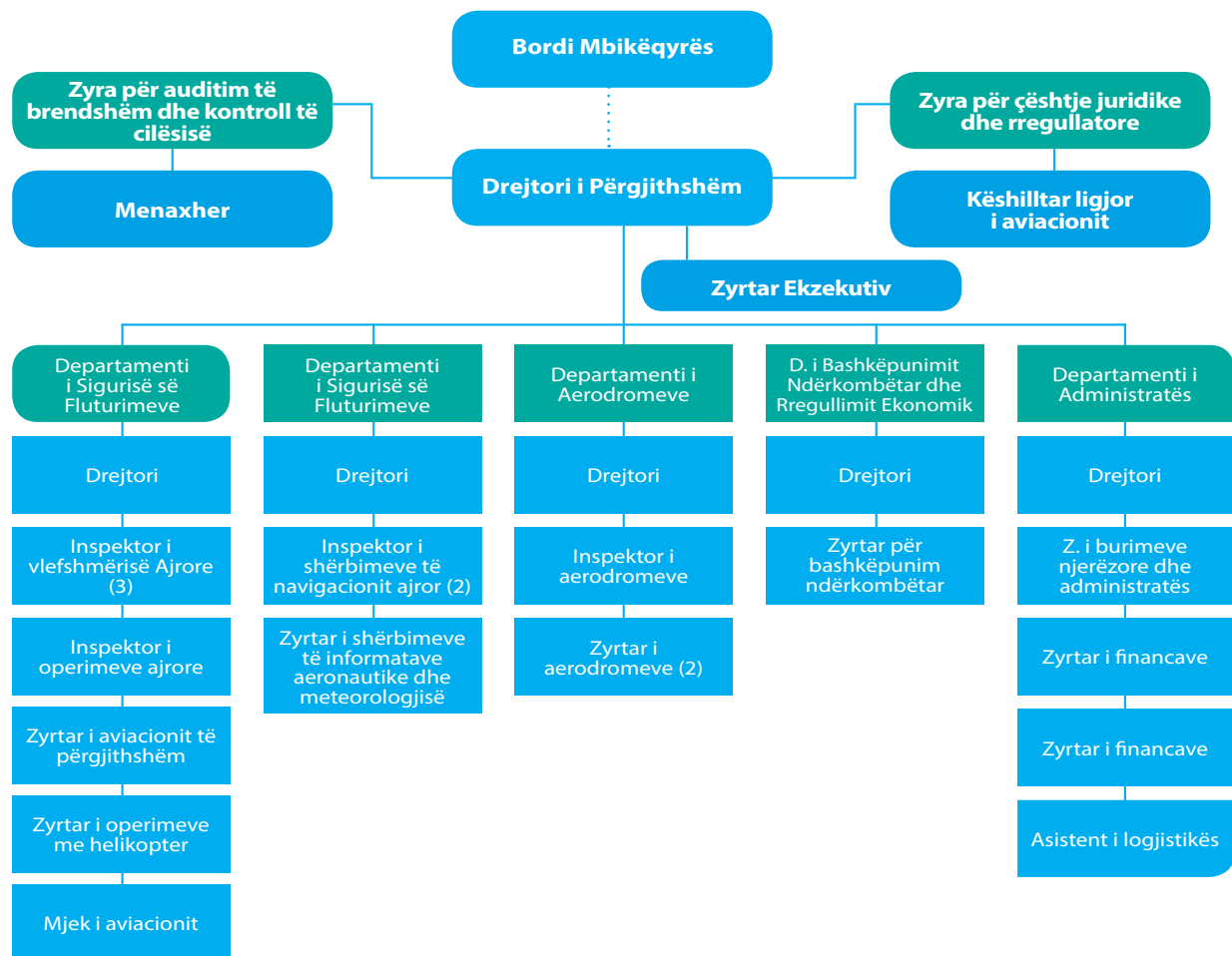
Në bazë të Rregullores për organizimin dhe funksionimin e brendshëm dhe sistemimin e vendeve të punës saj, struktura organizative e AAC-së përbëhet nga:

- a) Zyra e Drejtorit të Përgjithshëm
 - i) Zyra e auditimit të brendshëm dhe kontrollit të cilësisë
 - ii) Zyra për shërbime juridike dhe çështje rregullatore
 - iii) Zyra për marrëdhënie me publikun
- b) Departamenti i Sigurisë së Fluturimeve
- c) Departamenti i Shërbimeve të Navigacionit Ajror
- d) Departamenti i Aerodromeve
- e) Departamenti për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Rregullim Ekonomik të Aviacionit
- f) Departamenti i Administratës dhe Burimeve Njerëzore

Në vazhdim është skema organizative e AAC-së, në përputhje me Rregulloren e funksionimit të brendshëm dhe sistemimin e vendeve të punës.

Fig 1. Skema organizative e AAC-së

3.4 TË HYRAT FINANCIARE TË AAC-SË

AAC-ja vetëfinancohet nga të ardhurat e dedikuara, siç përcaktohen në Ligjin nr. 3/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë. Sipas Nenit 25 të Ligjit nr. 3/L-051 për Aviacionin Civil, të ardhurat e dedikuara të AAC-së përbëhen nga:

- taksat të cilat ndërlidhen me aviacionin, detyrimet dhe tarifet;
- një përqindje nga shërbimet e navigacionit ajror që ofrohen brenda hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës;
- tarifat për sigurinë e pasagjerëve dhe tarifat e certifikimit dhe licencimit; dhe
- donacionet, grantet dhe përkrahjet (mbështetjet) tjera financiare ose teknike të caktuara për AAC-në.

Që nga 1 janari 2009 zbatohet Rregullorja 2008/7 për përcaktimin e tarifës së sigurisë së udhëtarëve që udhëtojnë me fluturime komerciale nga Kosova. Kjo Rregullore përcakton një tarifë sigurie prej 2 eurosh për çdo udhëtar që niset nga Kosova me fluturime komerciale. Fondet e mbledhura nga kjo tarifë sigurie janë të ardhura të dedikuara për AAC-në me qëllim të mbulimit të shpenzimeve operative në pajtim me Ligjin nr. 3/L-051 për Aviacionin Civil.

Duke filluar që nga gjysma e vitit 2011, AAC-ja me anë të Rregullores 7/2011 ka siguruar bazën ligjore për mbledhjen e tarifave për shërbimet të cilat ajo i ofron, siç janë shërbimet për dhënien e licencave, lejeve, certifikatave të ndryshme dhe kryerjen e inspektimeve dhe auditimeve, të gjitha këto brenda kompetencave të AAC-së për rregullimin e aviacionit civil në Republikën e Kosovës.

Më shumë mbi të hyrat e AAC-së në vitin 2012 mund të lexohet në pjesën 16.2 a) të këtij raporti.

3.5 PAGAT E PERSONELIT TË AAC-SË

Siguria e aviacionit civil është misioni dhe prioriteti numër një i Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës. Si rregullator i aviacionit civil ne sigurojmë që operimet ajrore në Republikën e Kosovës kryhen në përputhje me ligjin e aplikueshëm dhe standardet ndërkombëtare, duke përfshirë legjislacionin dhe standardet e aviacionit në Bashkimin Evropian. Për ta arritur këtë mision, një rregullator i aviacionit civil ka nevojë për personel shumë të kualifikuar dhe me përvojë për t'i hartuar standardet, procedurat, rregulloret dhe për të siguruar zbatimin e tyre nga operatorët përmes mbikëqyrjes së vazhdueshme, inspektimeve dhe auditimeve.

Sipas Nenit 24.2 të Ligjit për Aviacionin Civil, pagat e personelit të AAC-së caktohen nga Drejtori i Përgjithshëm pas shqyrtimit dhe miratimit nga Ministri i Financave. Në caktimin e nivelit të pagave, ligji përcakton që, përveç kriterëve profesionale për personelin, duhet të merren parasysh edhe rrogat e personelit të industrisë së aviacionit (aeroportit, kontrollit të trafikut ajror, kompanive ajrore) standard ky i kërkuar edhe nga dokumentet e Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil (ICAO). Niveli i pagave të personelit të AAC-së është miratuar më 20 mars 2009 nga Ministri i Ekonomisë dhe Financave, pas propozimit të Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së. Rroga e Drejtorit të Përgjithshëm të AAC-së është caktuar më pas nga Qeveria në përputhje me Nenin 20.2 të Ligjit për Aviacionin Civil.

3.6 SISTEMI PËR MENAXHIM TË CILËSISË

Gjatë vitit 2012, AAC-ja ka përfunduar të gjitha veprimet e nevojshme për ngritjen e sistemit për menaxhim të cilësisë, sipas Standardit Ndërkombëtar ISO 9001:2008. Veprimet kryesore në këtë drejtim kanë qenë hartimi i Politikës së Cilësisë, hartimi dhe miratimi i Manualit të Cilësisë dhe manualëve të departamenteve, identifikimi dhe hartimi i të gjitha proceseve dhe procedurave të punës, mbajtja e auditimit të brendshëm për kontroll të cilësisë në AAC, rishikimi i menaxhmentit si dhe matja e kënaqshmërisë së shfrytëzuesve të shërbimeve të AAC-së.

a) Politikat e AAC-së

Në kuadër të ngritjes së sistemit për menaxhim të cilësisë, menaxhmenti i AAC-së ka përcaktuar politikën e cilësisë, nga e cila duhet të udhëhiqet secili nëpunës në kryerjen e detyrave të veta.

Politika e Cilësisë

Është politikë e Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës (AAC) të krijojë, zbatojë dhe mirëmbajë një sistem për menaxhim të cilësisë brenda organizatës, përmes të cilit sigurohet realizimi i plotë i detyrave të AAC-së, me qëllim të garantimit të një ambienti të sigurt dhe konkurrues në aviacionin civil në Republikën e Kosovës.

Për ne, shfrytëzuesit e shërbimeve tona janë shumë të rëndësishëm, prandaj, ne përpiqemi që të ofrojmë shërbime sa më cilësore, duke matur kënaqshmërinë e tyre, duke përmirësuar vazhdimisht efektivitetin dhe efikasitetin e punës sonë, duke monitoruar performancën tonë kundrejt objektivave të vendosura dhe duke promovuar përfshirjen e punëtorëve në të gjitha proceset e punës.

Është obligim i menaxhmentit dhe i secilit punëtor në AAC që gjatë gjithë kohës t'u përmbahen legjislacionit në fuqi dhe procedurave të dokumentuara të punës, të përshkruara në manualin e cilësisë dhe dokumentet tjera të ndërlidhura.

b) Manuali i cilësisë

Manuali i cilësisë është njëra ndër kërkesat kryesore të Standardit ISO 9001:2008. Sipas kërkesës, në manual është përshkruar mënyra se si në këtë autoritet janë rregulluar fusha të ndryshme të veprimtarisë, duke përfshirë edhe mënyrën e menaxhimit të organizatës, politikat e saj, si dhe kapacitetet dhe strukturën e saj organizative.

AAC-ja ka krijuar strukturë të tillë të dokumentacionit, ku pjesë përbërëse e manualit të cilësisë janë manualët e departamenteve. Secili departament në AAC ka krijuar një dokument, i cili përshkruan detajisht punët, proceset e punës, procedurat dhe të gjitha dokumentet tjera përcjellëse.

c) Auditimi i brendshëm

Në shtator është mbajtur auditimi i brendshëm i sistemit për menaxhim të cilësisë në AAC. Qëllim i auditimit ishte

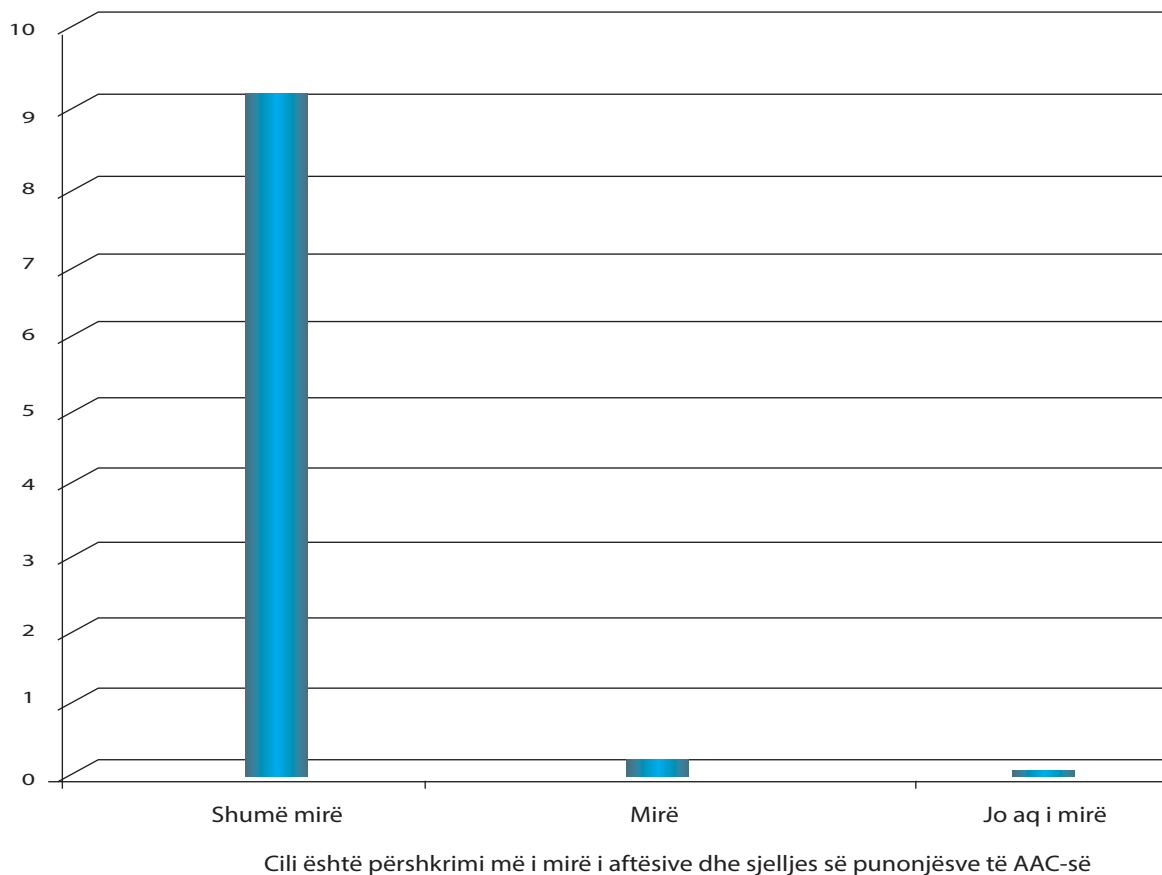

verifikimi i përmbushjes së kërkesave të Standardit ISO 9001:2008. Raporti i auditimit është dorëzuar te Drejtori i përgjithshëm dhe në bazë të gjetjeve të dalta nga ky raport është krijuar edhe plani i veprimit nga udhëheqësit e njësive organizative në AAC.

d) Matja e kënaqshmërisë së shfrytëzuesve të shërbimeve të AAC-së

Në fund të vitit është bërë matja e kënaqshmërisë së shfrytëzuesve të shërbimeve që i ofron AAC-ja. Qëllimi i matjes është identifikimi i pakënaqësive në lidhje me cilësinë e shërbimeve të AAC-së dhe dokumentacionit që e harton AAC-ja, si dhe përmirësimi i sistemit të punës bazuar në pakënaqësitë e identifikuara nga shfrytëzuesit e shërbimeve tona. Për këtë qëllim, janë kontaktuar të gjithë shfrytëzuesit e shërbimeve tona si dhe personeli i AAC-së dhe u është kërkuar plotësimi i pyetësorëve, me të cilët kanë bërë vlerësimin e punës së AAC-së. Të gjithë të anketuarit e kanë pasur mundësinë e plotësimit të pyetësorëve në mënyrë anonime.

Aftësia dhe sjelljet e personelit të AAC-së

Raportet e matjes kanë rezultuar të jenë shumë pozitive, dhe rekomandimet e dhëna për përmirësim, AAC-ja i ka reflektuar në plan të veprimit për vitin në vijim.

e) Rishikimi i menaxhmentit

AAC-ja ka realizuar takimin përmbledhës të vitit 2012, të quajtur rishikim i menaxhmentit, në përputhje me standardin e aplikueshëm të ISO-s. Në këtë takim dyditor, menaxhmenti ka vlerësuar tërë punën e bërë gjatë vitit që u përmbyll, me qëllim të vlerësimit të rezultateve të arritura dhe identifikimit të ngecjeve në realizim. Takimi ka rezultuar me veprimet e nevojshme gjatë vitit në vijim për përmirësim të sistemit dhe ngritje të efektshmërisë.

f) Përmbushja e planit të veprimit 2012

Në fillim të vitit, AAC-ja ka hartuar planin e punës për vitin 2012. Ky plan pune përmban planin e aktiviteteve

mbikëqyrëse, trajnimeve të nevojshme të personelit si dhe planin e veprimit. Plani është përcjell dhe është rishikuar çdo tre muaj nga menaxhmenti, në bazë të cilit edhe është raportuar te Bordi Mbikëqyrës. Sipas indikatorëve matës, plani i veprimit për vitin 2012 është realizuar mbi 90%.

3.7 DHËNIA E QASJES NË DOKUMENTE PUBLIKE

Përmes Vendimit nr. 19/2012, Drejtori i përgjithshëm ka emëruar zyrtarin për komunikim me publikun, në të njëjtën kohë përgjegjës për pranimin dhe shqyrtimin e kërkesave të personave juridikë dhe fizikë për qasje në dokumentet publike të AAC-së, në përputhje me Ligjin nr. 03/L-215.

Gjatë vitit 2012, AAC-ja ka pranuar gjithsejtë 6 kërkesa, të cilave u është përgjigjur pozitivisht brenda afatit të parashikuar me ligj. Pesë nga kërkesat janë shtruar nga qytetarët ndërsa 1 nga gazetarët. Nga ana përmbajtësore, 4 kanë qenë kërkesa për statistika e 2 janë klasifikuar si “të tjera”.

4. MUNDËSIA E ANËTARËSIMIT TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS NË ICAO

Më 14 dhjetor 2012, Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së i ka dërguar Ministrit të Infrastrukturës dhe Ministrit të Punëve të Jashtme një përmbledhje me titull “Mundësitë e Republikës së Kosovës për anëtarësim në ICAO”. Përpos informatave të përgjithshme mbi ICAO-n, e cila është agjenci e specilizuar e OKB-së, dhe shpjegimit të procedurës formale për anëtarësim të shteteve në këtë organizatë, dokumenti ofron një skenar të hollësishëm për pranimin e Republikës së Kosovës në ICAO, duke marrë parasysh se Republika e Kosovës tashmë është anëtare e dy agjencive tjera të specializuara të OKB-së dhe se anëtarësimi në ICAO nuk e ka parakusht anëtarësimin në OKB.

AAC-ja, në koordinim me MI-në dhe MPJ-në, gjithashtu ka filluar hulumtimet dhe kontaktet në nivel teknik për të përgatitur terrenin për dorëzim të aplikimit zyrtar për anëtarësim në ICAO nga institucionet përkatëse të Republikës së Kosovës.

5. PËRSHKRIMI I HAPËSIRËS AJRORE TË KOSOVËS

Hapësira ajrore e Kosovës, që nga shtatori i vitit 1999 është pjesë e “Hapësirës së Përbashkët Operacionale të Ballkanit – JOA” të NATO-s, nën kontrollin operacional të Qendrës së Kontrollit të Operimeve të Kombinuara Ajrore 5 (Combined Air Operations Control 5 - CAOC5). Kjo hapësirë ajrore është hapësirë e kontrolluar, në të cilën ofrohen shërbime për trafikun ajror.

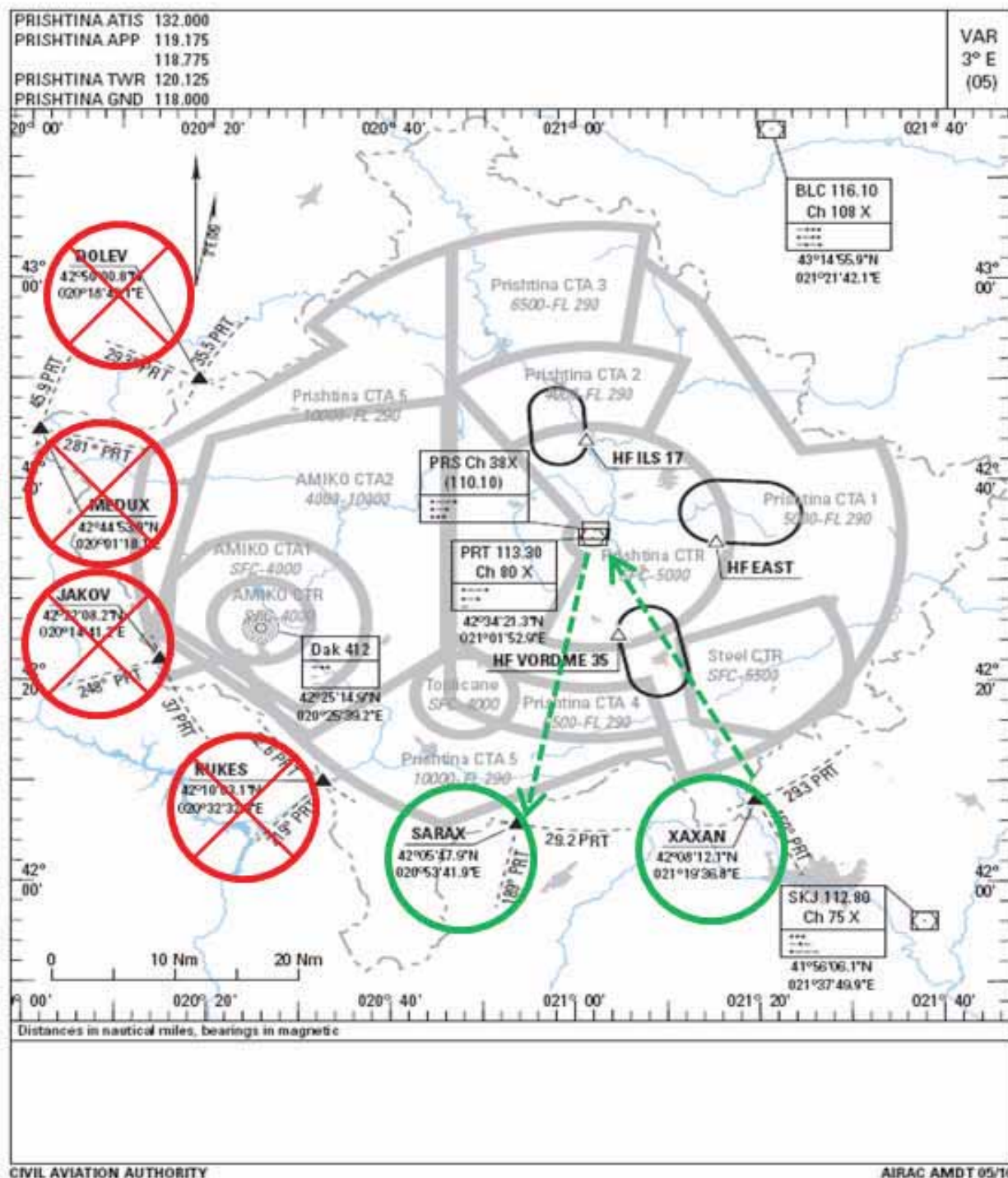
Që nga prilli i vitit 2004, hapësira e ultë ajrore e Kosovës (niveli i fluturimit FL 290 e më poshtë – rreth 9 km lartësi) është nën kontrollin e ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës (ANP) “Adem Jashari”, i cili ofron shërbime të trafikut ajror dhe aerodromeve për aeroplanët në afërsi të ANP-së. Hapësira e ulët ajrore është e klasifikuar si hapësirë e klasit D dhe F, në përputhje me Aneksin 11 të ICAO-s mbi klasifikimin e hapësirës ajrore. Hapësira e lartë ajrore (mbi FL 290) e Kosovës është e mbyllur për trafik komercial.

Në figurën e mëposhtme është paraqitur struktura e hapësirës ajrore të Kosovës. Aktualisht vetëm 2 korridore përdoren për trafik komercial drejt/nga ANP “Adem Jashari”, e këto janë XAXAN dhe SARAX, në pjesën jugore të Kosovës, në kufi me Maqedoninë. Në ndërkohë është duke u punuar në hapjen e dy korridoreve tjera MEDUX/DOLEV dhe KUKES/JAKOV që lidhin Kosovën me Malin e Zi, gjegjësisht Shqipërinë.

AREA CHART - ICAO

KOSOVO AIRSPACE

5.1 HAPJA E HAPËSIRËS SË LARTË AJRORE TË KOSOVËS

Që nga përfundimi i luftës, hapësira e lartë ajrore e Republikës së Kosovës (mbi 9 km) është e mbyllur për mbikalime të avionëve civilë dhe është nën autoritetin e NATO-s. Hapësira nën 9 kilometra kontrollohet nga Ofruesi i Shërbimeve

të Navigacionit Ajror ANP “Adem Jashari”. Kontrollorët tanë të trafikut ajror ofrojnë shërbime për ngritje dhe aterime nga Prishtina, si dhe për fluturimet tjera brenda territorit të Republikës së Kosovës (të shumtën helikopterë të KFOR-it).

Kontrolli i trafikut ajror në hapësirën ajrore të Kosovës është nën mbikëqyrjen rregullatore të Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës. Që nga shpallja e pavarësisë, autoritetet e Republikës së Kosovës janë duke punuar ngushtë me NATO-n, KFOR-in, BE-në, ICAO-n dhe hisedarët tjerë në rajon për normalizimin e hapësirës ajrore të Ballkanit, dhe në veçanti, për hapjen e hapësirës së lartë ajrore të Kosovës për mbikalime të avionëve civilë. Ky aktivitet zhvillohet në kuadër të Nismës së NATO-s: Mbledhja për normalizimin e hapësirës ajrore të Ballkanit (Balkans Airspace Normalization Meeting - BANM). NATO, njësoj sikur edhe autoritetet e vendit tonë, është shumë e përkushtuar për hapjen e hapësirës së lartë ajrore. Interesim të madh kanë edhe kompanitë ajrore, sepse mbi Kosovë kalojnë disa rrugë që historikisht janë shfrytëzuar shumë në trafikun ajror ndërkombëtar.

Këshilli i NATO-s, në kuadër të përgjegjësisë të NATO-s në hapësirën tonë ajrore, në prill të vitit 2012 ka marrë vendim që ofrimi i shërbimeve të navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës përkohësisht t'i delegohet Hungarisë dhe ofruesit hungarez HungaroControl. Ky vendim është marrë pas një procesi të gjatë dhe i cili ka kërkuar mbështetje unanime nga gjithë shtetet anëtare të NATO-s. AAC-ja gjithashtu ka qenë pjesë aktive e këtij procesi dhe ka ofruar përkrahjen e nevojshme teknike dhe profesionale, si dhe ka përfaqësuar autoritetet vendimmarrëse të vendit në të gjitha panelet teknike të NATO-s.

Me qëllim të komunikimit zyrtar të këtij vendimi, më 9 maj, AAC-në e vizitoi z. Istvan Talla, Zv/Ndihmës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, me bashkëpunëtorë. Në këtë takim morën pjesë edhe përfaqësues të Ministrisë së Infrastrukturës, menaxhmenti i HungaroControl-it dhe menaxhmenti i ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror të Kosovës ANP “Adem Jashari”. HungaroControl prezantoi planin e punës sipas të cilit pritet që diku në qershor të vitit 2013 të fillojnë mbikalimet e aeroplanëve civilë në hapësirën e lartë ajrore të Republikës së Kosovës.

Në vazhdim të këtij procesi pritet që autoritetet kosovare dhe ofruesi ynë i shërbimeve të navigacionit ajror do të përcaktojnë detajet teknike me NATO/KFOR-in dhe HungaroControl-in. Kjo do të bëhet përmes lidhjes së një numri marrëveshjesh teknike.

6. MARRËVESHJA E SHËRBIMEVE AJRORE MIDIS KOSOVËS DHE EBA

Marrëveshjet bilaterale të transportit ajror janë instrumente ndërshtetërore që rregullojnë hyrjen në treg të kompanive të rregullta ajrore. Kjo bën pjesë në lëmin e rregullimit ekonomik të transportit ajror dhe sipas ligjit është përgjegjësi e MI-së.

Më 27 qershor 2012, AAC-ja ka pranuar një kërkesë nga Autoriteti i Përgjithshëm i Aviacionit Civil i Emirateve të Bashkuara Arabe (EBA) për të filluar konsultimet drejt negocimit dhe lidhjes së një marrëveshje bilaterale për shërbime të transportit ajror në mes dy vendeve tona.

Pamje nga takimi bilateral

Delegacionet e Qeverive të Republikës së Kosovës dhe Emirateve të Bashkuara Arabe u takuan në Prishtinë, më 17 shtator 2012, me qëllim të negocimit të marrëveshjes, me ç'rast edhe u parafua Marrëveshja nga kryesuesit e të dy delegacioneve, Drejtorët e Përgjithshëm të Aviacionit Civil, z. Dritan Gjonbalaj (Republika e Kosovës) dhe z. Saif Mohammed Al Suwaidi (EBA). Në të njëjtën kohë, palët nënshkruan një Memorandum Mirëkuptimi i cili lejon fillimin e menjëhershëm të shërbimeve gjersa të mos jenë kryer procedurat brendshme ligjore në të dy shtetet.

Marrëveshja e parafuar nuk ka kufizime në numrin e kompanive ajrore, numrin e fluturimeve midis dy vendeve apo numrin e udhëtarëve në çdo fluturim. Marrëveshja do të nënshkruhet nga ministrat përkatës të të dy shteteve në një moment të përshtatshëm protokollar.

Si rezultat i kësaj Marrëveshjeje, kompania "Air Arabia" filloi operimet nga Prishtina në Sharxhah në muajin nëntor.

7. MARRËVESHJA MBI HAPËSIRËN E PËRBASHKËT EVROPIANE TË AVIACIONIT (MARRËVESHJA HPEA)

Marrëveshja HPEA (European Common Aviation Area – Hapësira e Përbashkët Evropiane e Aviacionit) është një marrëveshje multilaterale që krijon një treg të brendshëm unik dhe ligje të njëjta në fushën e aviacionit, e nënshkruar në mes të qeverive të vendeve të Bashkimit Evropian, Islandës, Norvegjisë dhe shteteve të Ballkanit perëndimor. UNMIK-u e ka nënshkruar këtë Marrëveshje në emër të Kosovës dhe e ka deklaruar përkohësisht të aplikueshme më 10 tetor 2006. Republika e Kosovës, përmes Deklaratës së Pavarësisë, përveç tjerash, ka marrë përsipër të gjitha detyrimet ndërkombëtare të Kosovës, duke përfshirë edhe ato të nënshkruara në emrin tonë nga UNMIK-u. Këto detyrime përfshijnë edhe zbatimin e Marrëveshjes HPEA. Zbatimi i Marrëveshjes HPEA në Republikën e Kosovës është bërë i detyrueshëm edhe përmes Ligjit për Aviacionin Civil. Megjithatë, Republika e Kosovës ende nuk ka marrëdhënie kontraktuale me BE-në fushën e aviacionit civil.

Edhe pse të gjitha palët janë pajtuar që Marrëveshjen HPEA ta zbatojnë në nivel administrativ, ajo ende nuk ka hyrë zytarisht në fuqi pasi që nuk është ratifikuar nga të gjitha shtetet anëtare të BE-së. Sipas njoftimit të fundit të Komisionit Evropian të nëntorit 2012, Marrëveshjen HPEA ende nuk e kanë ratifikuar Belgjika, Greqia dhe Irlanda. Danimarka ka filluar procesin e ratifikimit.

7.1 PROJEKT-RAPORTI I VIZITËS VLERËSUESE TË EKSPERTËVE TË KOMISIONIT NGA VITI 2011

Pas vizitës vlerësuese të ekipit të ekspertëve të pavarur, të cilët në emër të Komisionit Evropian gjatë periudhës 8-10 nëntor 2011 patën vlerësuar nivelin e zbatimit të Marrëveshjes HPEA në Kosovë, z. Matthew Baldwin, Drejtor për Çështje të Aviacionit dhe Transport Ndërkombëtar në Komisionin Evropian, më 30 tetor 2012 i ka dërguar AAC-së projekt-raportin e përgatitur nga këta ekspertë. Në letër thuhet se ky projekt-raport vë në dukje përparimin e qartë të vendit tonë në zbatimin e dispozitave të Marrëveshjes HPEA dhe kuadrit ligjor të BE-së në fushën e aviacionit. Vendi ynë tash e disa vite është duke marrë nga KE-ja Raporte Progresi me vlerësime pozitive për zbatimin e legjislacionit të BE-së në fushën e aviacionit civil.

8. AUDITIMI I AAC-së NGA PROGRAMI ISIS I KE-së

Më 23-25 tetor, AAC-ja është audituar nga ekipi i auditorëve të Programit ISIS (program i Komisionit Evropian – Implementimi i legjislacionit të qiellit të vetëm evropian në Evropën Juglindore). Ky auditim, që ishte i njëjtë me auditimet që organizon EASA në shtetet anëtare të saj, kishte për qëllim vlerësimin e nivelit të AAC-së në rolin e Autoritetit Mbikëqyrës Kombëtar dhe verifikimin e nivelit të implementimit të rregulloreve të BE-së që janë të obligueshme për Republikën e Kosovës në kuadër të Marrëveshjes HPEA.

Në fokus të këtij auditimi ishin Rregullorja 12/2009 e AAC-së që transponon Rregulloren 2096/2005 të KE-së, Rregullorja 13/2009 e AAC-së që transponon Rregulloren 1315/2007 të KE-së, Rregullorja 9/2009 e AAC-së që transponon Rregulloren 550/2004 të KE-së, Rregulloret 11/2009 dhe 14/2009 të AAC-së që transponojnë Rregulloret 552/2004 dhe 482/2008 të KE-së dhe Rregullorja 4/2008 që transponon Direktivën 2006/23 të KE-së.

Gjatë auditimit u vlerësua niveli dhe përshtatshmëria e dokumentacionit të AAC-së, me theks të veçantë në departamentin e SHNA-së, siç janë doracakët dhe materialet udhëzuese dhe ndihmëse, si dhe niveli i implementimit të rregulloreve të lartpërmendura të KE-së dhe përputhshmëria e AAC-së me të gjitha dispozitat e KE-së sa i përket mbikëqyrjes së shërbimeve të navigacionit ajror.

Rezultatet e auditimit ishin pozitive. Ekipi i auditorëve u shpreh se në përgjithësi AAC-ja kishte arritur të hartonte dokumentacionin e nevojshëm dhe të zbatonte rregulloret e aplikueshme në nivel pothuajse të njëjtë me shtetet anëtare të BE-së. Në shkallën prej 1 deri në 10 të indikatorëve të performancës, auditorët vlerësuan AAC-në me 9,5. Ky auditim kishte për qëllim të përgatisë AAC-në për një auditim të mirëfilltë që do të mund të organizohej nga EASA në të ardhmen e afërt.

9. ÇËSHTJET E AVIACIONIT TË NDËRLIDHURA ME INTEGRIMIN EVROPIAN

9.1 PVPE- JA DHE STUDIMI I FIZIBILITETIT

AAC-ja ka raportuar në periudha tremujore te MIE në kuadër të Planit të Veprimit të Partneritetit Evropian në lidhje me zhvillimet në procesin e përafrimit të legjislacionit në Republikën e Kosovës dhe kushteve tjera që dalin nga Marrëveshja HPEA.

Gjatë periudhës 7 maj - 8 qershor 2012, AAC-ja poashtu ka dhënë inputin e saj në pyetjet që kanë të bëjnë me transportin ajror dhe aviacionin civil në Pyetësorin e Studimit të Fizibilitetit të Komisionit Evropian për Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit, të cilin Ministria e Integrimeve Evropiane (MIE) e ka koordinuar dhe përgatitur për Qeverinë e Republikës së Kosovës.

Në gusht, MIE i ka dorëzuar Komisionit Evropian një raport plotësues me inputet e institucioneve të Kosovës, duke përfshirë edhe AAC-në. Në përgjigje të kësaj, më 23 tetor 2012 është botuar një Komunikatë e Komisionit për Studimin e Fizibilitetit për një Marrëveshje Stabilizim-Asociimi ndërmjet Bashkimit Evropian dhe Kosovës. Dokumenti i punës i Stafit të Komisionit, i cili shoqëron këtë dokument, bën vetëm një koment sa i përket fushëveprimin të AAC-së, që është kërkesa për certifikimin e Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror ANP “Adem Jashari” në përputhje me standardet e BE-së. Ky proces kishte filluar më herët nga AAC-ja dhe OSHNA ANP “Adem Jashari”, ndërsa në dhjetor është pranuar edhe aplikacioni i kompletuar për certifikim. Më 26 dhjetor 2012, Qeveria e Kosovës ka miratuar Planin e Veprimit për negociimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (PVMSA), ku sa i përket kësaj sfide të identifikuar në Studimin e Fizibilitetit thuhet se AAC-ja do ta kryejë obligimin e saj në lidhje me certifikimin e OSHNA-së shumë shpejt.

9.2 TAKIMI SEKTORIAL I TRANSPORTIT NË KUADËR TË DPSA-SË

Më 22 dhe 23 maj në Bruksel, Qeveria e Kosovës dhe Komisioni Evropian (KE) kanë mbajtur takimin e tyre të rregullt të Dialogut për Procesin e Stabilizim-Asociimit (DPSA) lidhur me Transportin, Mjedisin, Energjinë dhe Zhvillimin Rajonal.

Ndër institucionet kosovare që raportuan për transport ishte edhe AAC-ja, si një nga autoritetet përgjegjëse në sektorin e aviacionit civil. Zyrtarët e KE-së në takim kanë deklaruar se Kosova po vazhdon të tregojë progres të vazhdueshëm në zbatimin e Marrëveshjes HPEA dhe se po pritet raporti i ekspertëve për vlerësimin e kryer në nëntor të vitit 2011 për të parë përmbushjen e kushteve të fazës së parë. Gjatë takimit është përmend vështirësia e nënshkrimit të marrëveshjes midis AAC-së dhe Agjencisë Evropiane për Siguri të Aviacionit (EASA) dhe u tha se dy drejtoritë në KE (ELARG dhe MOVE) po punojnë së bashku në këtë drejtim. Pyetjet që iu adresuan AAC-së kishin të bënin me hapësirën e lartë ajrore të Kosovës dhe ligjin për agjencinë e shërbimeve të navigacionit ajror.

10. BASHKËPUNIMI NDËRINSTITUCIONAL

AAC-ja ka bashkëpunuar ngusht me institucionet tjera përgjegjëse për aviacionin civil në Republikën e Kosovës në mënyrë që i tërë sistemi rregullator dhe mbikëqyrës i shtetit të funksionojë i koordinuar dhe në përputhje me standardet dhe praktikën më të mira ndërkombëtare. Poashtu, është ofruar përkrahje profesionale në fushën e aviacionit civil për institucionet tjera të shtetit.

a) Mbështetja dhënë Ministrisë së Infrastrukturës

AAC-ja ka vazhduar t'i ofrojë MI-së përkrahje profesionale kurdo që kjo është kërkuar.

Janë përgatitur instrumentet transponuese për Rregulloren (KE) nr. 1107/2006 lidhur me të Drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe personave me lëvizshmëri të zvogëluar gjatë udhëtimit nëpërmjet ajrit, rregullore që i përket fushës së të drejtave të udhëtarëve, si dhe për Rregulloren (KE) nr. 80/2009 mbi Kodin e sjelljes për sistemet e kompjuterizuara të rezervimit, rregullore e cila mbron konkurrencën në fushën e sistemeve të rezervimit kompjuterik. AAC-ja ka vazhduar ta përkrahë MI-në edhe në shqyrtimin e rasteve që kanë të bëjnë me të drejtat e udhëtarëve.

b) Bashkëpunimi dhe përkrahja MPB-së në rregullimin e sigurimit të aviacionit

AAC-ja ka vazhduar asistimin e Ministrisë së Punëve të Brendshme në lëmin e rregullimit të sigurimit të aviacionit civil. Janë mbajtur takime të rregullta me inspektorët e MPB-së për përgatitjen dhe koordinimin e veprimeve në lidhje me mbikëqyrjen dhe vlerësimin e masave të sigurimit të aviacionit civil në ANP “Adem Jashari” LKIA. Në vijim janë paraqitur aktivitetet kryesore në këtë lëmi gjatë vitit 2012, të cilat janë kryer në përputhje me Memorandumin e Mirëkuptimit të nënshkruar midis Ministrit të Punëve të Brendshme dhe Drejtorit të Përgjithshëm të Autoritetit të Aviacionit Civil, më 2 korrik 2009.

- Janë aprovuar kartelat e reja identifikuese të personelit dhe lejet e veturave të ANP “Adem Jashari” LKIA, të cilat janë në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe do të përdoren nga janari i vitit 2013.

- Janë kryer tri inspektive të sigurimit në ANP “Adem Jashari” LKIA. Inspektimi i parë ka pasur për qëllim vlerësimin e gjendjes aktuale të sigurimit dhe zbatimit të legjislacionit kombëtar të kësaj fushe. Inspektimi i dytë ka pasur të bëjë me kontrollin e udhëtarëve nga ana e operatorëve të skenimit dhe pajisjen e automjeteve me leje për qasje në zonat e kufizuara. Ndërsa qëllimi i inspektimit të tretë ka qenë vlerësimi i lëshimit të kartelave identifikuese për qasje në të gjitha hapësirat e aeroportit.
- Është inspektuar edhe kompania “Catering Prishtina”, e cila merret me përgatitjen dhe furnizimin e aeroplanëve me ushqim. Qëllimi i inspektimit ka qenë vlerësimi i objektit për përmbushjen e standardeve të kërkuara për certifikim sipas rregulloreve në fuqi.

Komisioni Kombëtar i Sigurimit të Aviacionit Civil

Me Vendimin nr. 399, të datës 14 shtator 2012, të Ministrit të Punëve të Brendshme të Republikës së Kosovës, në cilësinë e Kryesuesit të Komisionit Kombëtar për Sigurim të Aviacionit Civil (KKSAC), është themeluar Sekretariati i KKSAC-it dhe z. Kushtrim Musa, Drejtor i Departamentit të Sigurisë së Fluturimeve në AAC, është emëruar Sekretar i këtij Komisioni. Sekretariati i KKSAC-it ka mbajtur tri takime gjatë vitit 2012.

c) Memorandum Bashkëpunimi me Autoritetin Regullativ të Hekurudhave

Më 14 gusht 2012, Drejtori i përgjithshëm i AAC-së ka nënshkruar një memorandum bashkëpunimi me Drejtorin e përgjithshëm të ARH-së. Qëllimi i këtij memorandum është krijimi i kushteve për bashkëpunim reciprok në mes të palëve në nivel teknik, profesional dhe administrativ.

d) Bashkëpunimi me KFOR-in

Një bashkëpunim shumë i ngushtë ka vazhduar me njësinë ajrore të KFOR-it J3 Air, sidomos në lidhje me normalizimin e hapësirës së ulët ajrore të Kosovës, për të cilën KFOR-i ka përgjegjësi të rëndësishme.

e) Vizita e Komisionit Parlamentar për ZHEITI

Më 5 qershor, AAC-ja priti në një takim pune Komisionin e Kuvendit të Kosovës për Zhvillim Ekonomik, Infrastrukturë, Tregti dhe Industri të kryesuar nga z. Zenun Pajaziti. Ky Komision Parlamentar është Komisioni funksional të cilit i raporton AAC-ja. Qëllimi i vizitës ishte që Komisioni të njoftohet më për së afërmi me punën, të rejat dhe sfidat e AAC-së.

Pamje nga takimi

Anëtarët e Komisionit morën përgjigje nga zyrtarë të AAC-së në lidhje me anëtarësimin e Republikës së Kosovës në ICAO, bashkëpunimin rajonal në sektorin e aviacionit civil e me theks të veçantë me Shqipërinë, zhvillimet mbi

hapjen e hapësirës së lartë ajrore të Kosovës për mbikalime, çështjet që kanë të bëjnë me sigurimin si dhe sigurinë në aeroport, përafrimin e legjislacionit sipas Marrëveshjes mbi Hapësirën e Përbashkët Ajrore Evropiane etj.

11. ZHVILLIMI I MJEKËSISË SË AVIACIONIT

Legjislacioni në fuqi kërkon që personeli i aviacionit siç janë pilotët, kontrollorët e trafikut ajror, anëtarët e ekuipazhit dhe inxhinierët e fluturimit duhet t'u nënshtrohen kontrolleve të rregullta mjekësore për të siguruar se janë në gjendje të mirë shëndetësore që t'i kryejnë detyrat e tyre në mënyrë të sigurt.

Pas ekzaminimeve të kryera nga mjekët e autorizuar të aviacionit (AME) në Institutin Kombëtar të Mjekësisë së Punës në Gjakovë, i cili është autorizuar si Qendra e parë e Mjekësisë së Aviacionit (AMC) në Kosovë, AAC-ja, në vitin 2012, ka lëshuar certifikata mjekësore të Klasës III për tre kontrollorë të trafikut ajror dhe certifikatat e para mjekësore të Klasës II për dy pilotë të paragllajderit - anëtarë të Shoqatës së Paragllajdizmit të Kosovës. Këto certifikata janë shtypur në letër të veçantë me elemente mbrojtëse të sigurisë së lartë.

Prej 9-11 nëntor 2012 tre mjekët e autorizuar të aviacionit (AME) kanë marrë pjesë në Konferencën e 3-të evropiane për mjekësinë e aviacionit, të organizuar bashkërisht nga Shoqata e mjekëve të autorizuar të aviacionit (Association of Aviation Medical Examiners - AAME) të Britanisë së Madhe dhe nga Shoqëria Evropiane e Mjekësisë së Aviacionit (European Society of Aviation Medicine - ESAM), të mbajtur në Londër.

Në vitin 2012, AAC-ja ka kryer procedurat e rekrutimit dhe ka përzgjedhur njërin nga tre mjekët e autorizuar të aviacionit (AME), duke vendosur kështu bazat për formimin e Sektorit të Mjekësisë së Aviacionit, i cili do të funksionojë brenda Departamentit të Sigurisë së Fluturimeve në AAC. Mjeku i përzgjedhur do të fillojë punën në fillim të vitit 2013. Shqipëria dhe Maqedonia kanë kërkuar përkrahjen e AAC-së në certifikimin mjekësor të personelit përkatës të aviacionit në këto dy shtete.

12. AKTIVITETI I AAC-SË NË RRAFSHIN NDËRKOMBËTAR

AAC-ja ka marrë pjesë pothuajse në të gjitha iniciativat rajonale të aviacionit civil. Këto forume kanë një rëndësi të veçantë për vendin tonë, duke ditur se Republika e Kosovës ende nuk është anëtare e barabartë e familjes ndërkombëtare të kombeve në fushën e aviacionit civil. Ne kemi shfrytëzuar çdo mundësi ta prezantojmë punën e autoriteteve tona dhe të thellojmë bashkëpunimin me AAC-të e shteteve tjera.

Për shkak se takimet tona në përgjithësi janë të nivelit teknik-profesional, në të shumtën e rasteve përfaqësimi ynë ka qenë sipas formatit Gymnich (asnjë prej delegacioneve pjesëmarrëse nuk janë identifikuar prej cilit shtet vijnë, por vetëm si emra të individëve pjesëmarrës), ndërsa pas Aranzhimeve të datës 24 shkurt 2012 mbi përfaqësimin dhe bashkëpunimin rajonal, përfaqësimi është bërë sipas rregullave të përcaktuara në këtë dokument. Sidoqoftë, për shkak se vendi ynë ende nuk ka pasur mundësi të hyjë në marrëdhënie kontraktuale me BE-në, ende ka pengesa serioze në trajtimin tonë si partner plotësisht të barabartë me AAC-të tjera të rajonit.

12.1 BASHKËPUNIMI DYPALËSH NË FUSHËN E AVIACIONIT CIVIL

AAC-ja i kushton rëndësi të madhe bashkëpunimit me autoritetet homologe të rajonit, duke marrë parasysh se të gjitha shtetet e Ballkanit Perëndimor janë duke kaluar nëpër të njëjtën sfidë – atë të harmonizimit të legjislacionit, rregullave e të standardeve në aviacionin civil me ato të BE-së.

a) Bashkëpunimi dypalësh me Shqipërinë

Gjatë vitit 2012, përfaqësues të menaxhmentit të AAC-së Kosovës dhe të Shqipërisë u takuan dy herë, me 27 prill në Prishtinë dhe 1 nëntor në Tiranë, ku u dakordua thellimi i bashkëpunimit në fushën e sigurisë së fluturimeve duke përfshirë inspektimet e avionëve të huaj në platformë (SAFA), mjekësinë e aviacionit, rregullimin e operimeve nëpër heliporte dhe fusha ajrore, miratimin e ofruesve të shërbimeve në tokë etj.

Në kuadër të këtij bashkëpunimi janë realizuar edhe disa aktivitete konkrete prej të cilave vlen të përmenden katër auditimet që janë realizuar në Agjencinë Nacionale të Trafikut Ajror të Shqipërisë (ANTA), në të cilat kanë marrë pjesë edhe inspektorët e navigacionit ajror të AAC-së së Kosovës në përkrahje të kolegëve të tyre nga Shqipëria.

Që nga viti 2009, inspektorët e navigacionit ajror të të dy autoriteteve tona rregullisht kanë qenë pjesë e ekipit të përbashkët gjatë auditimeve të realizuara në ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror në këto dy shtete.

b) Bashkëpunimi dypalësh me Maqedoninë

Inspektorët e navigacionit ajror të AAC-së së Kosovës janë ftuar nga AAC-ja maqedonase që t'i përkrahin gjatë dy auditimeve të realizuara në ofruesin maqedonas të shërbimeve të navigacionit ajror, M-NAV. Këto auditime janë realizuar në kuadër të një Memorandumi Trepalësh të Mirëkuptimit midis AAC-ve të Kosovës, Shqipërisë dhe Maqedonisë, të nënshkruar në gusht të vitit 2011.

Auditimet e përmendura kanë pasur për qëllim mbikëqyrjen dhe verifikimin e zbatimit të kërkesave të përbashkëta për ofruesit e shërbimeve të navigacionit ajror sipas rregullores së KE 2096/2005 dhe aplikimi i rregulloreve tjera relevante të aplikueshme në Republikën e Maqedonisë, për ripërtëritje të certifikatës.

Ky është viti i parë që këto dy institucione bashkëpunojnë në këtë nivel, ndërsa pritët që ky bashkëpunim të bëhet edhe më intensiv në të ardhmen.

c) Bashkëpunimi dypalësh me Francën

Më 20 shtator 2012, AAC-ja dhe Drejtoria e Përgjithshme e Aviacionit Civil të Francës kanë nënshkruar në Paris një memorandum mirëkuptimi i cili themelon programin për bashkëpunim teknik në mes të autoriteteve të të dy vendeve. Programi parashikon bashkëpunim mbi procedurat dhe proceset e mbikëqyrjes rregullatore të aviacionit, me theks në fushën e sigurisë ajrore, të aeroporteve, ambientit, menaxhimit të trafikut ajror, kontrollit të cilësisë etj.

Drejtoret e përgjithshëm të AAC-ve të Kosovës dhe Francës nënshkruajnë Memorandumin e Mirëkuptimit

Palët do të bashkëpunojnë nëpërmjet shkëmbimit të informacionit dhe shkëmbimit të ekspertëve ose instruktorëve në misione trajnimi.

d) Bashkëpunimi dypalësh me Italinë

Në fund të janarit janë zhvilluar takime me zyrtarë të lartë të Autoritetit të Aviacionit Civil të Italisë (ENAC), në zyrat qendrore të ENAC-ut në Romë. Në këto takime, përveç prezantimit të AAC-së dhe aktiviteteve në lidhje me aviacionin civil në Republikën e Kosovës, AAC-ja ka sygjeruar nënshkrimin e një memorandumit mirëkuptimi në mes të AAC-së dhe ENAC-së. Ky memorandum do të kishte për qëllim formalizimin e bashkëpunimit teknik në fushën e mbikëqyrjes së operatorëve të helikopterëve (OPS 3) si dhe licencimit të personelit të fluturimit (FCL 3). Janë zhvilluar takime edhe me drejtuesit e operatorit italian Elitaliana S.p.a, njëri prej operatorëve më të mëdhenj të helikopterëve në Itali, i specializuar për fluturime të evakuimit në rast të emergjencave mjekësore (MEDEVAC). Ky operator ka kryer fluturime për misionin e EULEX-it në Republikën e Kosovës.

12.2 RAPORTET ME AGJENCINË EVROPIANE TË SIGURISË AJRORE (EASA)

AAC-ja i ka vazhduar përpjekjet për të lidhur marrëveshje teknike me Agjencinë Evropiane të Sigurisë së Aviacionit (EASA).

Drejtori i përgjithshëm i AAC-së i ka shkruar përsëri Drejtorit për transport ajror në KE, z. Matthew Baldwin, duke i ripërsëritur kërkesën e AAC-së për nënshkrimin e marrëveshjeve teknike midis AAC-së dhe EASA-s, duke marrë parasysh edhe aranzhimet e 24 shkurtit për bashkëpunim dhe përfaqësim rajonal.

Në përkrahje të përpjekjeve të vazhdueshme të AAC-së për nënshkrim të marrëveshjeve teknike me EASA-n, më 11 korrik, me po të njëjtën kërkesë, Ministri i Infrastrukturës i është drejtuar Zv. presidentit dhe Komisionerit për transport të KE-së, z. Siim Kallas. Ministri i Infrastrukturës dhe Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së ende nuk kanë marrë përgjigje në letrat e tyre.

Këto marrëveshje teknike do t'i mundësonin AAC-së qasje në bazën evropiane të të dhënave të sigurisë së aeroplanëve, do të krijonin kornizën e nevojshme për inspektim të performancës së AAC-së nga EASA si dhe për asistencë nga EASA në zbatimin e plotë të dispozitave përkatëse të Marrëveshjes HPEA. Sidoqoftë, për arsye politike jashtë fushëveprimit të institucioneve tona, Komisioni Evropian ende nuk i ka dhënë EASA-s dritën e gjelbërt për t'i nënshkruar me AAC-në e Kosovës këto marrëveshje teknike.

12.3 RAPORTET ME ECAC-un

Për herë të parë, Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së mori pjesë si vëzhgues në takimin e Drejtorëve të Përgjithshëm të aviacionit civil të vendeve anëtare të Konferencës Evropiane të Aviacionit Civil (ECAC – European Civil Aviation Conference) që u mbajt në Paris me 18 prill. ECAC është organizatë evropiane ku marrin pjesë 44 shtete evropiane, duke përfshirë edhe të gjitha shtetet anëtare të BE-së.

Pjesëmarrja në këtë takim erdhi pas tri vitesh përpjekjeje të AAC-së që të bëhet pjesë e aktiviteteve të ECAC-ut në cilësinë e vëzhguesit. Gjatë tërë kësaj kohe AAC-së i është pamundësuar ky privilegj për arsye politike. Kësaj radhe, Presidenti i ECAC-ut z. Catalin Radu, në ftesën e tij drejtuar Drejtorit të përgjithshëm të AAC-së, iu referua sukseseve të Kosovës në aviacionin civil, atmosferës së favorshme politike që ka mundësuar pjesëmarrjen e Kosovës në forume rajonale, dhe në veçanti, aranzhimeve për përfaqësimin dhe bashkëpunimin rajonal të 24 shkurtit 2012.

Në mbledhje është diskutuar për zhvillimet më të reja në fushën e sigurisë së aviacionit si dhe aktivitetet vjetore të ECAC-ut dhe ICAO-s. Gjithashtu, drejtorët e përgjithshëm të aviacionit të shteteve anëtare të ECAC-ut diskutuan në hollësi për çështje që lidhen me menaxhimin e trafikut ajror, sigurimin, mjedisin dhe trajnimet në aviacion. Gjatë kësaj mbledhjeje Drejtori i përgjithshëm i AAC-së u takua me shumë homologë nga vendet e ECAC-ut.

12.4 KOORDINIMI I ASISTENCËS TEKNIKE NË FUSHËN E AVIACIONIT

AAC-ja është pikë kontakti për të gjitha projektet e asistencës teknike në aviacion që i ofrohen vendit tonë nga BE-ja, në kuadër të instrumenteve të disponueshme për shtetet që pretendojnë anëtarësim në BE. Gjatë vitit 2012, AAC-ja, MI-ja, MPB-ja dhe KHAIA-ja kanë përfituar nga projekti i binjakëzimit të AAC-së me Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil të Francës.

a) Binjakëzimi midis AAC-së së Kosovës dhe asaj të Francës

Në fund të tetorit u përmbyll projekti i binjakëzimit me AAC-në e Francës, prej të cilit përfituan AAC-ja, MI-ja, MPB-ja dhe Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA), si autoritete publike me përgjegjësi dhe funksione në fushën e aviacionit civil në vendin tonë. Projekti, i cili ka filluar në shkurt të vitit 2010, u financua nga BE-ja si pjesë e Instrumentit të Para-anëtarësimit (IPA) dhe ka pasur qëllim ngritjen e kapaciteteve të autoriteteve aeronautike të Republikës së Kosovës në një nivel të njëjtë me ato të vendeve anëtare të BE-së përmes trajnimeve dhe përafrimit të legjislacionit me atë të BE-së. Ekspertët nga AAC-ja e Francës kanë mbajtur 22 trajnime nga fusha e sigurisë ajrore, sigurimit ajror, aerodromeve, shërbimeve të navigacionit ajror, rregullimit ekonomik, mjedisit si dhe mbrojtjes në punë. Ligjëratat janë ilustruar me shembuj praktikë nga përvojat franceze.

Për të praktikuar atë që është thënë gjatë ligjëratave, ekspertët kosovarë mbajtën tetë trajnime praktike në vend pune në Francë. Inspektorët kosovarë u monitoruan nga inspektorët francezë gjatë kryerjes së detyrave të tyre, si gjatë inspektimit të aeroportit, ashtu edhe të ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror.

Inspektorë kosovarë e francezë gjatë një trajnimi në Heliportin Annecy në Francë

Autoritetet kosovare kanë përfituar nga homologët francezë edhe në transponimin e rregulloreve të BE-së që kanë të bëjnë me aviacionin si dhe të materialit tjetër udhëzues të nevojshëm për zbatimin sa më të lehtë të legjislacionit.

b) Projekti EASA-IPA

Edhe gjatë vitit 2012, AAC-ja ka përfituar nga trajnimet e organizuara nën ombrellën e projektit EASA-IPA si dhe të iniciativës pan-evropiane të sponsorizuar nga EASA.

Në periudhën raportuese, AAC-ja është përfaqësuar në një numër aktivitete të organizuara nga ky projekt, duke përfshirë punëtoritë dhe seminarët në fushat e sigurisë së fluturimeve me theks të veçantë në vlefshmërinë ajrore të avionëve, operimeve ajrore dhe raportimin e incidenteve të aviacionit në bazën evropiane të të dhënave.

c) Programi ISIS

Programi ISIS (Zbatimi i Qiellit të Vetëm Evropian në Evropën Juglindore) është iniciativë e financuar nga Komisioni Evropian për mbështetjen e vendeve të Evropës Juglindore në zbatimin e legjislacionit "Qielli i Vetëm Evropian" (SES) dhe të marrëveshjes HPEA sa i përket menaxhimit të trafikut ajror. Objektivat kryesore të këtij programi janë fuqizimi dhe zhvillimi i Autoriteteve Mbikëqyrëse Kombëtare (Autoritete e Aviacionit Civil) në rajon, transponimi i legjislacionit SES në kuadrin ligjor të shteteve të rajonit, zbatimi i kulturës së sigurisë dhe krijimi i standardeve për trajnime. AAC e Kosovës është pjesë e këtij projekti që nga nënshkrimi i marrëveshjes ISIS mes vendeve të rajonit dhe Komisionit Evropian në prill të vitit 2008. Edhe gjatë vitit 2012, AAC-ja ka marrë pjesë në aktivitetet e këtij programi.

Më 23 maj, në AAC është mbajtur një takim bilateral me përfaqësues nga Sekretariati i Programit ISIS. Gjatë takimit, u prezantua zj. Beatrice Thomas si Drejtoreshë e re e IPS, dhe pastaj u dha një prezantim i shkurtër mbi Programin ISIS. Gjithashtu u diskutua edhe progresi i arritur deri më tash nga AAC e Kosovës në kuadër të aktiviteteve të Programit ISIS, përkatësisht në transpozimin e legjislacionit relevant të BE-së, dhe zhvillimin e kapaciteteve dhe dokumentacionit si Autoritet Mbikëqyrës Kombëtar i Kosovës në fushën e shërbimeve të navigacionit ajror.

13. AKTIVITETI RREGULLATOR

Funksioni bazë i AAC-së është mbikëqyrja dhe rregullimi i aktiviteteve të aviacionit civil në Republikën e Kosovës me qëllim të garantimit të operimeve të sigurta në përputhje me standardet në fuqi. Kjo arrihet përmes inspektimit, auditimit, licencimit dhe certifikimit. AAC-ja ka një personel profesional dhe kompetent për rregullimin e aviacionit civil në vend. Republika e Kosovës ka një Ligj për Aviacionin Civil, i cili nga Komisioni Europian konsiderohet si ligj model për tërë vendet e Ballkanit Perëndimor. Aktiviteti rregullator i AAC-së përfshin sigurinë e aviacionit civil në përgjithësi dhe rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror në Republikën e Kosovës. Në vazhdim do të jepet një pasqyrë e përmbledhur e aktiviteteve rregullatore të AAC-së në fushën e sigurisë së aviacionit, të ndara në këto kategori: siguria e fluturimeve, shërbimet e navigacionit ajror dhe aerodromet. Gjithashtu, do të jepet një pasqyrë e përmbledhur edhe për aktivitetet e rregullimit ekonomik në aeroport, në ofruesin e shërbimeve të navigacionit ajror dhe në ofruesit e shërbimeve për avionë në tokë.

13.1 SIGURIA E FLUTURIMEVE

Në fushën e sigurisë së fluturimeve puna është fokusuar në hartimin dhe zbatimin e tërësishëm të legjislacionit të përfshirë në Aneksin I të Marrëveshjes HPEA, dhe në hartimin e rregulloreve përkatëse implementuese, rregulloreve për aviacionin e përgjithshëm dhe akteve tjera nënligjore që rrjedhin nga Ligji për aviacionin civil. Përveç kësaj, janë kryer inspektime dhe auditime të vazhdueshme të operatorëve të aviacionit për t'u siguruar që operimet e tyre të jenë në përputhje të plotë me standardet ndërkombëtare dhe legjislacionin e aplikueshëm në Republikën e Kosovës si dhe që ato të kryhen sipas manualeve dhe procedurave të miratuara nga AAC-ja.

Gjatë vitit 2012, ka vazhduar procesi i certifikimit të aplikuesit të parë (Illyrian Airways) për certifikatë të operatorit ajror (AOC) në Republikën e Kosovës. Janë mbajtur gjithsej tetë takime formale dhe një numër i takimeve joformale me bartësit e funksioneve kyçe dhe përfaqësuesit tjerë të aplikuesit. Një prej pikave kryesore të shtjelluara në këto takime ka qenë çështja e regjistrimit të aeroplanit të parë të aplikuesit në regjistrin e mjeteve ajrore civile të ndonjë shteti të BE-së apo të Kosovës. AAC-ja është duke pritur një përgjigje nga aplikuesi në lidhje me këtë çështje. Procesi i certifikimit ndodhet në fazën e vlerësimit të dokumenteve të dorëzuara nga aplikuesi Illyrian Airways. Është rishikuar dokumentacioni i përgjithshëm i aplikuesit dhe janë rishikuar nga disa herë manualët e aplikuesit, për të cilat i janë dërguar me shkrim komentet dhe vërejtjet.

Shumica e manualeve të aplikuesit janë në fazën përfundimtare të kompletimit dhe janë afër miratimit, ndërsa Manuali i Cilësisë dhe Manuali i Sigurisë tanimë janë miratuar edhe zyrtarisht nga AAC-ja. Procesi i certifikimit pritet të vazhdojë sipas planit të prezantuar dhe të ndjekur nga aplikuesi dhe në përputhje me legjislacionin në fuqi në Kosovë.

a) Inspektimet e aeroplanëve të huaj

Gjatë vitit, në kuadër të programit SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft - Vlerësimi i Sigurisë së Mjeteve të Huaja Ajrore), AAC-ja ka kryer 40 inspektime të aeroplanëve të huaj në platformën e ANP "Adem Jashari" LKIA. Janë inspektuar aeroplanët e këtyre kompanive ajrore: Austrian Airlines, Turkish Airlines, Pegasus Hava Tasimaciligi, Adria Airways, Easy Jet Switzerland, XL Airways, Belle Air Europe, Germanwings, Swiss International Air Lines, Helvetic Airways AG, Hamburg Airways, Scandinavian Airlines System (SAS), Belair Airlines AG, Croatia Airlines, SunExpress, Atlasjet, Tyrolean Airways, Corendon Airlines, Pegasus, British Airways, Avio Delta, Germania Fluggesellschaft Koln, Air Arabia dhe Edelweiss Air AG.

Inspektorët e AAC-së dhe pilotët në kabinën e aeroplanit

Gjatë këtyre inspektimeve janë konstatuar gjithsej tri gjetje. Dy gjetje kanë qenë të kategorisë 1 që kanë pasur të bëjnë me gjendjen e jashtme të aeroplanit (i papastër) dhe për to është njoftuar piloti komandues i aeroplanit. Gjetja e tretë e konstatuar ka qenë e kategorisë 2 dhe ka pasur të bëjë me gjendjen e shenjave të sigurisë nën krahët e aeroplanit. Për këtë gjetje është njoftuar kompania përkatëse ajrore dhe Autoriteti i Aviacionit Civil i shtetit përkatës. Menaxhmenti i kompanisë ajrore është përgjigjur në letrën e AAC-së, duke konfirmuar masat e ndërmarra për evitimin dhe mospërsëritjen e një lëshimi të tillë në të ardhmen. AAC-ja ka qenë e kënaqur me përgjigjen e pranuar nga kompania dhe ka mbyllur këtë gjetje.

AAC-ja ende nuk ka qasje në bazën e centralizuar të të dhënave të programit SAFA. Në këtë bazë ruhen të dhënat për të gjitha inspektimet e kryera në shtetet anëtare të BE-së, Islandë, Norvegji dhe Zvicër, dhe në shtetet të cilat kanë nënshkruar me EASA-n marrëveshje teknike për SAFA. Siç u cek më lart në raport, AAC-ja e Kosovës ende nuk ka mundur t'i nënshkruaj këto aranzhime me EASA-në, për arsye politike jashtë fushëveprimit të institucioneve të vendit tonë.

b) Auditimet e operatorëve të aviacionit

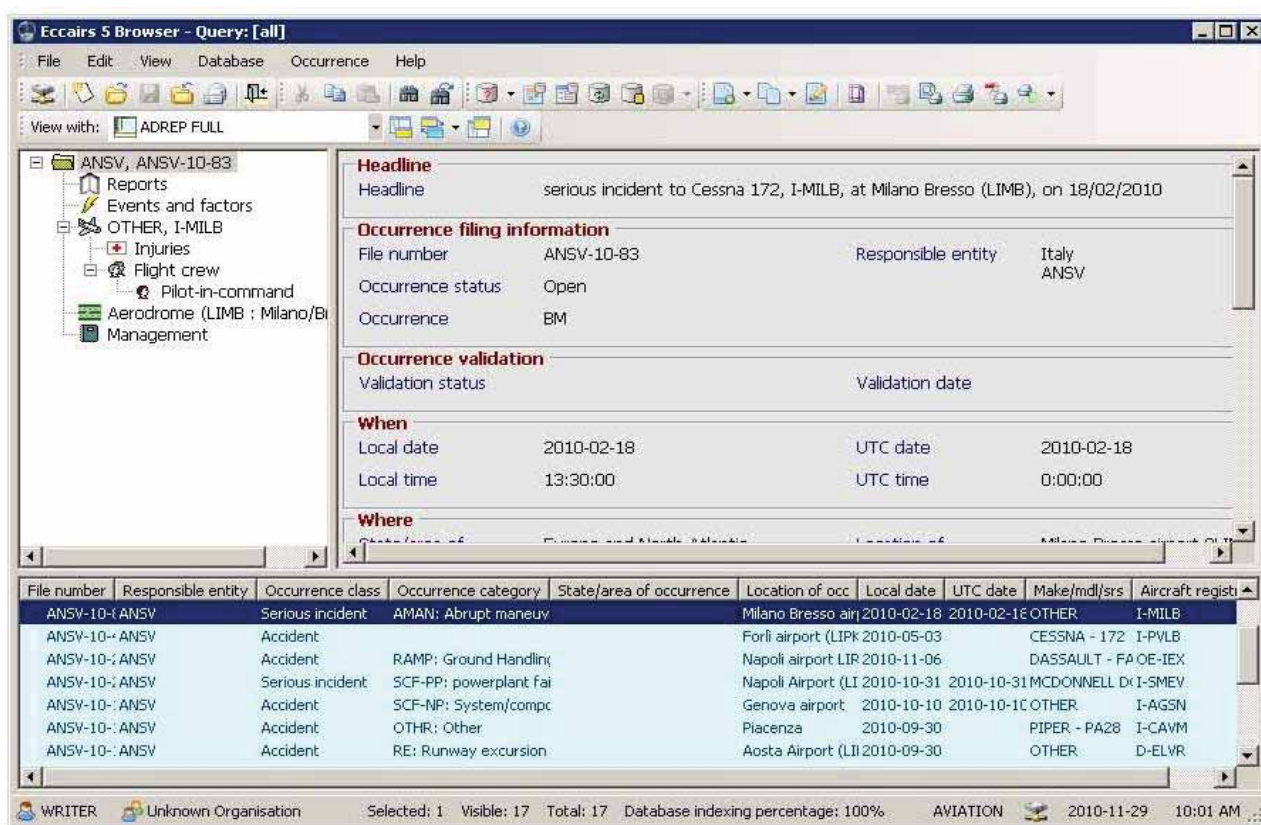
Inspektorët e vlefshmërisë ajrore kanë marrë pjesë në auditimin pikës për mirëmbajtjen e avionëve, të organizatës austriake Helog Aviation GmbH në ANP "Adem Jashari" LKIA. Qëllimi i auditimit ka qenë verifikimi i përmbushjes së kërkesave të Pjesës-145 nga organizata e mirëmbajtjes së mjeteve ajrore. Auditimi është udhëhequr nga autoriteti austriak i aviacionit civil (Austro Control GmbH) dhe është mbajtur më 24 shkurt 2012.

Tre inspektorë të AAC-së nga Departamenti i Sigurisë së Fluturimeve kanë marrë pjesë si vëzhgues në auditimin e operatorit të helikopterëve Starlite Aviation Pty Ltd të Afrikës së Jugut, i cili kryen shërbime në Kosovë për misionin EULEX-it. Sipas rregullave ndërkombëtare, auditimi është udhëhequr nga inspektorët e Autoritetit të Aviacionit Civil të vendit ku është regjistruar kjo kompani. AAC-ja po ashtu ka punuar në koordinimin dhe vlerësimin e dokumentacionit të kërkuar për aprovimin e operimeve dhe zëvendësimin e helikopterëve të këtij operatori.

c) Raportimi i ndodhive në aviacion

Përmes një sistemi efektiv të raportimit, vlerësimit, procedimit, hetimit dhe ruajtjes së ndodhive, AAC-ja mbledh informacione relevante të sigurisë dhe identifikon rreziqet që mund ta cenojnë sigurinë e aviacionit civil në Republikën e Kosovës. Pas hetimit dhe analizimit të ndodhive dhe monitorimit të tendencës së tyre, AAC-ja ndërmerr masa për parandalimin e përsëritjes së tyre dhe kështu ndikon në përmirësimin e sigurisë së aviacionit civil. Sistemi është në përputhje me kuadrin ligjor të BE-së, i cili është transponuar në vendin tonë.

Raportet e ndodhive dhe dokumentet e lidhura me hetimet e tyre procedohen sipas procedurave të përshkruara në Qarkoren 1/2010 të AAC-së dhe ruhen në letër. Ekziston edhe një përmblendhje elektronike e raporteve në formatin tabelar, e cila përditësohet rregullisht. AAC-ja gjithashtu përdor softuerin ECCAIRS (European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems / Qendra Koordinuese Evropiane për Sistemet e Raportimit të Aksidenteve dhe Incidenteve) për të menaxhuar ndodhitë e raportuara dhe ruajtjen e tyre në një bazë të të dhënave, e cila është kompatible me bazën qendrore evropiane të ndodhive, të menaxhuar nga EASA.

Eccairs 5 Browser - Query: [all]

View with: ADREP FULL

Headline
Headline: serious incident to Cessna 172, I-MILB, at Milano Bresso (LIMB), on 18/02/2010

Occurrence filing information

File number	ANSV-10-83	Responsible entity	Italy
Occurrence status	Open		ANSV
Occurrence	BM		

Occurrence validation

Validation status	Validation date
-------------------	-----------------

When

Local date	2010-02-18	UTC date	2010-02-18
Local time	13:30:00	UTC time	0:00:00

Where

State/area of occurrence	Location of occ
--------------------------	-----------------

Table of Occurrences:

File number	Responsible entity	Occurrence class	Occurrence category	State/area of occurrence	Location of occ	Local date	UTC date	Make/mdl/srs	Aircraft regist
ANSV-10-83	ANSV	Serious incident	AMAN: Abrupt maneuver		Milano Bresso air	2010-02-18	2010-02-18	OTHER	I-MILB
ANSV-10-4	ANSV	Accident			Forli airport (LIPK)	2010-05-03		CESSNA - 172	I-PVLB
ANSV-10-1	ANSV	Accident	RAMP: Ground Handling		Napoli airport LIR	2010-11-06		DASSAULT - FA	OE-IEEX
ANSV-10-1	ANSV	Serious incident	SCF-PP: powerplant fai		Napoli Airport (LI)	2010-10-31	2010-10-31	MCDONNELL D-1	I-SMEV
ANSV-10-1	ANSV	Accident	SCF-NP: System/compc		Genova airport	2010-10-10	2010-10-10	OTHER	I-AGSN
ANSV-10-1	ANSV	Accident	OTHR: Other		Piacenza	2010-09-30		PIPER - PA28	I-CAVM
ANSV-10-1	ANSV	Accident	RE: Runway excursion		Aosta Airport (LII)	2010-09-30		OTHER	D-ELVR

WRITER: Unknown Organisation | Selected: 1 | Visible: 17 | Total: 17 | Database indexing percentage: 100% | AVIATION | 2010-11-29 | 10:01 AM

Baza e të dhënave e ndodhive të raportuara

Ekziston një kulturë e raportimit të ndodhive të personeli i operatorëve të aviacionit, të cilëve përmes legjislacionit në fuqi u garantohej mbrojtje nga penalizimi prej punëdhënësit të tyre, për shkak të raportimit të ndodhive në AAC. Si rezultat i këtij bashkëpunimi të mirë me aeroportin, kontrollin e trafikut ajror dhe kompanitë ajrore, gjatë vitit 2012 janë raportuar 127 ndodhi, nga të cilat 80 janë mbyllur. Dy nga ndodhitë e raportuara janë përcjellur për hetime të Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike (KHAIA). Ndërsa ndodhitë e mbetura janë në proces të hetimit nga inspektorët e AAC-së dhe zbatimit të masave korrektuese nga operatorët e aviacionit para mbylljes së tyre, që pritet të bëhet në fillim të vitit 2013.

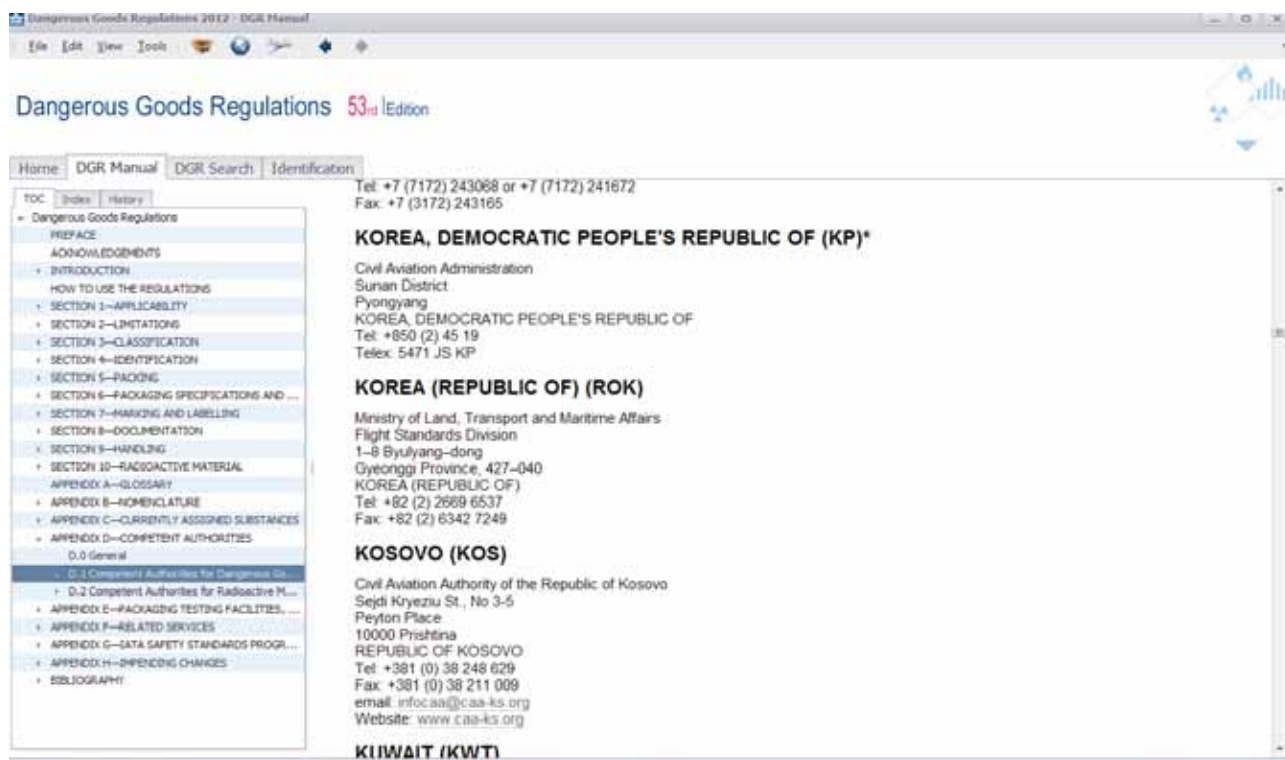

Gjatë vitit 2012 është raportuar një numër i konsiderueshëm i rasteve të drejtimit të rrezeve laserike drejt mjeteve ajrore. Për të trajtuar këtë dukuri AAC-ja ka publikuar një qarkore këshilluese të sigurisë, e cila përshkruan raportimin dhe reagimin në rastet e këtyre ndërhyrjeve të paligjshme ndaj aviacionit civil. Kjo qarkore u është dërguar të gjithë menaxherëve të sigurisë së kompanive ajrore që operojnë në Kosovë. AAC-ja ka punuar ngushtë me Policinë e Kosovës dhe Kontrollin e Trafikut Ajror në trajtimin e kësaj dukurie.

AAC-ja ka publikuar një pasqyrë të ndodhive të raportuara gjatë vitit 2012 nga operatorët e aviacionit civil. Raporti është publikuar në faqen e AAC-së në internet dhe është shpërndarë te personeli i operatorëve të aviacionit. Më tepër për këtë raport mund të lexohet edhe në kapitullin Publikimet teknike të këtij raporti.

d) Mallrat e rrezikshme

Si rrjedhojë e korrespondencës së vazhdueshme me Asociacionin Ndërkombëtar të Transportit Ajror (IATA), në edicionin e vitit 2012 të Manualit për mallra të rrezikshme të IATA-s, për herë të parë është përfshirë edhe Kosova si shtet dhe Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës, si autoriteti kompetent për rregullimin e transportimit të mallrave të rrezikshme përmes ajrit në Republikën e Kosovës. Përfshirja e Kosovës në këtë manual ndihmon të gjithë pjesëmarrësit në transportin e mallrave të rrezikshme përmes ajrit, nga/drejt Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari” LKIA dhe lehtëson implementimin e dispozitave ligjore të kësaj fushe, që dalin nga Ligji për Aviacionin Civil dhe Rregullorja nr. 6/2011 për transportimin e mallrave të rrezikshme përmes ajrit në Republikën e Kosovës.

Shkëputje nga Manuali i IATA-s i vitit 2012 për mallra të rrezikshme

Gjatë vitit janë lëshuar gjithësej 33 leje për transport të mallrave të rrezikshme përmes ajrit drejt ANP “Adem Jashari” LKIA. Mallrat e transportuara kanë qenë mallra të Klasës 1 (municion), armë dhe mallra të Klasës 7 (materiale radioaktive). Për transportimin e armëve dhe municionit kompanitë ajrore duhet të marrin paraprakisht leje nga Ministria e Punëve të Brendshme e Republikës së Kosovës. Mallrat janë transportuar nga kompanitë ajrore Austrian Airlines, Turkish Airlines dhe Ukraine Air Alliance.

AAC-ja ka aprovuar tri kurse për mallrat e rrezikshme të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari” LKIA. Kursi i parë ka qenë i dedikuar për personelin e platformës dhe personelin e depos (Kategoritë 8 & 5 të

ICAO-s), kursi i dyti ka qenë i dedikuar për planifikuesit e ngarkimit dhe ekuipazhin e fluturimeve (Kategoria 10 e ICAO-s), ndërsa i treti ka qenë i dedikuar për personelin e pritjes-përcjelljes së udhëtarëve (Kategoria 9 e ICAO-s) dhe personelin e sigurimit (Kategoria 12 e ICAO-s). AAC-ja ka monitoruar mbajtjen e këtyre kurseve dhe ka dhënë komente me qëllim të përmirësimit të tyre.

e) Mbikëqyrja e aviacionit të përgjithshëm

Është koordinuar me KFOR-in dhe është aprovuar aktiviteti ndërkombëtar i paragllajdizmit, i organizuar nga Aeroklubi Prishtina. Ky aktivitet ka pasur qëllim garues ndërkombëtar dhe në të përveç garuesve kosovarë kanë marrë pjesë edhe garues nga Shqipëria dhe Maqedonia.

Aktivitet paraglajdimi afër Prizrenit

13.2 SHËRBIMET E NAVIGACIONIT AJROR

Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror

Shërbimet e navigacionit ajror në hapësirën ajrore të Republikës së Kosovës ofrohen nga Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror ANP “Adem Jashari” sh.p.k (këtu e tutje “OSHNA ANP Adem Jashari” ose “OSHNA”), i cili deri në prill të vitit 2011 ka operuar si divizion i ish ndërmarrjes publike ANP “Adem Jashari”, ku përfshiheshin edhe shërbimet tjera aeroportuale. OSHNA ANP “Adem Jashari” është pavarësuar zyrtarisht si entitet më vete më 4 prill 2011, me rastin e koncesionimit të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës nga partneri privat, konzorciumi turko – francez Limak-Aeroports de Lyon, respektivisht “Limak Kosovo International Airport” sh.a.

OSHNA ANP “Adem Jashari” ofron shërbimin e kontrollit të trafikut ajror (KTA), shërbimin për komunikim, navigacion dhe survejim (KNS), shërbimin e informatave aeronautike (SHIA) dhe shërbimin meteorologjik të aviacionit (METEO). Kontrollorët e trafikut ajror, gjithsej 26, janë të licencuar nga AAC-ja në bazë të Rregullores nr. 05/2012 të AAC-së që transponon Rregulloren nr. 805/2011 të Komisionit Evropian mbi licencimin e Kontrollorëve të Trafikut Ajror.

Më 23 nëntor 2012, AAC-ja ka pranuar nga OSHNA ANP “Adem Jashari” aplikacionin për certifikim bashkë me gjithë pyetësorët dhe dokumentacionin përkatës për të përfunduar hapin e radhës në procesin e certifikimit të këtij entiteti sipas standardeve të BE-së. Rezultatet e vlerësimit të këtij dokumentacioni janë përdorur si bazë për auditimin e realizuar në dhjetor të vitit 2012 dhe do të përdoren në auditimet e ardhshme deri në përfundimin e procesit dhe lëshimin e certifikatës nga AAC-ja.

Certifikimi i OSHNA ANP “Adem Jashari” nga ana e AAC-së është obligim që parashihet me legjislacionin në fuqi, përkatësisht me Rregulloren nr. 12/2010 të AAC-së, dhe ka për qëllim të konfirmojë se niveli i sigurisë së shërbimeve të ofruara nga OSHNA ANP “Adem Jashari” është në përputhje me standardet e BE-së dhe kështu mundëson që transporti ajror në Kosovë të realizohet në mënyrë të sigurt.

a) Mbikëqyrja e vazhdueshme e Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror

Në kuadër të mbikëqyrjes së vazhdueshme të OSHNA-s, gjatë vitit 2012, AAC-ja ka realizuar dy auditime gjithëpërfshirëse dhe një inspektim.

- Auditimi i përgjithshëm i zhvilluar nga 28 deri më 31 maj kishte për qëllim verifikimin e masave korrektuese të ndërmarra nga ana e OSHNA-s për përmirësimin e gjetjeve të identifikuara në auditimet e kaluara, të kryer në dhjetor 2011, qershor 2011 dhe korrik 2010, si dhe zbatimin e rekomandimeve që kanë dalë nga raportet e hetimeve dhe vlerësimet e sigurisë. Gjatë auditimit janë vizituar të gjitha departamentet e OSHNA-s, për t’u verifikuar zbatimin e Sistemit të Menaxhimit të Sigurisë. Fokus i veçantë i është kushtuar departamenteve të Cilësisë dhe Sigurisë, Burimeve Njerëzore, Financave dhe departamenteve operacionale për të verifikuar

zbatimin e kërkesave që dalin nga Rregullorja nr. 12/2009 e AAC-së që transponon Rregulloren nr. 2096/2006 të Komisionit Evropian mbi Kërkesat e Përbashkëta për ofrimin e shërbimeve të Navigacionit Ajror. Gjatë verifikimit të gjetjeve të identifikuar në auditimet e kaluara është vërejtur përparim i dukshëm, meqë është arritur që nga 32 gjetje të cilat kanë qenë të hapura të mbyllen 29 prej tyre. Sa u përket rekomandimeve të dala nga raportet e inspektimeve, ekipi auditues ka vërejtur se një pjesë e konsiderueshme e tyre është zbatuar, përderisa pjesa tjetër është trajtuar në mënyra alternative ose janë marrë iniciativa për zbatim, por që nuk janë të formalizuara. Në përgjithësi ekipi auditues është ndarë i kënaqur sidomos me përkushtimin dhe punën e menaxhmentit dhe stafit të OSHNA-s për zbatimin e plotë të kërkesave rregullatore. Ky auditim është realizuar në bashkëpunim me inspektorë të AAC-së së Shqipërisë dhe një ekspert nga AAC-ja e Francës, në kuadër të Projektit të Binjakëzimit.

- Nga 17 deri më 24 dhjetor, AAC-ja ka realizuar një auditim tjetër të përgjithshëm të OSHNA-s, sipas planit vjetor të auditimeve. Ky auditim kishte për qëllim verifikimin e zbatimit të kërkesave të Rregullores nr. 07/2012 të AAC-së, që zëvendëson Rregulloren nr. 12/2009 të AAC-së dhe transponon Rregulloren nr. 1035/2011 të Komisionit Evropian mbi Kërkesat e përbashkëta për ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror dhe që janë parakusht për certifikimin e ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror sipas Rregullores nr. 12/2010 të AAC-së. Auditimi gjithashtu ishte hapi i radhës në procesin e certifikimit të OSHNA ANP “Adem Jashari”, pasi që kjo e fundit kompletoi me sukses aplikimin për certifikim me dorëzimin e pyetësorëve të certifikimit dhe dokumentacionit të kompletuar të organizatës. Gjatë auditimit u vizituan të gjitha departamentet e OSHNA-s, për t’u verifikuar zbatimin e Sistemit të Menaxhimit të Sigurisë dhe kërkesave tjera që dalin nga rregullorja mbi përshtatshmërinë dhe aftësitë operationale dhe teknike për ofrimin e sigurt të shërbimeve të navigacionit ajror. Në përgjithësi është vërejtur se ka përparim në zbatimin e kërkesave dhe se shumë aspekte të sistemit për menaxhimin e sigurisë zbatohen ose janë në implementim e sipër. Gjithsej janë identifikuar 16 gjetje të reja. Një raport preliminar me gjetjet e identifikuar është dorëzuar OSHNA-s. Ky auditim është realizuar në bashkëpunim me një ekspert nga AAC e Francës, që u mundësua në kuadër të Marrëveshjes së Bashkëpunimit të nënshkruar këtë vit nga Drejtorët e Përgjithshëm të AAC-së së Kosovës dhe AAC-së së Francës.
- Gjatë muajit janar 2012, departamenti i SHNA-së ka marrë pjesë në një inspektim të udhëhequr nga KHAIA dhe të organizuar në kuadër të një hetimi, poashtu të udhëhequr nga KHAIA, në lidhje me një incident të datës 28.01.2012. Në këtë datë kishte ndodhur një AIRPROX¹ mes dy fluturakeve të cilat kishin për destinacion ANP “Adem Jashari”. AAC-ja mori pjesë në këtë hetim në rol mbështetës për KHAIA-n dhe për të ndihmuar në nxjerrjen e të dhënave të nevojshme nga incizimet e zërit dhe të dhënave të radarit. Më shumë informata rreth këtij rasti janë dhënë në pjesën Raportimi i ndodhive në aviacion.

b) Mbikëqyrja e mirëmbajtjes së kompetencës profesionale të stafit operacional në OSHNA

Gjatë muajit dhjetor, OSHNA ka organizuar vlerësimin e kompetencës së stafit operacional, proces ky i cili është mbikëqyrtur nga departamenti i SHNA-së në AAC. Vlerësimi është mbajtur në katër departamentet operationale: në atë të Kontrollit të Trafikut Ajror (KTA), të Shërbimit të Informatave Aeronautike (SHIA), të Shërbimit Meteorologjik (METEO) dhe të Komunikimit, Navigacionit dhe Vrojtimit (KNV). Ky vlerësim vjetor është i rëndësishëm për të garantuar se niveli i kompetencës profesionale të personelit është adekuat në mënyrë që të garantohet siguria e shërbimeve të ofruara nga OSHNA ANP “Adem Jashari”, të cilat janë të një rëndësie thelbësore për operimet e aeroplanëve në qiellin e Kosovës.

c) Ndryshimet në sistemet e OSHNA-s

Ofrimi i shërbimeve të navigacionit ajror është shumë i ndjeshëm ndaj rreziqeve që mund të ndodhin gjatë punës së përditshme. Qëllimi kryesor i këtyre shërbimeve është parandalimi i përplasjeve të avionëve në ajër dhe në tokë.

Për këtë arsye, sistemi i menaxhimit të sigurisë kërkon që para çdo ndryshimi, sado i vogël që të jetë ai, në sistemet e ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror, të merren hapat e duhur për t’u siguruar se ndryshimi i bërë nuk do të shkaktojë rrezik të patolerueshëm në sistem. Sipas Rregullores 06/2012 të AAC-së, që transponon Rregulloren 1034/2011 të KE-së, ofruesit e këtyre shërbimeve janë të obliguar të njoftojnë AAC-në për çfarëdo ndryshimi të

¹ AIRPROX është term që përdoret në aviacion për të përshkruar një situatë ku distanca mes të dy aeroplanëve në ajër, pozita relative dhe shpejtësia e tyre kanë qenë të tilla që kanë komprometuar apo kanë mundur të komprometojnë sigurinë e tyre.

planifikuar që mund të ketë ndikim në siguri, dhe gjithashtu, janë të obliguar sipas Rregullores 07/2012, që transponon Rregulloren 1035/2011 të KE-së, që të bëjnë vlerësimin e rreziqeve të mundshme dhe të marrin të gjithë hapat e nevojshëm parandalues për evitimin e tyre, para se të fillojnë me implementimin e ndryshimeve. Nëse ndryshimi i njoftuar klasifikohet si ndryshim me ndikim të madh në sigurinë e fluturimeve, apo me nivel të lartë të rrezikshmërisë, atëherë AAC-ja duhet të bëjë miratimin e atij ndryshimi para se të futet në operim. Ndërsa ndryshimet e njoftuara të AAC-ja, të cilat vlerësohen me rrezikshmëri të pranueshme, realizohen në bazë të procedurave të aprovuara nga AAC-ja, e që janë pjesë e sistemit të menaxhimit të sigurisë të ofruesit të shërbimeve të navigacionit ajror, por nuk kërkojnë ndonjë miratim të veçantë nga AAC-ja.

Gjatë vitit 2012, në sistemet e OSHNA ANP “Adem Jashari” janë zbatuar gjithsej dy ndryshime si vijon:

- **Ndryshimet në formatin e planit të fluturimit**

Në nëntor të vitit 2012, OSHNA ANP “Adem Jashari”, në përputhje me kërkesat e ICAO-s, përkatësisht të Doc. 4444 dhe procedurave të Sistemit të Menaxhimit të Sigurisë, ka zbatuar të gjitha ndryshimet e nevojshme për të filluar me përdorimin e formatit të ri të planit të fluturimit, i cili ka hyrë në fuqi në tërë botën nga 15 nëntori 2012. Këto ndryshime në formatin e planit të fluturimit kanë qenë të planifikuara nga ICAO që nga viti 2008, kur edhe ka hyrë në fuqi Amandamenti 1 i Doc. 4444.

- **Sistemi i ri ATIS**

Në korrik të vitit 2012, OSHNA ANP “Adem Jashari” ka instaluar një sistem të ri modern ATIS (Automatic Terminal Information Service) i cili është sistem automatik i njoftimit të pilotëve në afërsi të Aeroportit të Prishtinës në lidhje me informata të rëndësishme për fluturimin. Sistemi i ri ATIS në mënyrë automatike merr të dhënat meteorologjike nga sistemi për observimin e motit (AWOS) dhe mund të modifikohet lehtësisht në mënyrë manuale nga kontrollorët nëpërmjet klientit ATIS i cili gjendet në kullë. Ky ndryshim është realizuar në bazë të procedurave të SMS-it të miratuar nga AAC-ja.

d) Lëshimi i certifikatave mjekësore dhe licencave për kontrollorët e trafikut ajror

- **Ripërtëritja e certifikatave mjekësore për kontrollorët e trafikut ajror**

Gjatë tremujorit të parë të vitit 2012, AAC-ja ka ripërtërirë certifikatat e skaduara mjekësore të kontrollorëve të trafikut ajror (KTA) që aktualisht shërbejnë në OSHNA ANP “Adem Jashari”. Certifikatat mjekësore janë lëshuar pasi KTA-të kanë bërë kontrollet e rregullta mjekësore, siç parashihet me legjislacionin në fuqi. Kontrollet mjekësore janë realizuar në Qendrën e Autorizuar Mjekësore të Aviacionit (AMC) në Gjakovë, dhe më pas rezultatet e fituara janë kontrolluar nga mjeku i aviacionit i autorizuar nga AAC-ja. Duke pasur parasysh rolin kyç të kontrollorëve në mbajtjen e nivelit të sigurisë në trafikun ajror, legjislacioni në fuqi parasheh që kontrollorët e trafikut ajror mund të shfrytëzojnë licencën e tyre vetëm nëse posedojnë edhe certifikatë të vlefshme mjekësore. Sipas Rregullores nr. 5/2012 të gjithë kontrollorët nën moshën 40 vjeçare duhet t’u nënshtrohen kontrolleve rutinore çdo dy vite, ndërsa ata mbi këtë moshë, çdo vit.

- **Ripërtëritja e Licencave të Kontrollorëve të Trafikut Ajror**

Gjatë muajit dhjetor janë ripërtërirë licencat e Kontrollorëve të Trafikut Ajror, që aktualisht shërbejnë në OSHNA ANP “Adem Jashari”. Këtë vit kontrollorët janë pajisur me licenca të ridizajnuara sipas kërkesave të Rregullores nr. 05/2012 të AAC-së mbi licencimin e kontrollorëve të trafikut ajror, e cila transponon në rendin tonë të brendshëm ligjor Rregulloren nr. 805/2011 të Komisionit Evropian.

[illegible]

Licencë e Kontrollorit të Trafikut Ajror lëshuar nga AAC-ja

Licencat e lëshuara do të kenë vlefshmëri trevjeçare, përveç miratimeve të njësisë, që do të ripërtërihen çdo vit, siç parashihet me Rregulloren e lartpërmendur. Licencat janë lëshuar pasi të gjithë kontrollorët që kanë aplikuar i kanë përmbushur kërkesat që dalin nga kjo rregullore dhe e kanë kaluar me sukses vlerësimin e kompetencës, të mbajtur gjatë muajit dhjetor, siç parashihet me Skemën Lokale të Kompetencës të OSHNA ANP “Adem Jashari”. AAC-ja, çdo herë para lëshimit të licencës verifikon nëse kontrollorët që aplikojnë për licencë i përmbushin kërkesat që parashtrihen në Rregulloren nr. 5/2012 sa i përket nivelit të kompetencës, gjendjes shëndetësore dhe zotësisë së gjuhës angleze, në mënyrë të kënaqshme, për të garantuar se siguria e shërbimit që ofrohet nga kontrollorët e trafikut ajror në ANP vazhdimisht mbetet në përputhje me standardet e BE-së.

- Suspendimi i licencave, gradimeve apo miratimeve të gradimeve të KTA-ve

Si rezultat i një hetimi të pavarur të realizuar nga OSHNA ANP “Adem Jashari” në lidhje me incidentin serioz të datës 28.01.2012, me ç ‘rast kishte arritur deri te një AIRPROX mes dy fluturakeve që po aterronin në ANP “Adem Jashari”, është rekomanduar suspendimi i gradimit APP ² të licencës së kontrollorit të përfshirë në incident. Ky rekomandim është përcjellur nga AAC-ja dhe me Vendimin nr. 7/2012 të Drejtorit të Përgjithshëm me datë 6 prill 2012, i janë suspenduar privilegjet e gradimeve për APP kontrollorit të përfshirë në këtë rast. Kthimi i privilegjeve është kushtëzuar me përcjelljen e një trajnimi përditësues dhe rivlerësimin e kompetencës. Pas përfundimit të trajnimit të paraparë dhe mbajtjes së vlerësimit të kompetencës së kontrollorit të involvuar në praninë e zyrtarëve të AAC-së, privilegjet e kufizuara iu kanë kthyer kontrollorit në fjalë me anë të Vendimit nr. 11/2012 të datës 14 maj 2012.

13.3 AERODROMET

Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës “Adem Jashari” është certifikuar më 1 dhjetor 2008 nga AAC-ja si aeroport ndërkombëtar në përputhje me Ligjin për aviacionin civil dhe Rregulloren e AAC-së nr. 1/2008 për Aerodromet. Në vitin 2011, aeroporti është dhënë në koncesion dhe menaxhimi i tij ka kaluar në duart e operatorit privat, konzorciumit turko – francez Limak-Aeroports de Lyon, respektivisht “Limak Kosovo International Airport”sh.a. Në vitin 2011 ka filluar edhe ndërtimi i terminalit të ri i cili pritet të funksionalizohet në tetor të vitit 2013

a) Certifikimi i ANP "Adem Jashari" LKIA si furnizues i shërbimeve në tokë për palë të treta

Bazuar në Rregulloren nr. 4/2011 për qasjen në tregun e shërbimeve në tokë, operatori i Aeroportit Nderkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari”, më 19 prill 2012 ka aplikuar në AAC për miratim si furnizues i shërbimeve në tokë për palë të treta. Shërbimet në tokë nënkuptojnë shërbimet të cilat u jepen udhëtarëve dhe aeroplanëve gjatë kohës sa

2 APP është shkurtesa në anglisht për approach, që nënkupton fazën e fluturimit të aeroplanit para aterritit, përkatësisht, shërbimin që e ofron kontrollori i trafikut ajror gjatë kësaj faze.

janë në tokë. Këtu përfshihet trajtimi i udhëtarëve, përpunimi i bagazhit, shërbimet në platformë etj. Inspektorët e departamenteve relevante në AAC kanë bërë vlerësimin e aplikacionit dhe dokumentacionit të dorëzuar si dhe kanë audituar operatorin e aeroportit për të parë zbatimin në praktikë të procedurave standarde të sigurisë për ofrimin e shërbimeve në tokë, verifikimin në praktikë të kompetencës së personelit dhe pajisjeve për ofrimin e këtyre shërbimeve.

Vlerësimi gjithpërfshirës ka treguar se ANP "Adem Jashari" LKIA i përmbush kushtet e parapara me nenin 11.2 të Rregullores nr. 4/2011 andaj edhe Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së i ka lëshuar operatorit LKIA miratimin shtatëvjeçar si ofrues i shërbimeve në tokë në Aeroportin e Prishtinës. Ky operator do të jetë në mbikëqyrje të vazhdueshme nga ana e AAC-së për mirëmbajtjen e kushteve të miratimit.

Në fund duhet të theksohet se Republika e Kosovës është një ndër shtetet e para në rajon që ka bërë certifikimin e operatorit të Aeroportit si ofrues i shërbimeve në tokë.

b) Certifikimi i ofruesit të shërbimeve në tokë për furnizim të aeroplanëve me derivate në ANP "Adem Jashari" LKIA

Në dhjetor të vitit 2011 ka lëshuar një miratim të përkohshëm dhe me kusht për aplikuesin "Ex Fis" Sh.p.k. si furnizues i shërbimeve në tokë për palë të treta për kategorinë e shërbimeve të furnizimit me derivate dhe vajra. Natyra e përkoshme dhe me kusht e vendimit lidhej me nevojën e disa verifikimeve shtesë gjatë punës në terren si furnizues i aeroplanëve me kerozinë. Aprovimi është dhënë për periudhën 1 janar – 31 mars 2012, me mundësi vazhdimi.

Me 1 janar 2012, AAC-ja ka vëzhguar në praktikë përmbushjen e kushteve nga Vendimi nr. 37/2011 për angazhimin e personave me përvojë përkatëse. Ndërsa, më 4 janar 2012, në emër të kompanive ajrore që operojnë në Prishtinë, Asociacioni Ndërkombëtar i Transportit Ajror (IATA) ka inspektuar zbatimin në praktikë të standardeve të sigurisë. Pas inspektimit të fundit, në mars të vitit 2012, AAC-ja ka konsideruar që aplikuesi i ka përmbushur të gjitha kushtet e sigurisë si dhe ato të vendosura në Vendimin e mëparshëm, prandaj, kompanisë "Ex Fis" Sh.p.k. i është lëshuar një miratim përfundimtar si furnizues i shërbimeve në tokë për palë të treta për kategorinë e shërbimeve të furnizimit me derivate dhe vajra. Miratimi është lëshuar për shtatë vjet dhe kushtet në bazë të të cilit është dhënë ky miratim janë subjekt i mbikëqyrjes së vazhdueshme nga ana e AAC-së.

c) Inspektimet në ANP "Adem Jashari" LKIA

Inspektorët e AAC-së kanë kryer 6 inspektime të planifikuara, si dhe një numër të inspektimeve ad-hoc në ANP "Adem Jashari" LKIA. Disa inspektime në ANP kanë pasur për qëllim përcjelljen e progresit të bërë drejt mbylljes së gjetjeve të cilat janë identifikuar gjatë inspektimeve të mëparshme. Një pjesë tjetër e inspektimeve është fokusuar në verifikimin e zbatimit të disa standardeve të veçanta të aplikueshme për operatorët e aerodromeve në Republikën e Kosovës, siç janë verifikimi i operimeve në dimër, pajisjeve dimërore, procedurave për de/anti-icing (largimin e borës dhe shkrirjen e akullit), verifikimin e shenjave vizuale dhe shenjimit horizontal në pjesën ajrore si mjete të nevojshme për operime të sigurta të aeroplanëve, verifikimin e procedurave për menaxhim të sigurt të punimeve (ndërtimeve) në aeroport, verifikimin e zbatimit të procedurave për operim gjatë shikueshmërisë së ulët (LVP) etj. AAC-ja ka kryer gjithashtu edhe inspektime që janë ndërlidhur me hetimin e ndodhive të raportuara në AAC. Vërejtjet e dala nga inspektimet janë përcjell për së afërmi deri sa janë mbyllur.

Gjatë inspektimeve janë evidentuar përmirësime të theksuara në lidhje me gjetjet e hapura më herët, e që kanë të bëjnë me ofrimin e shërbimeve në tokë, me infrastrukturën e ANP-së, si dhe me implementimin e procedurave të ndryshme. Pas dorëzimit të dokumentacionit mbështetës, si dhe ndryshimit dhe plotësimit të disa prej procedurave operuese, AAC-ja i ka konsideruar të mbyllura 25 gjetje që kanë të bëjnë me ofrimin e shërbimeve në tokë, 6 që kanë të bëjnë me implementimin e procedurave si dhe 2 observime.

d) Zbatimi i rregulloreve në fushën e aerodromeve

Në bazë të Ligjit nr. 3/L-051 për aviacionin civil, AAC-ja është përgjegjëse për rregullimin e zonave mbrojtëse të aeroportit.

Në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil, Rregulloren nr. 05/2010 për Zonat mbrojtëse të aeroportit dhe Rregulloren nr. 2/2010 për Shenjimin e pengesave, AAC-ja është koordinuar me menaxhmentin e Ndrohtores së Qytetit (TERMOKOS) që të bëhet shenjimi i duhur i tymtarit të ndrohtores, i cili mund të ketë ndikim në operime ajrore.

Kërkesë e ngjashme i është bërë edhe menaxhmentit të KOSTT-it, meqë shtyllat dhe linjat e transmetimit të rrymës së tensionit më të lartë se 100kV, e që kalojnë autostrada, rrugë magjistrale dhe rajonale, konsiderohen si pengesa dhe duhet shenjuar sipas standardeve më të reja të nxjerra nga AAC-ja.

Në takime të ndara, AAC-ja ka prezantuar obligimet e operatorëve bazuar në legjislacionin në fuqi, dhe është dakorduar, përmes nënshkrimit të procesverbaleve, që të përpilohen planet e veprimit për implementimin e plotë të këtyre rregulloreve nga operatorët përkatës.

e) Rishikimi i Master Planit të ANP "Adem Jashari" LKIA

Gjatë muajit qershor, AAC-ja ka pranuar Master Planin final për komente, të cilin e ka rishikuar kundrejt rregulloreve të sigurisë, Udhëzuesit teknik TP-08 për ndërtime në aeroport si dhe kundrejt Aneksit 14 dhe manualeve relevante të ICAO-s lidhur me projektimin dhe ndërtimin e objekteve në aeroporte. Duke u bazuar në standardet dhe kërkesat e lartpërmendura, në këtë fazë, kryesisht është analizuar respektimi i distancave të sigurisë, mbrojtja e zonave për sigurinë e fluturimeve dhe karakteristikat teknike të projekteve të propozuara.

f) Ushtrimi emergjent gjithëpërfshirës në ANP

Më 29 tetor 2012, ANP "Adem Jashari" ka organizuar ushtrimin emergjent gjithëpërfshirës, i cili duhet të mbahet çdo 2 vjet për t'i përmbushur obligimet që dalin nga legjislacioni kombëtar dhe ndërkombëtar, bazuar në standardet e ICAO-s.

Ushtrimi gjithëpërfshirës paraqet simulimin e një emergjence sa më të përafërt me realitetin (një aksidenti të vërtetë) dhe përfshin aktivizimin e të gjitha funksioneve përgjegjëse për reagim dhe dislokim të të gjitha resurseve të aeroportit dhe agjencive shtetërore në vendngjarje. Ushtrimi përdoret për të testuar gatishmërinë dhe përgatitjen e operatorit për reagim në emergjencë.

Në këtë ushtrim, të ndarë në tri faza (faza e përgatitjes, faza e ushtrimit dhe faza e pas përfundimit) kanë marrë pjesë një numër i madh i agjencive shtetërore (si pjesëmarrës aktiv apo si vëzhgues): Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës, Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike, OSHNA, Agjencia për Menaxhimin e Emergjencave, Forca e Sigurisë së Kosovës, Ministria e Shëndetësisë, KFOR-i, Eulex-i, përfaqësues të kompanive ajrore, etj.

Bazuar në takimet e mbajtura pas ushtrimit dhe raportet e pranuar nga agjencitë e ndryshme, përfshirë këtu edhe Autoritetin e Aviacionit Civil, ushtrimi ka demonstruar një gatishmëri të lartë reaguese që siguron se aeroporti mund të përballojë me sukses një emergjencë të mundshme. Në anën tjetër, janë evidentuar disa pika që kërkojnë përmirësim, që në përgjithësi kanë të bëjnë me komunikimin dhe koordinimin mes njësive gjatë reagimit.

Pamje nga ushtrimi i emergjencës

13.4 RREGULLIMI EKONOMIK

AAC-ja është përgjegjëse për rregullimin ekonomik të aeroporteve dhe ofruesve të shërbimeve të navigacionit ajror në Republikën e Kosovës. Rregullimi ekonomik i këtyre operatorëve nënkupton masat që merr një rregullator i aviacionit për t'u siguruar se tarifat të cilat i vendos aeroporti dhe ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror për kompanitë ajrore janë të arsyeshme dhe të bazuara në kosto. Për më tepër, rregullatori siguron që këto tarifa janë vendosur vetëm pasi që ofruesit dhe përdoruesit e shërbimeve janë konsultuar mes veti duke i ofruar njëri-tjetrit të dhëna në mënyrë transparente. AAC-ja i rregullon dhe i miraton vetëm tarifat aeronautike, të cilat kanë lidhje me shërbimet të cilat aeroporti ose ofruesi i shërbimeve të navigacionit ajror i ofrojnë ekskluzivisht, siç janë tarifa e shërbimit të udhëtarëve, tarifa e aterimit apo ajo terminale e navigacionit. Poashtu, rregullatori siguron që qëndrueshmëria financiare e operatorëve është në nivel të duhur që të mos e dëmtojë sigurinë e operimeve.

a) Mbikëqyrja ekonomike e aeroportit

Gjatë vitit 2012 tarifat aeronautike në ANP "Adem Jashari" LKIA nuk kanë ndryshuar meqë kështu e kërkon kontrata e Partneritetit Publiko Privat midis Qeverisë së Kosovës dhe konsorciumit Limak & Airports de Lyon. Aeroporti mund të aplikojë në AAC që t'i ndryshojë këto tarifa të rregulluara vetëm në vitin 2014, kur duhen të përshtaten sipas inflacionit ose deflacionit. AAC-ja ka shqyrtuar në vazhdimësi raportet financiare të ANP "Adem Jashari" LKIA që lidhen me tarifat e rregulluara për shërbimet aeronautike, për të garantuar që këto tarifa nuk e kalojnë koston e ofrimit të shërbimeve. Ky është një rregull ndërkombëtar që zbatohet edhe në Republikën e Kosovës.

Gjithashtu, AAC-ja ka vlerësuar pozitivisht programin nxitës të propozuar nga operatori i aeroportit në muajin gusht për kompanitë ajrore që fillojnë një linjë të re nga Prishtina.

b) Mbikëqyrja ekonomike e OSHNA

Sipas Rregullores nr. 12/2010 të AAC-së, AAC-ja duhet të mbikëqyrë Ofruesin e Shërbimeve të Navigacionit Ajror edhe sa u përket kriterëve ekonomike që vërtetojnë qëndrueshmërinë financiare të organizatës, meqë kjo mund të ndikojë në mbajtjen jo të duhur të kushteve të sigurisë. Në këtë kontekst është punuar në vlerësimin e planit të biznesit, të planit strategjik, të pasqyrave financiare etj. si dokumente që janë dorëzuar nga OSHNA me rastin e aplikimit të tyre në muajin nëntor për t'u certifikuar nga ana e AAC-së. Procesi i certifikimit do të vazhdojë gjatë vitit 2013 derisa të plotësohen të gjitha kushtet e kërkuara me legjislacionin në fuqi.

c) Mbikëqyrja ekonomike e shërbyesve në tokë

Janë vlerësuar kriteret ekonomike të aplikacionit të operatorit të aeroportit për t'u miratuar si ofrues i shërbimeve në tokë për disa kategori. Pas vlerësimit të pasqyrave financiare si dhe dokumentacionit tjetër të kërkuar me Rregulloren nr. 4/2011 të AAC-së dhe Publikimin Teknik nr. 16 mbi shërbimet në tokë, është konkluduar se gjendja financiare është e qëndrueshme dhe se operatori posedon polisë të vlefshme të sigurimit për të mbuluar dëmet eventuale që mund t'ua shkaktojë palëve të treta gjatë operimeve. Operatori i aeroportit është miratuar për të ushtruar këtë veprimtari për një periudhë shtatëvjeçare dhe gjatë kësaj kohe do të mbikëqyret për së afërmi nga AAC-ja për kriteret e sigurisë dhe ato ekonomike.

Aeroplani në platformë duke u furnizuar me derivate

Kompania “Exfis” sh.p.k, e cila ishte miratuar në vitin 2011 nga AAC-ja si furnizues i aeroplanëve me derivate, ka vazhduar të monitorohet mbi gjendjen financiare të saj. Raportet e audituara financiare të vitit 2011 kanë treguar për një afarizëm pozitiv ndërsa kompanisë në fjalë i është kërkuar ndarja e llogarive financiare për aktivitetin që ka të bëjë me dhënien e shërbimeve në aeroport, siç kërkohej me legjislacionin në fuqi.

14. AKTIVITETI LEGJISLATIV

Një ndër fushat e rëndësishme të veprimtarisë së AAC-së është nxjerrja e akteve nënligjore për zbatim të standardeve ndërkombëtare të aviacionit civil (të njohura si ICAO SARP) dhe transponimi i legjislacionit përkatës të BE-së në fushën e aviacionit civil, si detyrim i Republikës së Kosovës nga Marrëveshja për Hapësirën e Përbashkët Evropiane të Aviacionit (Marrëveshja HPEA).

Përveç tjerash, gjatë vitit 2012, AAC-ja ka kompletuar kornizën ligjore me të cilën është bërë i mundur zhvillimi më i hovshëm i aviacionit të përgjithshëm në vendin tonë. Gjithashtu, janë bërë të aplikueshme në Republikën e Kosovës edhe disa standarde të avancuara në fushën e rregullimit të aerodromeve dhe shërbimeve të navigacionit ajror.

E një rëndësie të posaçme është edhe nxjerrja e një udhëzimi administrativ për rritjen e transparencës së procesit legjislativ-rregullator, me anë të të cilit është bërë i mundur konsultimi publik i palëve të interesit gjatë hartimit të akteve legjislative-rregullatore. Për më tepër, AAC-ja ka nënshkruar një marrëveshje me zyrën e Gazetës Zyrtare të Republikës së Kosovës për publikimin elektronik të akteve juridike të AAC-së.

14.1 AKTET NËNLIGJORE

a) Transparenca në procesin legjislativ-rregullator

Më 1 shkurt 2012, AAC-ja ka nxjerr Udhëzimin Administrativ nr. 1/2012 për procedurat e konsultimit publik sipas të cilit, të gjitha aktet nënligjore të AAC-së duhet t'i nënshtrohen procesit të konsultimit publik të palëve të interesit. Ky konsultim duhet të ndjekë procedurat dhe afatet kohore të dhëna gjatë të cilit çdo palë interesi, qoftë person

fizik apo juridik, do të ketë të drejtën e dhënies së komenteve, sugjerimeve apo të kërimit të informacioneve shtesë nga strukturat e AAC-së të cilat e vëjnë një projekt-akt në konsultim publik. Forma e marrjes së këtyre komenteve/sugjerimeve nga palët e interesit mund të jetë me organizim të tryezave të rrumbullakëta, varësisht nga numri i të interesuarëve, apo nëpërmes korrespondencës elektronike.

Pas përfundimit të procesit të konsultimit publik, strukturat e AAC-së brenda 15 ditëve janë të obliguara të përgatisin një raport në të cilin do t'i ofrojnë përgjigjet e tyre në komentet e pranuar, ndërsa duhet të shpjegojnë arsyet për pranimin apo mos pranimin e sugjerimeve për ndryshim të dispozitave të aktit nënligjor që është objekt i konsultimit publik.

Ky udhëzim administrativ reflekton qasjen e Qeverisë së Kosovës ndaj përfshirjes së palëve të interesit (Rreg. 07/2009 për punën e Qeverisë) në hartimin e legjislacionit, është në linjë me kërkesat e Komisionit Evropian për transparencë gjatë procedurës së hartimit të akteve normative dhe është në përputhje me Ligjin për Aviacionin Civil.

b) Aktet nënligjore të nxjerra në vitin 2012

Në vazhdim janë aktet nënligjore, të cilat janë nxjerr gjatë vitit 2012, duke respektuar procedurat e konsultimit publik të palëve të interesit:

Rregullore nr. 1/2012 për kushtet dhe mënyrën e përdorimit të detalplanëve dhe paraglajdëve

Me këtë rregullore përcaktohen kushtet për operim të deltaplanëve dhe paraglajdëve. Gjatë procesit të konsultimit të publikut janë pranuar disa sugjerime të vlefshme në lidhje me shprehjet e përdorura. Si rrjedhojë e kësaj, ka ndryshuar edhe titulli i Rregullores. Rregullorja ka hyrë në fuqi më 10 tetor 2012.

Rregullore nr. 2/2012 mbi operimet me mjete ajrore mikro të lehta

Me këtë rregullore përcaktohen kushtet për operim të mjeteve ajrore mikro të lehta, parashihen kompetenca shtesë për Federatën Aeronautike të Kosovës, të drejtat dhe përgjegjësitë e saj dhe roli i AAC-së. Rregullorja ka kaluar procesin e konsultimit publik dhe ka hyrë në fuqi më 10 tetor 2012.

Rregullore nr. 3/2012 mbi aerodromet e aprovuara

Me këtë rregullore përcaktohen kushtet dhe mënyra e miratimit të aerodromeve dhe heliporteve të cilat nuk u nënshtrohen procesit të certifikimit nga AAC-ja sipas rregullave të Aneksit 14 të Organizatës Ndërkombëtare të Aviacionit Civil. Rregullorja ka kaluar procesin e konsultimit publik dhe ka hyrë në fuqi më 10 tetor 2012.

Rregullore nr. 4/2012 për ndryshimin dhe plotësimin e Rregullores Nr. 01/2008 për aerodromet

Me këtë rregullore, ndryshohet dhe plotësohet Rregullorja Nr. 1/2008, me të cilën do të bëhet ndarja e aerodromeve dhe heliporteve të cilat do të certifikohen nga AAC-ja. Rregullorja ka kaluar procesin e konsultimit publik, dhe ka hyrë në fuqi më 10 tetor 2012.

Rregullore nr. 5/2012 për rregullat e licencës së kontrollorit të trafikut ajror

Kjo rregullore është nxjerr me qëllim të përshtatjes së rregullativës së kësaj fushe me legjislacionin përkatës të BE-së. Rregullorja e Komisionit Evropian nr. 805/2011 vendos kërkesat e përbashkëta për të gjitha vendet e BE-së për lëshim të licencës së kontrollorit të trafikut ajror. Kjo rregullore ende nuk është pjesë formale e shtojcës I ose II të Marrëveshjes HPEA, të cilën Republika e Kosovës është e obliguar ta implementojë, por në bazë të nenit 3.5 (ii) të Ligjit nr. 03/L-051 për aviacionin civil, AAC-ja ka të drejtë që të nxjerrë rregullore për zbatim të ligjit për aviacionin civil, të cilat përfshijnë edhe rregulloret e BE-së dhe të shteteve anëtare të ICAO-s.

Me hyrjen në fuqi të kësaj rregulloreje, janë shfuqizuar Rregulloret nr. 4/2008 dhe 13/2010 të AAC-së. Projekt-rregullorja ka qenë në konsultim publik të palëve të interesit nga data 19 tetor deri më 2 nëntor 2012, gjatë së cilës kohë nuk është pranuar ndonjë koment. Rregullorja ka hyrë në fuqi më 21 dhjetor 2012.

Rregullore nr. 6/2012 për mbikëqyrje të sigurisë në menaxhimin e trafikut ajror dhe shërbimeve të navigacionit ajror

Kjo rregullore është nxjerr me qëllim të bartjes në sistemin juridik të Republikës Kosovës të Rregullores implementuese të Komisionit Evropian nr. 1034/2011, e cila shfuqizon Rregulloren e BE-së nr. 1315/2007, e cila ka qenë pjesë e sistemit juridik të Republikës së Kosovës përmes Rregullores së AAC-së nr. 13/2009. Me këtë rregullore vendosen

kërkesat për ushtrimin e funksioneve të mbikëqyrjes së sigurisë në fushën e menaxhimit të trafikut ajror dhe të shërbimeve të navigacionit ajror nga organet kompetente. Rregullorja ka qenë në konsultim publik të palëve të interesit nga data 19 tetor deri më 2 nëntor 2012, gjatë së cilës kohë nuk është pranuar ndonjë koment. Rregullorja ka hyrë në fuqi më 21 dhjetor 2012, ndërsa me hyrjen e saj në fuqi është shfuqizuar Rregullorja AAC-së nr. 13/2009.

Rregullore nr. 7/2012 mbi kushtet për ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror

Kjo rregullore është nxjerr me qëllim të vendosjes së kushteve për ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror, fushë kjo e cila ka qenë e rregulluar me Rregulloren nr. 12/2009, me anë të së cilës është bartur në sistemin juridik të Republikës së Kosovës Rregullorja e BE-së nr. 2096/2005. Rregullorja ka qenë në konsultim publik të palëve të interesit nga data 19 tetor deri më 2 nëntor 2012, gjatë së cilës kohë nuk është pranuar ndonjë koment për të. Kjo rregullore ka hyrë në fuqi më 21 dhjetor 2012, ndërsa me hyrjen e saj në fuqi është shfuqizuar Rregullorja e AAC-së nr. 12/2009.

14.2 MARRËVESHJA NË MES AAC-SË DHE ZYRËS SË GAZETËS ZYRTARE TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Në muajin mars 2012 është arritur një marrëveshje në mes të zyrës së Gazetës Zyrtare të Republikës së Kosovës dhe AAC-së. Marrëveshja në fjalë rregullon publikimin e akteve nënligjore të AAC-së në faqen zyrtare të Gazetës Zyrtare në internet. Kjo është një arritje në fushën e informimit publik për veprimtarinë legjislative të AAC-së, pasi që nëpërmes Gazetës Zyrtare informohet një numër i madh i palëve të interesuara, si brenda vendit tonë, ashtu edhe jashtë tij.

15. PUBLIKIMET TEKNIKE PËR INDUSTRIJË DHE MANUALËT E BRENDSHËM

Për t'i përkrahur operatorët në zbatimin e legjislacionit në fuqi, AAC-ja në vazhdimësi nxjerr publikime teknike për industrinë e aviacionit civil. Poashtu, AAC-ja ka hartuar një numër manualësh të brendshëm, të cilët në aviacion civil, janë të një rëndësie të veçantë për të garantuar konsistencë, cilësi dhe dokumentim të mirëfilltë të procesit të punës.

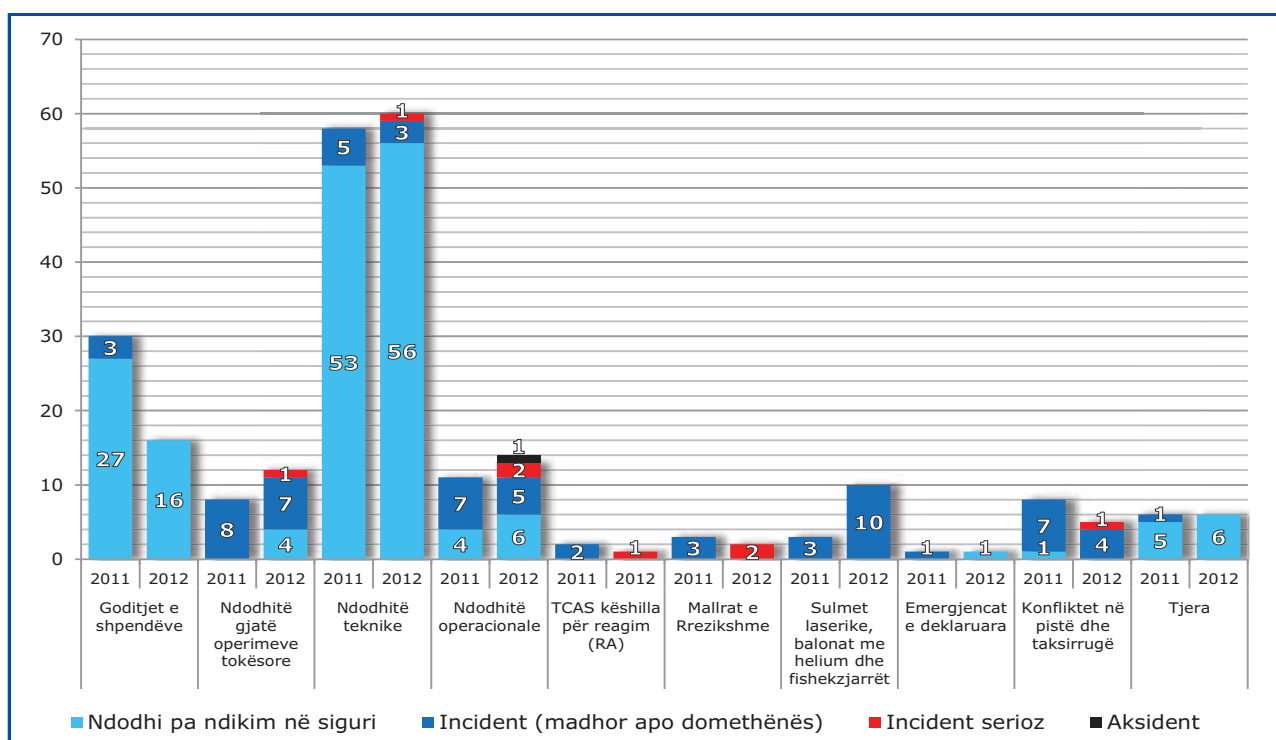
a) Publikimet teknike për industrinë e aviacionit civil

Publikimi Teknik nr. 16 “Kriteret dhe procedura për lëshimin e miratimit për shërbyesit në tokë” është reviduar dhe ka hyrë në fuqi me datën 27 mars 2012. Subjekt kryesor i revidimit ka qenë ndërrimi i kërkesave minimale për poliset e sigurimit që duhet t'i posedojnë kompanitë që ofrojnë shërbime në tokë për dëmet që mund t'u shkaktojnë palëve të treta, meqë është konstatuar se kërkesat paraprake kanë qenë të vogla.

Publikimi Teknik nr. 18: “Furnizimi i aeroplanëve me karburant” ka për qëllim të udhëzojë aeroportet e certifikuar dhe organizatat e involvuara në ofrimin e shërbimeve për furnizimin e aeroplanëve me derivate dhe t'i asistojë ata në përpilimin e procedurave për transportimin, deponimin, si dhe për furnizimin e sigurt të aeroplanëve me derivate. Gjithashtu, ky publikim ka për qëllim të informojë industrinë e aviacionit, në përgjithësi, për ekzistimin e standardeve dhe praktikave, ndërkombëtarisht të pranuar, në industrinë e derivateve të aviacionit dhe të ritheksojë nevojën për respektimin e këtyre standardeve dhe procedurave operative.

“Pasqyra e ndodhive të raportuara 2012”: Në këtë raport janë përmbledhur të gjitha ndodhitë e aviacionit (occurrences) të raportuara në AAC gjatë vitit 2012. Në bazë të legjislacionit në fuqi në Republikën e Kosovës, “ndodhia” nënkupton një pengesë operationale, defekt, gabim apo rrethana të tjera të parregullta që kanë ndikuar apo do të mund të ndikonin në sigurinë e fluturimit. Raportimi i ndodhive kontribuon në përmirësimin e sigurisë së aviacionit civil duke mundësuar njohuri më të thellë të ndodhive dhe duke lehtësuar analizimin dhe monitorimin e trendeve për të iniciuar hapa korrektues.

Gjatë vitit 2012, në AAC janë raportuar gjithsej 127 ndodhi, të cilat janë klasifikuar dhe kategorizuar varësisht nga ndikimi në sigurinë e aviacionit si dhe nga natyra e tyre. Këto raportime janë bërë nga personeli i Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës “Adem Jashari” LKIA, Ofruesi i Shërbimeve të Navigacionit Ajror dhe nga kompanitë ajrore. “Pasqyra e ndodhive të raportuara” përmban statistikën e këtyre ndodhive, një përshkrim të shkurtër për secilën kategori të ndodhive, si dhe përshkrimin e disa ndodhive të përzgjedhura.

Grafiku: Raportimi i ndodhive të pranura në vitin 2011 dhe 2012 në bazë të klasës dhe kategorisë

Nga numri i përgjithshëm i ndodhive të raportuara, 88 janë klasifikuar si “ndodhi pa ndikim në siguri”, 30 si “incidente domethënëse”, 8 si “incident serioz” kurse 1 është klasifikuar si aksident. Shumica nga incidentet e raportuara kanë pasur të bëjnë me drejtim të dritave laserike në aeroplanë në fluturim si dhe me ndodhi gjatë operimeve tokësore. Aksidenti i raportuar përfshin një helikopter të EULEX-it që ka pasur një aterrim të detyruar në ANP “Adem Jashari”. Reagimi i shpejtë si dhe shkathhtësia e pilotëve mundësoi një aterrim të sigurt, i cili ka evituar lëndimet në personel dhe dëmet në helikopter. Ky aksident dhe një numër incidentesh janë hetuar me kompetencë nga Komisioni për Hetimin e Aksidenteve dhe Incidenteve Aeronautike i Republikës së Kosovës. Në dokumentin “Pasqyra e ndodhive të raportuara 2012”, i cili është publikuar në faqen zyrtare të Autoritetit të Aviacionit Civil në internet www.caa-ks.org, janë të përshkruara më hollësisht edhe disa ndodhi të përzgjedhura.

b) Manualët e brendshëm

Manualët e brendshëm shpjegojnë në hollësi procedurat e punës së inspektorëve gjatë inspektimeve e auditimeve, japin përshkrimet e punës së tyre, kualifikimet e nevojshme për të kryer punën, etj. Manualët që janë hartuar dhe publikuar gjatë vitit 2012 janë listuar më poshtë:

- Manuali i Cilësisë, qershor 2012;
- Manuali i Departamentit për Shërbime të Navigacionit Ajror, tetor 2012;
- Manuali i Departamentit për Bashkëpunim Ndërkombëtar dhe Rregullim Ekonomik, nëntor 2012;
- Manuali i Departamentit të Aerodromeve, nëntor 2012;
- Manuali i Departamentit të Administratës dhe Burimeve Njerëzore, nëntor 2012.

16. ADMINISTRATA DHE BURIMET NJERËZORE

16.1 BURIMET NJERËZORE DHE PROCEDURAT ADMINISTRATIVE

Gjatë vitit 2012, Departamenti i Administratës dhe Burimeve Njerëzore ka mbështetur aktivitetet rregullatore të AAC-së duke zbatuar me përpikëri procedurat për burimet njerëzore, financat, prokurimin dhe logjistikën.

Në vazhdimësi janë përcjellur ndryshimet që janë bërë në legjislacionin e Republikës së Kosovës për të përditësuar Manualin e procedurave të brendshme dhe për t'i reflektuar ndryshimet.

Gjatë vitit 2012, AAC-ja ka kryer procedurat e rekrutimit për këto pozita:

- Zyrtar i aviacionit të përgjithshëm;
- Zyrtar i aerodromeve (2);
- Zyrtar i operimeve për helikopterë;
- Mjek i autorizuar i aviacionit.

Punësimi i këtyre nëpunësve është bërë në përputhje me ligjin e aplikueshëm për shërbimin civil dhe me Rregulloren për organizimin dhe funksionimin e brendshëm të AAC-së dhe sistemimin e vendeve të punës.

Të gjitha kontratat e punës të nëpunësve të AAC-së, të cilat i kanë plotësuar kushtet sipas Ligjit për Shërbimin Civil, janë shndërruar në Akt Emërimi.

a) Auditimi nga Njësia Qendrore Harmonizuese për Auditim të Brendshëm

Gjatë muajve shkurt-mars 2012, Njësia Qendrore Harmonizuese për Auditim të Brendshëm në kuadër të Ministrisë së Financave ka përfunduar procesin e auditimit të brendshëm në AAC. Fokus kryesor i këtij auditimi ishte funksionimi i AAC-së në të gjitha aspektet, duke përfshirë menaxhimin, financat, buxhetin, prokurimin, asetet e AAC-së, etj.

Bazuar në raportin e auditorit të brendshëm, përveç dy rekomandimeve të cilat AAC-ja i ka zbatuar në tërësi sipas planit të zbatimit, rezulton se nuk është bërë asnjë shkelje në pikat e fushëveprimit të këtij auditimi.

b) Auditimi nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) ka kryer auditimin e Pasqyrave Vjetore Financiare të Autoritetit të Aviacionit Civil për vitin e përfunduar 2011. Objektivi kryesor i këtij auditimi ishin pasqyrat financiare si dhe funksionimi i AAC-së. Në raportin e datës 21 qershor të dërguar nga ZAP, përveç disa rekomandimeve jomateriale, të cilat AAC-ja i ka zbatuar sipas planit të veprimit për zbatim të rekomandimeve, rezulton se AAC-ja nuk ka bërë shkelje në asnjë nga pikat e fushëveprimit të këtij auditimi.

c) Auditimi nga Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale

Më 6 shtator, AAC-ja është inspektuar nga Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale. Qëllimi i këtij inspektimi ishte verifikimi i listës së kontrollit, e cila është dërguar më datë 4 qershor 2012. Nga inspektimi i cili u zhvillua, u konstatua se:

- Zyrtari për mbrojtjen e të dhënave personale është caktuar me vendim të veçantë;
- Dosjet e personelit janë të ruajtura në nivel të lartë;
- AAC-ja nuk bën transfer të të dhënave personale në shtetet e tjera;
- AAC-ja nuk bën përpunim të të dhënave biometrike;
- AAC-ja nuk zhvillon marketing të drejtpërdrejtë.

Nga ky inspektim, AAC-ja këshillohet që regjistrin e hyrje-daljeve në institucion ta bëjë në përputhje me nenin 69 të Ligjit nr. 03/L-172 për Mbrojtjen e të dhënave personale.

Departamenti i Administratës dhe Burimeve Njerëzore ka bërë ndryshimin e listës për evidentimin e vizitorëve në AAC në përputhje me nenin 69 të Ligjit nr. 03/L-172, me ç'rast është informuar edhe Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale për zbatim të rekomandimit.

d) Auditimi nga Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës

Në korrik, AAC-ja është audituar edhe nga Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës. Ky auditim është fokusuar në njësinë e burimeve njerëzore në AAC. Deri më tash AAC-ja nuk ka marrë ndonjë raport nga Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës.

16.2 FINANCAT DHE BUXHETI

Buxheti i Autoritetit të Aviacionit Civil për vitin 2012 ishte 750,498.00 €. Në rishikimin gjashtëmuor të buxhetit, AAC-së i është miratuar buxhet shtesë prej 39,060.00 € në kategorinë paga dhe mëditje, në përputhje me miratimin e Kuvendit për punësimin e gjashtë punëtorëve të rinj. Pas rishikimit, buxheti i miratuar i AAC-së për vitin 2012 ishte 789,558.00 €.

a) Të hyrat

Të hyrat e Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës depozitohen në llogarinë zyrtare bankare të krijuar nga Drejtori i Departamentit të Thesarit. Të hyrat nga tarifa e sigurisë së udhëtarëve për muajt nëntor dhe dhjetor 2012 regjistrohen në fillim të vitit 2013, në përputhje me memorandumit e nënshkruar në mes të AAC-së dhe operatorit të ANP "Adem Jashari" LKIA. Këto të hyra transferohen 45 ditë pas përfundimit të muajit. Të hyrat e AAC-së gjatë vitit 2012 janë paraqitur në tabelën më poshtë.

b) Shpenzimet buxhetore

Financimi i të gjitha aktiviteteve të AAC-së për vitin 2012 sipas klasifikimeve ekonomike është paraqitur në tabelën e mëposhtme. Janë shpenzuar 731,568.26 €.

c) Buxheti i AAC-së për vitin 2013

Autoriteti i Aviacionit Civil i Republikës së Kosovës ka bërë kërkesën buxhetore për vitin 2013, në përputhje me afatet dhe procedurat ligjore të Republikës së Kosovës.

Për funksionimin e Autoritetit të Aviacionit Civil të Republikës së Kosovës, Bordi Mbikëqyrës i AAC-së ka kërkuar një buxhet prej 1,224,185.34 €.

Kërkesa buxhetore e AAC-së nuk është aprovuar si e tillë, dhe buxheti i aprovuar i AAC-së për vitin 2013 është në vlerë prej 782,881.00 €.

PASQYRA FINANCIARE 1

Neni 12. Pasqyra e pranimeve dhe pagesave në para të gatshme

Pasqyra e pranimeve dhe pagesave të parave të gatshme për AUTORITETIN I AVIACIONIT CIVIL.									
Për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2012									
			2012		2011-1		2010-2		
			Llogaria e vetme e Thesarit		Llogaria e vetme e Thesarit		Llogaria e vetme e Thesarit		
			BKK	Pagesat nga palët e treta të jashtme	BKK	Pagesat nga palët e treta të jashtme	BKK	Pagesat nga palët e treta të jashtme	
			€	€	€	€	€	€	€
Shën.									
BURIMET E FONDEVE									
Granti qeveritar	2		731,568						
Të hyrat vetanake	3				715,327		710,114		
Fondi për qëllime të dedikuara									
Grantet e përcaktuara të donatorëve	4								
Fondi i huazimeve	5								
Pranimet tjera	6								
Totali			731,568	-	715,327	-	710,114	-	
SHFRYTEZIMI I FONDEVE									
Operacionet									
Pagat dhe mëditjet	7		379,386		385,747		339,447		
Mallrat dhe shërbimet	8		339,108		314,143		361,430		
Shërbimet komunale	9		13,074		15,436		9,237		
			731,568	-	715,326	-	710,114	-	
Transferet									
Transferet dhe subvencionet	10								
Shpenzimet kapitale									
Prona, ndërtesa dhe pajisjet	11								
Pagesat tjera	12								
Kthimi i huazimeve	13								
Totali			731,568	-	715,326	-	710,114	-	

PASQYRA FINANCIARE 2

Neni 13. Pasqyra e realizimit të buxhetit

Pasqyra e krahasimit të shumave buxhetore dhe aktuale për AUTORITETIN I AVIACIONIT CIVIL.									
Për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2012									
			2012				2011	2010	
			Buxheti fillestar (Ndarja)	Buxheti final (Ndarja)	Realizimi	Varianca D=C-B	Realizimi	Realizimi	
			A	B	C	D=C-B	E	F	
			€	€	€	€	€	€	
Hyrja e parasë së gatshme në llogari të Thesarit									
Tatimet	14								
Të hyrat vetanake	15				1,498,150		1,286,414	1,262,600	
Donacionet	16								
Pranimet kapitale	17								
Fondi i Privatizimit	18								
Huazimet	19								
Tjera	20								
Pranimet totale të mbledhura për FKK-në			-	-	1,498,150	-	1,286,414	1,262,600	
Daljet e parasë së gatshme nga llogaritë e Thesarit									
Pagat dhe mëditjet	21		380,125	419,185	379,386	(39,799)	385,747	339,447	
Mallrat dhe shërbimet	22		361,073	354,330	339,108	(15,222)	314,143	361,430	
Shërbimet komunale	23		9,300	16,043	13,074	(2,969)	15,437	9,237	
Transferet dhe subvencionet	24								
Shpenzimet kapitale	25								
Fondi i privatizimit	26								
Kthimi i huazimeve									
Tjerat	27								
Totali i pagesave të bërë nga BRK nëpërmes LIVTh			750,498	789,558	731,568	(57,990)	715,327	710,114	

TË HYRAT VETANAKE

		2012	2011	2010		% e
Përshkrimi	Shënime	€ '	€ '	€ '	% e totalit 2012	ndryshimit nga 2011
Tatimi në pronë						
Të hyrat nga taksat 1					%	%
Të hyrat nga taksat 2					%	%
Të hyrat nga dënimet-gjobat 1					%	%
Të hyrat nga dënimet-gjobat 2					%	%
Të hyrat nga Certifikimi dhe Licensimi		8,700	2,900	2,900	%	%
Të hyrat nga licencat 1					%	%
Të hyrat nga licencat 2					%	%
Të hyrat nga shitja e pasurisë dhe shërbimeve					%	%
Të hyrat nga Tarifa e siguris se pasagjerve		1,489,450	1,286,414	1,262,600	%	%
Të hyrat nga interesi bankar					%	%
Të hyrat nga ndryshimet e pozicionit të kursit					%	%
Tarifa për akreditim					%	%
Të hyrat nga pasuria					%	%
Pranimet tjera					%	%
Totali		1,498,150	1,289,314	1,265,500	0%	%

SHPALOSJA E NDARJEVE FILLESTARE DHE FINALE TË BUXHETIT

Kategoria e ndarjes	Ndarja Fillestare Buxhetore (Ligji i Buxhetit)	Ndryshimet e autorizuara nga LMFPP					Buxheti me rishikim 04/L-128 Ndryshimet per grantet e percaktuara te donatoreve	Ndryshimet per burime tjera te financimit	Ndarjet finale te buxhetit SIMFK	Ndryshimet e buxhetit fillestar
		Ndryshimi sipas nenit 29 ligji nr. 03/L-048	Ndryshimi sipas nenit 30 ligji nr. 03/L-048	Ndryshimi sipas nenit 31 ligji nr. 03/L-048	Ndryshimet për të hyrat vetanake					
	€ '	€ '	€ '	€ '	€ '				€ '	€ '
Hyrjet										
Tatimet										0.0%
Të hyrat vetanake	1,300,000				198,150				1,498,150	0.0%
Grantet e percaktuara te donatoreve										0.0%
Pranimet kapitale										0.0%
Fondi i privatizimit										0.0%
Tjera										0.0%
	1,300,000	-	-	-	198,150	-	-	-	1,498,150	15.2%
Daljet										
Pagat dhe mëditjet	380,125					39,060			419,185	0.0%
Mallrat dhe shërbimet	361,073					(6,743)			354,330	0.0%
Shërbimet publike	9,300					6,743			16,043	0.0%
Transferet dhe subvencionet										0.0%
Shpenzimet kapitale										0.0%
Fondi i privatizimit										0.0%
Tjera										0.0%
Totali	750,498	0	0	0	0	39,060	0	0	789,558	5.2%

16.3 PROKURIMI GJATË VITIT 2012

Tabela në vijim paraqet aktivitetet e prokurimit të AAC-së në periudhën janar – dhjetor 2012:

Titulli i aktiviteteve të realizuara të prokurimit	Emri i Operatorit Ekonomik të cilit i është dhënë kontrata	Data e nënshkrimit të kontratës	Vlera e kontratës
Furnizim me pajisje të teknologjisë informative (8 Laptopë dhe 1 Desktop)	AZ TECH sh.p.k	02.02.2012	4,820.00 €
Zhvendosje (bartje) e AAC-së në objektin e ri.	"Move One L.L.C"	20.02.2012	4,200.00 €
Zhvendosje e centralit telefonik dhe rrjetit ekzistues (instalimi) në objektin e ri (punë tjera shtesë)	N.P.SH.Elting Electronics	02.03.2012	930.00 €
Furnizim me derivate të naftës	Petrol Oti Slovenija L.L.C	23.03.2012	Premiumi për naftë dhe benzinë (0.05 €)
Furnizim me inventar për zyra	Galantaria Group sh.p.k	17.04.2012	6,997.00 €
Furnizim me material të nevojshëm dhe gëlqerosje të ish-objektit të shfrytëzuar nga AAC (detyrim sipas kontratës së qirasë)	ERO PROJECT SH.P.K	26.04.2012	5,899.20 €
Pastrimi i veturave zyrtare të AAC-së	N.SH.MILI-N	02.05.2012	966.00 €
Furnizim me brendim për AAC-në (punim i logos së AAC-së) dhe shtypja e vizitkartelave për vizitorë	ATARE SH.P.K	02.05.2012	430.00 €
Aparatë për ftohje të ujit për pije dhe bidonë me ujë për nevoja të AAC-së	Kelmendi & Partners SHPK	12.06.2012	3,220.00 €
Furnizim me material shpenzues për zyrë për AAC-në	NTP ALBUS	12.06.2012	9,932.40 €
Mirëmbajtje dhe Servisim i teknologjisë informative	Ilir Kosova SHPK	12.06.2012	9,439.70 €
Sigurimi fizik i ndërtesës së AAC-së	Body Guard	07.06.2012	1.32 € orë pune
Furnizim me letër speciale për lëshim të licencave aeronautike	CETKOS L.L.C	13.07.2012	4,560.00 €
Mirëmbajtje dhe servisim i veturave	N.T.SH. BESI	16.08.2012	9,650.00 €
Furnizim me material higjienik	N.T.P. Troja	03.09.2012	9,927.50 €
Shërbimet e rezervimit të biletave të udhëtimit jashtë vendit / vijë ajrore	ALTAVIA TRAVEL	03.09.2012	Fitimi i kompanisë 9,00 € për biletë
Pastrimi i objektit të AAC-së	N.T.P. ALPKO	20.09.2012	810.00 €
Furnizim me tabela informative në objektin e AAC-së	N.SH.STUDIO FORMA	10.12.2012	1,450.00 €

Nuk ka pasur anulime aktiviteteve ose ndërprerje kontratash gjatë vitit 2012

17. TRAJNIMET PROFESIONALE

AAC-ja investon në ngritjen profesionale dhe mbajtjen e kapaciteteve profesionale të personelit të vet, në përputhje me standardet dhe praktikat e rekomanduara ndërkombëtare. Në bazë të një plani paraprakisht të miratuar trajnimesh, gjatë vitit 2012 personeli i AAC-së ka ndjekur trajnime të financuara nga donatorët si dhe trajnime të financuara nga buxheti i AAC-së. Personeli është trajnuar kryesisht në qendrën trajnuese të Autoriteteve të Përbashkëta të Aviacionit (JAA) në lidhje me sigurinë e fluturimeve dhe të operimeve, si dhe në qendrat trajnuese të EUROCONTROL-it dhe Asociacionit Ndërkombëtar të Transportit Ajror (IATA). Trajnimet janë ofruar edhe në kuadër të projekteve të Komisionit Evropian: binjakëzimi me AAC-në e Francës, EASA IPA dhe ISIS, siç është përshkruar në pikën 12.5 të këtij raporti.

18. STATISTIKAT

Në bazë të të dhënave të mbledhura nga Aeroporti Ndërkombëtar i Prishtinës “Adem Jashari”, AAC-ja ka analizuar dhe publikuar statistikën e udhëtarëve për vitin 2012. Numri i udhëtarëve gjatë vitit 2012 ka arritur në 1.527.134, që është një rritje prej 7,37% apo 104.832 udhëtarë më shumë se në vitin 2011.

Muaji korrik ka qenë më i ngarkuari me gjithsej 197.331 udhëtarë, i pasuar nga gushti me 196.047, që korrespondon me ardhjen e diasporës sonë gjatë pushimeve verore. Në anën tjetër të spektrit, muaji shkurt dallohet me vetëm 80.196 udhëtarë.

Statistikat tregojnë se Cyrihu vazhdon të mbetet destinacioni më i preferuar i udhëtarëve nga Kosova me 285.462 udhëtarë, apo 19% të trafikut të përgjithshëm, i pasuar nga Dyseldorfi me 9% dhe Mynihu me 8%. Pastaj vijnë në radhë Stambolli (Ataturk), Shtutgarti dhe Gjeneva, me mbi 5% të trafikut secili. Të renditura sipas shtetit, prijnë Gjermania dhe Zvicra me nga 33%, pastaj Turqia me 13%, Austria me 8% dhe Italia me 5%.

Te kompanitë, për herë të parë prin kompania ajrore Belle Air Europe me 210.787 udhëtarë, e pasuar nga Germanwings me 201.699, Edelweiss 166.920, Adria Airways 154.633, Belair 127.629, easyJet 112.627, Turkish Airlines 108.882 dhe Austrian Airlines 103.260.

ANP «Adem Jashari» LKIA ka pasur 6.947 fluturime gjatë vitit 2012, apo një ngritje prej 3% në krahasim me vitin paraprak. Muajt korrik dhe gusht janë dalluar me nga 809 dhe 790 fluturime respektivisht. Shkurti ka qenë muaji me më së paku fluturime, gjithsej 420.

Bartja e mallrave ka pasur një rënie prej 6% këtë vit në krahasim me vitin e kaluar.

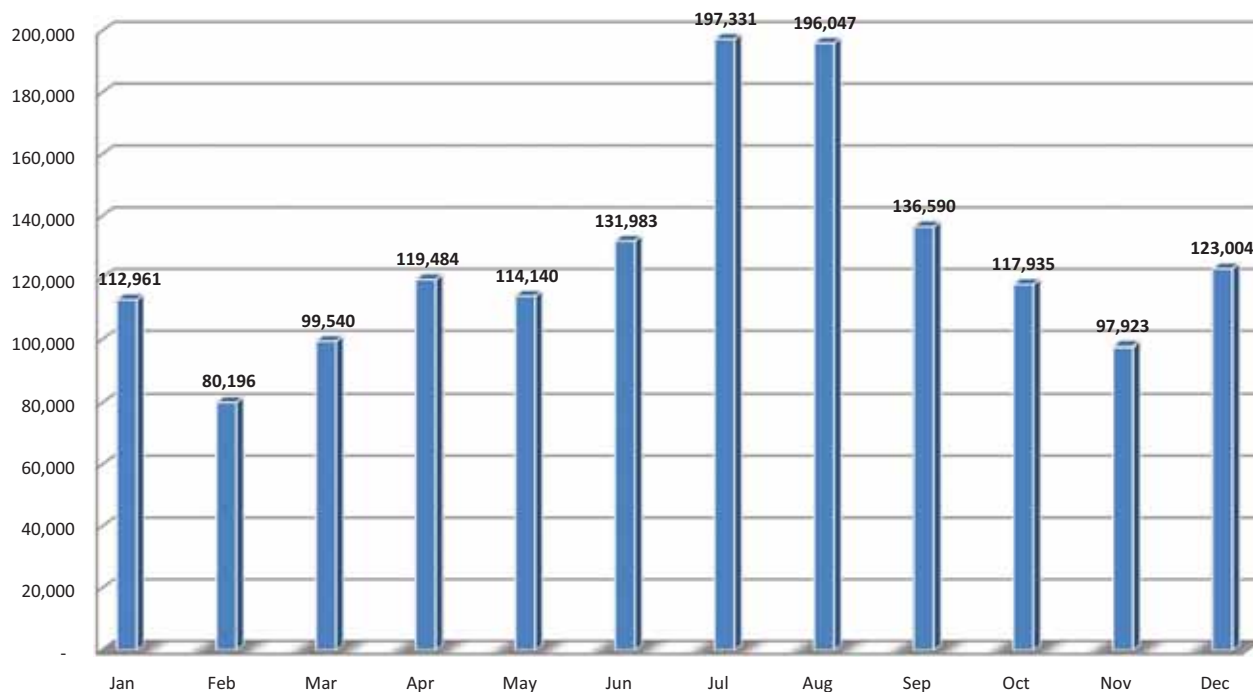
Operatori i aeroportit këtë vit ka mbledhur shënime edhe mbi destinacionet e fundit të udhëtarëve që nisen nga Prishtina dhe fluturojnë përmes ndonjë aeroporti transit. Analizat kanë treguar se, nga udhëtarët që kanë fluturuar transit përmes një aeroporti të ndërmjetmë, më së shumti prej tyre destinacion të fundit e kanë pasur Nju Jorkun, të pasuar nga Kopenhaga dhe Londra.

Statistikat më të hollësishme gjenden në faqen zyrtare të AAC-së në internet www.caa-ks.org.

Krahasimi i trafikut të aeroporteve në rajon

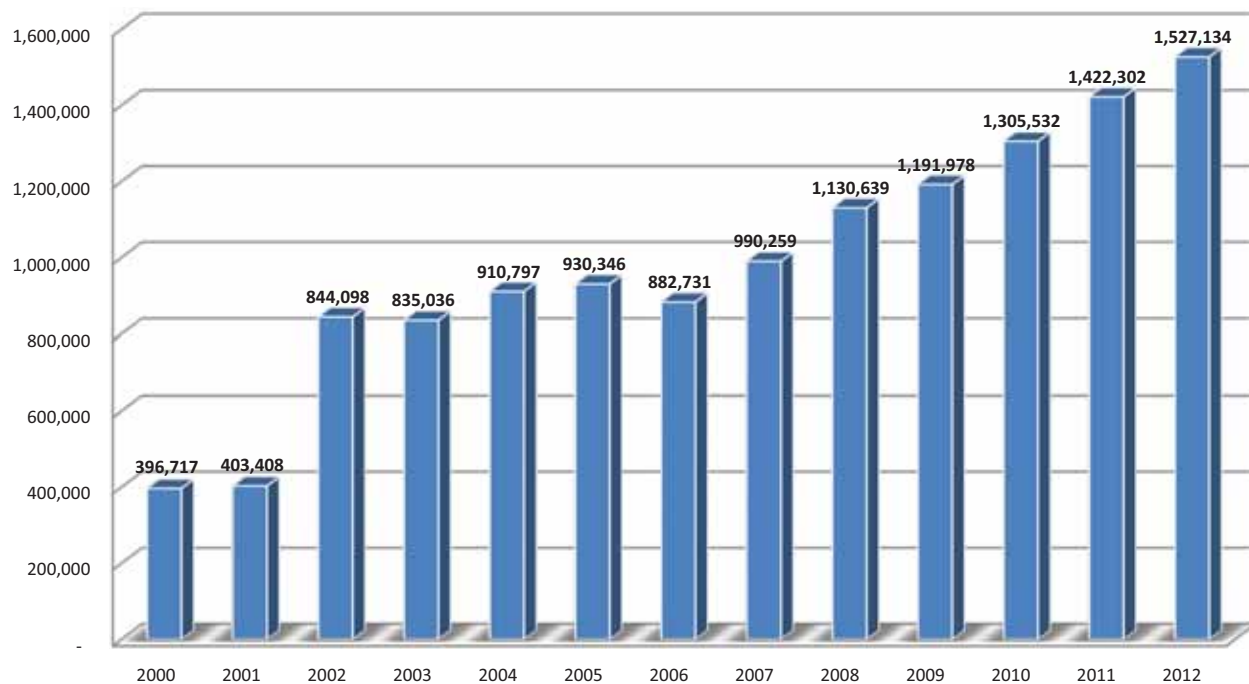
Aeroporti	Numri i udhëtarëve në 2012	Ndryshimi nga 2011 (%)
Beogradi	3.363.919	▲ 7,7
Zagrebi	2.342.309	▲ 1,0
Tirana	1.665.331	▼ 8,3
Prishtina	1.527.134	▲ 7,4
Lubjana	1.198.000	▼ 12,5
Shkupi	828.831	▲ 9,1
Podgorica	672.919	▲ 10

UDHËTARËT SIPAS MUAJIT 2012

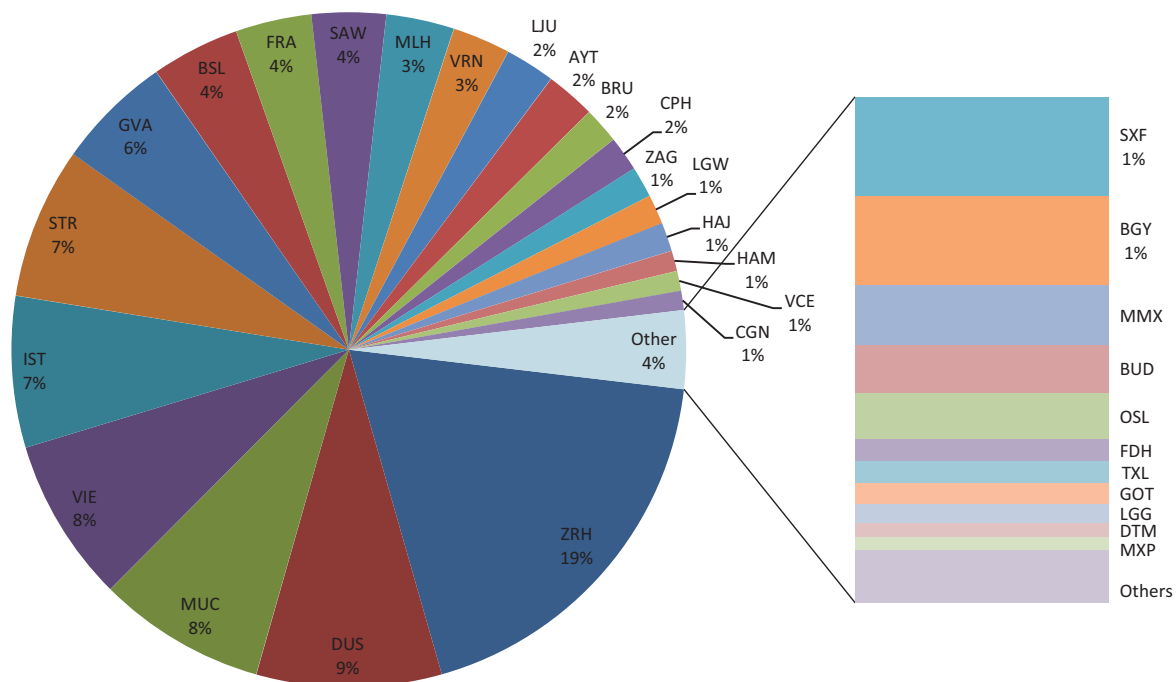

NUMRI I UDHËTARËVE - 2000 -2012

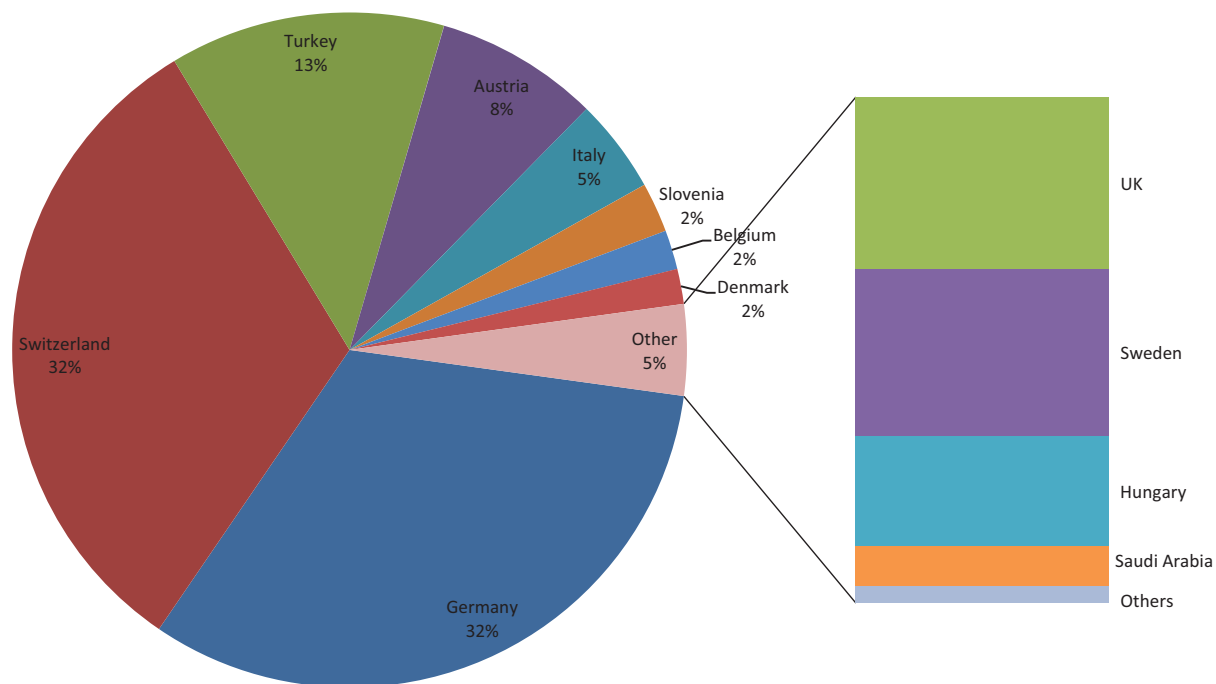

UDHËTARËT SIPAS DESTINACIONIT - 2012

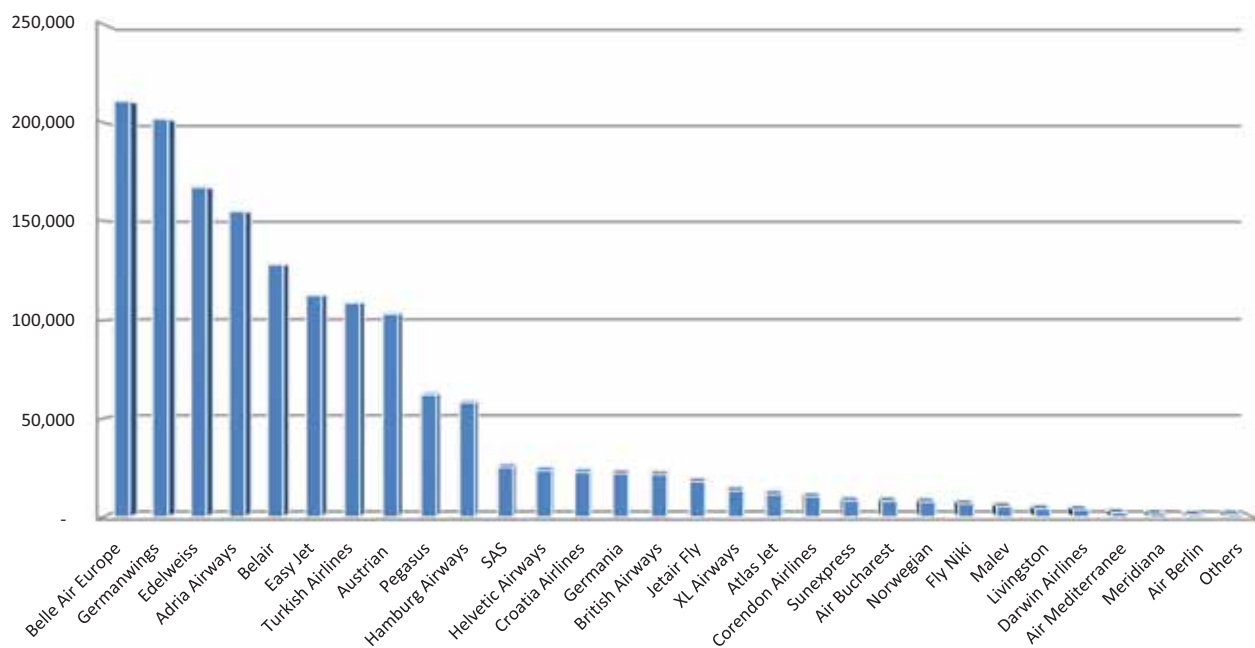

UDHËTARËT SIPAS SHTETIT -2012

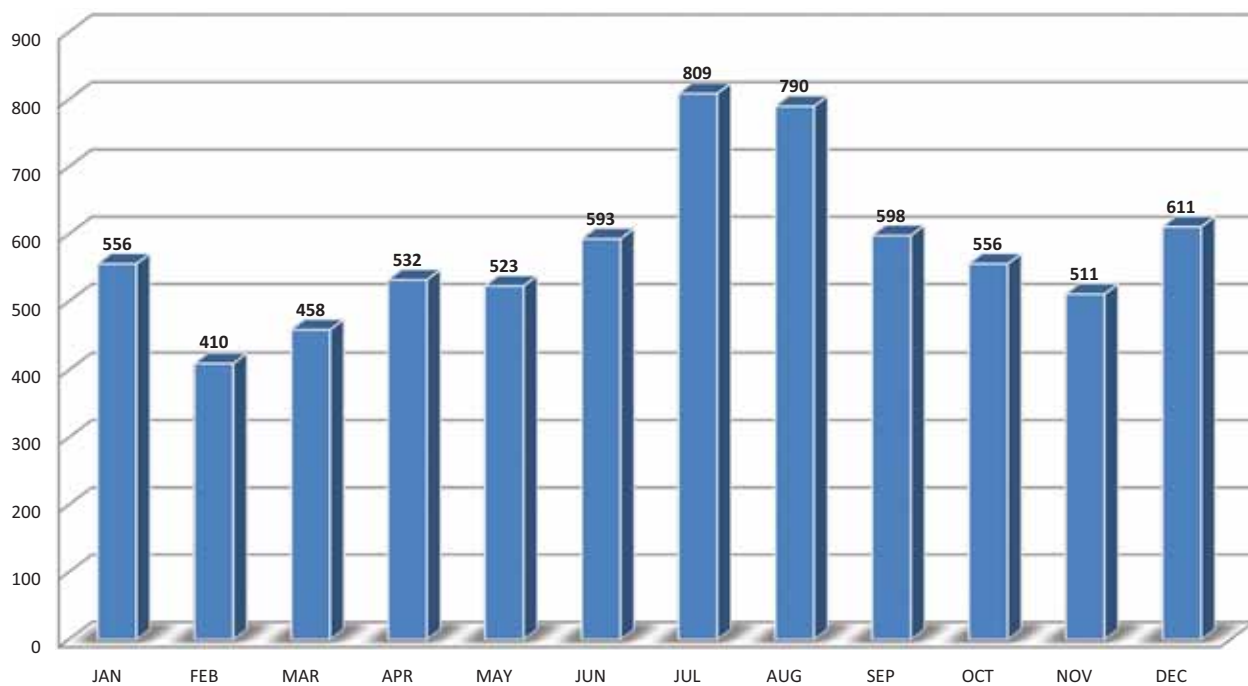

UDHËTARËT SIPAS AVIOKOMPANISË - 2012

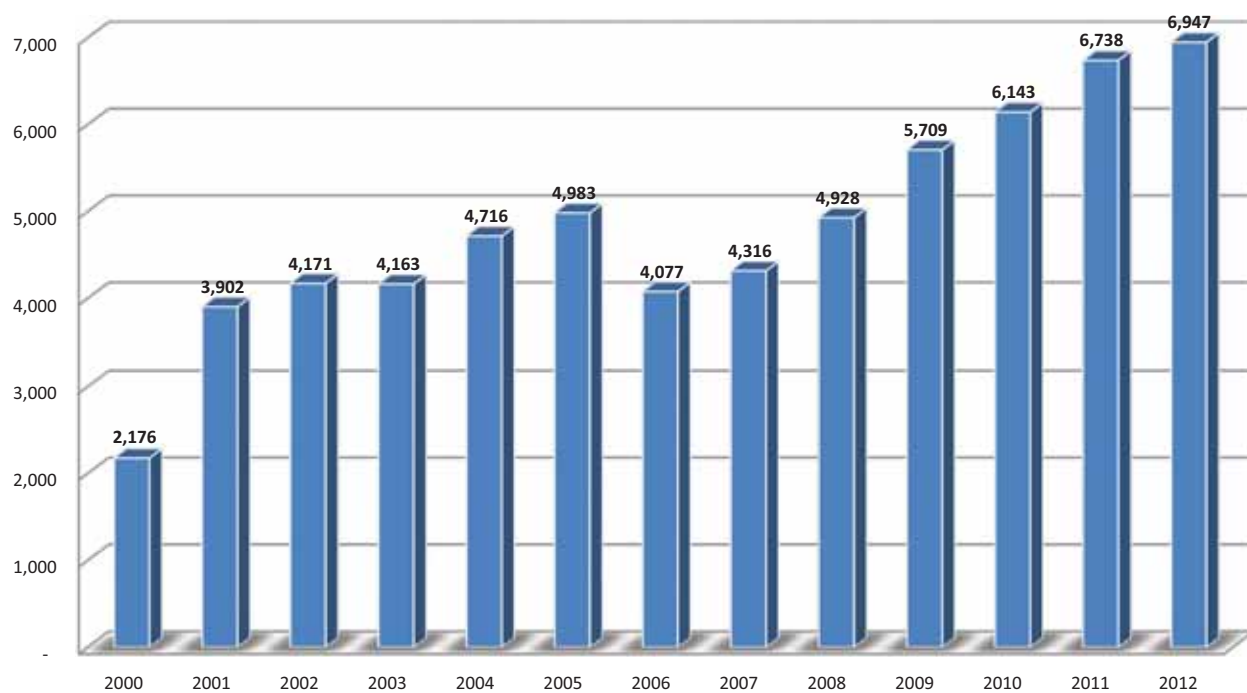

FLUTURIMET SIPAS MUAJIT - 2012

FLUTURIMET 2000 - 2012

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Godišnji izveštaj 2012

VIZIJA

“ Da budemo kredibilni i priznati u svetu kao regulatorno telo za civilno vazduhoplovstvo na visokom nivou, rangirani ispred drugih iz regiona i šire u pogledu vazduhoplovne bezbednosti.”

MISIJA

“ Da stvorimo u vazduhoplovstvu okruženje u skladu sa međunarodnim standardima, putem trajnog praćenja, partnerstva sa industrijom i visokog stepena stručne osposobljenosti kadrova.”

Sadržaj

1. SPISAK SKRAĆENICA.....	5
2. IZVRŠNI SAŽETAK.....	6
3. NEKO LIKO PODATAKA O NAMA.....	8
3.1 Nadzorni odbor ACV.....	9
3.2 Generalni direktor ACV.....	9
3.3 Organizaciona struktura ACV.....	9
3.4 Finansijski prihodi ACV.....	10
3.5 Plate osoblja ACV.....	11
3.6 Sistem za upravljanjem kvalitetom.....	11
a) Politike ACV.....	11
b) Priručnik za kvalitet.....	11
c) Interna revizija.....	11
d) Merenje zadovoljstva uslugama korisnika usluga ACV.....	12
e) Preispitivanje rada rukovodstva.....	12
f) Ostvarenje plana rada za 2012. godinu.....	12
3.7 Pružanje uvida u javne dokumente.....	13
4. MOGUĆNOST ČLANSTVA REPUBLIKE KOSOVO U ICAO.....	13
5. OPIS VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA.....	13
5.1 Otvaranje visinskog vazdušnog prostora Kosova.....	14
6. Sporazum o pružanju vazduhoplovnih usluga između Kosova i Ujedinjenih Arapskih Emirata.....	15
7. SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUŠNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP).....	16
7.1 Nacrt izveštaja posle posete stručnjaka Komisije za 2011 godinu namenjene proceni stanja.....	17
8. REVIZIJA RADA ACV PREMA PROGRAMU ISIS EVROPSKE KOMISIJE.....	17
9. PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA POVEZANA SA EVROPSKOM INTEGRACIJOM.....	17
9.1 APEP i studija o izvodljivosti.....	17
9.2 Sektorski sastanak za transport u sklopu DPSA.....	18
10. MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA.....	18
a) Podrška data Ministarstvu infrastrukture.....	18
b) Saradnja i podrška MUP-uza uređenje bezbednosti u vazduhoplovstvu.....	18
c) Memorandum o saradnji sa regulatornim telom za železnicu.....	19
d) Saradnja sa KFOR-om.....	19
e) Poseta Skupštinskog odbora za ERITL.....	19
11. RAZVOJ VAZDUHOPLOVNE MEDICINE.....	20
12. AKTIVNOSTI ACV NA MEĐUNARODNOM PLANU.....	20
12.1 Bilateralna saradnjau oblasti civilnog vazduhoplovstva.....	20
a) Bilateralna saradnjasa Albanijom.....	20
b) Bilateralna saradnjasa Makedonijom.....	21
c) Bilateralna saradnjasa Francuskom.....	21
d) Bilateralna saradnjasa Italijom.....	21
12.2 Odnosi sa Evropskom agencijom za bezbednost vazduhoplovstva (EASA).....	22
12.3 Odnosi sa ECAC.....	22
12.4 Koordinacija tehničke pomoću oblasti vazduhoplovstva.....	23
a) Saradnja (tvining) između ACV Kosova i ACV Francuske.....	23
b) Projekat EASA-IPA.....	24
c) Program ISIS.....	24
13. REGULATORNE AKTIVNOSTI.....	25
13.1 Bezbednost letenja.....	25
a) Inspekcija stranih aviona.....	25
b) Revizija rada operatora u vazduhoplovstvu.....	26
c) Podnošenje izveštaja o događajima u vazdušnoj plovitbi.....	27
d) Opasna roba.....	28
e) Nadzor u opštoj avijaciji.....	29
13.2 Usluge u vazdušnoj plovitbi.....	29
a) Stalni nadzor nad radom pružaoca usluga u vazdušnoj plovitbi.....	30
b) Nadzor nad održavanjem profesionalne stručnosti operativnog osoblja u PUV.....	31
c) Promene u sistemu PUV.....	31
d) Izdavanje lekarskih uverenja i licenci za rad za kontrolore vazdušnog saobraćaja.....	32
13.3 Aerodromi.....	33
a) Sertifikacija MAP „Adem Jashari“ LKIA kao pružaoca zemaljskih usluga trećim stranama.....	33
b) Sertifikacija pružaoca zemaljskih usluga snab devanje gorivom na MAP „Adem Jashari“ LKIA.....	34
c) Inspekcije na MAP „Adem Jashari“ LKIA.....	34
d) Sprovođenje uredbe u oblasti aerodroma.....	34
e) Razmatranje Master plana MAP „Adem Jashari“ LKIA.....	35
f) Sveobuhvatna vežba vanrednog slučaja na MAP.....	35
13.4 Ekonomsko uređenje.....	36
a) Ekonomski nadzor aerodroma.....	36
b) Ekonomski nadzor PUV.....	36
c) Ekonomski nadzor pružalaca zemaljskih usluga.....	36
14. LEGISLATIVNE AKTIVNOSTI.....	37
14.1 PODZAKONSKI PROPISI.....	37
a) Transparentnost zakonodavnog i regulatornog procesa.....	37
b) Podzakonski propisi doneti 2012 godine.....	38
14.2 Sporazum između ACV i Kancelarije Službenog glasnika Republike Kosovo.....	39
15. TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA OVU GRANU INDUSTRIJE I INTERNI PRIRUČNICI.....	39
a) Tehničke publikacije za civilno vazduhoplovstvo kao granu industrije.....	39
b) Interni priručnici.....	40
16. ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI.....	41
16.1 Ljudski resursi i administrativne procedure.....	41
a) Revizija od strane Centralne jedinice za usaglašavanje internih revizija.....	41
b) Revizija od strane Kancelarije generalnog revizora Kosova.....	41
c) Revizija od strane Državne agencije za zaštitu ličnih podataka.....	41
d) Revizija od strane Nezavisnog nadzornog saveta.....	42
16.2 Finansije i budžet.....	42
a) Prihodi.....	42
b) Budžetska potrošnja.....	42
c) Budžet ACV za 2013 godinu.....	42
16.3 Javne nabavke u 2012 godini.....	45
17. PROFESIONALNE OBUKE.....	46
18. STATISTIKA.....	46

1. SPISAK SKRAĆENICA

ACV	Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo
MI	Ministarstvo infrastrukture
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MF	Ministarstvo finansija
MSP	Ministarstvo spoljnih poslova
MRSS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
KIVNI	Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata
NATO	Organizacija Severnoatlantskog pakta
KFOR	Snaga za Kosovo
EU	Evropska unija
EK	Evropska komisija
ZEVP	Zajednički evropski vazdušni prostor
EULEKS	Misija Evropske unije za vladavinu prava
IPA	Instrument pretpristupne pomoći
ISIS	Sprovođenje Jedinstvenog evropskog neba u Jugoistočnoj Evropi
MAP	Međunarodni aerodrom u Prištini "Adem Jashari"
PUVP	Pružalac usluga vazdušne plovidbe na MAP
KVS	Kontrola vazdušnog saobraćaja
ANTA	Nacionalna agencija za vazdušni saobraćaj (Albanija)
ICAO	Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo
ECAC	Evropska konferencija za vazdušni saobraćaj
EUROCONTROL	Evropska organizacija za bezbednost u vazdušnom saobraćaju
EASA	Evropska agencija za bezbednost vazduhoplovstva
IATA	Međunarodna asocijacija vazdušnog prevoza
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju
AOC	Sertifikat za operatora u vazduhoplovstvu
FTO	Organizacija za obuku pilota
AME	Lekarski pregled za vazduhoplovstvo
CVM	Centar za vazduhoplovnu medicinu
KIRKK	Kancelarija za internu reviziju i kontrolu kvaliteta u ACV
KGRK	Kancelarija generalnog revizora Kosova
NNK	Nezavisna nadzorna komisija

2. IZVRŠNI SAŽETAK

ACV je nezavisna regulatorna agencija zadužena za pravno uređenje aspekata bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i za ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne plovidbe. Ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne plovidbe podrazumeva usvajanje tarifa za korišćenje usluga koje pružaju ti operatori. ACV ima punu poslovnu sposobnost. ACV je organizacija sa samofinansirajućim budžetom i javni organ, koji kao takav podleže važenju odnosnih odredbi o budžetskim organizacijama i javnim organima iz zakona i drugih podzakonskih propisa važećih u Republici Kosovo.

ACV se samofinansira iz namenskih prihoda, kao što je propisano Zakonom br. 3/L-048 o upravljanju i odgovornosti za rad sa javnim finansijama. Na osnovu člana 25. Zakona br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenski prihodi ACV sastoje se od:

- taksi koje se odnose na vazduhoplovstvo, dažbina i tarifa;
- određenog procenta od usluga u vazdušnoj plovidbi koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarifa za sigurnost putnika i tarifa za izdavanje sertifikata i licenci za rad; i
- donacija, grantova i drugih vrsta finansijske ili tehničke pomoći (podrške) namenjene za ACV.

Radom ACV rukovodi generalni direktor. Generalnog direktora ACV imenovala je Vlada Republike Kosovo Odlukom br. 6/37 od 25. septembra 2008. godine. Njegov mandat traje pet (5) godina u skladu sa članom 20.4 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu. Nadzor nad radom ACV vrši Nadzorni odbor sastavljen od pet članova. Vlada Republike Kosovo imenovala je Nadzorni odbor ACV Odlukom br. 4/71 od 3. jula 2009. godine, koja je izmenjena Odlukom br. 03/83 dana 25. septembra 2009. godine.

Jedna od važnih oblasti delatnosti ACV je donošenje podzakonskih propisa za primenu međunarodnih standarda u civilnom vazduhoplovstvu i transponovanje shodnih pravnih propisa u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kao obaveza Republike Kosovo iz Sporazuma o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru (Sporazum o ZEVP). Između ostalog, u toku 2012. godine, ACV je dovršio pravni okvir kojim je omogućen brži razvoj opšte avijacije u Republici Kosovo. Pored toga, u Republici Kosovo proglašeno je važećim više unapređenih standarda u oblasti uređenja aerodroma i pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi.

Nacrt izveštaja evaluacionog tima Evropske komisije konstatuje jasan napredak koji je postigla ACV u ispunjenju zahteva iz prvog perioda prelaznog sporazuma o ZEVP na Kosovu. Ti zahtevi uglavnom se odnose na transponovanje i sprovođenje relevantnih pravnih propisa EU. U oktobru 2012. godine, ACV je kao i sva druga regulatorna tela u vazduhoplovstvu u regionu prošla kroz još jedan postupak revizije od strane programa ISIS Evropske komisije. Revizori su visoko ocenili vidljiv i suštinski napredak koji je postigla ACV u poređenju sa drugim zemljama iz regiona u oblasti sprovođenja propisa EU u oblasti vazdušne plovidbe. Prema izveštaju koji je podneo tim stručnjaka posle ove revizije, ACV je dostigla nivo 9,5 kod pokazatelja uspešnosti rada na skali od 1 do 10.

Inspektori ACV obavljali su inspekcije i revizije da bi obezbedili da se operacije civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo obavljaju u skladu sa važećim standardima. Te inspekcije i revizije izvršene su na Međunarodnom aerodromu Priština „Adem Jashari“, kod pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi i stranim vazduhoplovnim kompanijama koje posluju na aerodromu u Prištini. Inspekcije su pokazale da se operacije obavljaju u skladu sa standardima bezbednosti. Međutim, u nekim slučajevima uočena su izvesna odstupanja od standarda, koja doduše nisu ugrozila stepen bezbednosti. Ta odstupanja su hitno rešavana i od operatora je zatraženo da naprave svoje planove rada za otklanjanje odstupanja u skladu sa zahtevima i preporukama ACV. U svakom tom slučaju naši inspektori su pratili rad operatora sve dok nisu otklonili uočena odstupanja. Ohrabruje činjenica da su inspektori primetili konstantno povećanje svesti operatora i njihov aktivni doprinos u održavanju bezbednosti na najvišem mogućem standardu.

Ove godine, ACV je po prvi put prihvatio aerodromskog operatora kao pružaoca zemaljskih usluga, što podrazumeva procenu bezbednosnih i ekonomskih uslova, kao i uslova obezbeđenja operatora koji pruža usluge opsluživanja putnika, obrade prtljaga, usluge na platformama za avione, itd. ACV je jedno od prvih regulatornih tela u regionu koji je završio proces davanja sertifikata aerodromu kao pružaocu zemaljskih usluga.

Pored toga, ACV je započeo sa ocenom prijave pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi u Republici Kosovo MAP „Adem Jashari” A.D. za izdavanje sertifikata shodno standardima EU, koji su na snazi i u našoj zemlji. Planirano je da se ovaj proces završi u 2013. godini.

ACV je bila izuzetno angažovana u otvaranju visokog vazdušnog prostora Republike Kosovo za prelete. Ove godine, Savet NATO je na osnovu odgovornosti koje ima u vazdušnom prostoru Kosova, odlučio da pružanje usluga vazdušne plovidbe u visinskom vazdušnom prostoru Kosova privremeno prenese na Mađarsku, preko agencije „HungaroControl”. „HungaroControl” će da pruža ovu uslugu uz blisku saradnju sa MAP „Adem Jashari” A.D. Očekuje se da prvi avioni počnu sa preletima nad vazdušnim prostorom Kosova u drugoj polovini 2013. godine.

U toku 2012. godine, ACV je završila sve potrebne radnje da se uspostavi sistem za upravljanjem kvalitetom, prema međunarodnom standardu ISO 9001:2008 uključujući izradu Politike kvaliteta, svih radnih postupaka i procedura, izradu i usvajanje Priručnika o kvalitetu i priručnika za rad raznih odeljenja, za merenje zadovoljstva korisnika usluga ACV itd. U prvom tromesečju 2013. godine ACV ima za cilj dobijanje međunarodnog sertifikata ISO 9001:2008 u skladu sa standardima za kvalitet usluga.

ACV je imala blisku saradnju sa drugim nadležnim institucijama u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo tako da je celokupan regulatorni i nadzorni sistem države funkcionisao koordinisano i u skladu sa najboljim međunarodnim standardima i praksom. Pored toga, ona je pružala profesionalnu pomoć u oblasti civilnog vazduhoplovstva drugim vladinim institucijama, svaki put kad je to od nje bilo zatraženo. U tom kontekstu, ACV je dobila ovlašćenje od MI da rukovodi bilateralnim pregovorima sa vazduhoplovnim organima Ujedinjenih Arapskih Emirata koji su doveli do parafiranja Sporazuma o vazduhoplovnim uslugama između dve države.

Osim toga, ostvarili smo dodatnu tehničku saradnju sa istovrsnim organima u regionu i šire. Ne samo to, ACV je potpisala Memorandum o razumevanju sa ACV Francuske o tehničkoj saradnji u više različitih oblasti u civilnom vazduhoplovstvu.

I pored toga što ACV dobija pozive za učešće i učestvuje u svim aktivnostima koje organizuje Evropska agencija za bezbednost u vazduhoplovstvu (EASA), Evropska komisija još uvek nije prihvatila zahteve ACV da se potpišu radni aranžmani sa tom Agencijom i to iz političkih razloga koji su van delokruga rada ACV i drugih nadležnih organa naše zemlje.

Krajem oktobra, završen je zajednički (twinning) projekat sa ACV Francuske, koji je finansirala EU, a čije su korisnice bile ACV, MI, MUP i Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao javni organi kojima su poverene odgovornosti i funkcije u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Stručnjaci iz ACV Francuske održali su 22 teoretske i praktične obuke iz oblasti vazduhoplovne bezbednosti, vazduhoplovne sigurnosti, aerodroma, usluga u vazdušnoj plovidbi, ekonomskog uređenja, životne sredine i zaštite na radu za kosovske službenike.

U junu 2012. godine, Kancelarija generalnog revizora Kosova (KGRK) objavila je revizorski izveštaj o finansijskom pregledu ACV za godinu zaključenu 31. decembra 2011. godine. Iz izveštaja KGRK proizilazi da ACV ni u jednoj tački iz delokruga izveštavanja te revizije nije izvršila nikakav prestup.

Budžet Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo za 2012. godinu iznosio je 750,498.00 evra. U šestomesečnom revidiranju budžeta, ACV je usvojila dodatni budžet od 39,060.00 evra za kategoriju plate i dnevnice, u skladu sa saglasnošću dobijenom od Skupštine za prijem u radni odnos šest novih radnika. Posle revidiranja, usvojeni budžet ACV za 2012. godinu bio je 789,558.00 evra. Tokom 2012. fiskalne godine, ACV je realizovao 95% odobrenog budžeta.

ACV ulaže u profesionalno usavršavanje i održavanje profesionalnih kapaciteta svog osoblja, u skladu sa predloženim međunarodnim standardima i praksom. Na osnovu ranije usvojenog plana obuke, u toku 2012. godine osoblje ACV pohađalo je obuke koje su finansirali donatori i obuke koje su finansirane iz budžeta ACV.

I u 2012. godini nastavljeno je povećanje broja putnika koji su odlazili ili dolazili u Prištinu avionskim letovima. U toku 2012. godine taj broj je dosegao cifru od 1.527.134 putnika, u poređenju sa 1.422.302 koliko ih je bilo u 2011. godini, što predstavlja rast od 7,37%.

3. NEKOLIKO PODATAKA O NAMA

Dana 13. marta 2008. godine, Skupština Republike Kosovo usvojila je Zakon br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu. Zakon je stupio na snagu na dan 15. juna 2008. godine. Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, između ostalog, osniva Autoritet za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo (ACV).

Počev od 1. januara 2009. godine, ACV je preuzela pune nadležnosti u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu. ACV je jedna od javnih ustanova koja ima određene odgovornosti i funkcije u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Zakon propisuje da je Ministarstvo infrastrukture (MI) odgovorno da ekonomski uređuje vazdušni saobraćaj¹, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) odgovorno da uređuje aspekte bezbednosti u vazduhoplovstvu². Zakonom je pored toga osnovana Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao institucija koja funkcioniše u sklopu kabineta premijera Republike Kosovo³.

ACV je nezavisna regulatorna agencija zadužena za pravno uređenje aspekata bezbednosti civilnog vazduhoplovstva i za ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne plovidbe. Ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga vazdušne plovidbe podrazumeva usvajanje tarifa za korišćenje usluga koje pružaju ti operatori. ACV ima punu poslovnu sposobnost i za svoj rad izveštava Skupštini Republike Kosovo. ACV je organizacija sa samofinansirajućim budžetom i javni organ i podleže važenju odnosnih odredbi o budžetskim organizacijama i javnim organima iz zakona i drugih podzakonskih propisa važećih u Republici Kosovo.

ACV je odgovorna za sledeće:

- sprovođenje zakonskih propisa o civilnom vazduhoplovstvu i sprovođenje politika koje su usvojili MI ili Vlada u oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- davanje saveta i predloga za MI, vladu i Skupštinu u odnosu na politike i zakonske propise iz oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- donošenje podzakonskih akata za sprovođenje zakona i naredbi u vazdušnoj plovidbi, u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Sporazumom o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru, u cilju sprovođenja politika u civilnom vazduhoplovstvu koje usvoji MI i odnosnih zakonskih propisa iz oblasti civilnog vazduhoplovstva;
- izdavanje licenci za rad, sertifikata i dozvola u skladu sa nadležnostima i odgovornostima ACV propisanim u Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu;
- uređenje bezbednosti vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo;
- ekonomsko uređenje aerodroma i usluga u vazdušnoj plovidbi;
- davanje saveta Ministarstvu infrastrukture u vezi sa predlozima politika koje ono priprema o korišćenju vazdušnog prostora Kosova a koje zadovoljavaju potrebe korisnika, imajući u vidu nacionalnu bezbednost, ekonomske i ekološke faktore i potrebu za visokim standardima bezbednosti;
- nadzor nad sprovođenjem i staranje o efikasnom sprovođenju zakonskih propisa, standarda, pravilnika, procedura i naloga u civilnom vazduhoplovstvu, osim u slučajevima kad je Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu ili nekim drugim osnovnim pravnim aktom ta funkcija izričito dodeljena MI ili nekom drugom javnom organu;
- distribuciju informacija namenjenih javnosti u vezi relevantnih pitanja o funkcijama i aktivnostima ACV;
- preduzimanje mera, vršenje istraga i inspekcija i donošenje naloga, pravilnika, podzakonskih akata ili procedura koje ACV s razlogom oceni potrebnim za (i) pravilno i zakonito sprovođenje odredbi Zakona o civilnom vazduhoplovstvu ili (ii) pravilno i zakonito vršenje nadležnosti i obavljanje zadataka koje su dodeljene ACV tim Zakonom; i
- obavljanje drugih funkcija koje se odnose na civilno vazduhoplovstvo na Kosovu koje su dodeljene ACV na osnovu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu ili nekog drugog osnovnog pravnog akta.

ACV je nastavila da objavljuje svoj mesečni Bilten. Svrha biltena je da sa radom ACV i događajima u sektoru civilnog vazduhoplovstva u datom mesecu bliže upozna sve zainteresovane strane, uključujući i vazduhoplovnu zajednicu. Taj bilten sad već prerastao u forum za sve profesionalce i entuzijaste u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo. Mesečna izdanja biltena objavljuju se na internet stranici ACV, na način koji će zainteresovanim za naš rad da pruži ažurirane informacije u toku cele godine.

1 Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, Poglavlje 2

2 Isto, Poglavlje 4

3 Isto, član 5

3.1 NADZORNI ODBOR ACV

Rad ACV nadgleda Nadzorni odbor, sastavljen od pet članova. Odbor radi sa nepunim radnim vremenom i sastaje se najmanje jednom u svakom kalendarskom tromesečju. Nadzorni odbor je odgovoran za nadzor i razmatranje (i) aktivnosti i odluka ACV u administrativnim, izvršnim, regulatornim i pitanjima izdavanja licenci za rad, i (ii) svih aspekata upravljanja finansijama, prihodima i rashodima ACV. Generalni direktor dostavlja Nadzornom odboru iscrpni izveštaj o radu svaka tri meseca kao i godišnji izveštaj na kraju svake kalendarske godine. U toku 2012. godine, Nadzorni odbor je održao četiri redovna sastanka i još tri dopunska sastanka, na kojima je razmotrio kvartalne izveštaje ACV i raspravljao o pitanjima koja potpadaju pod nadležnost Odbora, navedena pod gornjim tačkama (i) i (ii).

Članove Nadzornog odbora imenovala je Vlada Republike Kosovo svojom Odlukom br. 4/71 od 3. jula 2009. godine, naknadno izmenjenom Odlukom br. 3/83 od 25. septembra 2009. godine. Shodno Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu, mandat predsednika Odbora i jednog člana Odbora traje dve godine, a njihovi mandati su istekli jula 2011. godine. ACV je 2011. godine zvanično zatražila od Ministarstva infrastrukture da predloži Vladi nove kandidate za imenovanje na te dve pozicije; međutim, do kraja 2012. godine, Odbor je radio u sastavu od tri člana. To ipak nije smetalo Odboru da funkcioniše i donosi odluke, jer prema Zakonu o civilnom vazduhoplovstvu potreban kvorum za rad i odlučivanje čini većina članova Odbora, što znači tri od pet glasova. Počev od jula 2011. godine, radom Odbora predsedava g. Kosum Kosumi.

3.2 GENERALNI DIREKTOR ACV

Radom ACV upravlja generalni direktor za civilno vazduhoplovstvo, koji radi sa punim radnim vremenom. Generalni direktor je službenik ACV, koji je odgovoran za svakodnevno upravljanje poslovima i donošenje odluka u ACV. Generalni direktor za svoj rad odgovara Skupštini u pogledu usklađenosti poslovanja ACV sa politikama civilnog vazduhoplovstva i sa svim drugim zakonima i standardima koji su na snazi u Republici Kosovo.

Generalnog direktora ACV imenovala je Vlada Republike Kosovo 25. septembra 2008. godine svojom Odlukom br. 6/37, na predlog Ministarstva saobraćaja, pošte i telekomunikacija. Mandat generalnog direktora traje pet (5) godina. Vlada može da ponovo imenuje generalnog direktora na još jedan sukcesivni mandat sa istim vremenskim trajanjem.

3.3 ORGANIZACIONA STRUKTURA ACV

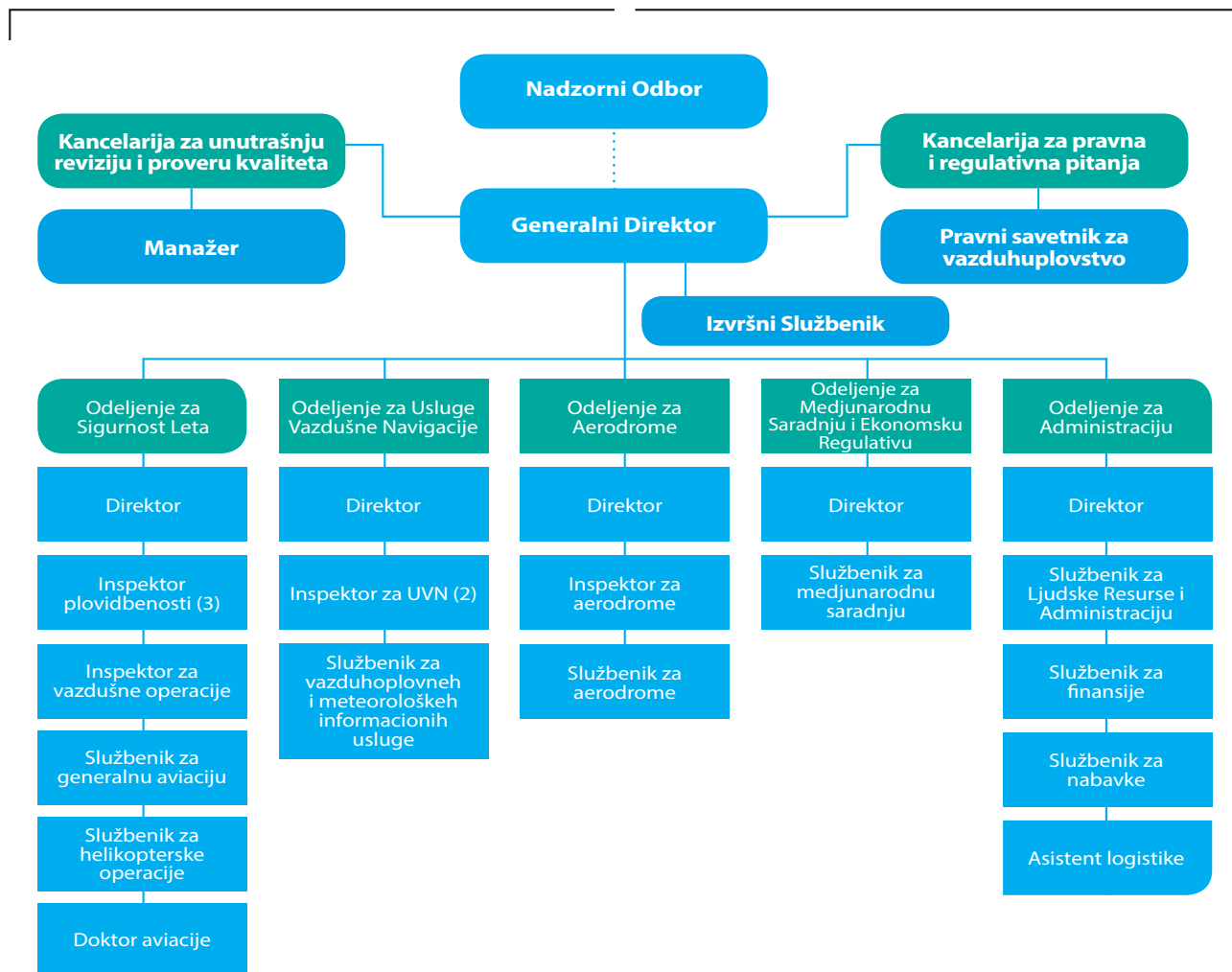
Na osnovu Uredbe o unutrašnjoj organizaciji i radu i sistematizaciji radnih mesta, organizaciona struktura ACV sastoji se od sledećih celina:

- a) Kancelarija generalnog direktora
 - i) Kancelarija za internu reviziju i kontrolu kvaliteta
 - ii) Kancelarija za pravne poslove i regulatorna pitanja
 - iii) Kancelarija za odnose sa javnošću
- b) Odeljenje za bezbednost letenja
- c) Odeljenje za usluge u vazdušnoj plovidbi
- d) Odeljenje za aerodrome
- e) Odeljenje za međunarodnu saradnju i ekonomsko uređenje vazduhoplovstva
- f) Odeljenje za administraciju i ljudske resurse

Sledi organizaciona šema ACV, u skladu sa Uredbom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta.

Slika 1 – Organizacioni grafikon ACV

3.4 FINANSIJSKI PRIHODI ACV

ACV se samofinansira iz namenskih prihoda, kao što je propisano Zakonom br. 3/L-048 o upravljanju i odgovornosti za rad sa javnim finansijama. Na osnovu člana 25. Zakona br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, namenski prihodi ACV sastoje se od:

- taksi koje se odnose na vazduhoplovstvo, dažbina i tarifa;
- određenog procenta od usluga u vazdušnoj plovidbi koje se pružaju u vazdušnom prostoru Republike Kosovo;
- tarifa za sigurnost putnika i tarifa za izdavanje sertifikata i licenci za rad; i
- donacija, grantova i drugih vrsta finansijske ili tehničke pomoći (podrške) namenjene za ACV.

Počev od 1. januara 2009. godine primenjuje se Uredba br. 2008/7 o određivanju tarife za sigurnost putnika koji putuju komercijalnim letovima sa Kosova. Ova Uredba utvrđuje tarifu za sigurnost u iznosu od 2 evra ta svakog putnika koji pođe na put sa Kosova nekim komercijalnim letom. Sredstva koja su ubrana naplatom ove tarife su namenski prihodi ACV u svrhu pokrivanja operativnih troškova u skladu sa Zakonom br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu.

Počev od polovine 2011. godine, ACV je putem Uredbe br. 7/2011 obezbedila pravnu osnovu za ubiranje tarifa za usluge koje pruža, kao što su usluge za izdavanje licenci za rad, dozvola, raznih vrsta sertifikata i izvršenje inspekcija i revizija, svega onog što spada u nadležnosti ACV za uređenje civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo.

Više detalja o prihodima ACV u 2012. godini možete pročitati pod tačkom 16.2 a) ovog izveštaja.

3.5 PLATE OSOBLJA ACV

Bezbednost civilnog vazduhoplovstva je zadatak prvog prioriteta Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo. Kao regulatorno telo za civilno vazduhoplovstvo mi staramo da se vazdušne operacije u Republici Kosovo obavljaju u skladu sa važećim zakonima i međunarodnim standardima, uključujući zakonske propise i standarde vazduhoplovstva u Evropskoj uniji. Da bi ostvarilo taj zadatak, potrebno je da regulatorno telo za civilno vazduhoplovstvo ima osoblje sa visokim kvalifikacijama i iskustvom za izradu standarda, procedura i pravilnika koje će biti sposobno da obezbedi da operatori sprovedu ta pravila putem stalnog nadzora, inspekcija i revizija.

Prema članu 24.2 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, plate osoblja ACV utvrđuje generalni direktor posle razmatranja i usvajanja od strane Ministra finansija. Kod određivanja platnog razreda, zakon propisuje da, pored profesionalnih kriterijuma za osoblje, treba uzeti u obzir i plate osoblja koje radi u vazduhoplovnoj grani industrije (osoblje na aerodromima, u kontroli vazdušnog saobraćaja, avio kompanijama), što je standard koji se zahteva i u dokumentima Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO). Nivo plata za osoblje ACV usvojio je 20. marta 2009. godine Ministar ekonomije i finansija, na predlog generalnog direktora ACV. Plata generalnog direktora ACV posle toga je utvrdila Vlada u skladu sa članom 20.2 Zakona o civilnom vazduhoplovstvu.

3.6 SISTEM ZA UPRAVLJANJEM KVALITETOM

U toku 2012. godine, ACV je završila sve potrebne radnje za uspostavljanje sistema za upravljanje kvalitetom, u skladu sa međunarodnim standardom ISO 9001:2008. Glavne radnje u tom pravcu bile su izrada Politike kvaliteta, izrada i usvajanje Priručnika za kvalitet i više priručnika za rad odeljenja, utvrđivanje i izrada svih postupaka i procedura za rad, održavanje interne kontrole u cilju kontrole kvaliteta u ACV, preispitivanje upravljanja i merenje stepena zadovoljstva korisnika usluga ACV.

a) Politike ACV

U kontekstu izgradnje sistema za upravljanje kvalitetom, posloводство ACV utvrdilo je politiku kvaliteta, kojom treba da se rukovodi svaki zaposleni prilikom izvršavanja svojih radnih obaveza.

Politika kvaliteta

Politika Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo (ACV) je da stvori, sprovede u delo i održava sistem za upravljanjem kvalitetom unutar organizacije, preko kojeg će obezbediti punu realizaciju zadataka ACV, u svrhu garantovanja bezbednog i konkurentnog okruženja u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo.

Za nas, korisnici naših usluga su veoma važni, te prema tome, mi nastojimo da ponudimo što kvalitetnije usluge, merenjem stepena njihovog zadovoljstva uslugama, neprestanim poboljšanjem delotvornosti i uspešnosti našeg rada, prateći naš učinak u odnosu na postavljene ciljeve i promovišući uključenje zaposlenih u sve radne procese.

Obaveza je rukovoditelja i svakog radnika u ACV da se uvek pridržavaju važećih zakonskih propisa i dokumentovanih postupaka rada, koji su propisani u Priručniku za kvalitet i drugim sa njim povezanim dokumentima.

b) Priručnik za kvalitet

Priručnik za kvalitet jedan je od glavnih zahteva standarda ISO 9001:2008. Shodno tim zahtevima, u Priručniku su opisani načini na koje su u ovom organu uređene razne oblasti rada, uključujući i način za upravljanje organizacijom Autoriteta, njene politike i kapacitet i struktura njene organizacije.

ACV je stvorila takvu strukturu dokumentacije, u kojoj sastavne delove Priručnika o kvalitetu čine priručnici za rad odeljenja. Svako odeljenje u ACV je sačinilo dokumente u kojem su detaljno opisani rad, procesi rada, procedure i svi drugi prateći dokumenti.

c) Interna revizija

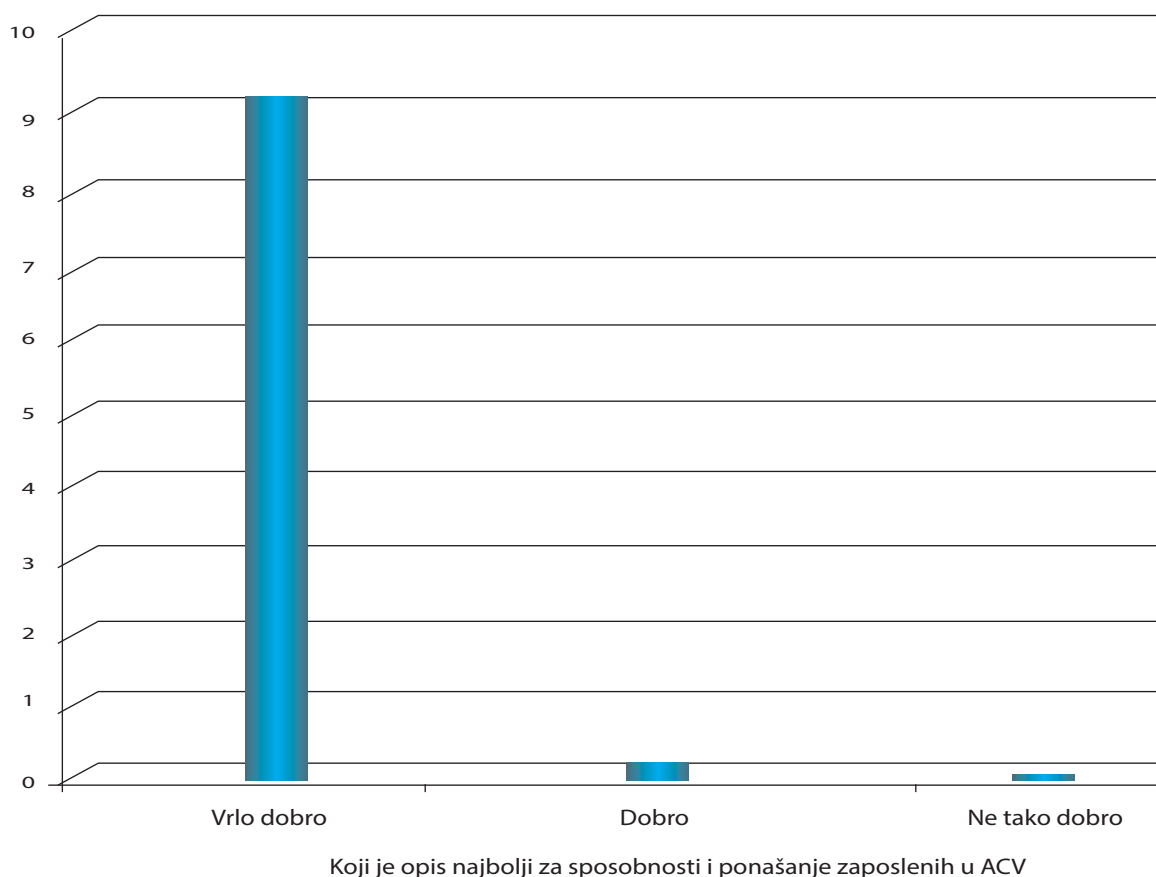
U septembru je obavljena interna revizija sistema za upravljanje kvalitetom u ACV. Svrha te revizije bila je provera ispunjenosti zahteva iz standarda ISO 9001:2008. Izveštaj revizije dostavljen je generalnom direktoru i na osnovu nalaza utvrđenih u tom izveštaju, rukovodioci organizacionih celina u ACV sačinili su akcioni plan.

d) Merenje zadovoljstva uslugama korisnika usluga ACV

Na kraju godine izmereno je koliko su korisnici usluga zadovoljni uslugama koje pruža ACV. Svrha je bila da se utvrde oblasti u kojima nisu zadovoljni kvalitetom usluga ACV i dokumentacijom koju izrađuje ACV, kao i unapređenje sistema rada na osnovu oblasti kojima korisnici naših usluga nisu bili zadovoljni. U tom cilju, ostvaren je kontakt sa svim korisnicima naših usluga i osobljem ACV od kojih je zatraženo da popune upitnik u kojem su ocenili rad ACV. Svim anketiranim licima bila je data mogućnost da upitnike popune anonimno.

Sposobnost i ponašanje osoblja ACV

Izveštaji ove procene dali su veoma pozitivne rezultate, dok je dobijene preporuke za poboljšanja ACV prenela u svoj akcioni plan za narednu godinu.

e) Preispitivanje rada rukovodstva

ACV je održala zaključni sastanak za 2012. godinu, nazvan preispitivanje rada rukovodstva, u skladu sa važećim standardom ISO. Na tom dvodnevnom sastanku, rukovodstvo je dalo ocenu celokupnog rada obavljenog u godini koja se završavala, u cilju ocene ostvarenih rezultata i utvrđivanja prepreka u realizaciji. Sastanak je zaključen utvrđivanjem radnji koje je potrebno uraditi u narednoj godini na poboljšanju sistema i povećanju delotvornosti.

f) Ostvarenje plana rada za 2012. godinu

Na početku godine, ACV je napravila plan rada za 2012. godinu. Taj plan rada sadržao je plan aktivnosti nadzora, potrebne obuke za osoblje i akcioni plan. Rukovodstvo je pratilo izvršenje plana i revidiralo ga svaka tri meseca, na osnovu čega je podnosilo izveštaje Nadzornom odboru. Prema pokazateljima merenja, plan rada za 2012. godinu realizovan je preko 90%.

3.7 PRUŽANJE UVIDA U JAVNE DOKUMENTE

Svojom Odlukom br. 19/2012, generalni direktor imenovao je službenika za komunikaciju sa javnošću koji je ujedno odgovoran za prijem i proučavanje zahteva fizičkih i pravnih lica za uvid u javne dokumente ACV, u skladu sa odredbama Zakona br. 03/L-215.

U toku 2012. godine, ACV je primila ukupno 6 zahteva, na koja je odgovoreno pozitivno i u roku koji je propisan zakonom. Pet zahteva su podneli građani dok je šesti zahtev podneo novinar. Što se tiče sadržine tih zahteva, 4 su bili zahtevi za dobijanje statističkih podataka dok su preostala 2 klasifikovana kao „drugo“.

4. MOGUĆNOST ČLANSTVA REPUBLIKE KOSOVO U ICAO

Dana 14. decembra 2012. godine, generalni direktor ACV uputio je Ministru za infrastrukturu i Ministru unutrašnjih poslova dokument pod naslovom „Mogućnosti Republike Kosovo za članstvo u ICAO“. Pored opštih informacija o ICAO, koja je specijalizovana agencija UN, i objašnjenja formalne procedure za članstvo država u toj organizaciji, dokument je ponudio detaljan scenario za prijem Republike Kosovo u ICAO, imajući u vidu da je Republika Kosovo sada članica dveju drugih specijalizovanih agencija UN i da se za članstvo u ICAO ne postavlja kao preduslov članstvo u UN.

Pored toga, ACV je u koordinaciji sa MI i MSP počela sa istraživanjem i kontaktima na tehničkom nivou za pripremu terena za zvaničnu predaju zahteva za prijem u članstvo ICAO od strane nadležnih institucija Republike Kosovo.

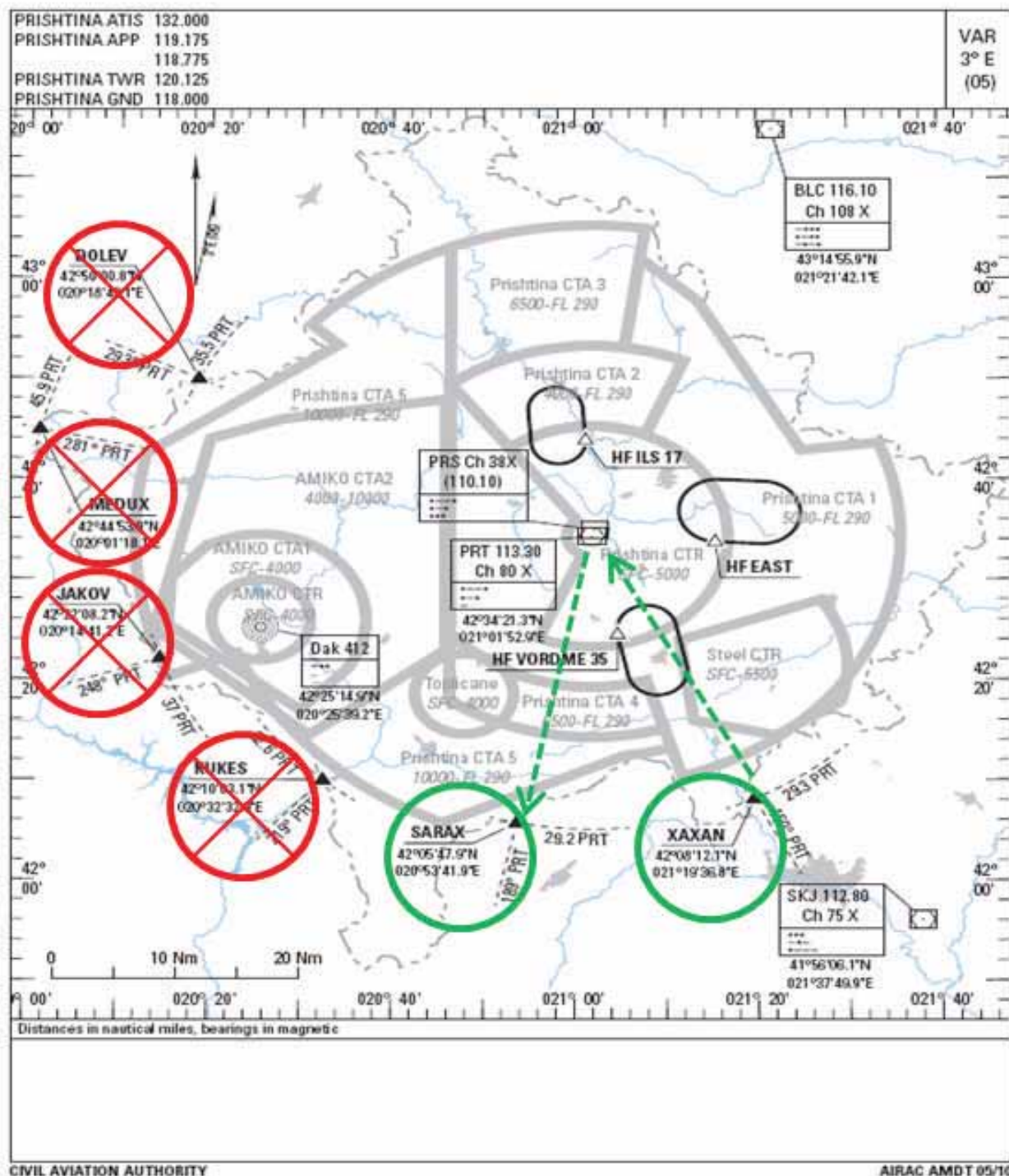
5. OPIS VAZDUŠNOG PROSTORA KOSOVA

Vazdušni prostor Kosova, počev od septembra 1999. godine postao je deo „Zajedničkog operativnog prostora na Balkanu – JOA“ NATO, pod operativnom kontrolom Centra za kontrolu kombinovanih vazdušnih operacija 5 (Combined Air Operations Control 5 - CAOC5). Ovaj vazdušni prostor je kontrolisani prostor, u kojem se pružaju usluge vazdušnog saobraćaja.

Počev od aprila 2004. godine, niži vazdušni prostor Kosova (nivo letenja FL 290 i niže – oko 9 km visine) je pod kontrolom pružaoca usluga u vazdušnoj plovitbi Međunarodnog aerodroma Priština (MAP) „Adem Jashari“, koji pruža usluge u vazdušnom saobraćaju i aerodromske usluge avionima u blizini MAP. Niži vazdušni prostor klasifikovan je kao prostor klase D i F, u skladu sa Aneksom 11 ICAO o klasifikaciji vazdušnog prostora. Visinski vazdušni prostor (preko FL 290) Kosova zatvoren je za komercijalni saobraćaj.

Na donjoj slici prikazana je struktura vazdušnog prostora Kosova. U praksi se samo 2 koridora koriste za komercijalni saobraćaj od i do MAP „Adem Jashari“, i to su XAXAN i SARAX, na južnom delu Kosova, na granici sa Makedonijom. U međuvremenu se radi na otvaranju još dva druga koridora, MEDUX/DOLEV i KUKES/JAKOV kojima se povezuju Kosovo i Crna Gora odnosno Kosovo i Albanija.

KOSOVO AIRSPACE

Od završetka rata, visinski vazdušni prostor Republike Kosovo (preko 9 km) zatvoren je za prelet civilnih aviona i nalazi se pod nadležnošću NATO-a. Prostor ispod 9 kilometra kontroliše pružalac usluga vazdušne plovidbe MAP

„Adem Jashari“. Naši kontrolori vazdušnog saobraćaja pružaju usluge kod poletanja i sletanja u Prištinu, i za druge letove unutar teritorije Republike Kosovo (uglavnom za helikoptere KFOR-a).

Kontrola vazdušnog saobraćaja u vazdušnom prostoru Kosova je pod regulatornim nadzorom Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo. Od proglašenja nezavisnosti, organi vlasti Republike Kosovo rade uz blisku saradnju sa NATO, KFOR, EU, ICAO i drugim zainteresovanim stranama u regionu na normalizaciji vazdušnog prostora na Balkanu i naročito na otvaranju visinskog vazdušnog prostora Kosova za prelete civilnih letelica. Ova aktivnost odvija se u sklopu Inicijative NATO: Sastanak posvećen normalizaciji vazdušnog prostora Balkana (Balkans Airspace Normalization Meeting - BANM). NATO, isto kao i vlasti u našoj zemlji, snažno je posvećen otvaranju visinskog vazdušnog prostora. Za to su veoma zainteresovane i avio kompanije, jer preko Kosova prolazi više puteva koji su se istorijski mnogo koristili u međunarodnom vazdušnom saobraćaju.

Savet NATO je u sklopu odgovornosti koje ima NATO u našem vazdušnom prostoru, aprila 2012. godine doneo odluku da pružanje usluga vazdušne plovidbe u visinskom vazdušnom prostoru Kosova privremeno prenese na Mađarsku i mađarskog pružaoca usluga „HungaroControl“. Ta odluka doneta je posle jednog dužeg procesa koji je zahtevao jednoglasnu podršku svih zemalja članica NATO. I ACV je bila aktivni deo tog procesa i dala je potrebnu tehničku i profesionalnu podršku, a ujedno je predstavljala nadležni nacionalni organ zemlje na svim tehničkim panelima NATO.

U cilju zvaničnog saopštavanja te odluke, 9. maja ACV je posetio g. Istvan Talla, zamenik pomoćnika stalnog sekretara NATO sa saradnicima. Na tom sastanku učestvovali su i predstavnici Ministarstva infrastrukture, rukovodstva HungaroControl i rukovodstva pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi Kosova MAP „Adem Jashari“. HungaroControl je predstavio plan rada prema kojem se očekuje da otprilike u junu 2013. godine počnu preleti civilnih aviona u visinskom vazdušnom prostoru Republike Kosovo.

U nastavku tog procesa očekuje se da će kosovske vlasti i naš pružalac usluga vazdušne plovidbe da utvrde tehničke detalje zajedno sa NATO/KFOR i HungaroControl. To će se uraditi putem zaključivanja jednog broja tehničkih sporazuma.

6. SPORAZUM O PRUŽANJU VAZDUHOPLOVNIH USLUGA IZMEĐU KOSOVA I UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA

Bilateralni sporazumi u oblasti vazdušnog saobraćaja su međudržavni instrumenti kojima se uređuje ulazak na tržište redovnih avio kompanija. To je deo ekonomskog uređenja vazdušnog saobraćaja i prema zakonu spada u delokrug odgovornosti MI.

Dana 27. juna 2012. godine, ACV je dobila zahtev od Generalne uprave za civilno vazduhoplovstvo Ujedinjenih Arapskih Emirata (UAE) za početak konsultacija u svrhu pregovora i zaključenja bilateralnog sporazuma o uslugama u vazdušnom saobraćaju između naše dve zemlje.

Detalj sa bilateralnog sastanka

Delegacije Vlade Republike Kosovo i Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata sastale su se u Prištini 17. septembra 2012. godine, u cilju pregovaranja radi zaključenja sporazuma, i tom prilikom su Sporazum parafirali vođe delegacija, generalni direktor za civilno vazduhoplovstvo, g. Dritan Gjonbalaj (Republika Kosovo) i g. Saif Mohamed Al Suvaiddi (UAE). U isto vreme, strane su potpisale i Memorandum o razumevanju kojim je omogućeno da se odmah počne sa uslugama i pre nego što se završe unutrašnje pravne procedure u obe zemlje.

Parafirani sporazum nema ograničenja u pogledu broja avio kompanija ili broja letova između dve zemlje niti u pogledu broja putnika na svakom letu. Sporazum će potpisati nadležni ministri u svakoj od zemalja potpisnica u pogodnom protokolarnom trenutku.

Kao rezultat tog Sporazuma, avio kompanija „Air Arabia“ počela je u novembru sa letovima između Prištine i Šardžaha.

7. SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM EVROPSKOM VAZDUŠNOM PROSTORU (SPORAZUM O ZEVP)

Sporazum o ZEVP (European Common Aviation Area – Zajednički evropski vazdušni prostor) je multilateralni sporazum kojim je osnovano jedinstveno unutrašnje tržište i shodni zakoni u oblasti vazduhoplovstva, a potpisale su ga vlade zemalja Evropske unije, Islanda, Norveške i država zapadnog Balkana. UNMIK je potpisao taj Sporazum u ime Kosova i proglasio ga privremeno važećim na dan 10. oktobra 2006. godine. Republika Kosovo je preko Deklaracije nezavisnosti, između ostalog, preuzela sve međunarodne obaveze Kosova, uključujući i one koje u naše ime zaključi UNMIK. Te obaveze uključuju i sprovođenje Sporazuma o ZEVP. Sprovođenje Sporazuma o ZEVP u Republici Kosovo postalo je obavezno i na osnovu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu. Ipak, Republika Kosovo još uvek nema ugovorne odnose sa EU u oblasti civilnog vazduhoplovstva.

Iako su se sve strane saglasile da se Sporazum o Z EVP sprovodi na administrativnom nivou, on još uvek nije zvanično stupio na snagu jer ga još uvek nisu ratifikovale sve države članice EU. Prema najnovijem saopštenju Evropske komisije iz novembra 2012. godine, Sporazum o Z EVP još nisu ratifikovale Belgija, Grčka i Irska. Danska je počela sa procesom ratifikacije.

7.1 NACRT IZVEŠTAJA POSLE POSETE STRUČNJAKA KOMISIJE ZA 2011 GODINU NAMENJENE PROCENI STANJA

Posle posete za procenu stanje nezavisnih stručnjaka koje je imenovala Evropska komisija, u periodu od 8-10. novembra 2011. godine u kojoj je procenjen stepen sprovođenja sporazuma o Z EVP na Kosovu, g. Matthew Baldwin, direktor za pitanja vazduhoplovstva i međunarodni transport pri Evropskoj komisiji, 30. oktobra 2012. godine uručio je ACV nacrt izveštaja koji je pripremila ta grupa stručnjaka. U njegovom pismu kaže se da je u nacrtu izveštaja izričito konstatovan primetan napredak naše zemlje u odredbi Sporazuma o Z EVP i pravnog okvira EU u oblasti vazduhoplovstva. Naša zemlja već nekoliko godina dobija izveštaje EK o ostvarenom napretku sa pozitivnom ocenom u pogledu sprovođenja pravnih propisa EU iz oblasti civilnog vazduhoplovstva.

8. REVIZIJA RADA ACV PREMA PROGRAMU ISIS EVROPSKE KOMISIJE

Od 23-25. oktobra, u ACV je obavila reviziju ekipa revizora iz programa ISIS (program Evropske komisije – sprovođenje propisa o Jedinstvenom evropskom nebu u Jugoistočnoj Evropi). Ta revizija, koja je u isto vreme bila i revizija koju organizuje EASA u svojim državama članicama, rađena je radi procene nivoa u kojem ACV igra ulogu nacionalnog nadzornog tela i radi provere nivoa sprovođenja pravnih propisa EU koji su obavezujući za Republiku Kosovo na osnovu Sporazuma o Z EVP.

U centru pažnje ove revizije bili su Uredba br. 12/2009 ACV-a kojim je transponovana Uredba br. 2096/2005 EK, Uredba br. 13/2009 ACV-a kojim je transponovana Uredba br. 1315/2007 EK, Uredba br. 9/2009 ACV-a kojim je transponovana Uredba br. 550/2004 EK, Uredba br. 11/2009 i br. 14/2009 ACV-a kojima su transponovane Uredba br. 552/2004 i br. 482/2008 EK i Uredba br. 4/2008 kojim je transponovana Direktiva br. 2006/23 EK.

U toku revizije ocenjen je stepen usaglašenosti dokumentacije ACV, sa posebnim naglaskom na Odeljenje za usluge u vazdušnom saobraćaju, kao što su uputstva za rad i materijali za obučavanje i pomagala, kao i stepen primene gore pomenutih pravnih propisa EK, kao i usaglašenost ACV sa svim pravnim odredbama EK koje se odnose na nadzor usluga u vazdušnoj plovdbi.

Rezultati revizije bili su pozitivni. Ekipa revizora konstatovao je da je, ukupno gledano, ACV uspela da izradi potrebnu dokumentaciju i da primenjuje važeće propise skoro u istoj meri kao države članice EU. Na skali od 1 do 10 pokazatelja uspešnosti rada, revizori su ocenili ACV ocenom 9,5. Ta revizija imala je za cilj da pripremi ACV za pravu reviziju koju bi mogla da organizuje EASA u bliskoj budućnosti.

9. PITANJA VAZDUHOPLOVSTVA POVEZANA SA EVROPSKOM INTEGRACIJOM

9.1 APEP I STUDIJA O IZVODLJIVOSTI

ACV je podnela izveštaj MEI za kvartalni period u okviru Akcionog plana za evropsko partnerstvo o razvoju događaja u procesu usaglašavanja zakonskih propisa u Republici Kosovo i drugih uslova koji proističu iz Sporazuma o Z EVP.

U periodu od 7. maja – 8. juna 2012. godine, ACV je još dala svoj doprinos u pitanjima koja se odnose na vazdušni saobraćaj i civilno vazduhoplovstvo iz Upitnika za Studiju izvodljivosti Evropske komisije u cilju zaključenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je Ministarstvo za evropske integracije (MEI) koordinisalo i pripremiло za Vladu Republike Kosovo.

U avgustu je MEI predalo Evropskoj komisiji dopunski izveštaj sa prilogima institucija Kosova, uključujući i prilog ACV. U pripremi tog izveštaja, 23. oktobra 2012. godine objavljeno je saopštenje Komisije za studiju o izvodljivosti za zaključenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Kosova. Radni dokument osoblja Komisije koji je priložen uz taj dokument, imao je samo jedan komentar koji se odnosi na delokrug rada ACV, a to je zahtev za sertifikaciju pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi MAP „Adem Jashari“ u skladu sa standardima EU. Taj proces su odranije već pokrenuli ACV i PUVP MAP „Adem Jashari“, dok je u decembru primljena i popunjena prijava za dobijanje sertifikata. Na dan 26. decembra 2012. godine, Vlada Kosova usvojila je Akcioni plan za pregovaranje radi zaključenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (APPZSSP), gde se, u vezi sa izazovom koji je kao takav utvrđen u Studiji o izvodljivosti, kaže da će ACV ubrzo da izvrši svoje obaveze u pogledu sertifikovanja PUVP.

9.2 SEKTORSKI SASTANAK ZA TRANSPORT U SKLOPU DPSA

Dana 22. i 23. maja u Briselu, Vlada Kosova i Evropska komisija (EK) održale su svoj redovni sastanak u okviru Dijaloga o procesu stabilizacije i pridruživanja (DPSA) na temu transporta, zaštite životne sredine, energetike i regionalnog razvoja.

Među kosovskim institucijama koje su podnele izveštaje o transportu bila je i ACV, kao jedan od organa nadležnih u sektoru civilnog vazduhoplovstva. Službenici EK na tom sastanku izjavili su da Kosovo nastavlja da iskazuje konstantni napredak u sprovođenju Sporazuma o ZEVP i da se očekuje izveštaj stručnjaka o oceni koja je obavljena u novembru 2011. godine da bi se videla ispunjenost uslova iz prve faze. Na sastanku je pomenuto da je teško potpisati sporazum između ACV i Evropske agencije za bezbednost u vazduhoplovstvu (EASA) i rečeno je da dve direkcije u EK (ELARG i MOVE) zajednički rade u tom pravcu. Pitanja koja su bila upućena ACV odnosila su se na visinski vazdušni prostor Kosova i zakon o agencijskim uslugama u vazdušnoj plovidbi.

10. MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA

ACV je imala blisku saradnju sa drugim nadležnim institucijama u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo tako da je celokupan regulatorni i nadzorni sistem države funkcionisao koordinisano i u skladu sa najboljim međunarodnim standardima i praksom. Pored toga, ona je pružala profesionalnu pomoć u oblasti civilnog vazduhoplovstva drugim vladinim institucijama.

a) Podrška data Ministarstvu infrastrukture

ACV je nastavila da pruža stručnu pomoć MI uvek kad je to bilo zatraženo od nje.

Pripremljeni su instrumenti za transponovanje Uredbe (EK) br. 1107/2006 o pravima osoba sa ograničenim sposobnostima i osoba sa umanjenom sposobnošću kretanja kod putovanja avio prevozom, što je propis koji se odnosi na oblast prava putnika, i za transponovanje Uredbe (EK) br. 80/2009 o Kodeksu ponašanja kod automatizovanih sistema za rezervisanje karata, propisa koji štiti konkurenciju u oblasti automatizovanih sistema rezervacije avionskih karata.

ACV je nastavila da pruža podršku MI i u razmatranju predmeta koji se tiču prava putnika.

b) Saradnja i podrška MUP-u za uređenje bezbednosti u vazduhoplovstvu

ACV je nastavila da pomaže Ministarstvu unutrašnjih poslova u oblasti uređenja bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu. Održani su redovni sastanci sa inspektorima MUP-a na pripremi i koordinaciji rada u vezi sa nadzorom i ocenjivanjem mera bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu na MAP „Adem Jashari“ LKIA. U nastavku su predstavljene glavne aktivnosti u toj oblasti u toku 2012. godine koje su izvršene u skladu sa Memorandumom o razumevanju koji su potpisali Ministarstvo unutrašnjih poslova i generalni direktor Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo, 2. jula 2009. godine.

- Usvojene su nove identifikacione kartice za osoblje i dozvole za vozila MAP „Adem Jashari“ LKIA, koje su u skladu sa zakonskim propisima na snazi i koje će se koristiti počev od januara 2013. godine.

- Obavljene su tri inspekcije bezbednosti na MAP „Adem Jashari“ LKIA. Prva inspekcija imala je za cilj procenu aktuelnog stanja bezbednosti i sprovođenja nacionalnih zakonskih propisa u toj oblasti. Druga inspekcija odnosila se na način na koji operator vrši kontrolu putnika skeniranjem i izdaje za vozila dozvole za ulazak u zone sa ograničenim pristupom. Svrha treće inspekcije bila je da proceni izdavanje identifikacionih kartica za pristup svim delovima aerodroma.
- Inspekcija je obavljena i u kompaniji „Catering Prishtina“, koja priprema i dostavlja hranu za letelice. Svrha inspekcije bilo je ocenjivanje da li objekat ispunjava postavljene standarde za dobijanje sertifikata u skladu sa važećim propisima.

Nacionalna komisija za bezbednost u civilnom vazduhoplovstvu

Odlukom br. 399 od 14. septembra 2012. godine, ministar unutrašnjih poslova Republike Kosovo, u svojstvu predsednika Nacionalne komisije za bezbednost u civilnom vazduhoplovstvu (KKSAC), osnovao je Sekretarijat KKSAC a g. Kushtrim Musu, direktora Odeljenja za bezbednost letenja u ACV, imenovao za sekretara te Komisije. Sekretarijat KKSAC održao je tri sastanka u toku 2012. godine.

c) Memorandum o saradnji sa regulatornim telom za železnicu

14. avgusta 2012. godine, generalni direktor ACV potpisao je memorandum o saradnji sa generalnim direktorom ARH. Svrha tog memoranduma bila je stvaranje uslova za uzajamnu saradnju između potpisnika, na tehničkom, stručnom i administrativnom nivou.

d) Saradnja sa KFOR-om

Nastavljena je vrlo bliska saradnja sa vazduhoplovnom jedinicom KFOR-a J3 Air, naročito u pogledu normalizacije nižeg vazdušnog prostora Kosova, za koji KFOR ima važne odgovornosti.

e) Poseta Skupštinskog odbora za ERITI

Dana 5. juna ACV je bio domaćin radnog sastanka sa Skupštinskim odborom za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu i industriju kojom predsedava g. Zenun Pajaziti. Ovaj Skupštinski odbor je funkcionalna komisija kojoj ACV podnosi svoje izveštaje. Svrha posete bila je da se Odbor bliže upozna sa radom, novinama i izazovima sa kojima se susreće ACV.

Detalj sa sastanka

Članovi Odbora dobili su odgovore od službenika ACV u vezi članstva Republike Kosovo u ICAO, regionalne saradnje u sektoru civilnog vazduhoplovstva sa posebnim naglaskom na saradnji sa Albanijom, o dešavanjima u vezi preleta u

visinskom vazdušnom prostoru Kosova, odgovore na pitanja koja se tiču obezbeđenja i bezbednosti na aerodromu, usaglašavanja zakonskih propisa shodno Sporazumu o zajedničkom evropskom vazdušnom prostoru, itd.

11. RAZVOJ VAZDUHOPLOVNE MEDICINE

Zakonski propisi na snazi zahtevaju da vazduhoplovno osoblje kao što su piloti, kontrolori vazdušnog saobraćaja, članovi posade i inženjeri leta moraju da prolaze redovne lekarske preglede da bi se sigurno znalo da su dobrog zdravstvenog stanja i da sigurno mogu da obavljaju svoje radne zadatke.

Posle lekarskih pregleda koje su obavili ovlašćeni lekari vazduhoplovne medicine (AME) iz Nacionalnog instituta za medicinu rada u Đakovici, koji je ovlašćen kao prvi Centar za vazduhoplovnu medicinu (CVM) na Kosovu, ACV je 2012. godine izdao lekarska uverenja klase III za tri kontrolora vazdušnog saobraćaja i prva lekarska uverenja klase II za dva pilota paraglajdera – člana Udruženja paraglajdera Kosova. Ta uverenja su odštampana na specijalnom papiru sa bezbednosnim elementima visoke zaštite.

Od 9-11. novembra 2012. godine tri ovlašćena lekara vazduhoplovne medicine (AME) učestvovala su na Trećoj evropskoj konferenciji vazduhoplovne medicine, koju su zajednički organizovali Društvo ovlašćenih lekara vazduhoplovne medicine (Association of Aviation Medical Examiners - AAME) Velike Britanije i Evropsko društvo lekara vazduhoplovne medicine (European Society of Aviation Medicine - ESAM), održanoj u Londonu.

2012. godine, ACV je sproveda postupak prijema u radni odnos i izabrala jednog od tri ovlašćena lekara vazduhoplovne medicine (AME), čime je postavila osnovu za formiranje Sektora za vazduhoplovnu medicinu, koji će da radi u sklopu Odeljenja za bezbednost letenja pri ACV. Izabrani lekar počeo da radi početkom 2013. godine. Albanija i Makedonija zatražile su podršku od ACV za izdavanje lekarskih uverenja za odnosno vazduhoplovno osoblje iz te dve države.

12. AKTIVNOSTI ACV NA MEĐUNARODNOM PLANU

ACV je učestvovala skoro u svim regionalnim inicijativama u civilnom vazduhoplovstvu. Taj forum ima poseban značaj za našu zemlju, kad znamo da Republika Kosova još nije punopravna članica međunarodne porodice nacija na polju civilnog vazduhoplovstva. Mi smo iskoristili svaku priliku da predstavimo rad našeg Autoriteta i da uspostavimo saradnju sa istovrsnim autoritetima iz drugih zemalja.

Pošto su susreti na kojima smo učestvovali u suštini pretežno bili na tehničko-profesionalnom nivou, u većini slučajeva naše prisustvo je održano prema Gimnih formuli (niko od učesnika prisutnih delegacija nije bio predstavljen preko države iz koje dolazi, već samo preko imena učesnika pojedinaca), dok je posle Aranžmana od 24. februara 2012. godine o regionalnom predstavljanju i saradnji, naše predstavljanje bilo u skladu sa pravilima utvrđenim u tom dokumentu. Ipak, pošto naša zemlja još uvek nije dobila mogućnost da stupi u ugovorne odnose sa EU, još uvek postoje ozbiljne prepreke za postupak prema nama u statusu potpuno ravnopravnog partnera sa drugim ACV iz regiona.

12.1 BILATERALNA SARADNJA U OBLASTI CIVILNOG VAZDUHOPLOVSTVA

ACV pridaje veliki značaj saradnji sa sestrinskim telima iz regiona, imajući u vidu da sve države zapadnog Balkana prolaze putem koji donosi iste izazove – a to su usaglašavanje zakonskih propisa, pravila i standarda u civilno vazduhoplovstvo sa onima koji važe u EU.

a) Bilateralna saradnja sa Albanijom

U toku 2012. godine, predstavnici rukovodstva ACV Kosova i ACV Albanije sastali su se dva puta, jednom 27. aprila u Prištini i drugi put 1. Novembra u Tirani, i tom prilikom su se dogovorili o uspostavljanju saradnje na polju bezbednosti letenja uključujući inspekcije stranih aviona na platformi (SAFA), vazduhoplovne medicine, uređenja operacija na heliodromima i poletno-sletnim poljima, prihvatanja pružaoca zemaljskih usluga, itd.

U okvirima ove saradnje ostvareno je više konkretnih aktivnosti, od kojih вреди pomenuti četiri revizije koje su izvršene u Nacionalnoj agenciji za vazdušni saobraćaj Albanije (ANTA), u kojima su učestvovali i inspektori vazdušne plovidbe ACV Kosova u vidu podrške svojim kolegama iz Albanije.

Počev od 2009. godine, inspektori vazdušne plovidbe iz naša dva Autoriteta redovno su činili deo zajedničke ekipe u toku revizije izvršenih pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi u našim dvema zemljama.

b) Bilateralna saradnja sa Makedonijom

Inspektori vazdušne plovidbe ACV Kosova dobili su poziv od makedonske ACV da daju podršku u dve revizije koje su izvršene kod makedonskog pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, M-NAV. Te revizije ostvarene su u okvirima Trojnog memoranduma o razumevanju zaključenog između ACV Kosova i istih Agencija Albanije i Makedonije, koji je potpisan avgusta 2011. godine.

Pomenute revizije imale su za cilj nadzor nad radom i proveru ispunjenja opštih zahteva upućenih pružaocima e usluga u vazdušnoj plovidbi shodno Uredbi EK br. 2096/2005 i proveru primene drugih relevantnih važećih propisa u Republici Makedoniji za obnovu sertifikata.

Ovo je prva godina u kojoj su te dve institucije sarađivale na ovom nivou, a očekuje se da u budućnosti ova saradnja postane još intenzivnija.

c) Bilateralna saradnja sa Francuskom

Dana 20. septembra 2012. godine, ACV i Generalna direkcija civilnog vazduhoplovstva Francuske potpisali su u Parizu Memorandum o razumevanju kojim je ustanovljen program za tehničku saradnju između organa dveju zemalja. Program predviđa saradnju u procedurama i postupcima regulatornog nadzora u vazduhoplovstvu, sa naglaskom na oblastima vazduhoplovne bezbednosti, aerodroma, životne sredine, upravljanja vazdušnim saobraćajem, kontrole kvaliteta, itd.

Generalni direktori ACV Kosova i ACV Francuske potpisuju Memorandum o razumevanju

Strane će sarađivati putem razmene informacija i razmene stručnjaka ili instruktora u misijama namenjenim obuci.

d) Bilateralna saradnja sa Italijom

Krajem januara održani su sastanci sa visokim funkcionerima Agencije za civilno vazduhoplovstvo Italije (ENAC), u prostorijama sedišta ENAC u Rimu. Na tim sastancima, pored predstavljanja ACV i aktivnosti vezanih za civilno

vazduhoplovstvo u Republici Kosovo, ACV je predložila potpisivanje jednog memoranduma o razumevanju između ACV i ENAC. Taj memorandum bio bi zaključen u cilju formalizovanja tehničke saradnje u oblasti nadzora nad radom operatora helikoptera (OPS 3) i izdavanja licenci za letačko osoblje (FCL 3). Održani su sastanci i sa rukovodiocima italijanskog avio operatora Elitaliana S.p.a, jednim od najvećih operatora helikoptera u Italiji, specijalizovanog za letove kod hitnih medicinskih evakuacija (MEDEVAC). Taj operator je obavljao letove za misiju EULEKS u Republici Kosovo.

12.2 ODNOSI SA EVROPSKOM AGENCIJOM ZA BEZBEDNOST VAZDUHOPLOVSTVA (EASA)

ACV je nastavio sa radom na zaključenju tehničkog sporazuma sa Evropskom agencijom za bezbednost vazduhoplovstva (EASA).

Generalni direktor ACV ponovo je poslao pismo direktoru za vazdušni transport u EK, g. Matthew Boldwin, u kojem je ponovio zahtev ACV da se zaključi tehnički sporazum između ACV i EASA, imajući u vidu i aranžman od 24. februara o saradnji i regionalnom predstavljanju.

Podrška neprestanim naporima ACV da se ostvari potpisivanje tehničkih sporazuma sa EASA data je 11. jula kad je isti zahtev ministar infrastrukture uputio zameniku komesara za transport EK, g. Siim Kallas. Ministar infrastrukture i generalni direktor ACV još nisu dobili odgovore na pisma koja su poslali.

Ti tehnički sporazumi omogućiće pristup ACV evropskim bazama podataka u domenu bezbednosti letelica, stvoriće potreban pravni okvir na osnovu kojeg će EASA vršiti inspekciju rada i učinka ACV i na osnovu kojeg će EASA pružiti pomoć za punu primenu shodnih odredbi iz sporazuma o ZEVP. Međutim, iz političkih razloga koji su izvan delokruga rada naših institucija, Evropska komisija još uvek nije dala zeleno svetlo EASA da pristupi potpisivanju tih tehničkih sporazuma sa ACV Kosova.

12.3 ODNOSI SA ECAC

Po prvi put, generalni direktor ACV učestvovao je u svojstvu posmatrača na sastanku generalnih direktora za civilno vazduhoplovstvo zemalja članica Evropske konferencije civilnog vazduhoplovstva (ECAC – European Civil Aviation Conference) koji je održan u Parizu 18. aprila. ECAC je evropska organizacija u kojoj učestvuje 44 evropskih država, uključujući sve države članice EU.

Učešće na tom sastanku došlo je posle tri godine uložених napora ACV da postane deo aktivnosti ECAC u svojstvu posmatrača. Tokom tog perioda, ACV je bila onemogućena da dobije tu privilegiju iz političkih razloga. Ovog puta, predsednik ECAC g. Catalin Radu, u svom pozivu upućenom generalnom direktoru ACV osvrnuo se na uspehe koje je ostvarilo Kosovo u civilnom vazduhoplovstvu, na povoljnu političku atmosferu koja je omogućila učešće Kosova na regionalnim forumima i posebno na aranžman o regionalnom predstavljanju i saradnji od 24. februara 2012. godine.

Na sastanku je bilo razgovora o najnovijim dešavanjima u oblasti bezbednosti vazdušne plovidbe i o godišnjim aktivnostima ECAC i ICAO. Pored toga, generalni direktori civilne avijacije država članica ECAC detaljno su diskutovali o pitanjima koja se tiču upravljanja vazdušnim saobraćajem, obezbeđenju, zaštiti sredine i obuke u vazdušnoj plovidbi. Tokom sastanka, generalni direktor ACV imao je više susreta sa svojim kolegama iz zemalja članica ECAC.

12.4 KOORDINACIJA TEHNIČKE POMOĆI U OBLASTI VAZDUHOPLOVSTVA

ACV je centralna tačka za sve kontakte u vezi projekata tehničke pomoći u avijaciji koje naša zemlja dobija od EU u sklopu instrumenata dostupnih za države koje nastoje da dobiju članstvo u EU. U toku 2012. godine, ACV, MI, MUP i KIVNI bili su korisnici zajedničkog (tvining) projekta koji su vodili ACV Generalna direkcija za civilno vazduhoplovstvo Francuske.

a) Saradnja (tvining) između ACV Kosova i ACV Francuske

Krajem oktobra, završen je zajednički (tvining) projekat sa ACV Francuske, čiji su korisnici bili ACV, MI, MUP i Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI), kao javni organi kojima su poverene odgovornosti i funkcije u oblasti civilnog vazduhoplovstva u našoj zemlji. Projekat, koji je započeo februara 2010. godine, finansirala je EU kao deo Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) a imao je za cilj jačanje kapaciteta vazduhoplovnih vlasti Republike Kosovo do istog nivoa na kojem su istorodni organi u zemljama članicama EU, putem obuka i usaglašavanja zakonskih propisa sa pravnim propisima EU. Stručnjaci iz ACV Francuske održali su 22 teoretske i praktične obuke iz oblasti vazduhoplovne bezbednosti, vazduhoplovne sigurnosti, aerodroma, usluga u vazdušnoj plovidbi, ekonomskog uređenja, životne sredine i zaštite na radu. Predavanja su bila ilustrovana praktičnim primerima iz francuskog iskustva.

Da bi mogli u praksi da uvežbaju ono što im je bilo saopšteno na predavanjima, kosovski stručnjaci održali su osam praktičnih obuka na konkretnim mestima rada u Francuskoj. Kosovske inspektore su u njihovom radu i obavljanju radnih zadataka pratili francuski inspektori, kao što se radi prilikom inspekcije aerodroma, a pratili su i rad pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.

Kosovski i francuski inspektori u toku obuke na helidromu Annecy u Francuskoj

Kosovski organi su imali velike koristi od francuskih kolega i u pogledu transponovanja pravnih propisa EU koji se odnose na vazduhoplovstvo kao i u vezi drugog materijala za obuku potrebnog za lakše sprovođenje zakonskih propisa.

b) Projekat EASA-IPA

I u toku 2012. godine, ACV je imala koristi od obuka koje su bile organizovane u sklopu Projekta EASA-IPA i od panevropske inicijative čiji je sponzor EASA.

U izveštajnom periodu, ACV je bila zastupljena u jednom broju aktivnosti koje je organizovao taj Projekat, uključujući radionice i seminare u oblasti bezbednosti letenja sa posebnim naglaskom na vazdušnoj plovidbenosti aviona, vazdušne operacije i prijavljivanje incidenata u vazduhoplovstvu u evropsku bazu podataka.

c) Program ISIS

Program ISIS (Sprovođenje Jedinstvenog evropskog neba u Jugoistočnoj Evropi) je inicijativa koju finansira Evropska komisija kao podršku zemljama Jugoistočne Evrope za sprovođenje zakonskih propisa „Jedinstveno evropsko nebo“ (SES) i sporazuma o ZEVP u pogledu upravljanja vazдушnim saobraćajem. Glavni ciljevi tog programa su jačanje i razvoj nacionalnih nadzornih organa (Agencija za civilno vazduhoplovstvo) u regionu, transponovanje pravnih propisa SES u zakonske okvire zemalja iz regiona, sprovođenje kulture bezbednosti i uvođenje standarda za obuku. ACV Kosova je deo tog projekta od potpisivanja sporazuma ISIS između zemalja iz regiona i Evropske komisije iz aprila 2008. godine. I u 2012. godini ACV je učestvovala u aktivnostima iz tog programa.

23. maja u ACV je održan bilateralni sastanak sa predstavnicima iz Sekretarijata Programa ISIS. Na sastanku je predstavljena gospođa Beatris Tomas kao nova direktorka IPS, a zatim je izvedena kraća prezentacija o Programu ISIS. Posle toga je usledila diskusija o dosadašnjem uspehu koji je ostvarila ACV Kosova u sklopu aktivnosti Programa ISIS, tačnije u transponovanju relevantnih pravnih propisa EU, izgradnje kapaciteta i izrade dokumentacije u svom svojstvu nacionalnog nadzornog organa Kosova na polju usluga u vazdušnoj plovidbi.

13. REGULATORNE AKTIVNOSTI

Osnovne funkcije ACV su nadzor i pravno uređenje aktivnosti u civilnom vazduhoplovstvu u Republici Kosovo u cilju obezbeđenja sigurnih operacija u skladu sa važećim standardima. To se postiže putem inspekcija, revizija, izdavanja licenci za rad i sertifikacije. ACV ima profesionalno i stručno osoblje za uređenje civilnog vazduhoplovstva u zemlji. Republika Kosovo ima Zakon o civilnom vazduhoplovstvu, za koji je Evropska komisija konstatovala da je zakon koji može da posluži kao model zakona za sve zemlje zapadnog Balkana. Regulatorna delatnost ACV obuhvata bezbednost civilnog vazduhoplovstva u celini i ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi u Republici Kosovo. U daljem tekstu dat je pregled kojim su obuhvaćene regulatorne aktivnosti ACV u oblasti bezbednosti vazduhoplovstva, podeljene na sledeće kategorije: bezbednost letenja, usluge u vazdušnoj plovidbi i aerodromi. Pored toga dat je i pregled aktivnosti na ekonomskom uređenju aerodroma, pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi i pružalaca zemaljskih usluga za letelice.

13.1 BEZBEDNOST LETENJA

U oblasti bezbednosti letenja rad je usmeren na izradu i sprovođenje kompletnog korpusa zakonskih propisa sadržanih u Aneksu I Sporazuma o ZEVP, i na pisanje shodnih podzakonskih akata za primenu zakona, propisa o opštoj avijaciji i drugih podzakonskih propisa koji proističu iz Zakona o civilnom vazduhoplovstvu. Osim toga, konstantno su obavljane inspekcije i revizije poslovanja operatora u vazduhoplovstvu kako bi se obezbedilo da je njihov rad u punoj saglasnosti sa međunarodnim standardima i zakonskim propisima koji su na snazi u Republici Kosovo, i u skladu sa priručnicima za rad i procedurama koje je usvojila ACV.

U toku 2012. godine, nastavljen je proces izdavanja sertifikata za prvu kompaniju („Illyrian Airways“) koja je podnela zahtev za sertifikat operatora u vazdušnoj plovidbi (SOV) u Republici Kosovo. Održano je ukupno osam formalnih sastanaka i jedan broj neformalnih sastanaka sa nosiocima glavnih funkcija i drugim predstavnicima istog podnosioca zahteva. Jedna od glavnih tema razgovora na tim sastancima bilo je pitanje registracije prvog aviona podnosioca zahteva u registar civilnih vazduhoplovnih sredstava u nekoj drugoj državi ili Kosovu. ACV sada čeka na odgovor od podnosioca zahteva u vezi tog pitanja. Proces sertifikacije nalazi se u fazi ispitivanja dokumenata koje je podneo podnosilac zahteva „Illyrian Airways“. Opšta dokumentacija podnosioca zahteva je proučena, a nekoliko puta je proučen i njegov priručnik za rad, na koji su poslali pisani komentari i primedbe.

Većina priručnika za rad podnosioca zahteva su u završnoj fazi kompletiranja radi usvajanja, dok je ACV već zvanično usvojila Priručnik za kvalitet i Priručnik za bezbednost. Očekuje se da se proces sertifikacije nastavi u skladu sa planom koji je podnosilac zahteva predstavio i koji prati, i u skladu sa važećim zakonskim propisima na Kosovu.

a) Inspekcija stranih aviona

U toku godine, u sklopu programa SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft – Procena bezbednosti stranog vazduhoplova), ACV je izvršila 40 inspekcija stranih aviona na platformi MAP „Adem Jashari“ LKIA. Inspekcija je obavljena na letelicama sledećih avio kompanija: „Austrian Airlines“, „Turkish Airlines“, „Pegasus Hava Tasimaciligi“, „Adria Airways“, „Easy Jet Switzerland“, „XL Airways“, „Bell Air Europe“, „Germanwings“, „Swiss International Air Lines“, „Helvetic Airways AG“, „Hamburg Airways“, „Scandinavian Airlines System (SAS)“, „Belair Airlines AG“, „Croatia Airlines“, „SunExpress“, „Atlasjet“, „Tyrolean Airways“, „Corendon Airlines“, „Pegasus“, „British Airways“, „Avio Delta“, „Germania Fluggesellschaft Koln“, „Air Arabia“ i „Edelweiss Air AG“.

Inspektori ACV i piloti u kabini aviona

U toku tih inspekcija konstatovane su ukupno tri stavke koje treba ispraviti. Dve od njih bile su kategorije 1 i odnosile su se na spoljašnju stranu aviona (nije bila čista) i o tome je obavešten kapetan aviona. Treća konstatovana stavka bila je kategorije 2 i odnosila se na stanje bezbednosnih oznaka ispod avionskih krila. O nalazima su obaveštene odnosne avio kompanije i uprave za civilno vazduhoplovstvo odnosnih država. Uprava avio kompanije poslala je odgovor u pismu upućenom ACV, potvrđujući da je preduzeta mera da se taj propust ukloni i da se ne ponovi ubuduće. ACV je bila zadovoljna odgovorom dobijenim od kompanija i zatvorila je te predmete.

ACV još uvek nema pristup centralizovanim bazama podataka iz programa SAFA. U tim bazama podataka čuvaju se podaci o svim inspekcijama obavljenim u državama članicama EU, na Islandu, u Norveškoj i Švajcarskoj, i u državama koje su sa EASA potpisale tehnički sporazum o SAFA. Kako je pomenuto u prethodnom delu izveštaja, ACV Kosovo još nije u mogućnosti da potpiše te aranžmane sa EASA, iz političkih razloga koji su van delokruga rada institucija u našoj zemlji.

b) Revizija rada operatora u vazduhoplovstvu

Inspektori za vazдушnu plovidbenost učestvovali su u reviziji tačaka održavanja aviona austrijske organizacije „Helog Aviation GmbH“ na MAP „Adem Jashari“ LKIA. Svrha revizije bila je provera ispunjenosti zahteva iz Dela 145 u organizaciji za održavanje vazduhoplovnih sredstava. Sprovođenjem revizije rukovodila je austrijska Agencija za civilno vazduhoplovstvo (Austro Control GmbH) a obavljena je 24. februara 2012. godine.

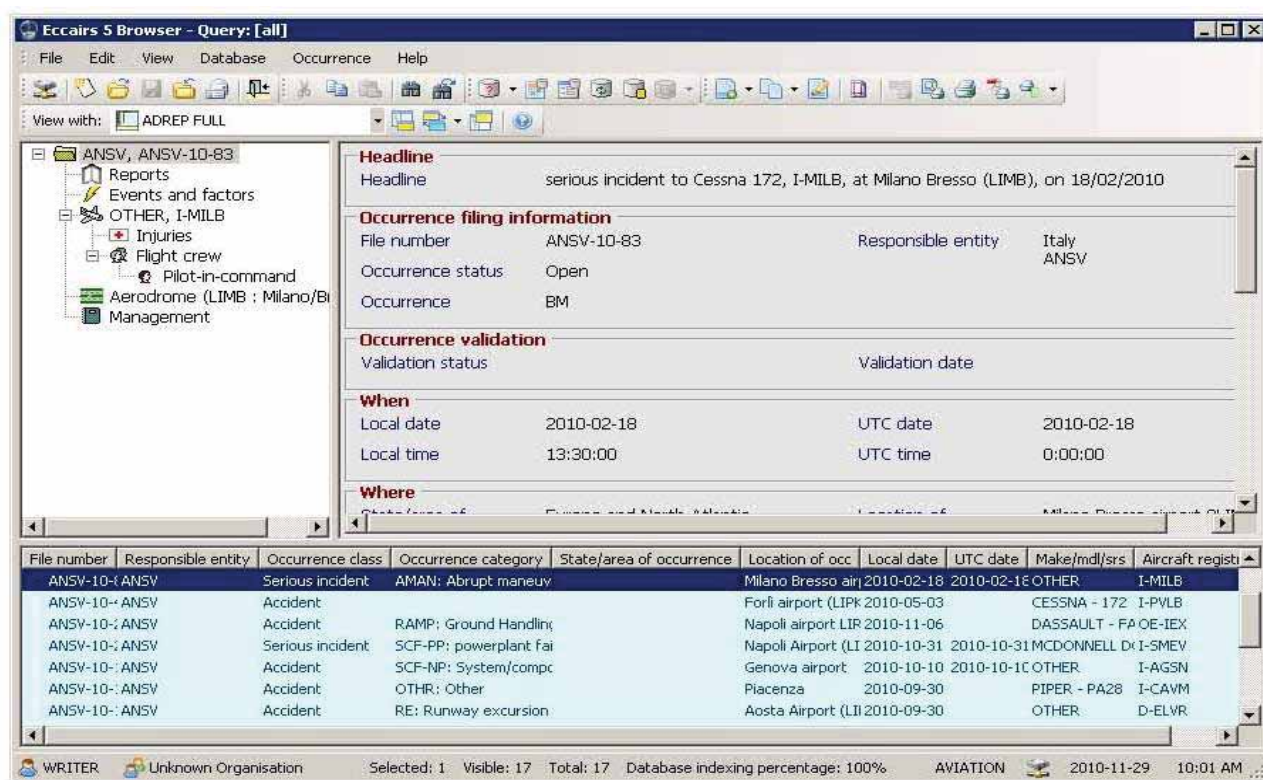
Tri inspektora ACV iz Odeljenja za bezbednost letenja učestvovali su u svojstvu posmatrača prilikom revizije

operatora helikoptera „Starlite Aviation Pty Ltd“ iz Južne Afrike, koji vrši usluge na Kosovu za misiju EULEKS. Prema međunarodnim pravilima, revizijom su rukovali inspektori Agencije za civilno vazduhoplovstvo zemlje u kojoj je registrovana ta kompanija. Dalje, ACV je radila na koordinaciji i oceni dokumentacije potrebne za odobrenje operacija i zamenu helikoptera tog operatora.

c) Podnošenje izveštaja o događajima u vazdušnoj plovidbi

Pomoću uspešnog sistema za prijavljivanje, ocenu, obradu, istragu i čuvanje podataka o događajima, ACV prikuplja relevantne bezbednosne informacije i utvrđuje rizike koji mogu da utiču na bezbednost civilnog vazduhoplovstva u Republici Kosovo. Posle istrage i analize događaja i praćenja njihovih trendova, ACV preduzima mere kojima se sprečava njihovo ponovno događanje i na taj način utiče na poboljšanje bezbednosti civilnog vazduhoplovstva. Sistem je u skladu sa pravnim okvirom EU, koji je transponovan u našoj zemlji.

Izveštaji o događajima i dokumenti povezani sa istragom o njima obrađuju se shodno postupcima propisanim u Cirkularnom dopisu 1/2010 ACV i čuvaju se u papirnom formatu. Postoji i elektronski pregled izveštaja u tabelarnom formatu, koji se redovno ažurira. Osim toga, ACV koristi softver ECCAIRS (European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems / Evropski koordinacioni centar za sisteme prijavljivanja nesreća i incidenata) za rukovanje podacima iz prijavljenih događaja i njihovo čuvanje u bazi podataka, koja je kompatibilna sa centralnom evropskom bazom podataka o događajima u vazduhoplovstvu, kojom upravlja EASA.

Eccairs 5 Browser - Query: [all]

View with: ADREP FULL

Headline
Headline: serious incident to Cessna 172, I-MILB, at Milano Bresso (LIMB), on 18/02/2010

Occurrence filing information

File number	ANSV-10-83	Responsible entity	Italy ANSV
Occurrence status	Open		
Occurrence	BM		

Occurrence validation

Validation status	Validation date
-------------------	-----------------

When

Local date	2010-02-18	UTC date	2010-02-18
Local time	13:30:00	UTC time	0:00:00

Where

State/area of occurrence	Location of occ
--------------------------	-----------------

Table of Occurrences:

File number	Responsible entity	Occurrence class	Occurrence category	State/area of occurrence	Location of occ	Local date	UTC date	Make/mdl/srs	Aircraft regist
ANSV-10-ANSV	ANSV	Serious incident	AMAN: Abrupt maneuv		Milano Bresso air	2010-02-18	2010-02-18	OTHER	I-MILB
ANSV-10-ANSV	ANSV	Accident	RAMP: Ground Handling		Forli airport (LIPK	2010-05-03		CESSNA - 172	I-PVLB
ANSV-10-ANSV	ANSV	Accident	SCF-PP: powerplant fai		Napoli airport LIR	2010-11-06		DASSAULT - FA	OE-IEIX
ANSV-10-ANSV	ANSV	Serious incident	SCF-NP: System/comp		Napoli Airport (LI	2010-10-31	2010-10-31	MCDONNELL D	I-SMEV
ANSV-10-ANSV	ANSV	Accident	OTHER: Other		Genova airport	2010-10-10	2010-10-10	OTHER	I-AGSN
ANSV-10-ANSV	ANSV	Accident	RE: Runway excursion		Piacenza	2010-09-30		PIPER - PA28	I-CAVM
ANSV-10-ANSV	ANSV	Accident			Aosta Airport (LI	2010-09-30		OTHER	D-ELVR

WRITER Unknown Organisation Selected: 1 Visible: 17 Total: 17 Database indexing percentage: 100% AVIATION 2010-11-29 10:01 AM

Baza podataka o prijavljenim događajima

Među osobljem i operatorima u vazduhoplovstvu postoji kultura prijavljivanja događaja, kojima se shodno važećim zakonima garantuje zaštita od kažnjavanja od strane njihovog rukovodstva zbog toga što prijave ACV da se desio neki događaj. Kao rezultat te dobre saradnje sa aerodromom, kontrolom vazdušnog saobraćaja i avio kompanijama, u toku 2012. godine prijavljeno je 127 događaja, od kojih je 80 zatvoreno. Dva od prijavljenih događaja prosleđeni su na istragu Komisiji za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata (KIVNI). Preostali događaji su u postupku istrage koju sprovode inspektori ACV i predmet korektivnih mera od strane operatora vazduhoplovstva pre nego što se zatvore, što se očekuje na početku 2013. godine.

U toku 2012. godine bio je prijavljen veliki broj slučajeva uperenih laserskih zraka prema vazduhoplovima. Kao

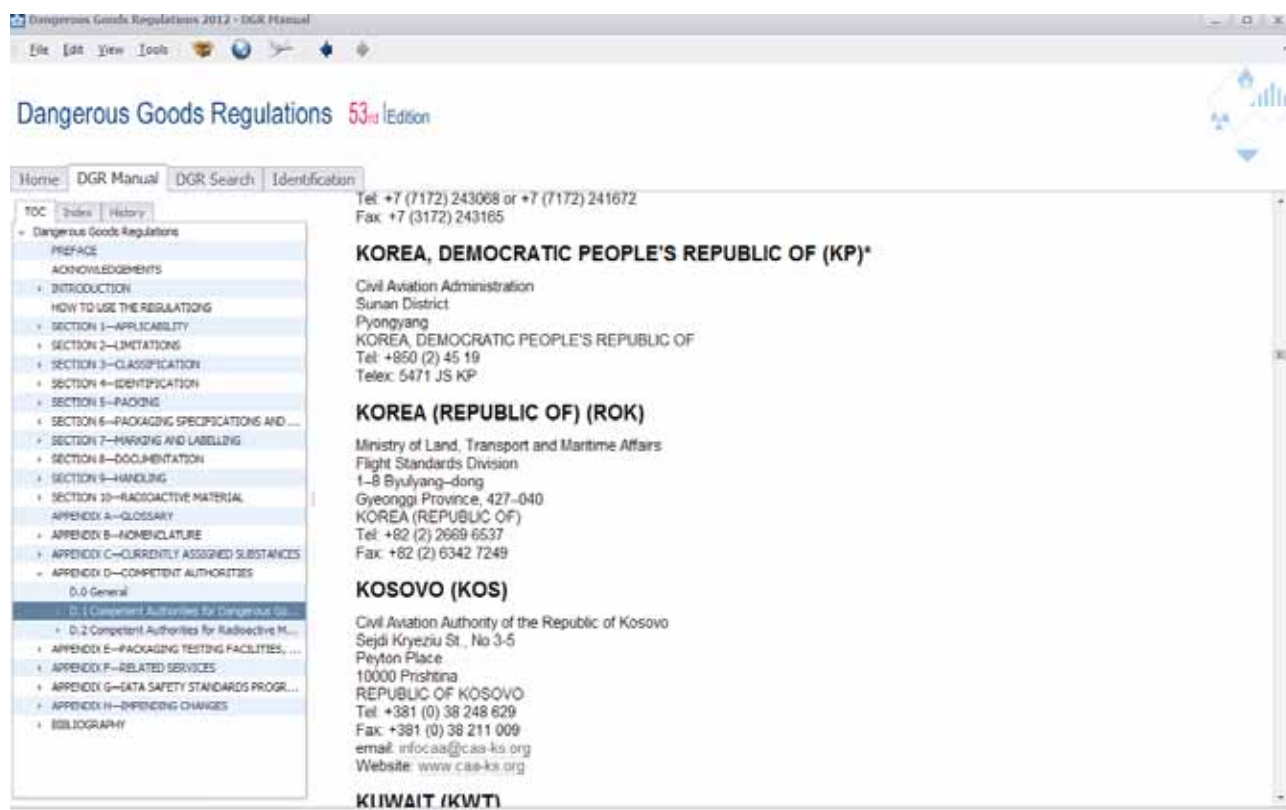

odgovor na tu pojavu, ACV je objavila bezbednosni savetodavni Cirkular, koji opisuje prijavljivanje i reagovanje u takvim slučajevima nezakonitog uplitanja u civilno vazduhoplovstvo. Taj Cirkular je poslat svim menadžerima bezbednosti avio kompanija koje posluju na Kosovu. ACV je blisko sarađivala sa Kosovskom policijom i Kontrolom vazdušnog saobraćaja u rešavanju ove pojave.

ACV je objavila pregled o događajima koje su u toku 2012. godine prijavili operatori civilnog vazduhoplovstva. Izveštaj je objavljen na internet prezentaciji ACV i distribuiran je osoblju operatora u vazduhoplovstvu. Više o tom izveštaju možete pročitati u ovom izveštaju, u delu pod naslovom Tehničke publikacije.

d) Opasna roba

Kao rezultat stalne prepiske sa Međunarodnom asocijacijom za vazdušni saobraćaj (IATA), u izdanju IATA Priručnika o opasnoj robi za 2012. godinu, po prvi put je uvršteno i Kosovo kao država i Autoritet za civilno vazduhoplovstvo Kosova, kao nadležni organ za uređenje transporta opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo. Uvrštavanje Kosova u taj priručnik pomaže svim učesnicima u transportu opasne robe vazdušnim putem od i do Međunarodnog aerodroma Priština „Adem Jashari“ LKIA i olakšava primenu zakonskih odredbi u toj oblasti, koje proističu iz Zakona o civilnom vazduhoplovstvu i Uredbe br. 6/2011 o transportu opasne robe vazdušnim putem u Republici Kosovo.

Izvod iz Priručnika IATA za 2012. godinu o opasnoj robi

U toku godine izdate su ukupno 33 dozvole za transport opasne robe vazdušnim putem do MAP „Adem Jashari“ LKIA. Transportovana roba bila je roba Klase 1 (municija), naoružanje i roba Klase 7 (radioaktivni materijali). Za transport oružja i municije avio kompanije moraju da unapred pribave dozvolu od Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo. Robu su transportovale avio kompanije „Austrian Airlines“, „Turkish Airlines“ i „Ukraine Air Alliance“.

ACV je za opasnu robu odobrila tri kursa za Međunarodni aerodrom Priština „Adem Jashari“ LKIA. Prvi kurs bio je namenjen osoblju na platformi i osoblju u depou (ICAO Kategorije 8 i 5), drugi kurs bio je namenjen planerima za nosivost i posadu leta (ICAO Kategorija 10), dok je treći bio namenjen osoblju koje dočekuje i ispraća putnike (ICAO Kategorija 9) i osoblju obezbeđenja (ICAO Kategorija 12). ACV je pratila održavanje tih kurseva i dala komentare u cilju njihovog poboljšanja.

e) Nadzor u opštoj avijaciji

Nadzor se koordinira sa KFOR-om i odobrena je međunarodna aktivnost paraglajdinga u organizaciji Aerokluba Priština. Ta aktivnost imala je za cilj međunarodno takmičenje na kojem su pored kosovskih takmičara učestvovali i takmičari iz Albanije i Makedonije.

Aktivnost paraglajdinga u blizini Prizrena

13.2 USLUGE U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

Pružalac usluga vazdušne plovidbe

Usluge u vazdušnoj plovidbi u vazdušnom prostoru Republike Kosovo vrši pružalac usluga vazdušne plovidbe MAP „Adem Jashari“ d.o.o. (u daljem tekstu: „PUVP MAP Adem Jashari“ ili „PUVP“), koji je do aprila 2011. godine poslovaao kao odsek bivšeg Javnog preduzeća MAP „Adem Jashari“, gde su uključene i druge aerodromske usluge. PUVP MAP „Adem Jashari“ je zvanično postao samostalan kao zasebno pravno lice 4. aprila 2011. godine, kad je Međunarodni aerodroma Priština dat pod koncesiju privatnim partnerima, tursko-francuskom konzorcijumu „Limak-Aerodroms de Lyon“, odnosno „Međunarodni aerodrom Limak Kosovo“ - „Limak Kosovo International Airport“ A.D.

PUVP MAP „Adem Jashari“ pruža usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (KVS), usluge komunikacije, navigacije i nadzora (KNN), vazduhoplovnu informativnu službu (UVI) i meteorološku službu u vazduhoplovstvu (METEO). Kontrolori vazdušnog saobraćaja, njih ukupno 26, dobili su licencu za rad od ACV na osnovu Uredbe br. 05/2012 ACV kojim je transponovana Uredba br. 805/2011 Evropske komisije o izdavanju licenci za rad kontrolorima vazdušnog saobraćaja.

23. novembra 2012. godine, ACV je primila od PUVP MAP „Adem Jashari“ zahtev za izdavanje sertifikata zajedno sa popunjenim upitnikom i pratećom dokumentacijom za izvršenje narednog koraka u procesu sertifikovanja tog pravnog

lica shodno standardima EU. Rezultati ocene te dokumentacije koriste se kao osnova za reviziju, koja je izvršena decembra 2012. godine i biće korišćeni u narednim revizijama do okončanja procesa izdavanja sertifikata od strane ACV.

Sertifikacija PUVP MAP „Adem Jashari“ od strane ACV je obaveza koja je propisana važećim propisima, tačnije Uredbom br. 12/2010 ACV-a, i ima za cilj da potvrdi da je nivo bezbednosti usluga koje pruža PUVP MAP „Adem Jashari“ u skladu sa standardima EU i time omogućiti da se vazdušni saobraćaj na Kosovu ostvaruje sigurno i bezbedno.

a) Stalni nadzor nad radom pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi

U sklopu stalnog nadzora nad radom PUVP, u toku 2012. godine ACV je obavila dve iscrpne revizije i jednu inspekciju.

- Opšta revizija obavljena od 28. do 31. maja imala je za cilj proveru korektivnih mera koje je preduzeo PUVP na ispravljanju uočenog stanja iz prethodnih revizija izvršenih u decembru 2011, junu 2011. i julu 2010. godine, i proveru sprovođenja preporuka proisteklih posle istraga i bezbednosnih provera. Prilikom revizija posećena su sva odeljenja PUVP da bi se proverilo sprovođenje sistema upravljanja bezbednošću. Posebna pažnja posvećena je odeljenjima za kvaliteta i bezbednost, ljudske resurse, finansije i operativnim odeljenjima radi provere izvršenja zahteva koji proističu iz Uredbe br. 12/2009 ACV kojim je transponovana Uredba br. 2096/2006 Evropske komisije o opštim zahtevima za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi. Prilikom provere zaključaka iz

nalaza utvrđenih u prethodnim revizijama konstatovan je vidljiv napredak, jer se uspelo da od 32 zaključka koja su bila otvorena sada budu zatvorena 29 stavki od tih nalaza. Što se tiče preporuka koje proizilaze iz izveštaja o inspekcijama, revizorska ekipa je konstatovala da je jedan veći broj njihovih preporuka sproveden, dok je preostali deo tretiran na alternativni način ili da je pokrenuta inicijativa za njihovu realizaciju, koja međutim nije formalizovana. Ukupno uzev, revizorska ekipa je bila veoma zadovoljna, posebno posvećenošću i radom rukovodstva i osoblja PUVP na punom sprovođenju regulatornih zahteva. Ova revizija ostvarena je u saradnji sa inspektorima ACV Albanije i jednog stručnjaka iz ACV Francuske, u sklopu tvining projekta.

- Od 17. do 24. decembra, ACV je sprovela još jednu opštu reviziju rada PUVP, prema godišnjem planu revizija. Ova revizija imala je za cilj proveru sprovođenja zahteva iz Uredbe br. 07/2012 ACV, kojim je zamenjena Uredba br. 12/2009 ACV i transponovana Uredba br. 1035/2011 Evropske komisije o opštima zahtevima za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi koje su preduslov za sertifikaciju pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi shodno Uredbi br. 12/2010 ACV. Revizija je ujedno predstavljala naredni korak u procesu sertifikacije PUVP MAP „Adem Jashari“, jer je isti uspešno kompletirao zahtev za sertifikaciju predajom upitnika za sertifikaciju i kompletirane dokumentacije za organizaciju. Tokom posete posećena su sva odeljenja PUVP, radi provere sprovođenja sistema upravljanja bezbednošću i drugih zahteva koji proističu iz Uredbe o tehničkim i operativnim veštinama i podobnosti za bezbedno pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi. Ukupno uzev, konstatovano je da ima napretka u sprovođenju zahteva i da su brojni aspekti sistema upravljanja bezbednošću već sprovedeni ili su u postupku sprovođenja. Ukupno je utvrđeno 16 novih stavki u nalazu. Preliminarni izveštaj o utvrđenom stanju predat je PUVP. Ova revizija ostvarena je u saradnji sa jednim stručnjakom iz ACV Francuske, što je omogućeno u sklopu Sporazuma o saradnji, koji su ove godine potpisali generalni direktor ACV Kosova i ACV Francuske.
- U toku januara 2012. godine, Odeljenje za usluge vazdušne plovidbe (UVP) učestvovalo je u inspekciji kojom je rukovodila KIVNI a organizovana je u okviru jedne istrage koju je takođe vodila KIVNI, u vezi incidenta od 28.01.2012. Tog dana je došlo do jednog AIRPROX⁴ (bliskog susreta) između dva aviona koji su za odredište imali MAP „Adem Jashari“. ACV je učestvovala u toj istrazi sa zadatkom da pruži podršku KIVNI i da pomogne u izdavanju potrebnih podataka iz audio snimaka i podataka sa radara. Više informacija o tom slučaju dato je u delu pod naslovom prijavljivanje događaja u vazduhoplovstvu.

b) Nadzor nad održavanjem profesionalne stručnosti operativnog osoblja u PUVP

U toku decembra, PUVP je organizovao procenu stručnosti operativnog osoblja, a nadzor nad tim procesom obavilo je Odeljenje za UVP pri ACV. Ocenjivanje je obavljeno u četiri operativna odeljenja: u Odeljenju za kontrolu vazdušnog saobraćaja (KVS), u Odeljenju za usluge vazduhoplovnih informacija (UVI), u Odeljenju za meteorološke usluge (METEO) i u Odeljenju za komunikaciju, navigaciju i nadzor (KNN). Ovo godišnje ocenjivanje je važno kao garancija da je nivo profesionalne stručnosti osoblja adekvatan u meri koja garantuje bezbednost usluga koje se pružaju na PUVP MAP „Adem Jashari“, a koje su od presudnog značaja za operacije aviona na nebu Kosova.

c) Promene u sistemu PUVP

Pružanje usluga vazdušne plovidbe je veoma osetljivo na rizike koji si mogu desiti u svakodnevnom radu. Glavna svrha tih usluga je da spreče sudar aviona u vazduhu i na zemlji.

Iz tog razloga, sistem upravljanja bezbednošću zahteva da se pre bilo kakve izmene, koliko god da je mala, u sistemima pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, preduzmu odgovarajući koraci kojima će se osigurati da izvršena promena neće prouzrokovati neprihvatljiv rizik za sistem. Shodno Uredbi br. 06/2012 ACV-a, kojim je transponovana Uredba 1034/2011 EK, pružaoci tih usluga obavezni su da obaveste ACV o svakoj planiranoj promeni koja bi mogla da ima uticaja na bezbednost; oni su isto tako obavezni, shodno Uredbi br. 07/2012, kojim je transponovana Uredba 1035/2011 EK, da izvrše procenu mogućih rizika i da preduzmu sve potrebne korake da ih izbegnu, pre nego što započnu sa izvršenjem promene. Ako prijavljene promene budu klasifikovane kao promene od velikog uticaja na bezbednost letenja, ili se proceni da povlače visok stepen rizika, ACV treba da usvoji takve promene pre nego što se unesu u operacije. S druge strane, izmene koje su prijavljene ACV, za koje je procenjeno da nose prihvatljiv rizik,

⁴ AIRPROX je izraz koji se koristi u avijaciji da opiše situaciju u kojoj su udaljenost između dv aviona u vazduhu, njihova relativna pozicija i brzina bili takvi da su ugrozili ili mogli da ugroze njihovu bezbednost.

vrše se na osnovu procedura koje je usvojila ACV i koje su deo sistema upravljanja bezbednošću pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, ali koje ne zahtevaju neko posebno odobrenje od strane ACV.

U toku 2012. godine, u sistemima PUVP MAP „Adem Jashari“ izvršene su ukupno dve promene, i to sledeće:

- **Izmene u formatu plana leta**

U novembru 2012. godine, PUVP MAP „Adem Jashari“, u skladu sa zahtevima ICAO, konkretno iz Dokumenta 4444 i procedura iz sistema upravljanja bezbednošću, izvršio je sve neophodne izmene za početak korišćenja novog formata za plan leta, koji je stupio na snagu u celom svetu na dan 15. novembra 2012. godine. Te izmene formata leta ICAO je planirao još od 2008. godine, kad je stupio na snagu Amandman 1 na Dokument 4444.

- **Novi sistem ATIS**

U julu 2012. godine, PUVP MAP „Adem Jashari“ instalirao je novi i moderan sistem ATIS (Automatic Terminal Information Service – Automatski informacioni servis na terminalu) koji je automatski sistem za obaveštavanje pilota u blizini aerodroma Priština u vezi važnih informacija za let. Novi sistem ATIS automatski prima meteorološke podatke sa sistema za posmatranje vremenskih prilika (AWOS) i kontrolori lako mogu da ga ručno prilagode prema klijentu sistema ATIS koji se nalazi u tornju. Ova izmena izvršena je na osnovu procedura SMS koje je usvojila ACV.

d) Izdavanje i lekarskih uverenja i licenci za rad za kontrolore vazdušnog saobraćaja

- **Obnavljanje e lekarskih uverenja za kontrolore vazdušnog saobraćaja**

U toku prvog tromesečja 2012. godine, ACV je obnovila sertifikate za kontrolore vazdušnog saobraćaja (KVS) kojima je isteklo važenje lekarskih uverenja a koji sada rade na PUVP MAP „Adem Jashari“. Lekarski sertifikati se izdaju nakon što KVS prođu redovan lekarski pregled, kao što je propisano važećim zakonskim propisima. Lekarski pregledi obavljaju se u ovlašćenom Centru za vazduhoplovnu medicinu (CVM) u Đakovici, a zatim dobijene rezultate kontroliše lekar za vazduhoplovnu medicinu kojeg je ovlastila ACV. Imajući u vidu da kontrolori vazdušnog saobraćaja imaju ključnu ulogu u održavanju nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja, važeći zakoni propisuju da kontrolori vazdušnog saobraćaja mogu da koriste svoju licencu samo ako poseduju i važeće lekarsko uverenje. Prema Uredbi br. 5/2012 svi kontrolori mlađi od 40 godina moraju da se podvrgnu rutinskoj proveru svake dve godine, dok stariji od 40 godina to moraju da rade svake godine.

- **Obnavljanje licenci za rad kontrolora vazdušnog saobraćaja**

U toku decembra obnovljene su licence za rad kontrolora vazdušnog saobraćaja koji sada rade u PUVP MAP „Adem Jashari“. Ove godine kontrolori su dobili licence za rad u novom izdanju napravljenom prema zahtevima iz Uredbe br. 05/2012 ACV-a o izdavanju licenci za rad kontrolorima vazdušnog saobraćaja, kojim je u unutrašnji pravni sistem naše zemlje transponovana Uredba br. 805/2011 Evropske komisije.

CAA
Autoriteti i Aviacionit Civil
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva
Civil Aviation Authority

Licencë e Kontrollorit të Trafikut Ajror
Dozvola Kontrolora Letenja
Air Traffic Controller Licence

RKSAAC200

Izdane licence za rad važe u periodu od tri godine, pored usvajanja jedinice, koje se obnavljaju svake godine kao što je predviđeno gore pomenutim Uredbom. Licence se izdaju nakon što svi prijavljeni kontrolori ispune uslove koji proističu iz te Uredbe i kad uspešno prođu ocenjivanje stručnosti, koje se obavlja u decembru, kao što je predviđeno u Programu lokalne stručnosti PUPP MAP „Adem Jashari“. ACV može da u svakom trenutku pre izdavanja licenci proveri da li kontrolori koji su podneli zahtev za dobijanje licence ispunjavaju zahteve propisane u Uredbi br. 5/2012 u pogledu stepena stručnosti, zdravstvenog stanja i poznavanja engleskog jezika, na zadovoljavajući način, kojim se garantuje da bezbednost usluga koje pružaju kontrolori vazdušnog saobraćaja na MAP stalno ostaje u skladu sa standardima EU.

Kao rezultat jedne nezavisne istrage koju je sproveo PUVP MAP „Adem Jashari“ u vezi sa ozbiljnim incidentom koji se desio dana 28.01.2012, kojom prilikom je došlo do jednog AIRPROX (bliskog susreta) između dva aviona koja su sletala na MAP „Adem Jashari“, preporučena je suspenzija zvanja APP⁵ iz licence kontrolora koji je bio uključen u taj incident. Tu preporuku ACV je prihvatila i Odlukom br. 7/2012 generalnog direktora od 6. aprila 2012. godine suspendovane dozvole i zvanja za APP kontrolore uključenih u taj slučaj. Povraćaj dozvola uslovljen je pohađanjem jedne ažurirane obuke i ponovnim ocenjivanjem stručnosti. Kad se završila predviđena obuka i izvršilo ocenjivanje stručnosti umešanog kontrolora u prisustvu službenika ACV, ograničene dozvole su vraćene kontroloru o kojem je reč Odlukom br. 11/2012 od 14. maja 2012. godine.

Međunarodni aerodrom u Prištini „Adem Jashari“ dobio je sertifikat 1. decembra 2008. godine od ACV kao međunarodni aerodrom u skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu i Uredbom ACV br. 1/2008 o aerodromima. U 2011. godini, aerodrom je dat pod koncesiju i njegovo upravljanje predato je u ruke privatnom operatoru, tursko-francuskom konzorcijumu „Limak-Aerodroms de Lyon“, odnosno „Međunarodni aerodrom Limak Kosovo“ - „Limak Kosovo International Airport“ A.D. 2011. godine počela je i izgradnja novog terminala za koji se očekuje da će biti pušten u rad oktobra 2013. godine.

Na osnovu Uredbe br. 4/2011 o pristupu tržištu zemaljskih usluga, operator Međunarodnog aerodroma Priština „Adem Jashari“ podneo je zahtev ACV 19. aprila 2012. godine da ga odobri kao pružaoca zemaljskih usluga trećim stranama. Zemaljske usluge podrazumevaju usluge koje se pružaju putnicima aviona u vremenu koje provedu na

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2012

zemlji. To uključuje postupak sa putnicima, rukovanje prtljagom, usluge na platformi, itd. Inspektori nadležnih odeljenja pri ACV procenili su podneti zahtev i dokumentaciju i obavili reviziju rada operatora aerodroma da bi videli sprovođenje u praksi standardnih procedura bezbednosti u pružanju zemaljskih usluga, da bi u praksi proverili stručnost osoblja i adekvatnost opreme za pružanje tih usluga.

Sveobuhvatna procena pokazala je da MAP „Adem Jashari“ LKIA ispunjava uslove propisane u članu 11.2 Uredbe br. 4/2011 a zatim je generalni direktor ACV izdao operatoru MALK odobrenje da sedam godina radi kao pružalac zemaljskih usluga na aerodromu Priština. Rad tog operatora biće pod stalnim nadzorom ACV u pogledu njegovog pridržavanja uslova pod kojim je dobio ovo odobrenje.

Na kraju treba reći da je Republika Kosovo jedna od prvih država u regionu koja je uradila sertifikaciju operatora aerodroma kao pružaoca zemaljskih usluga.

b) Sertifikacija pružaoca zemaljskih usluga z snabdevanje gorivom na MAP „Adem Jashari“ LKIA

U decembru 2011. godine izdata je privremena i uslovna dozvola podnosiocu zahteva „Ex Fis“ d.o.o. kao pružaocu zemaljskih usluga trećim stranama za kategoriju usluga snabdevanja gorivom i uljima. Privremena i uslovna priroda te odluke povezana je sa potrebom za nekoliko dodatnih provera u toku rada na terenu u svojstvu dobavljača kerozinom za avione. Odobrenje je dato za period od 1. januara do – 31. marta 2012. godine, sa mogućnošću produženja.

1. januara 2012. godine, ACV je primetila da su u praksi ispunjeni uslovi iz Odluke br. 37/2011 o angažovanju osoba sa odgovarajućim iskustvom. Zatim, 4. januara 2012. godine, u ime avio kompanija koje posluju u Prištini, Međunarodna asocijacija za vazdušni transport (IATA) obavila je inspekciju praktičnog sprovođenja standarda bezbednosti.

Posle najnovije inspekcije iz marta 2012. godine, ACV je ocenila da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove bezbednosti tako da je donela gore navedenu odluku, te je prema tome kompaniji „Ex Fis“ d.o.o. data završna dozvola kao pružaocu zemaljskih usluga trećim stranama za kategoriju usluga snabdevanja gorivom i uljima. Odobrenje je dato za period od sedam godina i pod uslovima pod kojima je odobrenje dato, kompanija je subjekt kontinuiranog nadzora od strane ACV.

c) Inspekcije na MAP „Adem Jashari“ LKIA

Inspektori ACV obavili su 6 planiranih inspekcija, kao i jedan broj ad-hoc inspekcija na MAP „Adem Jashari“ LKIA. Neke od inspekcija MAP imale su za cilj praćenje napretka u pravcu zatvaranja predmeta sa utvrđenim nalazima u ranijim inspekcijama. Drugi deo inspekcija usredsređen je na proveru sprovođenja nekoliko posebnih i važećih standarda za operatore aerodroma u Republici Kosovo, kao što su provera operacija u zimskom periodu, zimska oprema, postupak odleđivanja i sprečavanja zaleđivanja (uklanjanje snega i odmrzavanje leda), provera vizuelnih oznaka i horizontalne signalizacije u vazdušnom delu kao potrebnih alata za bezbednu operaciju aviona, proveru procedura za bezbedno upravljanje avionom, proveru procedura za sigurno izvršavanje radova (gradnje) na aerodromu, provera sprovođenja procedura za rad u uslovima slabe vidljivosti (LVP), itd. ACV je obavila i inspekcije povezane sa istragom o događajima koji su prijavljeni ACV. Primedbe sačinjene prilikom inspekcija pažljivo se prate do ispunjenja i zatvaranja predmeta.

Prilikom inspekcija zabeležen je istaknut napredak u vezi sa ranije otvorenim pitanjima i nalazima, koji se odnosi na pružanje zemaljskih usluga, na infrastrukturu MAP, kao i na sprovođenje raznih procedura. Posle podnošenja prateće dokumentacije, i posle izmene i dopune nekih od tih operativnih procedura, ACV je uzela u razmatranje zatvaranje 25 utvrđenih nalaza koji se odnose na pružanje zemaljskih usluga, od kojih se 6 odnosi na promenu procedura i 2 zapažanja.

d) Sprovođenje uredbe u oblasti e aerodroma

Na osnovu Zakona br. 3/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ACV je odgovorna za uređenje zaštitnih zona aerodroma.

U skladu sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu, Uredbom br. 05/2010 o zaštitnim zonama aerodroma i Uredbom br. 2/2010 o obeležavanju prepreka, ACV je zajedno sa rukovodstvom Gradske toplane (TERMOKOS) koordinisala rad na pravilnom obeležavanju dimnjaka toplane, koji bi mogli da imaju uticaj na vazdušne operacije.

Sličan zahtev upućen je i rukovodstvu KOSTT-a, pošto se energetske stubovi i vodovi za prenos električne energije napona većeg od 100kV, a koji prelaze preko autoputa, magistralnih i regionalnih puteva, smatraju preprekama i moraju da budu obeleženi shodno najnovijim standardima koje je donela ACV.

Na odvojenim sastancima, ACV je predstavila obaveze operatora shodno važećim zakonskim propisima, i dogovoreno je da se putem potpisivanja zapisnika, osmisle planovi akcije za puno sprovođenje tih pravilnika od strane odnosnih operatora.

e) Razmatranje Master plana MAP „Adem Jashari“ LKIA

U toku juna, ACV je dobila konačni Master plan na komentare, koji je proučila u smislu propisa o bezbednosti, Tehničkog uputstva TP-08 o izgradnji na aerodromu i u smislu Aneksa 14 i relevantnih priručnika ICAO koji se tiču projektovanja i izgradnje objekata na aerodromu. Na osnovu gore pomenutih standarda i zahteva, u ovoj fazi, uglavnom je analizirano poštovanje propisa o bezbednim rastojanjima, zaštićenih zona za bezbednost letenja i tehničkih karakteristika predloženih projekata.

f) Sveobuhvatna vežba vanrednog slučaja na MAP

29. oktobra 2012. godine, MAP „Adem Jashari“ organizovao je sveobuhvatnu vežbu vanrednog slučaja, koja mora da se održava svake 2 godine da bi se ispunile obaveze koje proističu iz nacionalnih i međunarodnih propisa, zasnovanih na standardima ICAO.

Sveobuhvatna vežba predstavlja simulaciju nekog vanrednog slučaja i treba da bude što sličnija situaciji iz pravog života (neka stvarna nesreća) i obuhvata aktiviranje svih funkcija zaduženih za reagovanje i primenu svih resursa aerodroma i državnih agencija na licu mesta. Vežba se koristi za testiranje spremnosti i pripravnosti operatora za reagovanje u vanrednim situacijama.

U vežbi koja je bila podeljena u tri faze (faza pripreme, faza vežbe i faza po okončanju vežbe) učestvovao je veliki broj državnih agencija (bilo kao aktivni učesnici ili kao posmatrači): Autoritet za civilno vazduhoplovstvo Kosova, Komisija za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata, PUVB, Agencija za vanredne situacije, Snage bezbednosti Kosova, Ministarstvo zdravlja, KFOR, EULEKS, predstavnici avio kompanija, itd.

Na sastancima održanim po završetku vežbe i na osnovu izveštaja dobijenih od raznih agencija, uključujući i Autoritet za civilno vazduhoplovstvo, može se zaključiti da je vežba pokazala visok stepen reagovanja koji garantuje da aerodromi može da se uspešno suoči sa nekim potencijalnim vanrednim događajem. S druge strane, uočeno je nekoliko tačaka u kojima je potrebno poboljšanje, koje se uglavnom odnose na komunikaciju i koordinaciju između pojedinačnih jedinica u toku reagovanja.

Detalj sa vežbe vanrednog događaja

13.4 EKONOMSKO UREĐENJE

ACV odgovorna je za ekonomsko uređenje aerodroma i pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi u Republici Kosovo. Ekonomsko uređenje tih operatora podrazumeva mere koje preduzima regulatorno telo u vazduhoplovstvu i kojima obezbeđuje da su tarife koje uvedu aerodromi i pružalac usluga vazdušne plovidbe za avio kompanije opravdane i zasnovane na troškovima. Pored toga, regulatorno telo se stara da te tarife budu utvrđene tek nakon što se pružalac i korisnici usluga obave međusobne konsultacije i jedni drugima pruže podatke na transparentan način. ACV pravno uređuje i usvaja samo vazduhoplovne tarife za usluge koje aerodrom ili pružalac usluga vazdušne plovidbe pružaju ekskluzivno, kao što su tarifa za usluge putnicima, tarifa za sletanje ili za usluge terminala za navigaciju. Isto tako, regulatorno telo stara se da finansijska održivost operatora bude na odgovarajućem nivou koji neće da utiče na bezbednost operacija.

a) Ekonomski nadzor aerodroma

U toku 2012. godine vazduhoplovne tarife na MAP „Adem Jashari“ LKIA nisu se menjale kao što se zahteva u ugovoru o javno privatnom partnerstvu zaključenom između Vlade Kosova i konzorcijuma „Limak & Airports de Lyon“. Aerodrom može da se obrati ACV sa zahtevom da izmeni te regulisane tarife tek 2014. godine, kad treba da ih ažurira u skladu sa inflacijom ili deflacijom. ACV je konstantno razmatrala finansijske izveštaje MAP „Adem Jashari“ LKIA u delu koji se odnosi na regulisane tarife za vazduhoplovne usluge, da bi osigurala da te tarife ne prekorače iznos troškova za pružanje usluga. To je jedno međunarodno pravilo koje se primenjuje i u Republici Kosovo.

Takođe, ACV je pozitivno ocenila program inicijative koju je avgusta predložio operator aerodroma za avio kompanije koje uvode novu avio liniju za Prištinu.

b) Ekonomski nadzor PUVP

Shodno Uredbi br. 12/2010 ACV, ACV je dužna da vrši nadzor nad radom pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi i kad je reč o ekonomskim kriterijumima koji pokazuju finansijsku održivost organizacije, jer to može imati uticaja na održavanje bezbednosnih uslova na neadekvatnom nivou. U tom kontekstu, radilo se na ocenjivanju biznis plana, strateškog plana, finansijskih izveštaja, itd. kao dokumenata koje je dostavio PUVP prilikom podnošenja ACV svog zahteva za sertifikovanje u novembru. Procesi sertifikacije nastaviće se u toku 2013. godine do ispunjenja svih uslova koje postavljaju važeći zakonski propisi.

c) Ekonomski nadzor pružalaca zemaljskih usluga

Ocenjeni su ekonomski kriterijumi iz zahteva koji je podneo operator aerodroma da mu se prizna status pružaoca zemaljskih usluga za nekoliko kategorija. Posle pregleda finansijskih izveštaja i druge dokumentacije propisane Uredbom br. 4/2011 ACV-a i Tehničkom publikacijom br. 16 o zemaljskim uslugama, zaključeno je da je njihovo finansijsko stanje održivo i da operator poseduje važeću polisu osiguranja za pokriće eventualne štete koju bi mogao da nanese trećoj strani u toku operacije. Operator aerodroma odobren je da vrši tu delatnost na vreme od sedam godina i u tom periodu ACV će pomno vršiti nadzor nad njegovim radom u smislu bezbednosnih i ekonomskih kriterijuma.

Avion na platformi u toku snabdevanja gorivom

Nastavljen je nadzor kompanije „Exfis“ d.o.o, koju je ACV 2011. godine odobrilo kao dobavljača gorivom za avione, u pogledu njenog finansijskog stanja. Revidirani finansijski izveštaji za 2011. godinu pokazali su pozitivan bilans dok je od odnosne kompanije zatraženo da podeli finansijske račune prema aktivnostima koje se odnose na pružanje usluga na aerodromu, kao što propisuju važeći propisi.

14. LEGISLATIVNE AKTIVNOSTI

Jedna od važnih oblasti delatnosti ACV je donošenje podzakonskih propisa za primenu međunarodnih standarda u civilnom vazduhoplovstvu (poznatih kao ICAO SARP) i transponovanje shodnih pravnih propisa u oblasti civilnog vazduhoplovstva, kao obaveza Republike Kosovo iz Sporazuma o zajedničkom evropskom vazдушnom prostoru (Sporazum o ZEVP).

Između ostalog, u toku 2012. godine, ACV je dovršio pravni okvir kojim je omogućen brži razvoj opšte avijacije u Republici Kosovo. Pored toga, u Republici Kosovo proglašeno je važećim više unapređenih standarda u oblasti uređenja aerodroma i pružanja usluga u vazdušnoj plovitbi.

Od posebnog je značaja donošenje jednog administrativnog uputstva za povećanje transparentnosti kod zakonodavne i regulatorne delatnosti, putem čega će se omogućiti održavanje javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama prilikom izrade zakonskih i regulatornih akata. Pored toga, ACV je potpisala sporazum sa Kancelarijom za Službeni glasnik Republike Kosovo za elektronsko objavljivanje pravnih akata ACV.

14.1 PODZAKONSKI PROPISI

a) Transparentnost zakonodavnog i regulatornog procesa

Dana 1. februara 2012. godine, ACV je donela Administrativno uputstvo br. 1/2012 o procesu javnih konsultacija, prema kojem svi podzakonski propisi koje donosi ACV moraju da prođu kroz proces javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama. Te konsultacije treba da slede proceduru i poštuju rokove u kojima će svaka zainteresovana

strana, bilo fizičko ili pravno lice, imati pravo da daje svoje komentare, predloge ili da zatraži dodatne informacije od struktura ACV koje su neki predlog akta iznele na javnu konsultaciju. Način za dobijanje takvih komentara i predloga od zainteresovanih strana može da bude putem organizovanja okruglih stolova, u zavisnosti od broja zainteresovanih učesnika, ili putem elektronske prepiske.

Po završetku procesa javnih konsultacija, strukture ACV dužne su da u roku od 15 dana pripreme izveštaj u kojem će da daju svoj odgovor na dobijene komentare, a trebalo bi i da razjasne razloge za prihvatanje ili neprihvatanje predloga za izmenu odredbi podzakonskog akta koji je bio predmet javne rasprave.

To Administrativno uputstvo odražava stav Vlade Kosova prema uključivanju zainteresovanih strana (Uredba br. 07/2009 o radu Vlade) u izradi zakonskih propisa, koji je na liniji zahteva Evropske komisije u pogledu transparentnosti u procesu izrade normativnih akata i u skladu je sa Zakonom o civilnom vazduhoplovstvu.

b) Podzakonski propisi doneti 2012. godine

U daljem tekstu navedeni su podzakonski propisi, koji su doneti u toku 2012. godine, uz poštovanje procedure za javne konsultacije sa zainteresovanim stranama:

Uredba br. 1/2012 o uslovima i načinu korišćenja detalplana i paraglajdera

Ovom Uredbom utvrđuju se uslovi za korišćenje detalplana i paraglajdera. U toku procesa javnih konsultacija primljeno je nekoliko dobrih predloga u vezi sa upotrebljenim izrazima. Kao posledica toga izmenjen je naziv Uredbe. Uredba je stupila na snagu na dan 10. oktobra 2012. godine.

Uredba br. 2/2012 o korišćenju mikro lakih letelica

Ovom Uredbom utvrđuju se uslovi za korišćenje mikro lakih letelica, predviđaju se dodatne nadležnosti za Vazduhoplovnu federaciju Kosova, njena prava i odgovornosti i uloga ACV. Uredba je prošla proces javnih konsultacija i stupila je na snagu na dan 10. oktobra 2012. godine.

Uredba br. 3/2012 o odobrenim aerodromima

Ovom Uredbom utvrđuju se uslovi i način odobrenja aerodroma i heliodroma koji nisu prošli kroz proces sertifikacije od strane ACV shodno pravilima iz Aneksa 14 Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo. Uredba je prošla proces javnih konsultacija i stupila je na snagu na dan 10. oktobra 2012. godine.

Uredba br. 4/2012 o izmeni i dopuni Uredbe br. 01/2008 o aerodromima

Ovom Uredbom menja se i dopunjuje Uredba br. 1/2008, kojim se vrši podela aerodroma i heliodroma za koje je ACV uradila sertifikovanje. Uredba je prošla proces javnih konsultacija i stupila je na snagu na dan 10. oktobra 2012. godine.

Uredba br. 5/2012 o pravilima za izdavanje licenci za rad kontrolorima vazdušnog saobraćaja

Ovaj propis donet je u cilju usaglašavanja regulatornih propisa u ovoj oblasti za shodnim pravnim propisima EU. Uredba Evropske komisije br. 805/2011 utvrđuje opšte zahteve za sve države članice EU za izdavanje licenci za rad kontrolorima vazdušnog saobraćaja. Ova Uredba još uvek nije formalni deo Aneksa I ili II sporazuma o ZEVP, koji je Republika Kosovo obavezna da sprovede, ali na osnovu člana 3.5 (ii) Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu, ACV ima pravo da donese uredbu za primenu Zakona o civilnom vazduhoplovstvu, kojim su obuhvaćeni i propisi EU i država članica ICAO.

Stupanjem na snagu ove Uredbe stavljeni su van snage Uredba br. 4/2008 i Uredba br. 13/2010 ACV. Nacrt uredbe prošao je proces javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama od 19. oktobra do 2. novembra 2012. godine, i u tom periodu nije bio dostavljen nijedan komentar. Uredba je stupila na snagu na dan 21. decembra 2012. godine.

Uredba br. 6/2012 o nadzoru bezbednosti u upravljanju vazdušnim saobraćajem i pružanju usluga u vazdušnoj plovidbi

Ova Uredba doneta je u cilju prenošenja u pravni sistem Republike Kosovo Uredbe za primenu Evropske komisije br. 1034/2011, kojom je stavljena van snage Uredba EU br. 1315/2007, koja je ranije bila deo pravnog sistema Republike Kosovo preko Uredbe ACV br. 13/2009. Tom Uredbom utvrđeni su zahtevi za vršenje funkcije nadzora nad bezbednošću u oblasti upravljanja vazdušnim saobraćajem i pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi od strane nadležnih organa. Uredba

je prošla kroz proces javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama od 19. oktobra do 2. novembra 2012. godine, i u tom periodu nije bio dostavljen nijedan komentar. Uredba je stupila na snagu na dan 21. decembra 2012, a njenom stupanjem na snagu stavljena je van snage Uredba ACV br. 13/2009.

Uredba br. 7/2012 o uslovima za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi

Ova Uredba doneta je u cilju utvrđivanja uslova za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, što je oblast koja je bila uređena Uredbom br. 12/2009, kojim je u pravni sistem Republike Kosovo bila preneti Uredba EU br. 2096/2005. Uredba je prošla kroz proces javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama od 19. oktobra do 2. novembra 2012. godine, i u tom periodu nije bio dostavljen nijedan komentar na isti. Ova Uredba je stupila na snagu na dan 21. decembra 2012, a njenom stupanjem na snagu stavljena je van snage Uredba ACV br. 12/2009.

14.2 SPORAZUM IZMEĐU ACV I KANCELARIJE SLUŽBENOG GLASNIKA REPUBLIKE KOSOVO

U martu 2012. godine zaključen je sporazum između Kancelarije Službenog glasnika Republike Kosovo i ACV. Taj Sporazum uređuje objavljivanje podzakonskih propisa ACV na zvaničnoj internet prezentaciji Službenog glasnika. To je prekretnica u oblasti javnog informisanja o zakonodavnoj aktivnosti ACV, jer ona preko Službenog glasnika o svom radu obaveštava veliki broj zainteresovanih strana, kako u našoj zemlji tako i u inostranstvu.

15. TEHNIČKE PUBLIKACIJE ZA OVU GRANU INDUSTRIJE I INTERNI PRIRUČNICI

Kao podrška operatorima u sprovođenju važećih zakonskih propisa, ACV u kontinuitetu izdaje tehničke publikacije za industriju civilnog vazduhoplovstva. Pored toga, ACV je napravila jedan broj internih priručnika, koji su za civilno vazduhoplovstvo od posebnog značaja jer daju garancije za doslednost, kvalitet i pravilno dokumentovanje procesa rada.

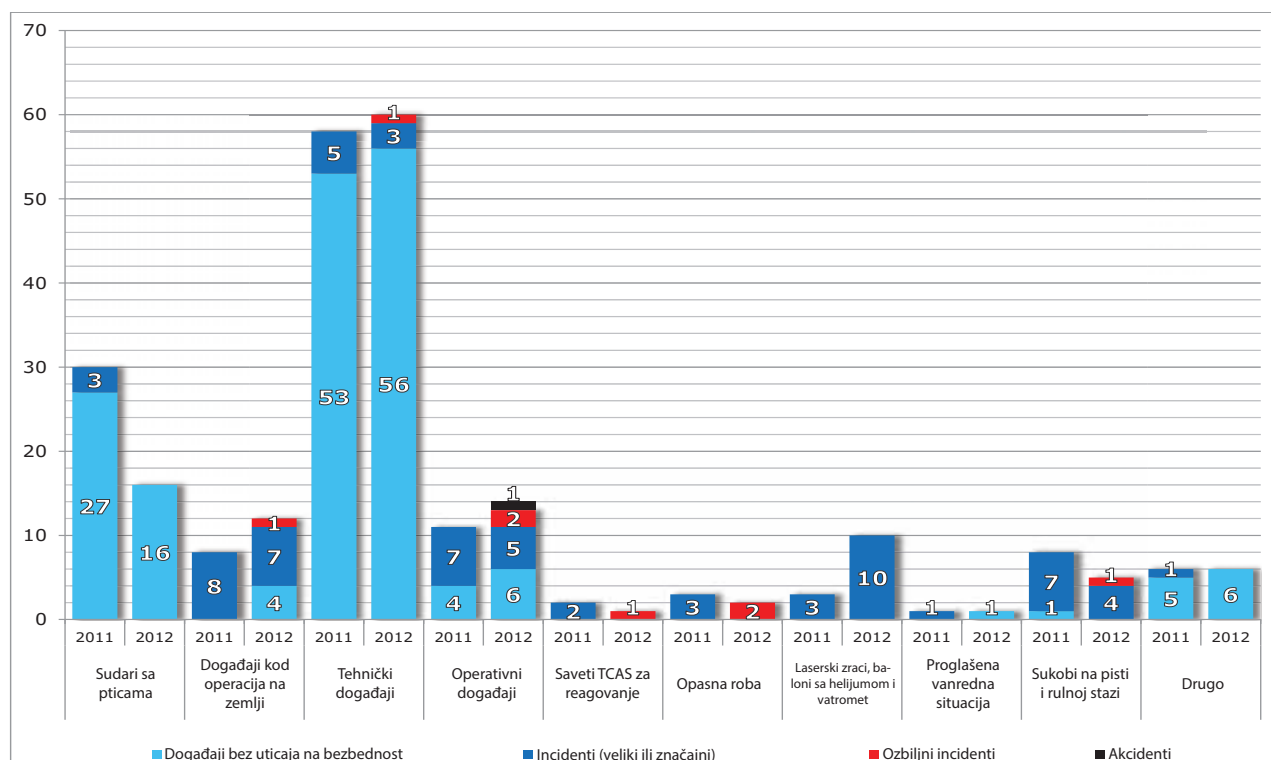
a) Tehničke publikacije za civilno vazduhoplovstvo kao granu industrije

Tehnička publikacija br. 16 „Kriterijumi i procedura za izdavanje i odobrenje pružaoca zemaljskih usluga“ je revidirana i stupila je na snagu 27. marta 2012. godine. Glavni predmet revidiranja bila je izmena minimalnih uslova za polisu osiguranja koju mora da poseduje kompanija koja pruža zemaljske usluge za pokriće štete koju može da nanese trećoj strani, jer je konstatovano da su se prethodi zahtevi pokazali kao previše mali.

Tehnička publikacija br. 18: „Snabdevanje aviona gorivom“ ima za cilj da pruži smernice za rad odobrenim aerodromima i organizacijama uključenim u pružanje usluga snabdevanja aviona gorivom i da im pomogne u izradi procedura za transport, skladištenje i bezbedno snabdevanje aviona gorivom. Pored toga, ova publikacija ima za cilj da industriju vazduhoplovstva, u celini, upozna sa postojanjem standarda i praksi, međunarodno prihvaćenih, u industriji goriva u vazduhoplovstvu i da ponovo istakne potrebu za poštovanje tih standarda i operativnih procedura.

„Pregled događaja prijavljenih u toku 2012. godine“: U ovom izveštaju prikupljeni su svi događaji u vazdušnoj plovidbi (occurrences) prijavljeni ACV u toku 2012. godine. Na osnovu važećih zakonskih propisa u Republici Kosovo, „događaj“ podrazumeva neku operativnu smetnju, defekt, grešku ili druge vanredne okolnosti koje su uticale ili su mogle da utiču na bezbednost letenja. Izveštaji o događajima doprinose unapređenju bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu time što omogućavaju temeljnije razumevanje događaja i olakšavaju analizu i praćenje trendova za preduzimanje korektivnih mera.

U toku 2012. godine, ACV je bilo prijavljeno ukupno 127 događaja, koji su klasifikovani i kategorisani u zavisnosti od njihovog uticaja na bezbednost vazduhoplovstva i od njihove prirode. Te prijave podnosili su osoblje Međunarodnog aerodroma Priština „Adem Jashari“ LKIA, pružalac usluga vazdušne plovidbe i avio kompanije. „Pregled prijavljenih događaja“ sadrži statističke podatke o tim događajima, kraći opis za svaku kategoriju događaja kao i opise nekoliko odabranih događaja.

Grafikon: Prijavljeni događaji 2011. i 2012. godine prema klasama i kategorijama

Od ukupnog broja prijavljenih događaja, 88 su klasifikovani kao „događaji bez uticaja na bezbednost“, 30 kao „značajni incidenti“, 8 kao „ozbiljni incidenti“ dok je 1 klasifikovan kao akcident. Većina od prijavljenih incidenata odnosila se na uperivanje laserskog zraka na avione u letu i na događaje prilikom operacija na zemlji. Prijavljeni akcident odnosi se na helikopter EULEKS-a koji je imao prinudno sletanje na MAP „Adem Jashari“. Brzo reagovanje i sposobnost pilota omogućili su sigurno sletanje, pri kojem su izbegnute povrede osoblja i šteta na helikopteru. Taj akcident i jedan broj incidenata bili su predmet istrage u nadležnosti Komisije za istraživanje vazduhoplovnih nesreća i incidenata Republike Kosovo. U dokumentu „Pregled događaja prijavljenih 2012. godine“, koji je objavljen na zvaničnoj internet prezentaciji Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo www.caa-ks.org, detaljno su opisani neki odabrani događaji.

b) Interni priručnici

Interni priručnici detaljno objašnjavaju radne procedure inspektora prilikom obavljanja inspekcija i revizija, daju opise njihovog rada, kvalifikacije potrebne za obavljanje posla, itd. Priručnici napisani i objavljeni u toku 2012. godine nabrojani su ovde:

- Priručnik za kvalitet, jun 2012. godine;
- Priručnik Odeljenja za usluge u vazdušnoj plovodbi, oktobar 2012. godine;
- Priručnik Odeljenja za međunarodnu saradnju i ekonomsko uređenje, novembar 2012. godine;
- Priručnik Odeljenja za aerodrome, novembar 2012. godine;
- Priručnik Odeljenja za administraciju i ljudske resurse, novembar 2012. godine.

16. ADMINISTRACIJA I LJUDSKI RESURSI

16.1 LJUDSKI RESURSI I ADMINISTRATIVNE PROCEDURE

U toku 2012. godine, Odeljenje za administraciju i ljudske resurse davalo je podršku za regulatorne delatnosti ACV striktno primenjujući procedure propisane za ljudske resurse, finansije, javne nabavke i logistiku.

Neprestano su praćene izmene zakonskih propisa Republike Kosovo radi ažuriranja Priručnika za interne procedure i unošenja zakonskih izmena u Priručnik.

U toku 2012. godine, ACV je prijemom u radni odnos popunila sledeća radna mesta:

- Službenik za opštu avijaciju;
- Službenik za aerodrome (2);
- Službenik za operacije helikoptera;
- Ovlašćeni lekar vazduhoplovne medicine.

Zapošljavanje tih službenika izvršeno je u skladu sa važećim Zakonom o državnoj službi i Uredbi o unutrašnjoj organizaciji i radu ACV i sistematizaciji radnih mesta.

Svi ugovori o radu službenika ACV, koji su ispunili uslove prema Zakonu o državnoj službi, postali su akt o imenovanju.

a) Revizija od strane Centralne jedinice za usaglašavanje internih revizija

U toku februara i marta 2012. godine, Centralna jedinica za usaglašavanje internih revizija pri Ministarstvu finansija završila je proces interne revizije u ACV. Glavni fokus te revizije bilo je funkcionisanje ACV u svim aspektima, uključujući upravu, finansije, budžet, javne nabavke, imovinu ACV, itd.

Na osnovu izveštaja interne revizije, osim dve preporuke koje je ACV već sprovela u celosti prema planu realizacije, proizilazi da nije bila izvršena nijedna povreda bilo koje tačke iz delokruga provere te revizije.

b) Revizija od strane Kancelarije generalnog revizora Kosova

Kancelarija generalnog revizora (KGR) izvršila je reviziju Godišnjeg finansijskog izveštaja Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo za završenu 2011. godinu. Glavni cilj te revizije bili su finansijski izveštaji i rad ACV. Iz izveštaja od 21. juna koji je dostavila KGR, osim nekoliko manje bitnih preporuka, koje je ACV sprovela prema planu za sprovođenje preporuka, proizilazi da ACV nije izvršila povredu nijedne tačke iz delokruga provere te revizije.

c) Revizija od strane Državne agencije za zaštitu ličnih podataka

Dana 6. septembra, Državna agencija za zaštitu ličnih podataka obavila je inspekciju u ACV. Svrha te inspekcije bila je provera spiska za kontrolu, koji je poslat 4. juna 2012. godine. Posle obavljene inspekcije, konstatovano je sledeće:

- Službenik za zaštitu ličnih podataka određen je posebnom odlukom;
- Radni dosije osoblja čuvaju se na visokom nivou;
- ACV nije dostavljala lične podatke drugim državama;
- ACV nije vršila obradu biometrijskih podataka;
- ACV nije radila direktni marketing.

Na osnovu te inspekcije, ACV je posavetovana da ulaske i izlaske iz institucije beleži u skladu sa članom 69. Zakona br. 03/L-172 o zaštiti ličnih podataka.

Odeljenje za administraciju i ljudske resurse izvršilo je promene na spisku evidencije posetilaca u ACV u skladu sa članom 69. Zakona br. 03/L-172, i tom prilikom je Državna agencija za zaštitu ličnih podataka obaveštena o sprovođenju preporuke.

d) Revizija od strane Nezavisnog nadzornog saveta

U julu, Nezavisni nadzorni savet obavio je reviziju u ACV. Ova revizija bila je usmerena na jedinicu za ljudske resurse pri ACV. Do sada, ACV nije dobila nikakav izveštaj od Nezavisnog nadzornog saveta.

16.2 FINANSIJE I BUDŽET

Budžet Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo za 2012. godinu iznosio je 750,498.00 evra. U šestomesečnom revidiranju budžeta, ACV je usvojila dodatni budžet od 39,060.00 evra za kategoriju plate i dnevnice, u skladu sa saglasnošću dobijenom od Skupštine za prijem u radni odnos šest novih radnika. Posle revidiranja, usvojeni budžet ACV za 2012. godinu bio je 789,558.00 evra.

a) Prihodi

Prihodi Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo deponuju se na službeni bankovni račun koji je otvorio direktor Odeljenja za trezor. Prihodi od naplate tarife za bezbednost putnika za novembar i decembar 2012. godine upisani su početkom 2013. godine, u skladu sa memorandumom potpisanim između ACV i operatora MAP „Adem Jashari“ LKIA. Ti prihodi prenose se 45 posle završetka meseca. Prihodi ACV u toku 2012. godine prikazani su u donjoj tabeli.

b) Budžetska potrošnja

Finansiranje svih aktivnosti ACV za 2012. godinu prema ekonomskoj klasifikaciji dato je u donjoj tabeli. Potrošeno je 731,568.26 evra

c) ACV za 2013. godinu

Autoritet za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo podno je budžetski zahtev za 2013. godinu, u skladu sa zakonskim rokovima i procedurom Republike Kosovo.

Za rad Autoriteta za civilno vazduhoplovstvo Republike Kosovo, Nadzorni odbor ACV zatražio je budžet u iznosu od 1,224,185.34 evra.

Budžetski zahtev ACV nije usvojen u traženom iznosu, tako da je usvojen budžet ACV za 2013. godinu odobren u iznosu od 782, 881.00 evra

FINANSIJSKI PREGLED 1

Član 12. Pregled gotovinskih uplata i isplata

Pregled gotovinskih uplata i isplata za UPRAVU ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO.
za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

			2012		2011-1		2010-2	
			Jedinstveni račun Trezora		Jedinstveni račun Trezora		Jedinstveni račun Trezora	
			BKK	Uplate spoljnih trećih strana	BKK	Uplate spoljnih trećih strana	BKK	Uplate spoljnih trećih strana
			€	€	€	€	€	€
Oznaka								
IZVOR SREDSTAVA								
Vladin grant	2		731.568					
Sopstveni prihodi	3				715.327		710.114	
Fond za namenske svrhe								
Namenski grantovi donatora	4							
Fond za kredite	5							
Druga primanja	6							
Ukupno			731.568	-	715.327	-	710.114	-
KORIŠĆENJE FONDOVA								
Operacije								
Plate i dnevnice	7		379.386		385.747		339.447	
Roba i usluge	8		339.108		314.143		361.430	
Komunalne usluge	9		13.074		15.436		9.237	
			731.568	-	715.326	-	710.114	-
Transferi								
Transferi i subvencije	10							
Kapitalna potrošnja								
Imovina, zgrade i oprema	11							
Druga plaćanja	12							
Otplata kredita	13							
Ukupno			731.568	-	715.326	-	710.114	-

FINANSIJSKI PREGLED 2

Član 13. Pregled realizacije budžeta

Uporedni pregled budžetskih i stvarnih iznosa za UPRAVU ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO.
za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

			2012				2011	2010
			Prvobitni budžet (podela)	Završni budžet (Podela)	Realizacija	Varijacija D=C-B	Realizacija	Realizacija
			A	B	C	D=C-B	E	F
			€	€	€	€	€	€
Oznaka								
Priliv gotovine na račun Trezora								
Porezi	14							
Sopstveni prihodi	15				1,498,150		1,286,414	1,262,600
Donacije	16							
Kapitalni prihodi	17							
Fond za privatizaciju	18							
Kredit	19							
Drugo	20							
Ukupni prikupljeni prilivi u FKK			-	-	1,498,150	-	1,286,414	1,262,600
Odliv gotovine sa računa Trezora								
Plate i dnevnice	21		380,125	419,185	379,386	(39,799)	385,747	339,447
Roba i usluge	22		361,073	354,330	339,108	(15,222)	314,143	361,430
Komunalne usluge	23		9,300	16,043	13,074	(2,969)	15,437	9,237
Transferi i subvencije	24							
Kapitalni rashodi	25							
Fond za privatizaciju	26							
Otplata kredita								
Drugo	27							
Ukupna isplata izvršena od strane BRK preko LIVTh			750,498	789,558	731,568	(57,990)	715,327	710,114

SOPSTVENI PRIHODI

		2012	2011	2010		
Opis	Oznaka	€ '	€ '	€ '	% od zbira za 2012.	% razlike u odnosu na 2011.
Porez na imovinu						
Prihodi od taksi 1					%	%
Prihodi od taksi 2					%	%
Prihodi od penala i novčanih kazni 1					%	%
Prihodi od penala i novčanih kazni 2					%	%
Prihodi od izdavanja sertifikata i licenci za rad		8,700	2,900	2,900	%	%
Prihodi od izdavanja licenci za rad 1					%	%
Prihodi od izdavanja licenci za rad 2					%	%
Prihodi od prodaje imovine i usluga					%	%
Prihodi od naplate tarife za bezbednost putnika		1,489,450	1,286,414	1,262,600	%	%
Prihodi od bankarske kamate					%	%
Prihodi od promene deviznog kursa					%	%
Tarifa za akreditaciju					%	%
Prihodi od imovine					%	%
Druga primanja					%	%
Ukupno		1,498,150	1,289,314	1,265,500	0%	%

OBJAVLJIVANJE POČETNIH I ZAVRŠNIH BUDŽETSKIH APROPRIJACIJA

Kategorija podele	Početna budžetska apropijacija (Zakon o budžetu)	Izmene koje je ovlastio LMFPF					Revidirani budžet 04/L-128 Izmene kod namenskih grantova donetora	Izmene kod drugih finansijskih izvora	Konačna budžetska apropijacija SIMFK	Izmene prvobitnog budžeta
		Izmene shodno članu 29. Zakona br. 03/L-048	Izmene shodno članu 30. Zakona br. 03/L-048	Izmene shodno članu 31. Zakona br. 03/L-048	Izmene kod sopstvenih prihoda					
	€ '	€ '	€ '	€ '	€ '				€ '	€ '
Prilivi										
Porezi										0,0%
Sopstveni prihodi	1.300.000				198.150				1.498.150	0,0%
Namenski grantovi donatora										0,0%
Kapitalni prilivi										0,0%
Fond za privatizaciju										0,0%
Drugo										0,0%
	1.300.000	-	-	-	198.150	-	-	-	1.498.150	15,2%
Odlivi										
Plate i dnevnice	380.125					39.060			419.185	0,0%
Roba i usluge	361.073					-6.743			354.330	0,0%
Javne usluge	9.300					6.743			16.043	0,0%
Transferi i subvencije										0,0%
Kapitalni rashodi										0,0%
Fond za privatizaciju										0,0%
Drugo										0,0%
Ukupno	750.498	0	0	0	0	39.060	0	0	789.558	5,2%

16.3 JAVNE NABAVKE U 2012. GODINI

Donja tabela daje pregled aktivnosti javne nabavke u ACV za period od januara – decembra 2012. godine:

Naziv izvršenih aktivnosti u javnoj nabavci	Naziv ekonomskog operatora sa kojim je zaključen ugovor	Datum potpisivanja ugovora	Vrednost ugovora
Nabavka opreme za informacione tehnologije (8 laptopa i 1 desktop)	AZ TECH sh.p.k	02.02.2012.	4,820.00 €
Preseljenje (prelazak) ACV u novi objekat	„Move One L.L.C“	20.02.2012.	4,200.00 €
Preseljenje telefonske centrale i postojeće mreže (instaliranje) u novi objekat (drugi dopunski rad)	N.P.SH.Eltong Electronics	02.03.2012.	930.00 €
Snabdevanje naftnim derivatima	Petrol Oti Slovenija L.L.C	23.03.2012.	Premija za naftu i benzin (0.05 €)
Snabdevanje inventarom za kancelarije	Galantaria Group sh.p.k	17.04.2012.	6,997.00 €
Snabdevanje potrebnim materijalom i krećenje prethodnog objekta koji je koristila ACV (obaveza iz ugovora o davanju pod zakup)	ERO PROJECT SHPK	26.04.2012.	5,899.20 €
Pranje službenih vozila ACV	N.SH.MILI-N	02.05.2012.	966.00 €
Snabdevanje brendom za ACV (izrada logotipa ACV) i izrada kartica za posetioce	ATARE SHPK	02.05.2012.	430.00 €
Aparati za hlađenje vode za piće i boce sa vodom za potrebe ACV	Kelmendi & Partners SHPK	12.06.2012.	3,220.00 €
Snabdevanje potrošnim kancelarijskim materijalom za ACV	NTP ALBUS	12.06.2012.	9,932.40 €
Održavanje i servisiranje informativne tehnologije	Ilir Kosova SHPK	12.06.2012	9,439.70 €
Fizičko obezbeđenje zgrade ACV	Body Guard	07.06.2012	1.32 € po satu rada
Snabdevanje specijalnim papirom za izdavanje licenci za rad u vazduhoplovstvu	CETKOS L.L.C	13.07.2012	4,560.00 €
Održavanje i servisiranje vozila	N.T.SH. BESI	16.08.2012	9,650.00 €
Snabdevanje higijenskim materijalom	N.T.P. Troja	03.09.2012	9,927.50 €
Usluge rezervacije karata za putovanje u inostranstvo / vazдушnim prevozom	ALTAVIA TRAVEL	03.09.2012	Zarada kompanije 9,00 € po karti
Čišćenje objekta ACV	N.T.P. ALPKO	20.09.2012	810.00 €
Snabdevanje informativnim tablicama za objekat ACV	N.SH. STUDIO FORMA	10.12.2012	1,450.00 €

Nije bilo poništavanja ni raskida ugovora

17. PROFESIONALNE OBUKE

ACV ulaže u profesionalno usavršavanje i održavanje profesionalnih kapaciteta svog osoblja, u skladu sa predloženim međunarodnim standardima i praksom. Na osnovu ranije usvojenog plana obuke, u toku 2012. godine osoblje ACV pohađalo je obuke koje su finansirali donatori i obuke koje su finansirane iz budžeta ACV. Osoblje je bilo na obukama uglavnom u Centru za obuke Zajedničkih organa u vazduhoplovstvu (JAA) na temu bezbednosti letenja i operacija, i u centrima za obuku EUROCONTROL i Međunarodne asocijacije za vazdušni saobraćaj (IATA). Obuke su izvođene i u sklopu projekata Evropske komisije: Tvining projekta sa ACV Francuske, EASA IPA i ISIS, kao što je razrađeno u tački 12.5 ovog izveštaja.

18. STATISTIKA

Na osnovu podataka koje je prikupio Međunarodni aerodrom u Prištini „Adem Jashari“, ACV je analizirala i objavila statističke podatke o putnicima u 2012. godini. Broj putnika u toku 2012. godine dostigao je cifru od 1.527.134, što je rast od 7,37% ili 104.832 putnika više nego u 2011. godini.

U julu je otputovalo ukupno 197.331 putnika, a zatim u avgustu još 196.047, što se podudara sa dolaskom članova naše dijaspor na godišnji odmor. S druge strane tog spektra, u februaru je otputovalo svega 80.196 putnika.

Statistika pokazuje da je Cirihi i dalje najpoželjnija destinacija za putnike sa Kosova, u koju je otputovalo 285.462 putnika, ili 19% od ukupnog saobraćaja, posle kojeg sledi Dizeldorf sa 9% i Minhen sa 8%. Zatim na red dolaze Istanbul (Aerodrom Ataturk), Štutgart i Ženeva, od kojih svakom pripada više od 5% saobraćaja. Ako se posmatra po zemljama, na prvom mestu su Nemačka i Švajcarska sa više od 33%, zatim sledi Turska sa 13%, Austrija sa 8% i Italija sa 5%.

Što se tiče avio prevoznika, po prvi put nam dolazi avio kompanija „Belle Air Europe“ sa 210.787 putnika, a sledi „Germanwings“ sa 201.699, „Edelweiss“ sa 166.920, „Adria Airways“ sa 154.633, „Belair“ sa 127.629, „EasyJet“ sa 112.627, „Turkish Airlines“ sa 108.882 i „Austrian Airlines“ sa 103.260 putnika.

MAP „Adem Jashari“ MALK imao je 6.947 letova u 2012. godini, što je rast od 3% u poređenju sa prethodnom godinom. U toku jula i avgusta bilo je 809 odnosno 790 letova. Februar je bio mesec sa najmanjim brojem letova, ukupno 420.

Prevoz robe imao je pad od 6% ove godine u poređenju sa prethodnom godinom.

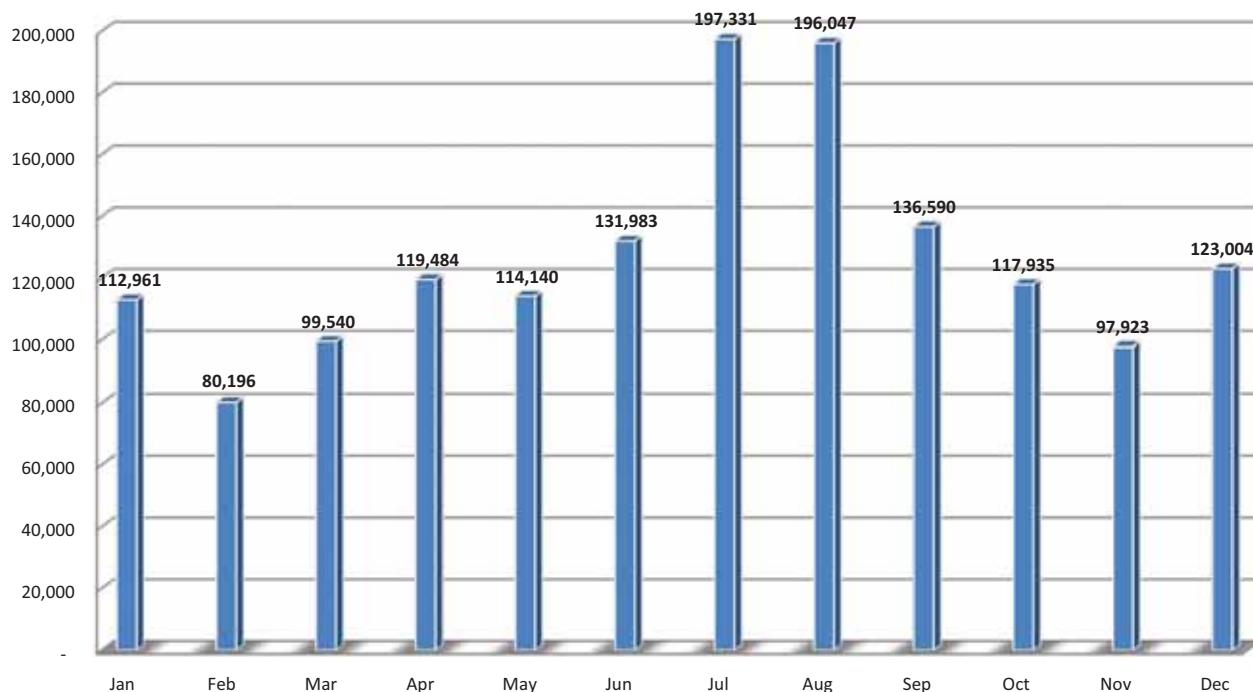
Operator aerodroma je ove godine prikupio podatke i o krajnjim destinacijama putnika koji su krenuli iz Prištine i putovali letom preko nekog tranzitnog aerodroma. Analize su pokazale da je, od putnika koji su putovali tranzitnim letovima preko nekog tranzitnog aerodroma, najveći broj za krajnje odredište imalo Njujork, posle kojeg slede Kopenhagen i London.

Detaljni statistički podaci nalaze se na zvaničnoj internet prezentaciji ACV www.caa-ks.org.

Poređenje sa aerodromima iz regiona

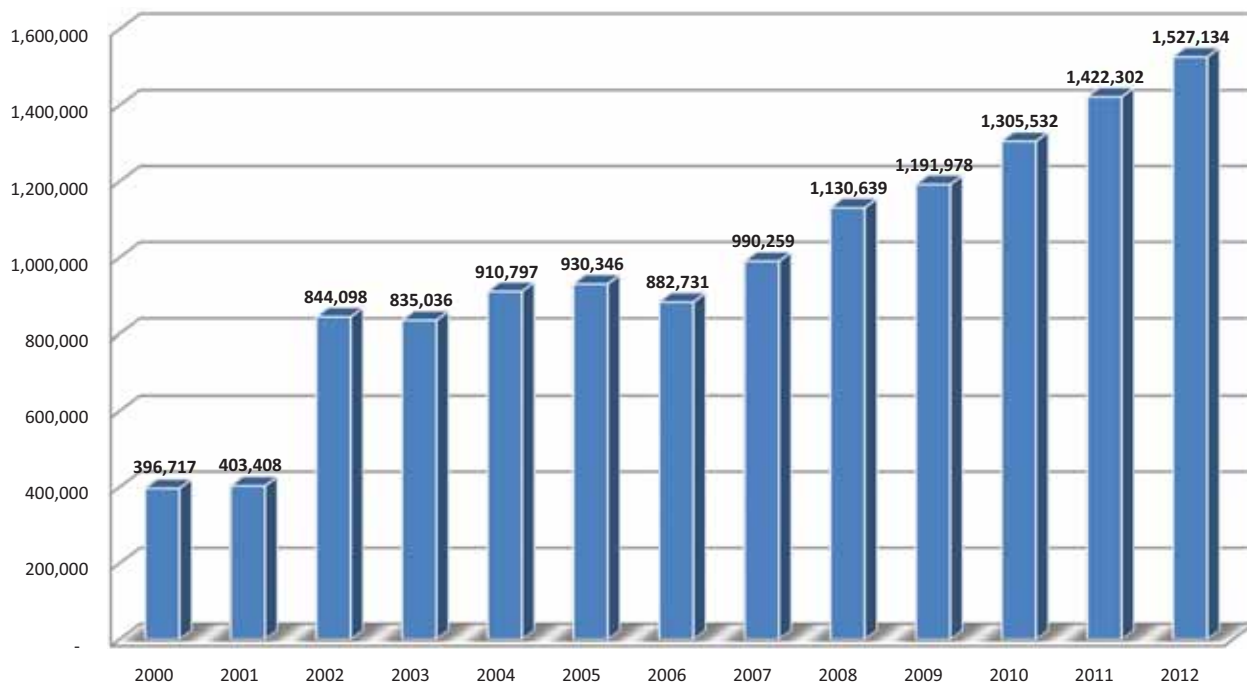
Aerodrom	Broj putnika u 2012. godini	Promena u odnosu na 2011 (%)
Beograd	3.363.919	▲ 7,7
Zagreb	2.342.309	▲ 1,0
Tirana	1.665.331	▼ 8,3
Priština	1.527.134	▲ 7,4
Ljubljana	1.198.000	▼ 12,5
Skoplje	828.831	▲ 9,1
Podgorica	672,919	▲ 10,0

PUTICNI PREMA MESECIMA 2012

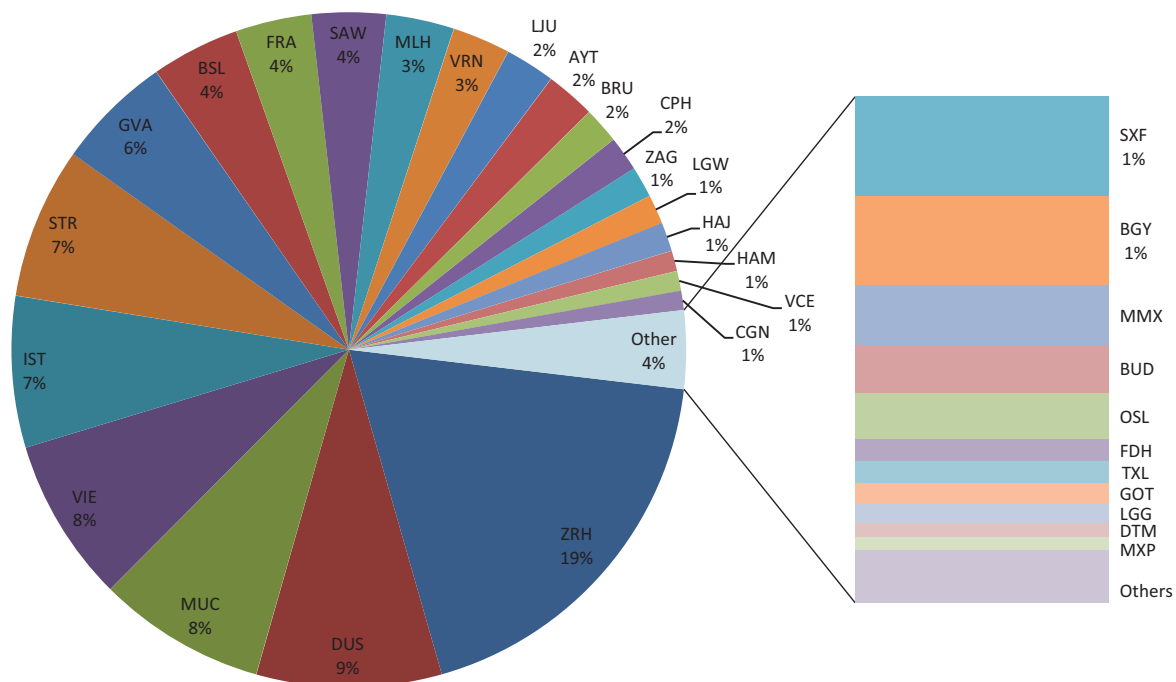

BROJ PUTNIKA 2000 - 2012

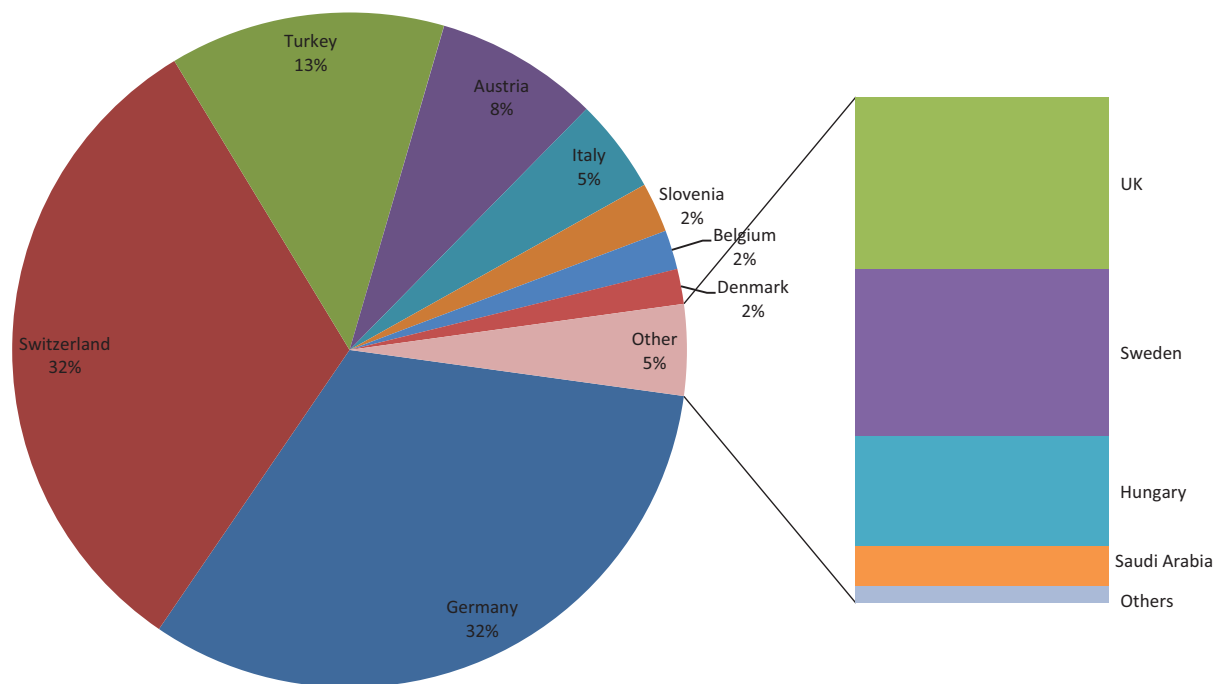

PUTNICI PREMA ODREDIŠTU 2012

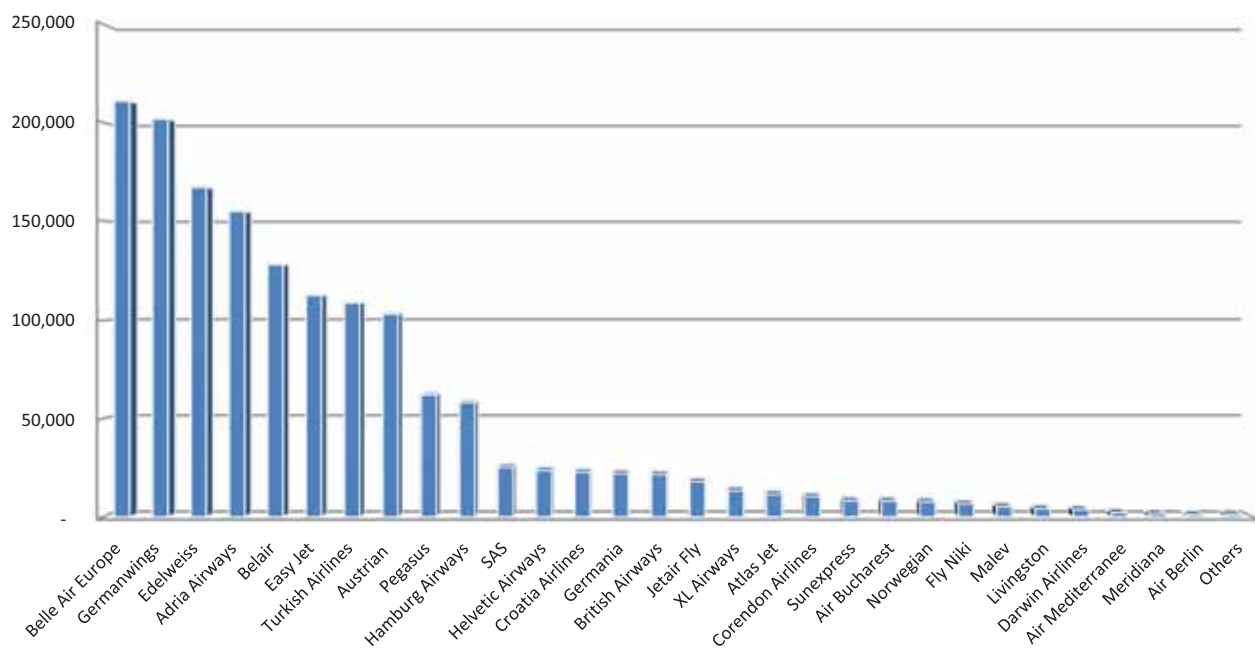

PUTNICI PREMA DRŽAVI 2012

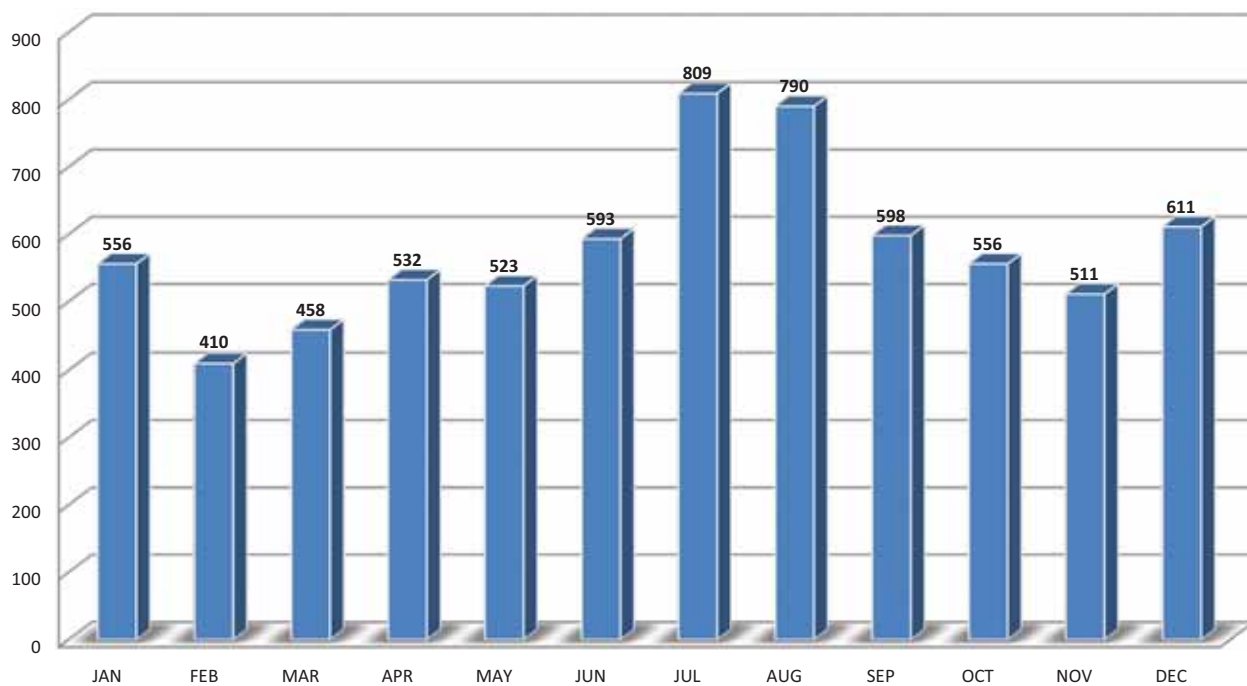

PUTNICI PO AVIOPREVOZNIKU 2012

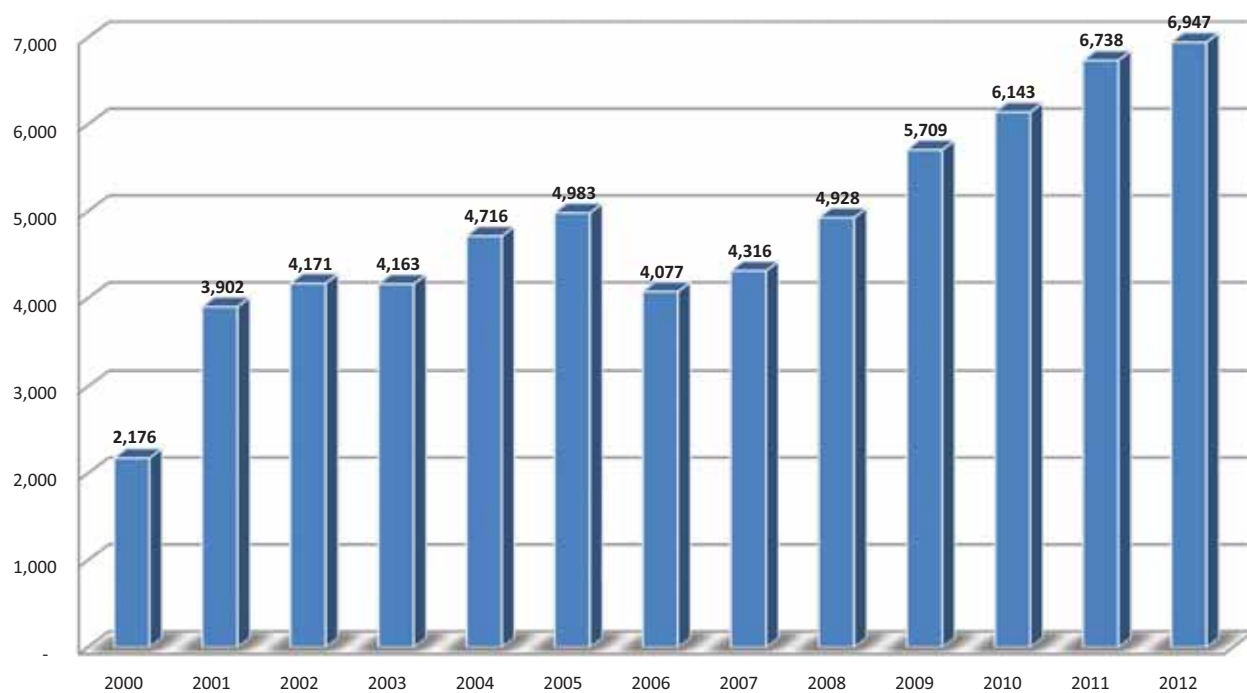

LETOVI 2012

LETOVI 2000-2012

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Annual Report 2012

VISION

“ To be credible and recognized globally as civil aviation regulator of a high level, ranking ahead of others in the region and beyond in terms of aviation safety. ”

MISSION

“ To create an aviation environment in accordance with international standards, through constant monitoring, partnerships with industry and high level of professional competence of staff. ”

Contents

1. LIST OF ABBREVIATIONS	5
2. EXECUTIVE SUMMARY	6
3. ABOUT US	8
3.1 CAA's Supervisory Board.....	9
3.2 Director General of the CAA	9
3.3 CAA's organizational structure	9
3.4 Financial revenues of the CAA	10
3.5 The wages of the CAA staff.....	11
3.6 Quality Management System	11
a)CAA Policies	11
b)Quality Manual	11
c)Internal Audit	11
d)Measurement of satisfaction of users of the CAA	12
e)Management Review.....	12
f)Completion of 2012 Action Plan	12
3.7 Providing access to public documents.....	13
4.POSSIBILITY OF MEMBERSHIP OF THE REPUBLIC OF KOSOVO IN ICAO	13
5.DESCRPTION OF THE KOSOVO AIRSPACE	13
5.1 Opening of the Upper Airspace	14
6.Air services agreement between Kosovo and the United Arab Emirates	15
7. AGREEMENT ON THE EUROPEAN COMMON AVIATION AREA (ECAA Agreement)	16
7.1 Draft report of the assessment visit of Commission Experts from 2011	17
8.AUDIT OF THE CAA BY THE EC ISIS PROGRAM	17
9.AVIATION ISSUES RELATED TO EUROPEAN INTEGRATION.....	17
9.1 EPAP and Feasibility Study.....	17
9.2 The sectorial transport meeting within the SAPD	18
10. INTER-INSTITUTIONAL COOPERATION.....	18
a)Support provided to the Ministry of Infrastructure	18
b)Cooperation and support of MIA in the Regulation of aviation security	18
c)Memorandum of Understanding with the Railway Regulatory Authority	19
d)Cooperation with KFOR.....	19
e)The visit of the Parliamentary Commission for EDITI.....	19
11.DEVELOPMENT OF AVIATION MEDICINE.....	20
12.CAA ACTIVITY AT THE INTERNATIONAL STAGE.....	20
12.1 Bilateral cooperation in the field of civil aviation.....	20
a)Bilateral cooperation with Albania	20
b)Bilateral Cooperation with Macedonia.....	21
c)Bilateral cooperation with France	21
d)Bilateral cooperation with Italy.....	21
12.2 Relations with the European Air Safety Agency (EASA) ..	22
12.3 Relations with the ECAC.....	22
12.4 Coordination of technical assistance in the field of aviation	23
a) Twinning between the CAAs of Kosovo and France.....	23
b) EASA-IPA Project	24
c) ISIS Program.....	24
13. REGULATORY ACTIVITY	25
13.1 Flight Safety	25
a) Inspections of foreign aircraft.....	25
b)Audits of air operators.....	26
c)Aviation Occurrence Reporting	27
d)Dangerous Goods	28
e)Oversight of general aviation.....	29
13.2 Air Navigation Services.....	29
a) Continuous oversight of Air Navigation Service Provider.....	30
b) Supervision of maintenance of professional competence of ANSP operational staff.....	31
c) Changes in systems of ANSP	31
d) The issuance of medical certificates and licenses for air traffic controllers	32
13.3 Aerodromes	33
a) Certification of PIA "Adam Jashari" LKIA as supplier of third-party ground handling services.....	33
b) Certification of ground service provider on supply of aircraft with fuel at PIA "Adem Jashari" LKIA	34
c) Inspections at PIA "Adem Jashari" LKIA	34
d) Implementation of Regulations in the field of aerodromes.....	34
e) Review of the Master Plan of PIA "Adem Jashari" LKIA ..	35
f) Comprehensive Emergency Exercise at PIA	35
13.4 Economic Regulation	36
a) Economic oversight of the airport	36
b) Economic oversight of ANSP	36
c) Economic oversight of ground service providers	36
14.LEGISLATIVE ACTIVITY	37
14.1 SUB-LEGAL ACTS	37
a) Transparency in the legislative-regulatory process.....	37
b) Sub-legal acts issued in 2012	38
14.2 Agreement between the CAA and the Office of the Official Gazette of the Republic of Kosovo	39
15.INDUSTRY TECHNICAL PUBLICATIONS AND INTERNAL MANUALS	39
a) Technical publications for the civil aviation industry	39
b) Internal manuals	40
16.ADMINISTRATION AND HUMAN RESOURCES	41
16.1 Human resources and administrative procedures.....	41
a) Audit by the Central Harmonization Unit on Internal Audit	41
b) Audit by the Auditor General of Kosovo	41
c) Audit by the State Agency for the Protection of Personal Data.....	41
d) Audit by the Independent Oversight Council.....	42
16.2 Finance and Budget	42
a) Revenues.....	42
b) Budget expenditures	42
c) CAA budget for 2013	42
16.3 Procurement during 2013.....	45
17. PROFESSIONAL TRAINING.....	46
18. STATISTICS.....	46

1. LIST OF ABBREVIATIONS

CAA	Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo
MI	Ministry of Infrastructure
MIA	Ministry of Internal Affairs
MIE	Ministry of European Integration
MoF	Ministry of Finance
MFA	Ministry of Foreign Affairs
MLSW	Ministry of Labor and Social Welfare
AAIIC	Aeronautical Accidents and Incidents Investigation Commission
NATO	North Atlantic Treaty Organization
KFOR	Kosovo Force
EU	European Union
EC	European Commission
ECAA	European Common Aviation Area
EULEX	European Union Rule of Law Mission in Kosovo
IPA	Instrument for Pre-Accession
ISIS	Implementation of Single European Sky in South East Europe
PIA	Prishtina International Airport "Adem Jashari"
ANSP	Air Navigation Service Provider in PIA
ATC	Air Traffic Control
ANTA	National Agency of Air Traffic (Albania)
ICAO	International Civil Aviation Organization
ECAC	European Civil Aviation Conference
EUROCONTROL	European Organization for the Safety of Air Navigation
EASA	European Aviation Safety Agency
IATA	International Air Transport Association
ISO	International Organization for Standardization
AOC	Air Operator's Certificate
FTO	Flight Training Organization
AME	Authorized Medical Examiner
AMC	Centre of Aviation Medicine
IAQCO	Internal Audit and Quality Control Office of the CAA
OAGK	Office of the Auditor General of Kosovo
IMC	Independent Oversight Committee

2. EXECUTIVE SUMMARY

The CAA is an independent regulatory agency charged with regulating civil aviation safety aspects and economic Regulation of airports and air navigation service providers. Economic Regulation of airports and air navigation service providers implies approval of tariffs for use of the services provided by these operators. CAA has full legal capacity. The CAA is a self-financed organization and a public authority, which is subject to relevant provisions on budgetary organizations and public authorities of the other laws and Regulations applicable in the Republic of Kosovo.

CAA is self-financed from dedicated revenues, as defined in the Law no. 3/L-048 on Public Financial Management and Accountability. According to Article 25 of Law no. 3/L-051 on Civil Aviation, CAA dedicated revenues consist of:

- Aviation-related taxes, charges and fees;
- A percentage of air navigation services provided within the airspace of the Republic of Kosovo;
- Fees on passenger safety and fees on certification and licensing; and
- Other donations, grants and assistance (support) whether financial or technical allocated to the CAA.

CAA is led by a Director General. The Director General of the CAA has been appointed by the Government of the Republic of Kosovo, by means of Decision no. 6/37 of 25 September 2008. He has a five (5) year mandate in accordance with Article 20.4 of the Law on Civil Aviation. The CAA's work is overseen by the Supervisory Board consisting of five members. The Government of the Republic of Kosovo has appointed the Supervisory Board of the CAA by means of Decision no. 4/71 dated 03 July 2009, as amended by Decision No. 03/83 of 25 September, 2009.

One of the important areas of activity of the CAA is to issue Regulations for the implementation of international civil aviation standards and transposition of relevant EU legislation in the field of civil aviation, as an obligation of the Republic of Kosovo from the European Common Aviation Area (ECAA Agreement). In addition, during 2012, the CAA has completed the legal framework which enabled an accelerated development of general aviation in the Republic of Kosovo. Moreover, several advanced standards in the field of Regulation of airports and air navigation services have been made applicable in the Republic of Kosovo.

The Draft report of the EC evaluation team noted the clear progress made by the CAA in meeting the requirements of the first transitional period of the ECAA Agreement in Kosovo. These requirements are mainly transposition and implementation of the relevant EU legislation. In October 2012, the CAA, like all other aviation regulators in the region, has been subject to an audit by the ISIS program of the EC. Auditors have significantly appreciated the substantial progress of the CAA compared to other countries of the region regarding the implementation of EU Regulations in the field of air navigation. According to the Audit expert team, the CAA has reached the level of 9.5 in terms of performance indicators on a scale from 1 to 10.

CAA inspectors have carried out inspections and audits to ensure that the civil aviation operations in the Republic of Kosovo are carried out in accordance with the applicable standards. The inspections and audits are conducted at Prishtina International Airport "Adem Jashari", the Air Navigation Service Provider and foreign companies operating at Prishtina Airport. Inspections have shown that the operations are carried out in accordance with safety standards. However, in some cases some deviations from standards have been identified, which however, have not jeopardized the level of safety. These deviations were addressed urgently and operators were asked to develop action plans to close the deviations in accordance with requirements and recommendations of the CAA. In any case, our inspectors have followed the work of the operators until the closure of the identified deviations. It is encouraging to observe a continuous increase of operator's awareness and their approach to keep safety at the highest possible standards.

This year, the CAA has for the first time provided the ground handling airport operator's endorsement, which means, the assessment of safety, economic and security conditions of an operator who provides passenger handling services, baggage processing platform services for aircraft, etc. CAA is among the first regulators in the region to complete the process of certification of the airport as a ground services provider.

In addition, the CAA has commenced the assessment of the application of the Air Navigation Service Provider of the Republic of Kosovo, PIA "Adem Jashari" JSC on Certification according to EU standards, which are in force in the country. This process is scheduled to conclude in 2013.

The CAA has been engaged in the opening of the upper airspace of the Republic of Kosovo for over flights. This year, the NATO Council, on the basis of its responsibilities over the Kosovo airspace has decided that the provision of air navigation services in the upper airspace over Kosovo is to be temporarily delegated to Hungary through the HungaroControl agency. HungaroControl will provide this service in close cooperation with PIA "Adem Jashari" JSC. It is expected that the first aircrafts will over fly the upper airspace of Kosovo in the second half of 2013.

During 2012, the CAA has completed all the actions necessary to establish the quality management system, according to the International Standard ISO 9001:2008 including the drafting of the Quality Policy, all work processes and procedures, drafting and adoption of Quality Manual and departmental manuals, measurement of the level of satisfaction of customers with the CAA services, etc. In the first quarter of 2013, we intend to attain international certification of the CAA in accordance with the standard on quality services ISO 9001:2008.

The CAA has cooperated closely with other institutions responsible for civil aviation in Kosovo so that the entire state regulatory and supervisory system functions in a coordinated manner and consistent with international standards and best practices. Moreover, professional assistance has been provided in the field of civil aviation to other government institutions whenever required. In this context, the CAA was authorized by the MI to conduct bilateral negotiations with the aeronautical authorities of the United Arab Emirates, which resulted in the approximation of an Air Services Agreement between the two countries.

We have also increased technical cooperation with authorities in the region and beyond. Moreover, the CAA has signed a Memorandum of Understanding with the French CAA on technical cooperation in various fields of civil aviation.

Although the CAA is being invited and is participating in every activity organized by the European Aviation Safety Agency (EASA), the CAA's request to sign working arrangements with the Agency is not yet approved by the European Commission due to political reasons outside the scope of the CAA and other authorities of our country.

In late October the twinning project with the French CAA funded by the EU was concluded, beneficiaries were the CAA, MI, MIA and the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission (AAIIC), as public authorities with responsibilities and functions in the field of civil aviation in our country. Experts from the French CAA held 22 theoretical and practical trainings in the field of air safety, air security, aerodromes, air navigation services, economic Regulation, environment and workplace safety for Kosovo officials.

In June 2012, the Office of the Auditor General of Kosovo (OAGK) issued an audit report on CAA's financial statements for the year that ended on 31 December, 2011. The OAGK report shows that the CAA had not conducted any violation of any of the items in the audit scope.

The Civil Aviation Authority budget for 2012 was 750,498.00 €. In the six-month budget review, the CAA was approved an additional budget of 39,060.00 € in the category of Wages and salaries in accordance with the approval of the Assembly for hiring six new workers. After review, the CAA approved budget for 2012 was 789,558.00 €. During 2012 fiscal year, the CAA has spent 95% of the approved budget.

The CAA invests in professional development and maintenance of professional skills of its staff in accordance with the standards and recommended practices. According to a previously approved training plan, during 2012 the CAA staff attended donor-funded training and training financed by the CAA.

The number of passengers who have flown to / from Prishtina has also continued to increase in 2012. During 2012 the number has reached to 1,527,134, compared with 1,422,302 as it was in 2011, which represents an increase of 7.37%.

3. ABOUT US

On 13 March 2008, the Parliament of the Republic of Kosovo adopted Law no. 3/L-051 on Civil Aviation. The law entered into force on 15 June 2008. The Civil Aviation Law, among other things, establishes the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo (CAA).

From 1 January 2009, the CAA has undertaken complete competencies in accordance with the law on civil aviation. The CAA is among the public authorities with responsibilities and functions in the field of civil aviation in our country. The law stipulates that the Ministry of Infrastructure (MI) is responsible for economic Regulation of air transport¹, while the Ministry of Internal Affairs (MIA) is responsible for regulating aviation security aspects². The law also establishes the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission (AAIIC), as an institution that operates under the Office of the Prime Minister of the Republic of Kosovo³.

The CAA is an independent regulatory agency in charge of regulating civil aviation safety aspects and economic Regulation of airports and air navigation service providers. Economic Regulation of airports and air navigation service providers implies approval of tariffs for use of the services provided by these operators. The CAA has full legal capacity and it reports on its work to the Assembly of the Republic of Kosovo. The CAA is a self-financed budget organization and a public authority subject to the respective provisions on budgetary organizations and public authorities of the other laws and legal acts applicable in the Republic of Kosovo.

The CAA is responsible for:

- implementation of civil aviation legislation and implementation of policies adopted by the MI or the Government in the field of civil aviation;
- providing advice and suggestions to the MI, the Government and the Assembly on policies and legislation in the field of civil aviation;
- issuance of implementing Regulations and air navigation orders, in accordance with the Law on Civil Aviation and the Agreement on the European Common Aviation Area, in order to implement the MI civil aviation policy and legislation in the field of civil aviation;
- issuance of licenses, certificates and permits in accordance with CAA's powers and responsibilities defined by the Law on Civil Aviation;
- safety Regulation of air transport in the Republic of Kosovo;
- economic Regulation of airports and air navigation services;
- provision of advice to the MI in relation to the preparation by the Minister of policies on the use of the Kosovo airspace that meets the needs of users, taking into account national security, economic and environmental factors and the need for high safety standards;
- overseeing and ensuring effective implementation of legislation, standards, rules, procedures and civil aviation orders, except where by the Civil Aviation Law or other normative act, this function is explicitly given to the MI or another public authority;
- disseminating information to the public on matters relevant to the functions and activities of the CAA;
- undertaking measures, conducting investigations and inspections and issuing orders, rules, Regulations and/or procedures that the CAA considers reasonably necessary to conduct the (i) regular and lawful implementation of provisions of the Law on Civil Aviation or (ii) and regularly exercise the legal powers and duties vested in the CAA by means of this law; and
- exercising other functions that have to do with the Civil Aviation in Kosovo which were given to the CAA under the Civil Aviation Law or another primary normative act.

CAA has continued to publish the monthly Bulletin. The purpose of the newsletter is for all stakeholders, including the aviation community, to get more closely acquainted with the work of the CAA and monthly developments in the civil aviation sector. This bulletin has already become a forum for all civil aviation professionals and enthusiasts of the Republic of Kosovo. Monthly bulletins have been posted on the CAA's website on the internet in order for people interested in our work to have updated information throughout the year.

¹ Law on Civil Aviation, Chapter 2

² Ibid, Chapter 4

³ Ibid, Chapter 5

3.1 CAA'S SUPERVISORY BOARD

CAA's activity is monitored by a Supervisory Board that consists of five members. The Board operates on part-time basis and meets at least on a calendar quarterly basis. The Supervisory Board is responsible for the oversight and review of (i) activities and decisions of the CAA on administrative, executive, regulatory and licensing issues, and (ii) all aspects of financial management, income and expenses of the CAA. The Director General shall submit to the Supervisory Board a comprehensive work report every three months and the annual report at the end of each calendar year. During 2012, the Supervisory Board held four regular meetings and three additional meetings, which reviewed the quarterly reports of the CAA and discussed issues within the competence of the Board referred to in (i) and (ii) above.

Supervisory Board members are appointed by the Government of the Republic of Kosovo and Decision no. 4/71 dated 03 July 2009, amended by Decision no. 3/83 of 25 September 2009. According to the Law on Civil Aviation, the mandate of the Chairman of the Board and Board members is two years; these mandates have expired in July 2011. The CAA has formally requested from the Ministry of Infrastructure in 2011 to propose to the Government new candidates for these two positions; however, until the end of 2012, the Board has worked with three members. This did not prevent the Board from functioning and undertaking decisions, because according to the Law on Civil Aviation the quorum necessary for the operation and decision-making is the majority of the members of the Board, which is three out of five votes. Since July 2011, the Board is chaired by Mr. Kosum Kosumi.

3.2 DIRECTOR GENERAL OF THE CAA

The CAA is led by a Director General of Civil Aviation, who works on a full-time basis. The Director General is the CAA official who is responsible for the daily management and decision-making in the CAA. The Director General reports to the Assembly regarding CAA compliance with civil aviation policies and all laws and standards applicable in the Republic of Kosovo.

The Director General of the CAA has been appointed by the Government of the Republic of Kosovo on 25 September 2008 by Decision no. 6/37, following the proposal of the Minister of Transport and Communications. The term of the Director General shall be five (5) years. The Director General may be reappointed by the Government for successive terms of the same duration.

3.3 CAA'S ORGANIZATIONAL STRUCTURE

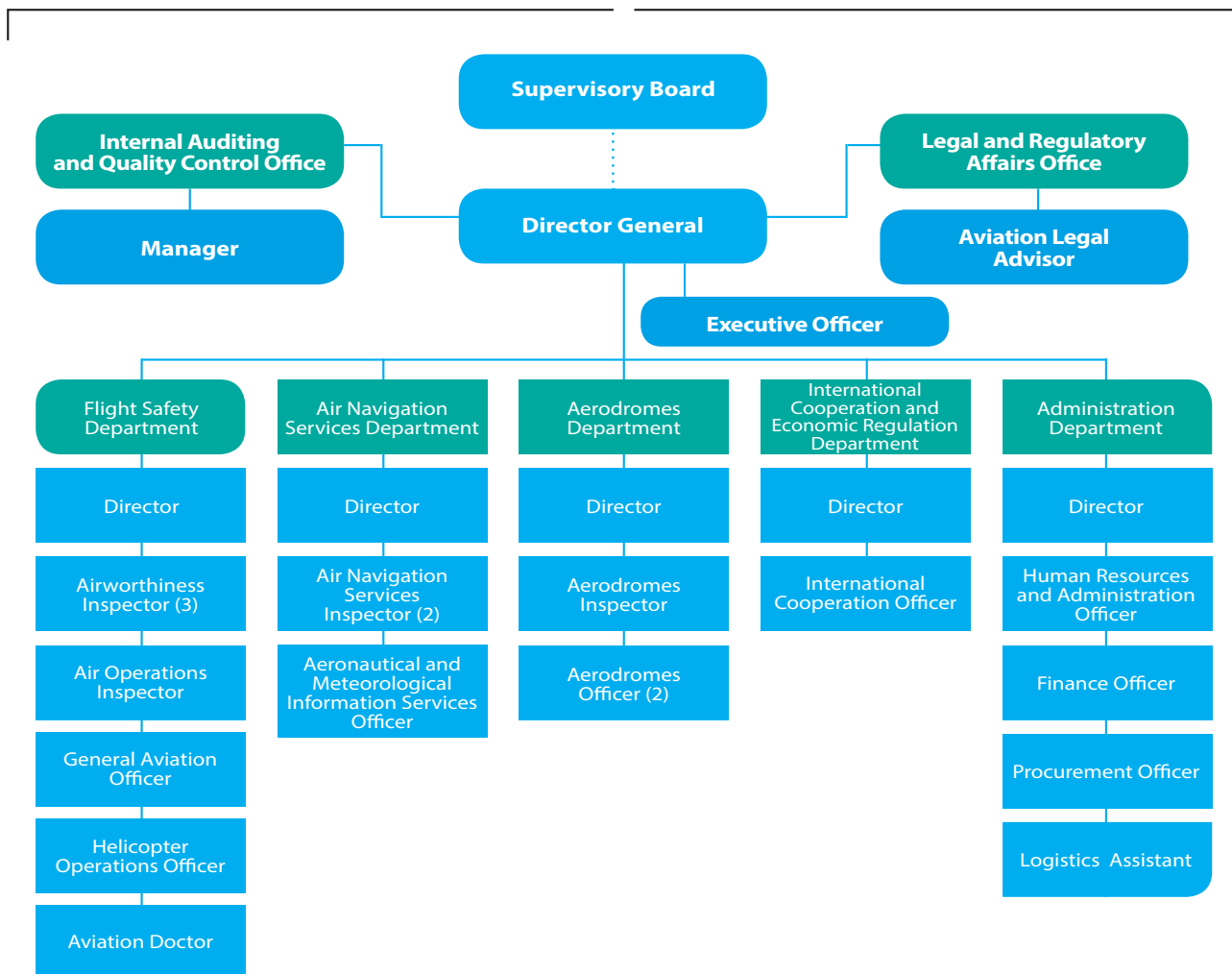
On the basis of Regulation on internal organization and functioning as well as systematization of its work, the CAA's organizational structure consists of:

- a) Office of the Director General
 - i) Office of Internal Audit and Quality Control
 - ii) Office of Legal services and Regulatory issues
 - iii) Office of Public Relations
- b) Flight Safety Department
- c) Air Navigation Services Department
- d) Aerodrome Department
- e) International Cooperation and Economic Cooperation Department
- f) Administration and Human Resources Department

Below is the organizational chart of the CAA, in line with the Regulation on internal organization and systematization of working posts.

Fig 1. CAA's organizational structure

3.4 FINANCIAL REVENUES OF THE CAA

The CAA is self-financed by dedicated revenues, as defined by Law no. 3/L-048 on Public Financial Management and Accountability. According to Article 25 of Law no. 3/L-051 Civil Aviation, CAA dedicated revenues consist of:

- Aviation-related taxes, charges and fees;
- A percentage of air navigation services provided within the airspace of the Republic of Kosovo;
- Fees for passenger safety as well as certification and licensing fees;
- Other types of financial or technical donations, grants and assistance (support) provided to the CAA.

Since 1 January 2009 Regulation 2008/7 is applicable on the determination of the fee on safety of passengers traveling on commercial flights from Kosovo. This Regulation establishes a safety fee of 2 Euros for each passenger departing from Kosovo by means of commercial flights. Funds raised from this safety fee are dedicated to the CAA in order to cover its operating costs in accordance with Law no. 3/L-051 on Civil Aviation.

Starting from mid-2011, the CAA by means of Regulation 7/2011 has ensured the legal basis for the collection of fees for services it provides, such as services for the issuance of licenses, permits, various certificates and performance of inspections and audits, all within the scope of the CAA to regulate civil aviation in the Republic of Kosovo.

More on CAA's revenues in 2012 can be found in section 16.2 a) of this report.

3.5 THE WAGES OF THE CAA STAFF

Civil aviation safety is the mission and number one priority of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo. As civil aviation regulator, we ensure that air operations in Kosovo are conducted in accordance with applicable laws and international standards, including legislation and standards of aviation in the European Union. To achieve this mission, a civil aviation regulator needs highly qualified and experienced personnel to design standards, procedures, and Regulations, and to ensure their ongoing implementation by the operators, through continuous oversight, inspections and audits.

According to Article 24.2 of the Law on Civil Aviation, CAA staff wages are determined by the Director General, after review and approval by the Minister of Finance. In determining the level of wages, the law stipulates that, in addition to professional criteria for staff, the salaries of the staff of the aviation industry (airport, air traffic control, airlines) should be taken into account; this standard is also required by the documentation of the International Civil Aviation Organization (ICAO). The level of CAA staff salaries was adopted on 20 March 2009 by the Minister of Economy and Finance, after the proposal of the Director General of the CAA. The salary of the Director General of the CAA was set later by the Government in accordance with Article 20.2 of the Law on Civil Aviation.

3.6 QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

During 2012, the CAA has completed all actions necessary for the establishment of the quality management system according to the International Standard ISO 9001:2008. Key actions in this regard have been the development of the Quality Policy, drafting and approval of the Quality Manual and Departmental manuals, identification and development of all processes and procedures, conduct of internal audits for quality control in the CAA, management review as well as measurement of satisfaction of clients of the services of CAA.

a) CAA Policies

In the context of the establishment of the quality management system, the management of the CAA has established its quality policy, which should guide every employee in the performance of their duties.

Quality Policy

It is the policy of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo (CAA) to establish, implement and maintain a quality management system within the organization, which will ensure the full realization of the duties of the CAA, in order to guarantee a secure and competitive civil aviation environment in the Republic of Kosovo.

For us, the users of our services are very important, therefore, we strive to offer the highest quality services, measuring their satisfaction by continually improving the effectiveness and efficiency of our work, monitoring our performance against the set targets and promote involvement of workers in all work processes.

It is the responsibility of management and each employee of the CAA to comply at all times with the applicable legislation and documented work procedures described in the quality manual and other related documents

b) Quality Manual

The Quality Manual is one of the main requirements of the Standard ISO 9001:2008. In accordance with the requirements, the manual describes how the various fields of activity are organized in the authority, including the management of the organization, its policies, and capabilities and its organizational structure.

The CAA has established such a structure of documentation, whereby the Department manuals are an integral part of the quality manual. Each department in the CAA has established a document that describes in detail the work, work processes, procedures, and all other supporting documents.

c) Internal Audit

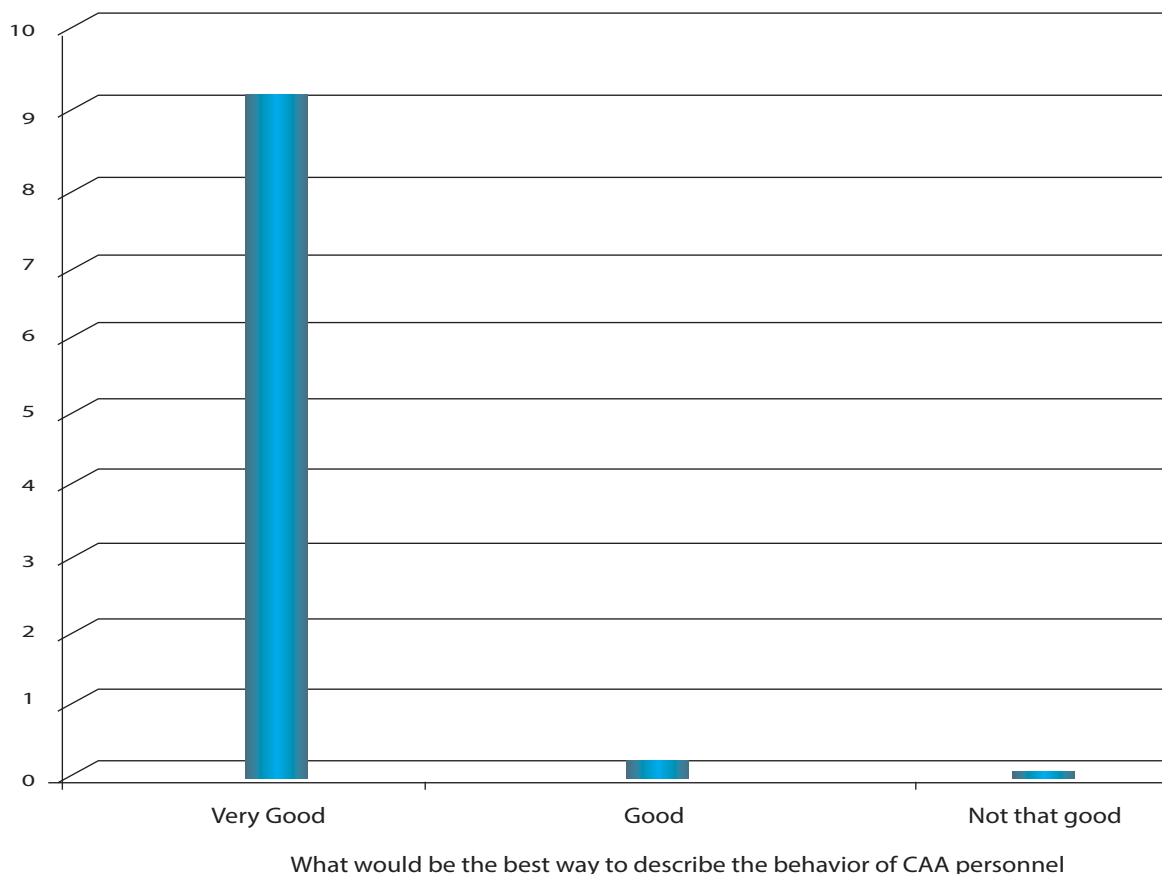
In September an Internal Audit was conducted on the quality management system in the CAA. The purpose of the audit was the verification of the fulfillment of requirements of the ISO 9001:2008 Standard. The audit report is submitted to the Director-General and on the basis of the findings emerging from this report; an action plan was established by the heads of organizational units in the CAA.

d) Measurement of satisfaction of users of the CAA

At the end of the year a customer satisfaction measurement of services provided by the CAA was conducted. The purpose of the measurement is to identify dissatisfaction in relation to the quality of CAA services and documentation that is drafted by the CAA, as well as the improvement of the work system based on dissatisfaction identified by users of our services. For this purpose, we have contacted all users of our services and the CAA personnel were requested to complete the questionnaires, by means of which the assessment of the work of the CAA was conducted. All respondents had the option of completing the questionnaires anonymously.

Capabilities and behavior of CAA personnel

Measurement reports have proved to be very positive, the recommendations for improvement have been reflected in the CAA action plan for the coming year.

e) Management Review

The CAA conducted a Review meeting of 2012, designated the Management Review in accordance with the applicable ISO Standard. In this two-day meeting, the management has assessed all the work conducted during the preceding year, in order to assess the results achieved and identifies the deficits to implementation. The meeting has resulted in the required actions to be undertaken during the following year in order to improve the system and increase efficiency.

f) Completion of 2012 Action Plan

At the beginning of the year, the CAA has developed a work plan for 2012. This business plan contains the plan of oversight activities, necessary training of personnel as well as the action plan. The plan is monitored and reviewed on a quarterly basis by the management, based on which it is reported to the Supervisory Board. According to measurement indicators, the action plan for 2012 was implemented more than 90%.

3.7 PROVIDING ACCESS TO PUBLIC DOCUMENTS

By the Decision no. 19/2012, the Director General has appointed the public relations officer who, at the same time, is responsible for receiving and reviewing applications of natural and legal persons to access public documents of the CAA, in accordance with Law no. 03/L-215.

During 2012, the CAA has received a total of 6 requests, which were responded to positively within the period prescribed by law. Five of the requests were made by citizens and 1 by a journalist. On the substantive side, 4 have been requests for statistics and 2 were classified as «other».

4. POSSIBILITY OF MEMBERSHIP OF THE REPUBLIC OF KOSOVO IN ICAO

On 14 December 2012, the Director General of the CAA sent to the Minister of Infrastructure and Minister of Foreign Affairs a summary entitled “Possibilities of the Republic of Kosovo for membership in ICAO”. In addition to general information on ICAO, which is a specialized agency of the UN, and explanation of the formal procedure for state membership in this organization, the document provides a detailed scenario for the accession of the Republic of Kosovo in ICAO, bearing in mind that Kosovo is already a member of two other specialized UN agencies and that membership in ICAO does not have the prerequisite of UN membership.

The CAA, in coordination with the MI and the MFA has also begun research and contacts at a technical level to prepare the ground for the submission of formal application for membership in the ICAO by the relevant institutions of the Republic of Kosovo.

5. DESCRIPTION OF THE KOSOVO AIRSPACE

The Kosovo airspace, since September 1999 is part of the “Balkans Joint Operations Area - JOA” of NATO, under the operational control of Combined Air Operations Control 5 (CAOC5). This airspace is controlled, in which air traffic services are provided.

Since April 2004, the lower airspace of Kosovo (flight level below FL 290 – approximately 9 km altitude) is under the control of the air navigation service provider of Prishtina International Airport (PIA) “Adem Jashari”, which provides air traffic and aerodromes services for aircraft in the vicinity of PIA. The lower airspace is classified as airspace of class D and F, in accordance with Annex 11 of ICAO airspace classification. The upper airspace (above FL 290) of Kosovo is closed for commercial traffic.

The figure below shows the structure of the Kosovo airspace. Currently only 2 corridors are used for commercial traffic to / from PIA “Adem Jashari”, these are XAXAN and SARAX, on the southern border of Kosovo with Macedonia. In the meantime, work is ongoing in the opening of two other corridors MEDUX / DOLEV and KUKES / JAKOV connecting Kosovo with Montenegro, respectively Albania.

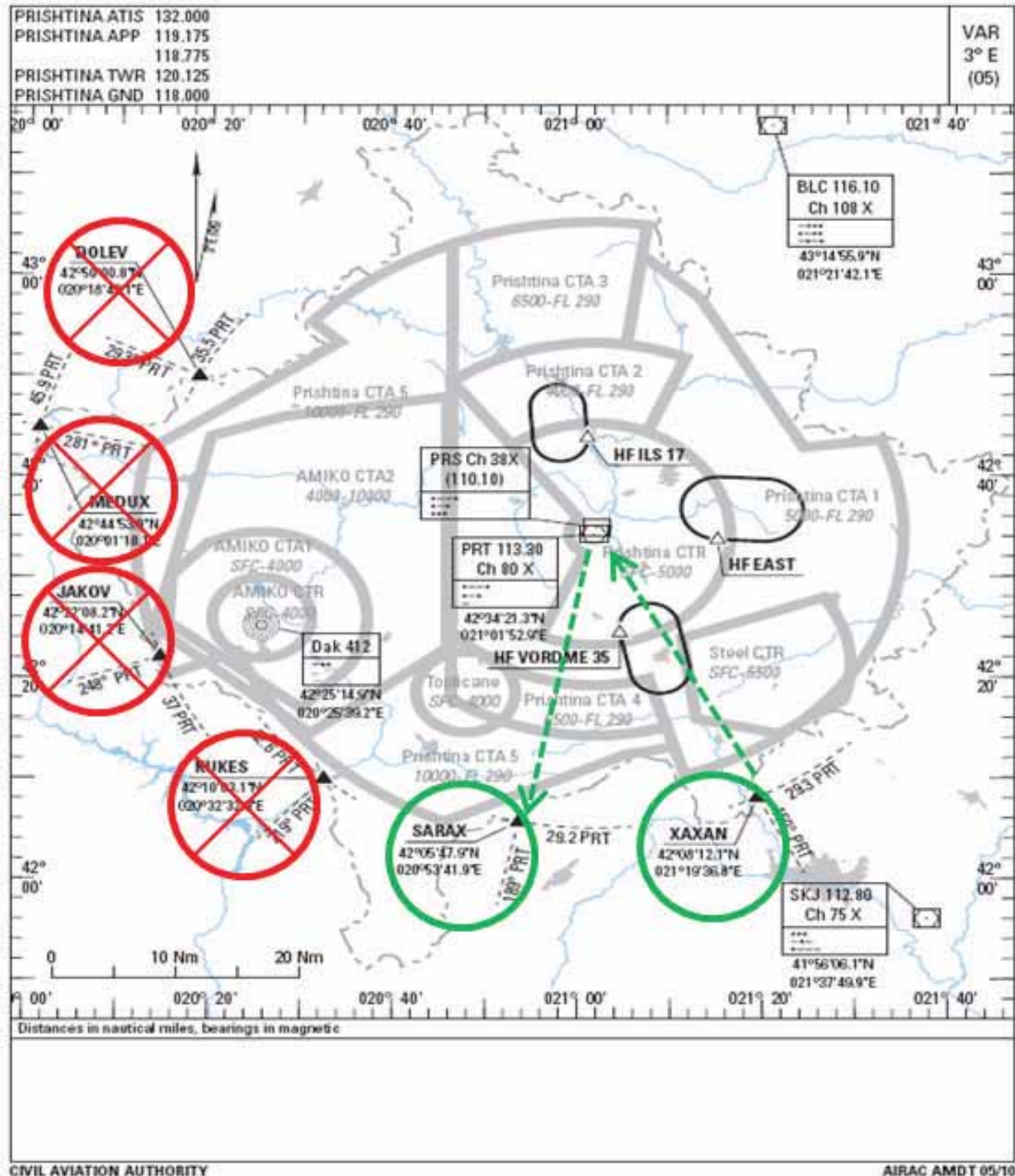

AIP KOSOVO

BKPR AD 2.24.6.1-1
18 NOV 2010

AREA CHART - ICAO

KOSOVO AIRSPACE

5.1 OPENING OF THE UPPER AIRSPACE

Since the end of the war, the upper airspace of the Republic of Kosovo (above 9 km) is closed to civilian aircraft over flights and is under the authority of NATO. The airspace less than 9 kilometers is controlled by the PIA "Adem

Jashari” Air Navigation Service Provider. Our air traffic controllers provide services for departures and landings in Prishtina, as well as other flights within the territory of the Republic of Kosovo (mostly KFOR helicopters).

Air traffic control in the airspace of Kosovo is under regulatory supervision of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo. Since the declaration of independence, Kosovo authorities are working closely with NATO, KFOR, EU, ICAO and other stakeholders in the region to normalize the Balkan airspace, and in particular, the opening of the upper airspace of Kosovo to civilian aircraft over flights. This activity takes place within the NATO initiative: Balkans Airspace Normalization Meeting (BANM). NATO, as well as the authorities of our country, is very committed to open the upper airspace. There is also a lot of interest by the airlines, because there are several corridors over Kosovo that have historically been used very much in international air traffic.

The NATO Council, in the framework of NATO’s responsibilities in our airspace, in April 2012 has decided that the provision of air navigation services in the upper airspace of Kosovo is to be temporarily delegated to Hungary and the Hungarian provider HungaroControl. This decision was taken after a long process and has required unanimous support from all member states of NATO. The CAA was also an active part of this process and has provided the necessary technical and professional support; it has also represented the country’s decision-making authorities on all technical panels of NATO.

For the purpose of official communication of this decision, on May 9, the CAA visited Mr. Istvan Talla, Deputy/ Assistant Secretary General of NATO, with collaborators. The meeting was attended by representatives of the Ministry of Infrastructure, HungaroControl management representatives and the management of the air navigation service provider of Kosovo PIA “Adem Jashari”. HungaroControl presented the work plan under which it is expected that sometime in June 2013 civilian aircraft over flights are expected to commence flights in the upper airspace of the Republic of Kosovo.

In continuation of this process is expected that the Kosovo authorities and our air navigation service provider shall determine the technical details with NATO/KFOR and HungaroControl. This will be done by establishment of a number of technical agreements.

6. AIR SERVICES AGREEMENT BETWEEN KOSOVO AND THE UNITED ARAB EMIRATES

Bilateral air transport agreements are instruments that regulate the entry into the market of regular airline companies. This is part of the field of economic Regulation of air transport and under the law it is the responsibility of the MI.

On 27 June 2012, the CAA has received a request from the General Civil Aviation Authority of the United Arab Emirates (UAE) to start consultations to negotiate and conclude a bilateral agreement on air transport services between our two countries.

Picture from the bilateral meeting

The delegations of the Government of the Republic of Kosovo and the United Arab Emirates met in Prishtina, on 17 September 2012, for the purpose of negotiating an agreement in which an Agreement was approximated by the heads of the two delegations, the Directors General of Civil Aviation, Mr. Dritan Gjonbalaj (Republic of Kosovo) and Mr. Saif Mohammed Al Suwaidi (UAE). At the same time, the parties signed a Memorandum of Understanding that allows for immediate commencement of services until the internal legal procedures are concluded in both countries.

Approximated agreement has no restrictions on the number of airlines, number of flights between the two countries or the number of passengers on each flight. The agreement will be signed by the relevant ministers of the two countries at a convenient protocol moment.

As a result of this agreement, the company “Air Arabia” began operations from Prishtina to Sharjah in November.

7. AGREEMENT ON THE EUROPEAN COMMON AVIATION AREA (ECAA Agreement)

The ECAA Agreement (European Common Aviation Area) is a multilateral agreement that creates a single internal market and same laws in the field of aviation, signed between the governments of the European Union, Iceland, Norway and Western Balkan countries. UNMIK has signed this Agreement on behalf of Kosovo and declared it provisionally applicable on 10 October 2006. The Republic of Kosovo, through the Declaration of Independence, among others, has taken over all international obligations of Kosovo, including those concluded on our behalf by UNMIK. These obligations include the implementation of the ECAA Agreement. The implementation of the ECAA Agreement in the Republic of Kosovo has become mandatory through the Law on Civil Aviation. However, the Republic of Kosovo still has no contractual relations with the EU in the field of civil aviation.

Although all parties have agreed to implement the ECAA Agreement at an administrative level, it is yet to officially enter into force after it is ratified by all EU member states. According to the recent announcement of the European Commission in November 2012, the ECAA Agreement is yet to be ratified by Belgium, Greece and Ireland. Denmark has commenced the process of ratification.

7.1 DRAFT REPORT OF THE ASSESSMENT VISIT OF COMMISSION EXPERTS FROM 2011

Following the assessment visit by a team of independent experts, who on behalf of the European Commission during the period of 8-10 November 2011 had assessed the level of implementation of the ECAA Agreement in Kosovo, Mr. Matthew Baldwin, Director of Aviation Affairs and International Transport with the European Commission, on 30 October 2012 sent to the CAA a draft report prepared by these experts. The letter states that the draft report notes clear progress of our country in the implementation of the provisions of the ECAA Agreement and the legal framework of the EU in the field of aviation. Our country for several years is receiving EC Progress Reports with positive assessments on the implementation of EU legislation in the field of civil aviation.

8. AUDIT OF THE CAA BY THE EC ISIS PROGRAM

On 23-25 October, the CAA has been audited by a team of auditors from the ISIS program (program of the European Commission - Implementation of the single European sky legislation in Eastern Europe). This audit, which was the same as the ones organized by EASA audits in its member states, is aimed at assessing the level of the CAA in the role of the National Supervisory Authority and the verification of the level of implementation of EU Regulations that are binding for the Republic of Kosovo within the ECAA Agreement.

The focus of this audit were Regulation 12/2009 of the CAA which transposes Regulation 2096/2005 of the EC, Regulation 13/2009 of the CAA transpose Regulation 1315/2007 of the EC, Regulation 9/2009 of CAA that transposes Regulation 550/2004 of the EC, Regulation 11/2009 and 14/2009 of the CAA that transposes Regulations 552/2004 and 482/2008 of the EC, and Regulation 4/2008 that transposes Directive 2006/23 of the EC.

The audit assessed the extent and adequacy of documentation of the CAA, with an emphasis on the ANS Department, such as Manuals and instructional and assistance materials, as well as the level of implementation of the aforementioned Regulations of the EC and compliance of the CAA with all the provisions of the EC with regard to the supervision of air navigation services.

Audit results were positive. The Audit Team in general expressed that the CAA had been able to draw up the necessary documentation and implement the applicable Regulations to a level that is almost the same as the one of the EU member states. On a scale of 1 to 10 of performance indicators, auditors graded the CAA at 9.5. This audit was aimed at preparing the CAA for a proper audit that could be organized by EASA in the near future.

9. AVIATION ISSUES RELATED TO EUROPEAN INTEGRATION

9.1 EPAP AND FEASIBILITY STUDY

CAA reported on a quarterly basis to the MEI within the framework of the European Partnership Action Plan with respect to developments in the process of approximation of legislation in the Republic of Kosovo and other conditions arising from the ECAA Agreement.

During the period of 7 May to 8 June 2012, the CAA also provided its input on matters dealing with air transport and civil aviation in the European Commission Feasibility Study Questionnaire on the Stabilization and Association Agreement, which the Ministry of European Integration (MEI) has coordinated and prepared for the Government of the Republic of Kosovo.

In August, the MEI submitted to the European Commission a supplementary report with inputs from the Kosovo institutions, including the CAA. In response, on 23 October 2012, the Commission published a Communication on the Feasibility Study for a Stabilization and Association Agreement between the European Union and Kosovo. The Commission Staff Working Document, which accompanies this document makes only one comment regarding the scope of the CAA, which is the requirement for certification of PIA Air Navigation Service Provider PIA “Adem Jashari” in accordance with EU standards. This process had commenced beforehand by the CAA and PIA “Adem Jashari” ANSP, and in December a completed application for certification was received. On 26 December 2012, the Government of Kosovo has approved the Action Plan for the Negotiation of the Stabilization Association Agreement (APNSAA), whereby, with regards to this challenge identified in the Feasibility Study, it is stated that the CAA will carry out its obligations in relation to certification of the ANSP as soon as possible.

9.2 THE SECTORIAL TRANSPORT MEETING WITHIN THE SAPD

On 22 and 23 May in Brussels, the Government of Kosovo and the European Commission (EC) held their regular meeting of the Stabilization and Association Process Dialogue (SAPD) on Transport, Environment, Energy and Regional Development.

The CAA was among Kosovo institutions that reported on transport, as one of the responsible authorities in the civil aviation sector. EC officials at the meeting declared that Kosovo continues to demonstrate continued progress in the implementation of the ECAA Agreement and that they are expecting the expert report on the assessment conducted in November 2011, in order to see the fulfillment of the conditions of the first phase. During the meeting the difficulty of signing of the agreement between the CAA and the European Aviation Safety Agency (EASA) was noted and it was stated that the two departments in the EC (ELARG and MOVE) are working together in this direction. Questions were addressed to the CAA that had to do with the upper airspace of Kosovo and on the air navigation services agency.

10. INTER-INSTITUTIONAL COOPERATION

The CAA has cooperated closely with other institutions responsible for civil aviation in Kosovo in order for the entire state regulatory and supervisory system to function in a coordinated manner and in consistency with international standards and best practices. Professional support was also provided in the field of civil aviation to other state institutions.

a) Support provided to the Ministry of Infrastructure

The CAA has continued to provide professional support to the MI whenever it was required.

Transposing instruments were prepared for Regulation (EC) no. 1107/2006 on the Rights of persons with disabilities and persons with reduced mobility when traveling by air, Regulation that belongs to the field of passenger rights, as well as Regulation (EC) no. 80/2009 on the Code of Conduct of computerized reservation systems, which protects competition in the field of computer reservation systems.

The CAA has continued to support the MI in handling cases dealing with the rights of passengers

b) Cooperation and support of MIA in the Regulation of aviation security

CAA has continued to assist the Ministry of Internal Affairs in the field of civil aviation security Regulation. Regular meetings were held with inspectors of MIA in preparing and coordinating actions related to monitoring and evaluation of civil aviation security measures in PIA “Adem Jashari” LKIA. The following are the main activities in this area during 2012, which are conducted in accordance with the Memorandum of Understanding signed between the Ministry of Internal Affairs and the Director General of Civil Aviation Authority, on July 2, 2009.

- New staff identification cards and vehicle permits of PIA “Adem Jashari” LKIA were approved, which are in accordance with the legislation in force and will be used in January 2013.

- Three insurance inspections were conducted at PIA “Adem Jashari” LKIA. The first inspection was aimed at assessing the current security situation and the implementation of national legislation in this field. The second inspection was related to the control of passengers by scanning operators and equipping of vehicles with permits to access restricted areas. While the aim of the third inspection was to evaluate the issuance of identification cards for access to all areas of the airport.
- The company “Catering Prishtina” was also inspected, it deals with the preparation and supply of aircraft with food. The purpose of the inspection was to assess the facility in the fulfillment of standards required for certification under the Regulations in force.

National Civil Aviation Security Committee

By means of Decision no. 399, dated September 14, 2012, the Minister of Internal Affairs of the Republic of Kosovo, in his capacity as Chairman of the National Civil Aviation Security Commission (NCASC), established the NCASC Secretariat and Mr. Kushtrim Musa, Director of Flight Safety at the CAA, was appointed Secretary of the Commission. The Secretariat of NCASC has held three meetings during 2012.

c) Memorandum of Understanding with the Railway Regulatory Authority

On 14 August 2012, the Director General of the CAA signed a Memorandum of Cooperation with the Director General of RRA. The purpose of this Memorandum is to create conditions for mutual cooperation between parties at the technical, professional and administrative levels.

d) Cooperation with KFOR

Very close cooperation has continued with air unit of KFOR J3 Air, especially with regard to the normalization of the lower airspace of Kosovo, for which KFOR has important responsibilities.

e) The visit of the Parliamentary Commission for EDITI

On June 5, the CAA hosted a working meeting of the Assembly Committee for Economic Development, Infrastructure, Trade and Industry, headed by Mr. Zenun Pajaziti. This Parliamentary Commission is a functional Commission to which the CAA reports. The purpose of the visit was for the Commission to get more closely acquainted with the work, novelties and challenges of the CAA.

Picture from the meeting

Members of the Commission received answers from the CAA officials concerning the accession of the Republic of Kosovo in ICAO, regional cooperation in the civil aviation sector with a special emphasis on Albania, development

on the opening of the upper airspace of Kosovo for over flights, issues relating to safety and security at the airport, approximation of laws under the Agreement of the European Common Aviation Area, etc.

11. DEVELOPMENT OF AVIATION MEDICINE

Legislation in force requires that aviation personnel such as pilots, air traffic controllers, flight crew members and engineers have to undergo regular medical checks to ensure they are in good health to perform their duties safely.

After the examinations carried out by Authorized Medical Examiners (AME) at the National Institute of Labor Medicine, which is authorized as the first Aviation Medical Centre (AMC) in Kosovo, the CAA in 2012, has issued a Class III medical certificate for three air traffic controllers and first Class II medical certificates for two paragliding pilots - members of the Kosovo Paragliding Association. These certificates are printed on special paper with high security protection elements.

From 9 - 11 November 2012 three Authorized Medical Examiners (AME) have participated in the 3rd European Conference on aviation medicine, organized jointly by the Association of Authorized Medical Examiners (AAME) of the Great Britain and the European Society of Aviation Medicine (ESAM), held in London.

In 2012, the CAA has conducted recruitment procedures and selected one of the three Authorized Medical Examiners (AME) to set the base for the formation of Aviation Medicine Section, which will operate within the Department of flight Safety of the CAA. The selected doctor will begin work in early 2013. Albania and Macedonia have requested the support of the CAA for the certification of the relevant personnel of aviation doctors in these two states.

12. CAA ACTIVITY AT THE INTERNATIONAL STAGE

The CAA has taken part in almost all regional initiatives on civil aviation. These forums have a special importance for our country, knowing that Kosovo is not yet an equal member of the international family of nations in the field of civil aviation. We have used every opportunity to present the work of our authorities and deepen cooperation with the CAAs of other states.

Because our meetings are generally of a technical-professional level, in most cases, our representation is according to the Gymnich format (neither of the participating delegations had identified the country they come from, however, only the names of individuals participating were presented), and after the arrangements of 24 February 2012 on the representation and regional cooperation, the representation is made in accordance with the rules set out in this document. However, because our country has not been able to enter into contractual relations with the EU, there are still serious obstacles to us being treated as a completely equal partner with the CAAs of the region.

12.1 BILATERAL COOPERATION IN THE FIELD OF CIVIL AVIATION

The CAA placed great importance to cooperation with counterpart authorities in the region, taking into account that all Western Balkan countries are going through the same challenge - the harmonization of legislation, rules and standards in civil aviation with the ones of the EU.

a) Bilateral cooperation with Albania

During 2012, CAA management representatives of Kosovo and Albania met twice, on April 27 in Prishtina and in Tirana on November 1, where it was agreed to deepen the cooperation in the field of flight safety, including inspections of foreign aircrafts in platforms (SAFA), aviation medicine, Regulation of operations in heliports and airfields, approval of ground handling service providers, etc.

In the framework of this cooperation some concrete activities were also conducted, out of which it is worth mentioning four audits which were realized in the Albania's National Air Traffic Agency (ANTA), in which the Kosovo's CAA air navigation inspectors also participated in support of their colleagues from Albania.

Since 2009, air navigation inspectors of the two of our authorities have been a regular part of the joint team during audits conducted in air navigation service providers in these two countries.

b) Bilateral Cooperation with Macedonia

Kosovo's CAA air navigation Inspectors have been invited by the Macedonian CAA to support the two audits conducted in Macedonian provider of air navigation services, M-NAV. These audits are carried out under a Tripartite Memorandum of Understanding between the CAAs of Kosovo, Macedonia and Albania, signed in August 2011.

The abovementioned audits are aimed at monitoring and verifying the implementation of common requirements on air navigation service providers according to EC Regulation No. 2096/2005 and the application of other relevant Regulations applicable in the Republic of Macedonia, on renewal of the certificate.

This is the first year that these two institutions collaborate at this level, and it is expected that this cooperation will become even more intense in the future.

c) Bilateral cooperation with France

On 20 September 2012, the CAA and the General Directorate of Civil Aviation of France signed in Paris a memorandum of understanding that establishes the technical cooperation program between the authorities of the two countries. The program envisages cooperation on procedures and regulatory oversight processes of aviation, with an emphasis on the field of air safety, airports, air traffic management environment, quality control etc.

General Directors of Kosovo and French CAAs sign the MoU

The Parties shall cooperate through the exchange of information and exchange of experts or instructors in training missions.

d) Bilateral cooperation with Italy

In late January meetings were held with senior officials of the Italian Civil Aviation Authority (ENAC), at the headquarters of ENAC in Rome. At these meetings, in addition to the presentation of the CAA and activities related

to civil aviation in the Republic of Kosovo, the CAA has suggested the signing of a Memorandum of Understanding between the CAA and ENAC. This memorandum will be aimed at formalizing the technical cooperation in the field of supervision of helicopter operators (OPS 3) and flight personnel licensing (FCL 3). Meetings were held with leaders of the Italian operator Elitaliana Spa, one of the largest helicopter operators in Italy, specializing in evacuation flights in case of a medical emergency (MEDEVAC). This operator carried out flights for the EULEX mission in Kosovo.

12.2 RELATIONS WITH THE EUROPEAN AIR SAFETY AGENCY (EASA)

The CAA has continued its efforts to enter into a technical agreement with the European Aviation Safety Agency (EASA).

The General Director of the CAA has written to the Director of Air Transport with the EC, Mr. Matthew Baldwin, by repeating the request of the CAA to sign technical agreements between the CAA and EASA, taking into account the February 24 arrangements on cooperation and regional representation.

In support of the ongoing efforts of the CAA to sign technical agreements with EASA, on July 11, with the same request, the Deputy Minister of Infrastructure wrote to Vice President and Commissioner for Transport of the European Commission, Mr. Siim Kallas. The Minister of Infrastructure and the Director General of the CAA are yet to receive a response to their letters.

These technical agreements would enable the CAA to have access to the European safety database of aircraft, which would create the necessary framework for the inspection of the CAAs performance by EASA, as well as EASA assistance in the full implementation of relevant provisions of the ECAC Agreement. However, for political reasons outside the scope of our institutions, the European Commission has not yet given to EASA the green light to sign with the CAA of Kosovo these technical agreements.

12.3 RELATIONS WITH THE ECAC

For the first time, the Director General of the CAA participated as an observer at the meeting of the Directors General of Civil Aviation of the Member States of the European Civil Aviation Conference (ECAC) held in Paris on 18 April. ECAC is the European organization with the participation of 44 European countries, including all EU member states.

Attendance at this meeting came after three years of efforts by the CAA to become part of ECAC activities as an observer. During this entire time, the CAA was prevented from this opportunity for political reasons. This time, the President of ECAC, Mr. Catalin Radu, in his invitation to the Director General of the CAA, referred to Kosovo's successes in civil aviation, the favorable political atmosphere that has enabled the participation of Kosovo in regional forums, and in particular, the arrangements for representation and regional cooperation of 24 February 2012.

The meeting discussed the latest developments in the field of aviation safety and the annual activities of ECAC and ICAO. Also, the aviation Directors General of ECAC member states discussed in detail issues related to air traffic management, safety, environment and training in aviation. During this meeting, the Director General of the CAA met with counterparts from the ECAC countries.

12.4 COORDINATION OF TECHNICAL ASSISTANCE IN THE FIELD OF AVIATION

The CAA is the focal point on all technical assistance projects in aviation offered to our country by the EU, in the framework of the instruments available to states that claim EU membership. During 2012, the CAA, MI, MIA and the AAIC have benefited from the CAA twinning project with the Directorate General of Civil Aviation of France.

a) Twinning between the CAAs of Kosovo and France

In late October the CAA's twinning project with France was concluded; beneficiaries were the CAA, MI, MIA and the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission (AAIC), as public authorities with responsibilities and functions in the field of civil aviation in our country. The project, which began in February 2010, was funded by the EU as part of the Instrument for Pre-Accession (IPA) and has been aimed at increasing the capacities of the aeronautical authorities of the Republic of Kosovo at the same level as the EU member countries through training and alignment of legislation with the EU. Experts from the French CAA held 22 trainings in the field of air safety, air security, airports, air navigation services, economic Regulation, environmental and labor protection. Lectures were illustrated with practical examples from French experiences.

To practice what has been said during the lectures, Kosovar experts held eight practical on-job trainings in France. Kosovo Inspectors were monitored by French inspectors in carrying out their duties during the inspection of airport, as well as air navigation service providers.

Kosovo French inspectors during training at Annecy Heliport in France

Kosovo authorities have benefited from their French counterparts also in the transposition of EU Regulations dealing with aircraft and other necessary guidance materials for easier implementation of the legislation.

b) EASA-IPA Project

During 2012 the CAA has benefited from trainings organized under the auspices of EASA-IPA project as well as the pan-European initiative sponsored by the EASA.

During the reporting period, the CAA was represented in a number of activities organized by the project, including workshops and seminars in the areas of flight safety with an emphasis on airworthiness of aircraft, airline operations and reporting of aviation incidents in the European database.

c) ISIS Program

The ISIS Program (Single European Sky Implementation in South-East Europe) is an initiative funded by the European Commission to support Eastern European countries in the implementation of legislation of the “Single European Sky” (SES) and the ECAA agreement in terms of traffic management air. The main objectives of this program are the strengthening and development of the National Supervisory Authorities (Civil Aviation Authorities) of the region, transposing SES legislation in the legal framework of the countries in the region, implementation of safety culture and the creation of standards for training. The Kosovo CAA is part of this project since the signing of the ISIS agreement between the countries and the European Commission in April 2008. During 2012, the CAA has taken part in the activities of this program.

On May 23, the CAA held a bilateral meeting with representatives from the ISIS Program Secretariat. During the meeting, Ms. Beatrice Thomas was introduced as the new Director of IPS, and then gave a brief presentation on the ISIS program. We also discussed the progress achieved so far by the Kosovo CAA within the ISIS Program activities, respectively in the transposition of relevant EU legislation, capacity development and documentation as the National Supervisory Authority of Kosovo in the field of air navigation services.

13. REGULATORY ACTIVITY

The basic function of the CAA is the oversight and Regulation of civil aviation activities in the Republic of Kosovo for the purpose of ensuring safe operations in compliance with applicable standards. This is achieved through inspection, auditing, licensing and certification. The CAA possesses professional and competent personnel for the Regulation of civil aviation in the country. The Republic of Kosovo has a Law on Civil Aviation, which by the European Commission is considered as a model law for all Western Balkan countries. The CAA regulatory activity includes general civil aviation safety and economic Regulation of airports and air navigation service providers in the Republic of Kosovo. Below we will provide a brief overview of the CAA regulatory activities in the field of aviation security, separated into the following categories: flight safety, air navigation services and aerodromes. You will also be provided with a brief overview of the economic activities at the airport, air navigation service provider and providers of services for the aircraft on the ground.

13.1 FLIGHT SAFETY

In the area of Flight Safety work is focused on the design and implementation of complete legislation included in Annex I to the ECAA Agreement, and in the drafting of the relevant implementing Regulations, Regulations on general aviation and other legal acts deriving from the Law on civil aviation. In addition, inspections and continuous audits were conducted against aviation operators to ensure that their operations are in complete compliance with international standards and legislation applicable in the Republic of Kosovo and that they are conducted according to the manuals and procedures approved by the CAA.

In 2012, we continued the process of certification of the first applicant (Illyrian Airways) for an air operator's certificate (AOC) in the Republic of Kosovo. Eight formal meetings were held and also a number of informal meetings with other key personnel and other representatives of the applicant. One of the main points discussed in these meetings was the issue of the applicant's first aircraft registration in the register of civil aircraft of any country of the EU or Kosovo. The CAA is waiting for a response from the applicant in relation to this matter. The certification process is at the stage of evaluation of documents submitted by the applicant Illyrian Airways. The general applicant documentation was revised and the applicant's manuals were reviewed several times, and on this they were sent written comments and observations.

Most applicant manuals are in the final stages of completion and are close to approval, whereas the Quality Manual and the Safety Manual have already been officially approved by the CAA. The certification process is expected to continue according to the plan presented and followed by the applicant and in accordance with the legislation in force in Kosovo.

a) Inspections of foreign aircraft

During the year, within the framework of the SAFA (Safety Assessment of Foreign Aircraft) program, the CAA has conducted 40 inspections of foreign aircraft at the platform of PIA "Adem Jashari" LKIA. The Planes inspected were from these airlines: Austrian Airlines, Turkish Airlines, Pegasus Hava Tasimaciligi, Adria Airways, Easy Jet Switzerland, XL Airways, Bell Air Europe, Germanwings, Swiss International Air Lines, Helvetica Airways AG, Hamburg Airways, Scandinavian Airlines System (SAS), Belair Airlines AG, Croatia Airlines, SunExpress, Atlasjet, Tyrolean Airways, Corendon Airlines, Pegasus, British Airways, Avio Delta, Germania Fluggesellschaft Koln, Air Arabia and Edelweiss Air AG.

CAA inspectors and the pilots in the cockpit of the aircraft

During these inspections, there were a total of three findings. Two findings were of category 1 that had to do with the outside of the aircraft (unclean) and these were notified to the pilot in charge of the plane. The third finding was found in category 2 and had to do with the state of safety signs under the wings of the aircraft. On this finding the relevant airline company was informed as well as the Civil Aviation Authority of the State concerned. The Airline management has responded to the letter of the CAA, confirming the measures undertaken to avoid the repetition of such an issue in the future. The CAA has been pleased with the response received from the company and has closed this finding.

CAA is yet to gain access to the centralized database of the SAFA program. This database contains the data on all inspections conducted in EU member states, Iceland, Norway and Switzerland, and in countries that have signed with EASA technical agreement for SAFA. As mentioned earlier in the report, Kosovo's CAA has still been unable to sign these arrangements with EASA for political reasons outside the scope of the institutions of our country.

b) Audits of air operators

Airworthiness Inspectors participated in the audit at the location of aircraft maintenance, of the Austrian organization Helog Aviation GmbH at PIA "Adem Jashari" LKIA. The purpose of the audit was the verification of fulfillment of the requirements of Part-145 aircraft maintenance organizations. The audit was conducted by the Austrian civil aviation authority (Austro Control GmbH) and was held on February 24, 2012.

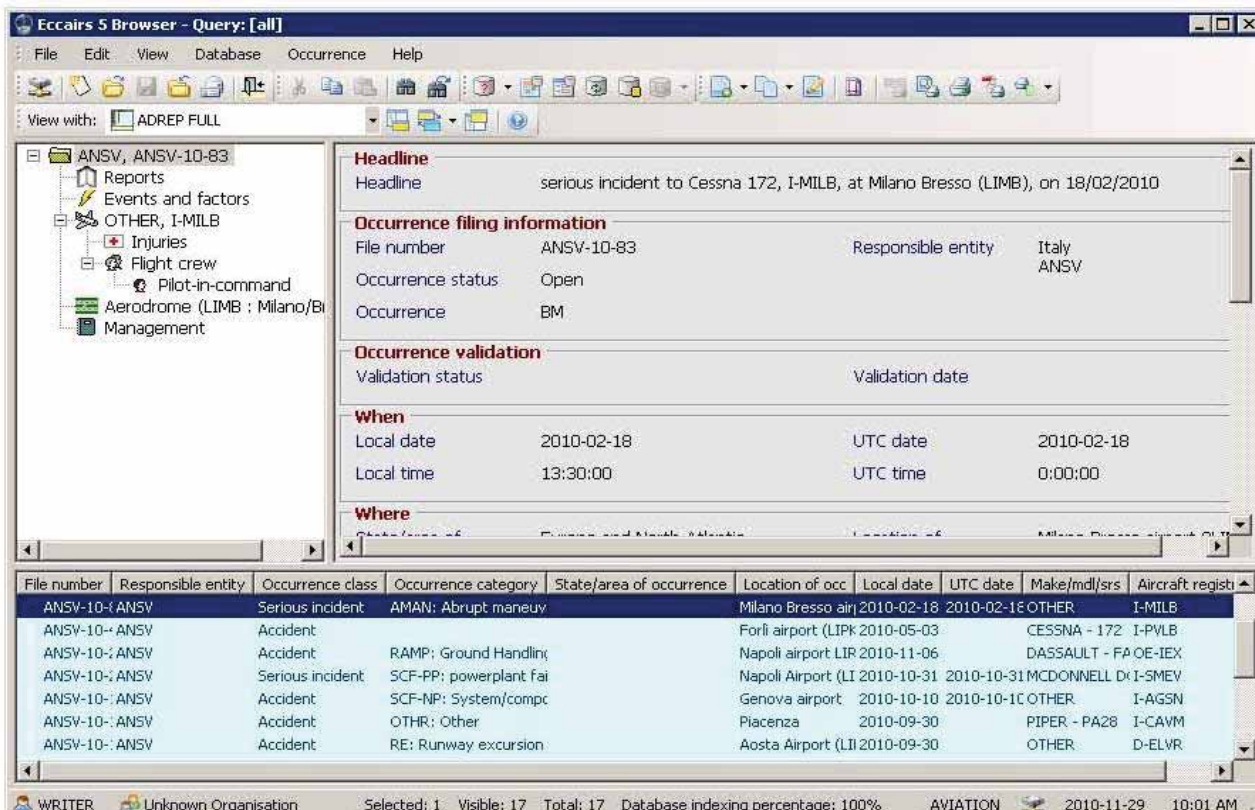
Three inspectors of the CAA Flight Safety Department participated as observers in the helicopter operator audit

of Starlite Aviation Pty Ltd of South Africa, which provides services in Kosovo for the EULEX mission. According to international rules, the audit was conducted by the Civil Aviation Authority inspectors in the country where the company is registered. The CAA has also worked in the coordination and evaluation of the documentation required for approval of operations and replacement of the operator helicopters.

c) Aviation Occurrence Reporting

Through an effective system of reporting, evaluation, processing, investigation and preservation of occurrences, the CAA gathers relevant information and identifies the risks that may affect the safety of civil aviation in the Republic of Kosovo. After investigation and analysis of occurrences and the monitoring of their trend, the CAA undertakes measures to prevent their recurrence and thus has an impact on the improvement of safety of civil aviation. The system is in accordance with the EU legal framework, which is transposed in our country.

Occurrence reports and other documents relating to their investigation are dealt with according to the procedures described in Circular 1/2010 of the CAA and stored in hardcopy. There is also an electronic summary of the reports in a table format, which is updated regularly. The CAA also uses the ECCAIRS (European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems) to manage the reported occurrences and storing them in a database which is compatible with the European central database of occurrences, managed by EASA.

The screenshot shows the 'Eccairs 5 Browser - Query: [all]' window. The left sidebar displays a tree view with folders for 'ANSV, ANSV-10-83', 'Reports', 'Events and factors', 'OTHER, I-MILB', 'Injuries', 'Flight crew', 'Pilot-in-command', 'Aerodrome (LIMB : Milano/B)', and 'Management'. The main pane shows details for a 'serious incident to Cessna 172, I-MILB, at Milano Bresso (LIMB), on 18/02/2010'. Below this, there are sections for 'Occurrence filing information', 'Occurrence validation', 'When', and 'Where'. At the bottom, a table lists several occurrences.

File number	Responsible entity	Occurrence class	Occurrence category	State/area of occurrence	Location of occ	Local date	UTC date	Make/mdl/srs	Aircraft regist
ANSV-10-83	ANSV	Serious incident	AMAN: Abrupt manueuv		Milano Bresso airp	2010-02-18	2010-02-18	OTHER	I-MILB
ANSV-10-83	ANSV	Accident			Forli airport (LIPK	2010-05-03		CESSNA - 172	I-PVLB
ANSV-10-83	ANSV	Accident	RAMP: Ground Handling		Napoli airport LIR	2010-11-06		DASSAULT - FA OE-IE	
ANSV-10-83	ANSV	Serious incident	SCF-PP: powerplant fai		Napoli Airport (LI	2010-10-31	2010-10-31	MCDONNELL D	I-SMEV
ANSV-10-83	ANSV	Accident	SCF-NP: System/compc		Genova airport	2010-10-10	2010-10-10	OTHER	I-AGSN
ANSV-10-83	ANSV	Accident	OTHR: Other		Piacenza	2010-09-30		PIPER - PA28	I-CAVM
ANSV-10-83	ANSV	Accident	RE: Runway excursion		Aosta Airport (LII	2010-09-30		OTHER	D-ELVR

At the bottom of the window, a status bar shows: WRITER, Unknown Organisation, Selected: 1, Visible: 17, Total: 17, Database indexing percentage: 100%, AVIATION, 2010-11-29, 10:01 AM.

Database of reported occurrences

There is a culture of reporting of occurrences with the personnel of aviation operators, through legislation they are guaranteed protection from penalization from their employers due to the reporting of occurrences with the CAA. As a result of the good cooperation with the airport, air traffic control and airlines, during 2012 127 occurrences were reported, out of which 80 were closed. Two of the reported occurrences were sent for investigation to the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission (AAIIC). While the remaining occurrences are under investigation by inspectors of the CAA and the implementation of corrective measures is underway by the air operators after which they will be closed, which is expected to take place in early 2013.

During 2012 a significant number of cases of laser beam direction toward the aircraft were reported. To address

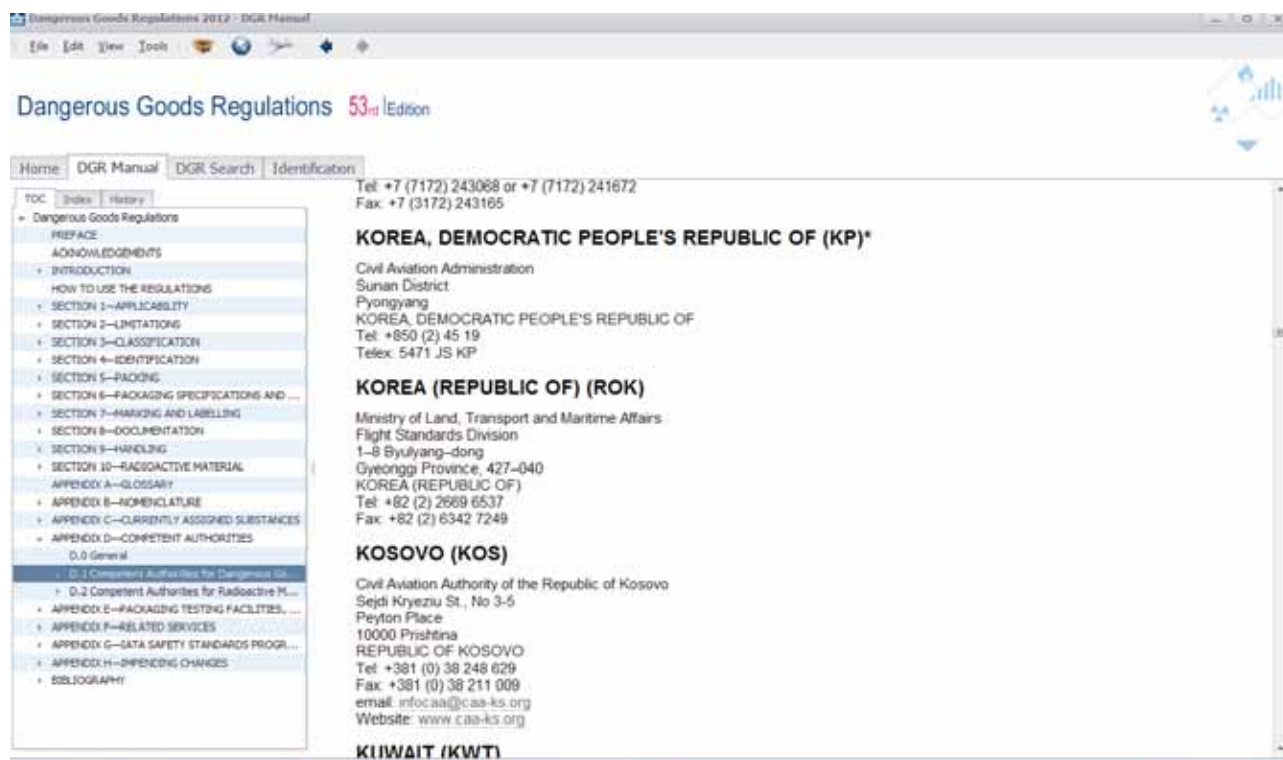

this phenomenon, the CAA has published a safety advisory circular, which describes the reporting and response in these cases of unlawful interference against civil aviation. This circular was sent to all security managers of airlines operating in Kosovo. The CAA has worked closely with the Kosovo Police and Air Traffic Control in the treatment of this phenomenon.

The CAA has published an overview of the occurrences reported in 2012 by aviation operators. The report was published on the CAA website and distributed to the staff of aviation operators. More on this report can be read in the technical publications section of this report.

d) Dangerous Goods

As a result of ongoing correspondence with the International Air Transport Association (IATA), in the 2012 edition of the Manual for dangerous goods of IATA, for the first time Kosovo was included as a state and the Civil Aviation Authority of Kosovo as the competent authority for regulating the transport of dangerous goods by air in the Republic of Kosovo. Kosovo's involvement in this manual helps all participants in the transport of dangerous goods by air, from/to Prishtina International Airport "Adem Jashari" LKIA and facilitates the implementation of legal provisions in this field arising from the Civil Aviation Law and Regulation no. 6/2011 on the transport of dangerous goods by air in the Republic of Kosovo.

Excerpt from IATA Manual 2012 on dangerous goods

During the year a total of 33 permits were issued on the transport of dangerous goods by air to PIA "Adem Jashari" LKIA. Goods transported were goods of Class 1 (ammunition) weapons and goods of Class 7 (radioactive materials). For the transportation of arms and ammunition airlines must obtain prior permission from the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Kosovo. Goods are transported by Austrian Airlines, Turkish Airlines and Ukraine Air Alliance.

The CAA has approved three courses on dangerous goods of Prishtina International Airport "Adem Jashari" LKIA. The first course has been dedicated to platform staff and warehouse staff (Categories 8 & 5 of ICAO), the second course was dedicated to load planners and flight crew (Category 10 ICAO), while the third was dedicated to personnel that escorts the passengers (Category 9 ICAO) and security personnel (Category 12 ICAO). The CAA monitored the course and provided feedback in order to improve them.

e) Oversight of general aviation

The international activity of paragliding was coordinated and approved by KFOR. This paragliding activity is organized by Aeroklubi Prishtina. This activity was an international competition and in addition to Kosovo contestants there were contests from Albania and Macedonia.

Paragliding activity near Prizren

13.2 AIR NAVIGATION SERVICES

Air Navigation Service Provider

Air navigation services in the airspace of the Republic of Kosovo are provided by PIA Air Navigation Service Provider “Adem Jashari” LLC (hereinafter “ANSP PIA “Adem Jashari” or “ANSP”), which until April 2011 has operated as a division of the former public enterprise PIA “Adem Jashari” involving other services and facilities. ANSP PIA “Adem Jashari” became officially independent as a separate entity on April 4, 2011, on the occasion of the Prishtina International Airport concession by the private partner, Turkish - consortium Limak-Aéroports de Lyon, respectively “Limak Kosovo International Airport” JSC

ANSP PIA “Adem Jashari” provides air traffic control (ATC) services for communication, navigation and surveillance (CNS), Aeronautical Information Services (AIS) and aviation meteorological services (METEO). Air traffic controllers, a total of 26, are licensed by the CAA under Regulation no. 05/2012 of the CAA transposing Regulation 805/2011 of the European Commission on Licensing of Air Traffic Controllers.

On 23 November 2012, the CAA received from ANSP PIA “Adem Jashari” an application for certification with questionnaires and documentation to complete the next step in the process of certification of the entity according

to EU standards. The results of the evaluation of this documentation are used as a basis for an audit conducted in December of 2012 and will be used in future audits until the end of the process and the issuance of the certificate by the CAA.

Certification of ANSP PIA “Adem Jashari” by the CAA is a requirement in accordance with applicable legislation, i.e. Regulation No. 12/2010 of the CAA, and is intended to confirm that the level of safety of services provided by PIA ANSP “Adem Jashari” is in line with EU standards and thus enables the Kosovo air transportation be carried out in a safe manner.

a) Continuous oversight of Air Navigation Service Provider

Within the framework of the continuous oversight of ANSP, in 2012 the CAA has conducted two comprehensive audits and an inspection.

- General Audit conducted from 28 to 31 May was aimed at verifying the corrective measures taken by ANSP in order to improve the situation of the findings identified in previous audits, conducted in December 2011, June 2011 and July 2010, and implementation of recommendations arising from investigation reports and safety assessments. During the audit all departments of ANSP were visited in order to verify the implementation of the Safety Management System. Particular attention was paid to the Departments of Quality and Safety, Human Resources, Finance and operational departments in order to verify compliance with the requirements

arising from Regulation No. 12/2009 of the CAA, which transposes Regulation No. 2096/2006 of the European Commission on the Common Requirements for the provision of Air Navigation Services. During the verification of the findings identified in previous audits significant progress was noted, as from the 32 findings that were open, 29 of them were closed. Regarding the recommendations from the inspection reports, the audit team noted that a considerable part of them were implemented, while the rest were treated in alternative ways or are initiatives were undertaken to implement, however they were not formalized. In general, the audit team is very pleased especially with the dedication and work of the management and staff of ANSP towards the complete implementation of regulatory requirements. This audit was conducted in cooperation with the inspectors of the CAA of Albania and an expert from the CAA of France, in the framework of the Twinning Project.

- From 17 to 24 December, the CAA conducted another general audit of ANSP, according to the annual audit plan. This audit was aimed at verifying the implementation of the requirements of Regulation no. 07/2012 of the CAA, which replaces Regulation No. 12/2009 of the CAA and transposes Regulation 1035/2011 of the European Commission on common requirements for the provision of air navigation services and is a prerequisite for the certification of air navigation service providers under Regulation no. 12/2010 of the CAA. An audit also was the next step in the process of certification of ANSP PIA “Adem Jashari” after the latter successfully completed the application for certification by submitting certification questionnaires and completing the documentation of the organization. During the audit, all Departments of ANSP were visited in order to verify the implementation of the Safety Management System and other requirements arising from the interoperability Regulation and operational and technical skills to provide safe air navigation services. It is generally observed that there is progress in the implementation of the requirements and that many aspects of the safety management system are implemented or are under implementation. A total of 16 new findings were identified. A preliminary report was submitted which identified the findings of ANSP. This audit was conducted in collaboration with an expert from the CAA of France, which was made possible in the framework of the Cooperation Agreement signed this year by the Directors General of the Kosovo CAA and the CAA of France.
- During the month of January 2012, the ANS Department participated in an inspection led by the AAIIC and organized within the framework of an investigation, which was also led by the AAIIC, in relation to an incident dated 28.01.2012. On this day an AIRPROX⁴ had taken place between two aircraft with were heading into their destination which was PIA “Adem Jashari”. The CAA participated in this investigation in a supportive role to the AAIIC and to assist in the extraction of the necessary voice recording and radar data. More information on this case is provided in the Aviation Occurrence Reporting.

b) Supervision of maintenance of professional competence of ANSP operational staff

In December, ANSP organized the process of competency assessment of operational staff that is supervised by the Department of ANS of the CAA. The assessment was conducted in four operational Departments: at Air Traffic Control (ATC), Aeronautical Information Service (AIS), Meteorological Service (METEO) and Communication, Navigation and Surveillance (CNS). This annual assessment is important in order to ensure that the level of professional competence of staff is adequate in order to ensure the safety of the services provided by PIA ANSP “Adem Jashari”, which is of key significance for the operation of aircraft in the airspace of Kosovo.

c) Changes in systems of ANSP

Provision of air navigation services is very sensitive from risks that may occur during daily work. The main purpose of these services is to prevent the collision of aircraft in the air and on the ground.

For this reason, the safety management system requires that prior to any change, however small, the air navigation service provider undertakes the appropriate steps in order to ensure that the changes made will not cause intolerable risks to the system. According to Regulation 06/2012 of the CAA, which transposes Regulation 1034/2011 of the European Commission, the providers of these services are required to notify the CAA of any planned change that may have an impact on safety, and are also required under Regulation 07/2012, which transposes Regulation 1035/2011 of the European Commission, to assess potential risks and take all preventive steps to avoid them before they begin to implement changes. If the reported change is classified as a change with an impact on flight safety, or a high level

⁴ AIRPROX is a term used in aviation to describe a situation in which the distance between two aircraft in the air, their relative position and speed, was such that it compromised or could have compromised their safety.

of risk, the CAA should approve the change before they become operational. While the changes announced to the CAA, which are estimated at an acceptable risk, are carried out according to procedures approved by the CAA, which are part of the safety management system of the air navigation service providers, but do not require any special approval by the CAA.

During 2012, a total of two changes were implemented in the system of PIA ANSP “Adem Jashari” as follows:

- **Changes in the flight plan format**

In November 2012, ANSP PIA “Adem Jashari”, in accordance with the requirements of ICAO Doc 4444 and Safety Management System procedures, has implemented all necessary changes to start using the new flight plan format, which entered into force globally from 15 November 2012. These changes in flight plan format have been scheduled by ICAO since 2008, when Amendment 1 of Doc. 4444 entered into force.

- **New ATIS System**

In July 2012, ANSP PIA “Adem Jashari” installed a new system of modern ATIS (Automatic Terminal Information Service) which is an automatic system for the notification of pilots near Prishtina Airport in relation to important flight information. The new ATIS system automatically receives meteorological data from the weather observation system (AWOS) and can easily be modified manually by controllers through the ATIS client which is located in the tower. This change is implemented on the basis of SMS procedures approved by the CAA.

d) The issuance of medical certificates and licenses for air traffic controllers

- **Renewal of medical certificates for air traffic controllers**

During the first quarter of 2012, the CAA has renewed the expired medical certificates of air traffic controllers (ATCO) currently serving at ANSP PIA “Adem Jashari”. Medical certificates are issued after ATCOs undergo regular medical checks, as required by legislation. Medical checks are performed by the Authorized Aviation Medical Center (AMC) in Gjakova, and then the results obtained are checked by the aviation doctor authorized by the CAA. Given the key role of Air traffic controllers in maintaining the safety of air traffic, the legislation provides that air traffic controllers can utilize their licenses only if they possess a valid medical certificate. According to the Regulation no. 5/2012 all controllers under age 40 should undergo routine checks every two years, while those beyond this age, every year.

- **Renewal of licenses of air traffic controllers**

During December the licenses of Air Traffic Controllers currently serving at ANSP PIA “Adem Jashari” were renewed. This year, controllers are equipped with redesigned licenses in accordance with the requirements of Regulation no. 05/2012 of the CAA on licensing of air traffic controllers, which transposes into our internal legal environment Regulation 805/2011 of the European Commission.

[illegible]

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil
 Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva
 Civil Aviation Authority

Licencë e Kontrollorit të Trafikut Ajror
Dozvola Kontrolora Letenja
Air Traffic Controller Licence

RKSAAC200

Air Traffic Controller license issued by the CAA

Licenses issued shall be valid for three years, in addition to unit endorsements, which will be renewed every year, as required by the aforementioned Regulation. Licenses are issued after all controllers that have applied have met the requirements of this Regulation and have successfully passed the competency assessment held in December, as required by the Local Competence Scheme of ANSP PIA “Adem Jashari”. Every time prior to the issuance of licenses the CAA determines whether the Air traffic controllers applying for a license meet the requirements set out in Regulation no. 5/2012 with regards to the level of competence, health status, and English language proficiency in a satisfactory manner, to ensure that the safety of the service provided by air traffic controllers at PIA constantly remains in line with EU standards.

- Suspension of licenses, ratings or endorsements of ATCOs

As a result of an independent investigation conducted by PIA ANSP “Adem Jashari” in relation to a serious incident dated 28.01.2012, in which case an airprox occurred between two aircraft that were landing at PIA “Adem Jashari”, it was recommended to suspend the rating of the APP license of the ATCO involved in the incident. This recommendation was followed-up by the CAA and by means of Decision no. 7/2012 of the Director General dated April 6, 2012, the APP⁵ rating privileges were suspended for the controller involved in this case. The reinstatement of the privilege was conditional upon the attendance of a refresher training and competency reassessment. Following the completion of the prescribed training and undergoing of the competence assessment by the controller involved in the presence of officials of the CAA, the suspended privileges were reinstated to the controller by means of Decision no. 11/2012 of 14 May 2012.

13.3 AERODROMES

Prishtina International Airport “Adem Jashari” was certified on December 1, 2008 by the CAA as an international airport in accordance with the Law on Civil Aviation and CAA Regulation no. 1/2008 on Aerodromes. In 2011, the airport has been given under concession and its management passed into the hands of the private operator, the Turkish - French consortium Limak Aéroports de Lyon, respectively “Limak Kosovo International Airport” JSC. In 2011 the construction of the new terminal has commenced, it is expected to be operational in October 2013.

a) Certification of PIA "Adam Jashari" LKIA as supplier of third-party ground handling services

Pursuant to Regulation no. 4/2011 on access to the market of ground services, the operator of Prishtina International Airport “Adem Jashari” on April 19, 2012 has applied to the CAA for approval as a supplier of ground services for third parties. Ground services means services that are given to passengers and aircraft while they are on the ground. This

5 APP is an abbreviation in English for the Approach, which means the aircraft flight stage prior to landing, respectively, the service that is provided by Air traffic control during this stage.

includes the handling of passengers, baggage processing, platform services etc. Inspectors of relevant departments in the CAA have assessed the application and documentation submitted and have audited the airport operator to see the practical application of standard safety procedures for providing ground services, practical verification of the competence of personnel and equipment for provision of these services.

Comprehensive evaluation has shown that PIA "Adem Jashari" LKIA fulfills the conditions set out in Article 11.2 of the Regulation no. 4/2011 so the Director General of the CAA has issued to LKIA operator an approval for seven years as a provider of ground services at Prishtina Airport. This operator will be under constant oversight by the CAA for the maintenance of conditions of approval.

Finally it should be noted that the Republic of Kosovo is one of the first countries in the region that has conducted the certification of the Airport operator as a provider of ground services.

b) Certification of ground service provider on supply of aircraft with fuel at PIA "Adem Jashari" LKIA

In December 2011 an interim approval conditional approval was issued to applicant "Ex Fis" Sh.p.k. as a supplier of ground services to third parties in the service category of supply of fuel and oils. The temporary and conditional nature of the decision was related to the need for some additional checks during field work as a supplier of aircraft with kerosene. The approval was given for the period of 1 January - 31 March 2012, with the possibility of extension.

On 1 January 2012, the CAA has observed in practice the fulfillment of the conditions of Decision no. 37/2011 on hiring persons with relevant experience. Whereas, on January 4, 2012, on behalf of airlines operating at Prishtina, the International Air Transport Association (IATA) has inspected the practical application of safety standards.

Following the last inspection, in March 2012, the CAA considers that the applicant has met all the safety requirements as well as those set in previous Decision, therefore, company "Ex Fis" Sh.p.k was issued a final approval as a supplier of ground services to third parties for services in the category of supply fuel and oils. The approval was granted for seven years, and the conditions under which such consent was given are subject to continuous oversight by the CAA.

c) Inspections at PIA "Adem Jashari" LKIA

CAA inspectors have completed 6 planned inspections, as well as a number of ad-hoc inspections at PIA "Adem Jashari" LKIA. Some PIA inspections aimed at tracking progress towards closing the findings identified during previous inspections. Another part of the inspection was focused on the verification of implementation of some specific standards applicable to aerodrome operators in the Republic of Kosovo, such as verification of winter operations, winter equipment, procedures for de/anti-icing (snow removal and towing), verification of visual signs and horizontal markings in the airside as well as the necessary tools for safe aircraft operations, verification of procedures for the safe management of works (construction) at the airport, verification of the implementation of procedures for operation in low visibility (LVP) etc. The CAA has also conducted inspections that are related to the investigation of occurrences reported to the AAC. Observations derived from inspections are followed closely until they are closed.

During inspections significant improvements were recorded in relation to the findings that were open beforehand, dealing with the provision of services on the ground, with the PIA infrastructure, as well as the implementation of various procedures. After the submission of supporting documentation, as well as amending some of the operating procedures, the CAA considers closed 25 findings related to the provision of services on the ground, 6 dealing with the implementation of procedures and 2 observations.

d) Implementation of Regulations in the field of aerodromes

According to the Law no. 3/L-051 on Civil Aviation, the CAA is responsible for regulating the airport protective zones.

In accordance with the Law on Civil Aviation, Regulation no. 05/2010 on the Airport protective zones and Regulation no. 2/2010 on the Marking of obstacles, the CAA has coordinated with the Management of the city Heating plant (TERMOKOS) in order to properly mark the heating plant chimney, which may have an impact on air operations.

A similar request was made to KOSTT management, as the pillars and transmission lines of high voltage electricity greater than 100KV, which cross highways, local and regional roads that are considered obstacles and should be marked according to the new standards issued by the CAA.

In separate meetings, the CAA presented the obligations of operators based on the legislation in force, and it was agreed, by signing the minutes, to design action plans for full implementation of these Regulations by the respective operators.

e) Review of the Master Plan of PIA "Adem Jashari" LKIA

In June, the CAA has received the final Master Plan for comments, which was reviewed against safety Regulations, technical guidelines TP-08 for on airport construction and against the Annex 14 and relevant ICAO manuals related to the design and construction of facilities at airports. Based on the above standards and requirements, at this stage, the analysis was mainly focused on safety compliance, protection zones for the safety of flight and technical characteristics of the proposed projects.

f) Comprehensive Emergency Exercise at PIA

On 29 October 2012, PIA "Adem Jashari" organized a comprehensive emergency exercise, which must be held every 2 years to fulfill the obligations arising from international and national legislation, based on ICAO standards.

The comprehensive exercise represents an emergency simulation as close to reality as possible (a real accident) and involves activation of all functions responsible for response and deployment of all resources of the airport and state agencies on the scene. The exercise is used to test the readiness and preparedness of the operator to respond to emergencies.

The exercise, divided into three phases (the preparation, exercise and conclusion phase) was attended by a number of state agencies (as active participants or as observers): Civil Aviation Authority of Kosovo, the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission, ANSP, Emergency Management Agency, the Kosovo Security Force, Ministry of Health, KFOR, EULEX, representatives of airlines, etc.

Based on the meetings held after the exercise and reports received from various agencies, including the Civil Aviation Authority, the exercise has demonstrated a high level of response to ensure that the airport can handle successfully a potential emergency. On the other hand, there have been some points that need improvement, which generally have to do with communication and coordination between units during the reaction.

Picture from the emergency exercise

13.4 ECONOMIC REGULATION

The CAA is responsible for economic Regulation of airports and air navigation service providers in the Republic of Kosovo. Economic Regulation of these operators implies measures undertaken by an aviation regulator to ensure that the fees applied by the airport and air navigation services provider for airlines are reasonable and cost-based. Moreover, the regulator ensures that these fees are set only after providers and service users have consulted each other by giving each other information in a transparent manner. The CAA regulates and approves only aeronautical charges, which relate to services which the airport or air navigation service provider shall provide exclusively, such as passenger service fees, landing fees or the terminal navigation fee. Also, the regulator ensures that the financial sustainability of operators is on an adequate level in order not to affect the safety of operations.

a) Economic oversight of the airport

During 2012 aeronautical fees at PIA “Adem Jashari” LKIA have not changed, as this is required by the Public Private Partnership contract between the Government and the consortium Limak & Airports de Lyon. The Airport may apply to the CAA to change these regulated fees only in 2014, when it should be adjusted according to inflation or deflation. The CAA has consistently reviewed the financial reports of PIA “Adem Jashari” LKIA associated with regulated tariffs for aeronautical services, to ensure that such fees do not exceed the cost of provision of services. This is an international rule that also applies in the Republic of Kosovo.

The CAA has also positively assessed the incentive program proposed by the airport operator in August for airlines that start a new line from Prishtina.

b) Economic oversight of ANSP

According to Regulation no. 12/2010 of the CAA, the CAA should oversee the Air Navigation Service Provider in terms of economic criteria that prove the financial viability of the organization, as this may affect the maintenance of inadequate safety conditions. In this context, it is working on assessing the business plan, strategic plan, financial statements, etc. as documents submitted by the ANSP upon their application in November to be certified by the CAA. The certification process will continue during 2013 until all the conditions required by the legislation in force are met.

c) Economic oversight of ground service providers

The economic criteria of the airport operator application were assessed for approval as a provider of services on the ground on several categories. After assessing the financial statements and other documentation required by Regulation no. 4/2011 and the CAA Technical Publication no. 16 on ground services, it has been concluded that the financial situation is stable and the operator has valid insurance policy to cover possible damages that may be caused to third parties during operations. The airport operator is approved to conduct this activity for a period of seven years and during this time it will be monitored closely by the CAA in terms of safety and economic criteria.

Aircraft on the platform being supplied with fuel

Company “Exfis” sh.p.k., which was approved in 2011 by the CAA as a supplier of aircraft fuel was continuously monitored in terms of its financial condition. Audited financial reports of 2011 have indicated positive business and the company in question has been asked to divide the accounts for activities related to the provision of services at the airport, as required by legislation.

14. LEGISLATIVE ACTIVITY

One of the important areas of activity of the CAA is to issue sub-legal acts for the implementation of international civil aviation standards (known as ICAO SARP) and transposition of relevant EU legislation in the field of civil aviation, as an obligation of the Republic of Kosovo by the Agreement on the European Common Aviation Area (ECAA Agreement).

In addition, during 2012, the CAA has completed the legal framework which enabled the rapid development of general aviation in our country. Also, several advanced standards in the field of Regulation of airports and air navigation services have become applicable in the Republic of Kosovo.

Of a special significance is also the issuance of an administrative directive aimed to increase the transparency of the legislative-regulatory process which enabled the public consultation of stakeholders during the drafting of regulatory-legislative acts. Moreover, the CAA has signed an agreement with the Office of the Official Gazette of the Republic of Kosovo for the electronic publication of legal acts of the CAA.

14.1 SUB-LEGAL ACTS

a) Transparency in the legislative-regulatory process

On 1 February 2012, the CAA issued Administrative Instruction 1/2012 on Public consultation procedures under which all sub-legal acts of the CAA must undergo the public consultation of stakeholders. This consultation should follow the envisaged procedures and deadlines by means of which all stakeholders, whether natural or legal persons

shall have the right to give comments, suggestions or request additional information from the structures of the CAA which introduce a draft-act for public consultation. The form in which those comments / suggestions are taken from the stakeholders can be organized as round tables, depending on the number of interested parties, or through electronic correspondence.

Upon completion of the public consultation process, the structures of the CAA within 15 days are required to prepare a report by means of which they shall provide their responses to the comments received, and should explain the reasons for accepting or not accepting the suggestions for changes to the provisions of the sub-legal act that is the subject of public consultation.

This administrative instruction reflects the approach of the government of Kosovo to the involvement of stakeholders (Reg. 07/2009 on the work of the government) in drafting legislation in line with European Commission requirements on transparency in the procedure of drafting normative acts and is in accordance with the Law on Civil Aviation.

b) Sub-legal acts issued in 2012

Below you shall find the sub-legal acts which were issued in 2012 following the procedures of public consultation of stakeholders:

Regulation no. 1/2012 on the conditions and method of use of delta planes and paraglide

This Regulation defines the conditions for the operation of delta planes and paraglide. During the public consultation process some valuable suggestions were received in relation to the used terms. Consequently, the title of the Regulation was also changed. The Regulation entered into force on 10 October 2012.

Regulation no. 2/2012 on operation of micro light air vehicles

This Regulation defines the conditions for the operation of micro light aircraft, it envisages additional competencies for the Kosovo Aeronautical Federation, its rights and responsibilities and the role of the CAA. The Regulation has passed the public consultation process and entered into force on 10 October 2012.

Regulation no. 3/2012 on approved aerodromes

This Regulation defines the conditions and method of adoption of aerodromes and heliports which are not subject to the certification process by the CAA under the rules of Annex 14 of the International Civil Aviation Organization. The Regulation has passed the public consultation process and entered into force on 10 October 2012.

Regulation no. 4/2012 on the amendment of Regulation 01/2008 on Aerodrome

This Regulation amends and supplements Regulation no. 1/2008, which would conduct the separation of aerodromes and heliports which will be certified by the CAA. The Regulation has passed the public consultation process, and entered into force on 10 October 2012.

Regulation no. 5/2012 on the rules of Air traffic controllers license

This Regulation was enacted for the purpose of adapting the Regulation of this area with the relevant EU legislation. European Commission Regulation no. 805/2011 establishes common requirements for all EU countries on the issuance of air traffic controllers licenses. This Regulation is not formally part of Annex I or II to the ECAA Agreement, which the Republic of Kosovo is obliged to implement, however, on the basis of Article 3.5 (ii) of Act no. 03/L-051 on civil aviation, the CAA has the right to issue Regulations to implement the law on civil aviation, which includes the Regulations of the EU and member states of ICAO.

With the entry into force of this Regulation, Regulations no. 4/2008 and 13/2010 of the CAA have been repealed. The draft Regulation has been in public consultation of stakeholders from 19 October to 2 November 2012, during which time no comments were received. The Regulation entered into force on 21 December 2012..

Regulation no. 6/2012 on safety oversight in air traffic management and air navigation services

This Regulation was issued in order to transpose into the legal system of the Republic of Kosovo the European Commission Implementing Regulation no. 1034/2011, which reverses the EU Regulation 1315/2007, which has

been part of the legal system of the Republic of Kosovo by means of CAA Regulation 13/2009. This Regulation sets the requirements for carrying out safety oversight functions in the field of air traffic management and air navigation services by competent authorities. The Regulation has been in public consultation of stakeholders from 19 October to 2 November 2012, during which time no comments were received. The Regulation entered into force on 21 December 2012, and its entry into force abolished CAA Regulation no. 13/2009..

Regulation no. 7/2012 on conditions for the provision of air navigation services

This Regulation was issued in order to establish the conditions for the provision of air navigation services, a field which has been regulated by Regulation no. 12/2009, which was transposed into the legal system of the Republic of Kosovo the EU Regulation 2096/2005. The Regulation has been in the public consultation of stakeholders from 19 October to 2 November 2012, during which period no comments were received. This Regulation entered into force on 21 December 2012, and its entry into force abolished CAA Regulation no. 12/2009.

14.2 AGREEMENT BETWEEN THE CAA AND THE OFFICE OF THE OFFICIAL GAZETTE OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

In March 2012 an agreement was reached between the Office of the Official Gazette of the Republic of Kosovo and the CAA. The agreement in question regulates the publication of Regulations of the CAA in the official website of the Official Gazette online. This is a milestone in the field of public information for the CAA's legislative activity, since through the Official Gazette a large number of stakeholders are informed, both within our country and abroad.

15. INDUSTRY TECHNICAL PUBLICATIONS AND INTERNAL MANUALS

In order to support the operators in the implementation of legislation, the CAA continuously publishes technical publications for the civil aviation industry. In addition, the CAA has developed a number of internal manuals, which in civil aviation are of particular importance to ensure consistency, quality and proper documentation of the work process.

a) Technical publications for the civil aviation industry

Technical Publication No. 16 “Criteria and procedures for issuing of ground service providers” was revised and entered into force on 27 March 2012. The main subject of the revision was to change the minimum requirements on insurance policies that the companies providing ground services need to possess on the damages that may be caused to third parties, as it was found that the preliminary requirements have been minor.

Technical Publication no. 18: “The supply of aircraft fuel” is intended to guide certified airports and organizations involved in providing services for supply of aircraft fuel and to assist them in the development of procedures for the safe transportation, storage, and supply of aircraft with fuel. Also, this publication is intended to inform the aviation industry, in general, on the existence of internationally accepted standards and practices in terms of the aviation fuel industry and to reiterate the need for compliance with these standards and operating procedures.

“Overview of reported occurrences in 2012”: This report summarizes all aviation occurrences reported in the CAA in 2012. Under the legislation in force in the Republic of Kosovo, “occurrence” means an operational barrier, defect, error or other irregular circumstances that have affected or could affect the safety of flights. Occurrence reporting contributes to the improvement of civil aviation safety, enabling deeper understanding of occurrences and facilitate analysis and trend monitoring to initiate corrective steps.

During 2012, a total of 127 occurrences were reported to the CAA, which were classified and categorized depending on the impact on aviation safety as well as their nature. These reports were conducted by PIA “Adem Jashari” LKIA staff, Air Navigation Service Provider staff and air companies. The “Statement of reported events” contains statistics of these events, a brief description of each category of occurrences, as well as a description of some select events.

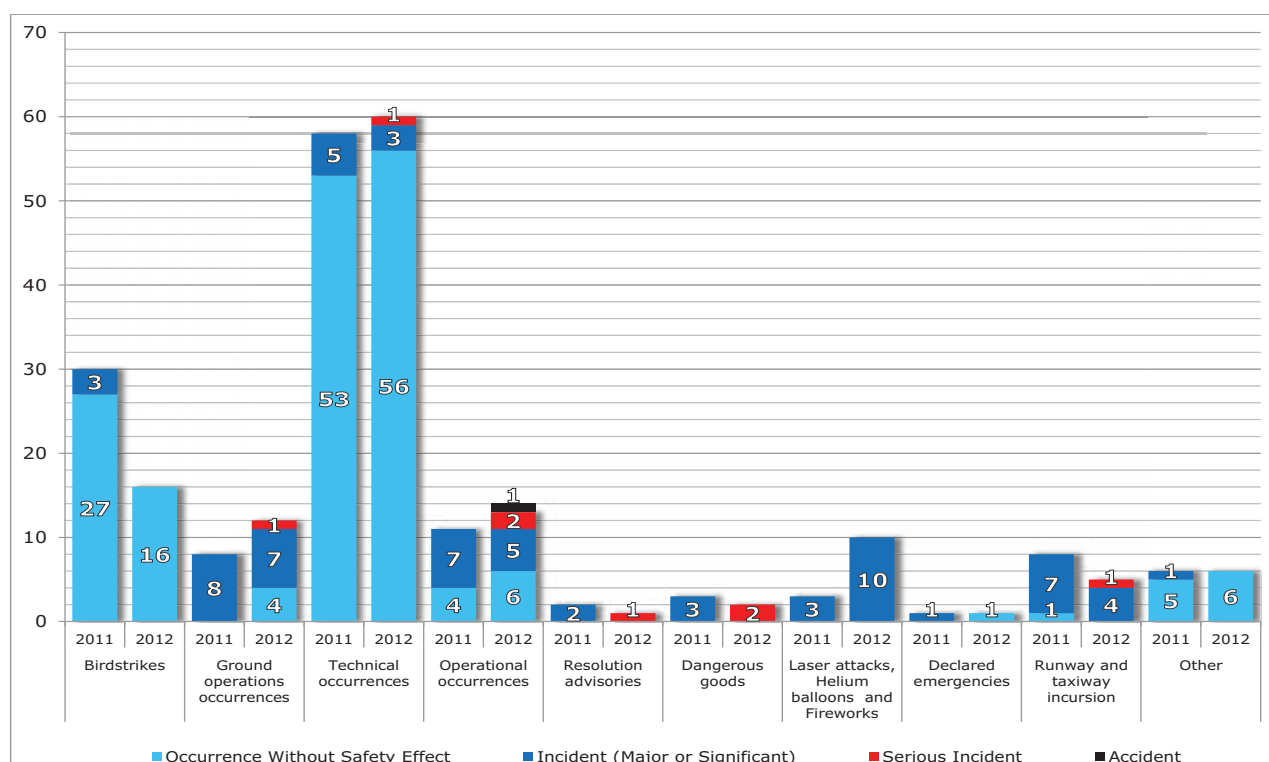

Figure 3. Number of received ORs in 2011 and 2012 according to occurrence class and category

Chart: Reporting of occurrences received in 2011 and 2012 based on class and category

Of the total number of occurrences reported, 88 were classified as “occurrences without impact on safety”, 30 as “significant incidents”, 8 as “serious incidents” and 1 was classified as an accident. Most of the reported incidents had to do with the direction of laser lights at aircraft in flight as well as during ground operations. The reported accident involved a EULEX helicopter that had a forced landing at PIA “Adem Jashari”. The quick response and the agility of the pilots enabled a safe landing, which avoided injury to personnel and damage to the helicopter. This accident and several incidents were investigated by the Aeronautical Accident and Incident Investigation Commission of the Republic of Kosovo. In the document “Overview of reported occurrences in 2012”, which was published in the official website of the Civil Aviation Authority online www.caa-ks.org, describes, in more detail, some select events.

b) Internal manuals

Internal manuals explain in detail the procedures of inspectors during inspections and audits; provide descriptions of their work, the qualifications needed for the job, etc. Manuals that have been compiled and published in 2012 are listed below:

- Quality Manual, June 2012;
- Manual for Air Navigation Services Department, October 2012;
- Manual of the Department of International Cooperation and Economic Regulation, November 2012;
- Aerodromes Department Manual, November 2012;
- Manual of the Department of Administration and Human Resources, November 2012.

16. ADMINISTRATION AND HUMAN RESOURCES

16.1 HUMAN RESOURCES AND ADMINISTRATIVE PROCEDURES

During 2012, the Department of Administration and Human Resources supported the CAA's regulatory activities by strictly complying with the procedures on human resources, finance, procurement and logistics.

Changes made in the legislation of the Republic of Kosovo are consistently followed upon in order to update the Manual and internal procedures so that the changes are reflected.

During 2012, the CAA has completed the recruitment procedures for the following positions:

- General aviation officer;
- Aerodrome Officer (2);
- Operations Officer for helicopters;
- Authorized Aviation Doctor.

The employment of these employees was done according to the law applicable to the civil service and Regulation on the internal organization and functioning of the CAA and systematization of jobs.

All employment contracts of employees of the CAA, which met the requirements of the Law on Civil Service, have been transformed into Appointment Acts.

a) Audit by the Central Harmonization Unit on Internal Audit

During February-March 2012, the Central Harmonization Unit on Internal Audit in the Ministry of Finance has completed the internal audit process in the AAC. The main focus of this audit was the functioning of the CAA in all aspects, including management, finance, budget, procurement, assets of the AAC, etc.

Based on the report of the internal auditor, in addition to the two recommendations that the CAA has implemented fully in accordance with the implementation plan, it turns out that the CAA did not violate any of the items in the scope of this audit.

b) Audit by the Auditor General of Kosovo

The Office of the Auditor General (OAG) conducted an audit of the Annual Financial Statements of the Civil Aviation Authority for the year concluded in 2011. The main objectives of this audit were the financial statements and the functioning of the CAA. In a report dated June 21, sent by the OAG, in addition to some intangible recommendations, which the CAA has implemented according to the plan of action for implementing the recommendations, it turns out that the CAA did not violate any of the items in the scope of this audit.

c) Audit by the State Agency for the Protection of Personal Data

On September 6, the CAA was inspected by the State Agency for the Protection of Personal Data. The purpose of this inspection was the verification of the control list, which is sent on 4 June 2012. From the inspection which took place, it was concluded that:

- Personal data protection officer is assigned by means of a specific decision;
- Personnel files are stored at a high level;
- CAA does not transfer personal data to other states;
- CAA does not conduct biometric data processing;
- CAA does not develop direct marketing.

From this inspection, the CAA is advised that the registry of entries and exits at the facility is done in accordance with Article 69 of Law no. 03/L-172 for the Protection of Personal Data.

The Department of Administration and Human Resources has made changes to the list for the registration of visitors into the AAC in accordance with Article 69 of Law no. 03/L-172, whereby it informed the National Agency for the Protection of Personal Data on the implementation of the recommendation.

d) Audit by the Independent Oversight Council

In July, the CAA has been audited by the Independent Oversight Council. This audit was focused on the human resources unit of the AAC. To date, CAA has not received any report from the Independent Oversight Council.

16.2 FINANCE AND BUDGET

The Civil Aviation Authority budget for 2012 was 750,498.00 €. In the six-month budget review, the CAA was approved an additional budget of 39,060.00 € in the category of Wages and salaries in accordance with the approval of the Assembly for hiring six new workers. After review, the CAA approved budget for 2012 was 789,558.00 €.

a) Revenues

Revenues of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo shall be deposited in the official bank account established by the Director of the Treasury Department. Revenues from passenger safety fees for the months of November and December 2012 are recorded in early 2013, in accordance with the memorandum signed between the CAA and PIA operator "Adem Jashari" LKIA. These revenues are transferred 45 days after the end of the month. CAA's revenues in 2012 are presented in the table below.

b) Budget expenditures

Funding all AAC activities for the year 2012 according to the economic classification is presented in the following table. 731,568.26 € were spent.

c) CAA budget for 2013

The Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo has made its budget request for 2013, in accordance with the terms and legal procedures of the Republic of Kosovo.

For the functioning of the Civil Aviation Authority of the Republic of Kosovo, the Supervisory Board of the CAA has requested a budget of 1,224,185.34 €.

The Budgetary requirements of the CAA is not approved as such, and the CAA approved budget for 2013 is in the amount of 782,881.00 €.

FINANCIAL STATEMENT 1

Article 12 Statement of cash receipts and payments

Balance of cash receipts and payments for the CIVIL AVIATION AUTHORITY
For the year ended on 31 December, 2012

		Ind.	2012		2011-1		2010-2	
			Single Treasury Account		Single Treasury Account		Single Treasury Account	
			KCB	Payments from external third parties	KCB	Payments from external third parties	KCB	Payments from external third parties
			€	€	€	€	€	€
SOURCES OF FUNDS								
Government grant	2		731,568					
Own revenues	3				715,327		710,114	
Fund with dedicated purpose								
Determined donor funds	4							
Borrowing fund	5							
Other receipts	6							
Total			731,568	-	715,327	-	710,114	-
USE OF FUNDS								
Operations								
Wages and salaries	7		379,386		385,747		339,447	
Goods and services	8		339,108		314,143		361,430	
Utilities	9		13,074		15,436		9,237	
			731,568	-	715,326	-	710,114	-
Transfers								
Transfers and subsidies	10							
Capital expenditures								
Properties, buildings and equipment	11							
Other payments	12							
Return of borrowings	13							
Total			731,568	-	715,326	-	710,114	-

FINANCIAL STATEMENT 2

Article 13 Review of budget implementation

Balance of comparison of budgetary and current amount for the CIVIL AVIATION AUTHORITY
For the year ended on 31 December 2012

Balance of comparison of budgetary and current amount for the CIVIL AVIATION AUTHORITY										
For the year ended on 31 December 2012										

OWN REVENUES

		2012	2011	2010		
Description	Notes	€ '	€ '	€ '	% of total 2012	% of difference from 2011
Property tax						
Tax revenues 1					%	%
Tax revenues 2					%	%
Revenues from penalties-fines 1					%	%
Revenues from penalties-fines 2					%	%
Revenues from certification and licensing		8,700	2,900	2,900	%	%
Revenues from licenses 1					%	%
Revenues from licenses 2					%	%
Revenues from the sale of properties and services					%	%
Revenues from the Passenger safety fee		1,489,450	1,286,414	1,262,600	%	%
Bank interest revenues					%	%
Revenues from the change of the exchange rate					%	%
Accreditation tariff					%	%
Revenues from properties					%	%
Other receipts					%	%
Total		1,498,150	1,289,314	1,265,500	0%	%

PRESENTATION OF INITIAL AND FINAL BUDGET ALLOCATIONS

Category of allocation	Initial budget allocation (Budget law) € '	Amendments authorized by the LMPFF					Budget with review 04/L-128 Changes for dedicated donor grants	for other sources of financeNd ryshimet per burime tjera te	Final budget allocations FMIS € '	Amendments of the initial budget € '
		Amendment according to article 29 law no. 03/L-048 € '	Amendment according to article 30 law no. 03/L-048 € '	Amendment according to article 31 law no. 03/L-048 € '	Amendments to own revenues € '					
Revenues										
Taxes										0.0%
Own revenues	1,300,000				198,150				1,498,150	0.0%
Dedicated donor grants										0.0%
Capital receipts										0.0%
Privatisation fund										0.0%
Others										0.0%
	1,300,000	-	-	-	198,150	-	-		1,498,150	15.2%
Payments										
Wages and salaries	380,125					39,060			419,185	0.0%
Goods and services	361,073					(6,743)			354,330	0.0%
Public services	9,300					6,743			16,043	0.0%
Transfers and subventions										0.0%
Capital expenditures										0.0%
Privatisation fund										0.0%
Others										0.0%
Total	750,498	0	0	0	0	39,060	0		789,558	5.2%

16.3 PROCUREMENT DURING 2012

The following table presents the procurement activities of the CAA in the period of January to December 2012:

Title of procurement activities carried out	Name of Economic Operator that was awarded the contract	Date of the contract signature	Contract amount
Supply of information technology equipment (8 Laptops and 1 Desktop)	AZ TECH sh.p.k	02.02.2012	4,820.00 €
Relocation (transfer) of the CAA in the new premises.	"Move One L.L.C"	20.02.2012	4,200.00 €
Relocation of existing telephone installations at the new facility (other additional work)	N.P.SH. Elting Electronics	02.03.2012	930.00 €
Supply of Petroleum Products	Petrol Oti Slovenija L.L.C	23.03.2012	Premium for diesel and petroleum (0.05 €)
Office inventory supply	Galantaria Group sh.p.k	17.04.2012	6,997.00 €
Supply of the necessary material and painting of the former facility used by the AAC (obligation under the lease contract)	ERO PROJECT SH.PK	26.04.2012	5,899.20 €
Cleaning the official cars of the CAA	N.SH.MILI-N	02.05.2012	966.00 €
Supply of branding for the CAA (creation of the CAA logo) and printing of visitor's cards	ATARE SH.PK	02.05.2012	430.00 €
Apparatus for cooling of drinking water and drinking water container for the needs of the CAA	Kelmendi & Partners SHPK	12.06.2012	3,220.00 €
Supply of expendable office supplies for the CAA	NTP ALBUS	12.06.2012	9,932.40 €
Maintenance and Servicing of information technology	Ilir Kosova SHPK	12.06.2012	9,439.70 €
Physical security of the CAA building	Body Guard	07.06.2012	1.32 € per hour
Special paper supply for the issuance of aeronautical licenses	CETKOS L.L.C	13.07.2012	4,560.00 €
Maintenance and servicing of vehicles	N.T.SH. BESI	16.08.2012	9,650.00 €
Supply of hygienic material	N.T.P. Troja	03.09.2012	9,927.50 €
Services for ticket booking for travel abroad / airline	ALTAVIA TRAVEL	03.09.2012	Company profit per ticket 9,00 €
Cleaning of CAA premises	N.T.P. ALPKO	20.09.2012	810.00 €
Supply of information tables in the premises of the CAA	N.SH.STUDIO FORMA	10.12.2012	1,450.00 €

There were no cancellations of activities or termination of contracts in 2012

17. PROFESSIONAL TRAINING

The CAA invests in professional development and maintenance of professional skills of its staff in accordance with the standards and recommended practices. According to a previously approved training plan, during 2012 the CAA staff attended donor-funded training and training financed by the CAA. The personnel are mainly trained in the training center of Joint Aviation Authorities (JAA) with respect to flight safety and operations, as well as training centers of EUROCONTROL and International Air Transport Association (IATA). Trainings are also provided within European Commission projects: Twinning with CAA France, EASA IPA and ISIS, as described in section 12.5 of this report.

18. STATISTICS

Based on data collected from Prishtina International Airport “Adem Jashari”, CAA has analyzed and published statistics for 2012 passengers. The number of passengers in 2012 reached to 1,527,134, which is an increase of 7.37% or 104,832 passengers more compared to 2011.

July has been the busiest month with a total of 197,331 passengers, followed by August with 196,047, corresponding to the arrival of our Diaspora during the summer holidays. On the other side of the spectrum, February is distinguished by only 80,196 passengers.

Statistics show that Zurich remains the most preferred destination of travelers from Kosovo with 285,462 passengers, or 19% of total traffic, followed by Düsseldorf at 9% and Munich at 8%. Then come Istanbul (Ataturk), Stuttgart and Geneva, with more than 5% traffic each. Sorted by countries, it is Germany and Switzerland that lead with 33% each, followed by Turkey with 13%, Austria with 8% and Italy with 5%.

In terms of Companies, for the first time airline Belle Air Europe leads with 210,787 passengers, followed by Germanwings 201,699, Edelweiss 166,920, Adria Airways 154,633, Belair 127,629, Easyjet 112,627, Turkish Airlines 108,882 and Austrian Airlines 103,260 passengers.

PIA “Adem Jashari” LKIA had 6,947 flights in 2012, or an increase of 3% compared with the previous year. July and August are distinguished by 809 and 790 flights respectively. February was the month with the lowest total of 420 flights.

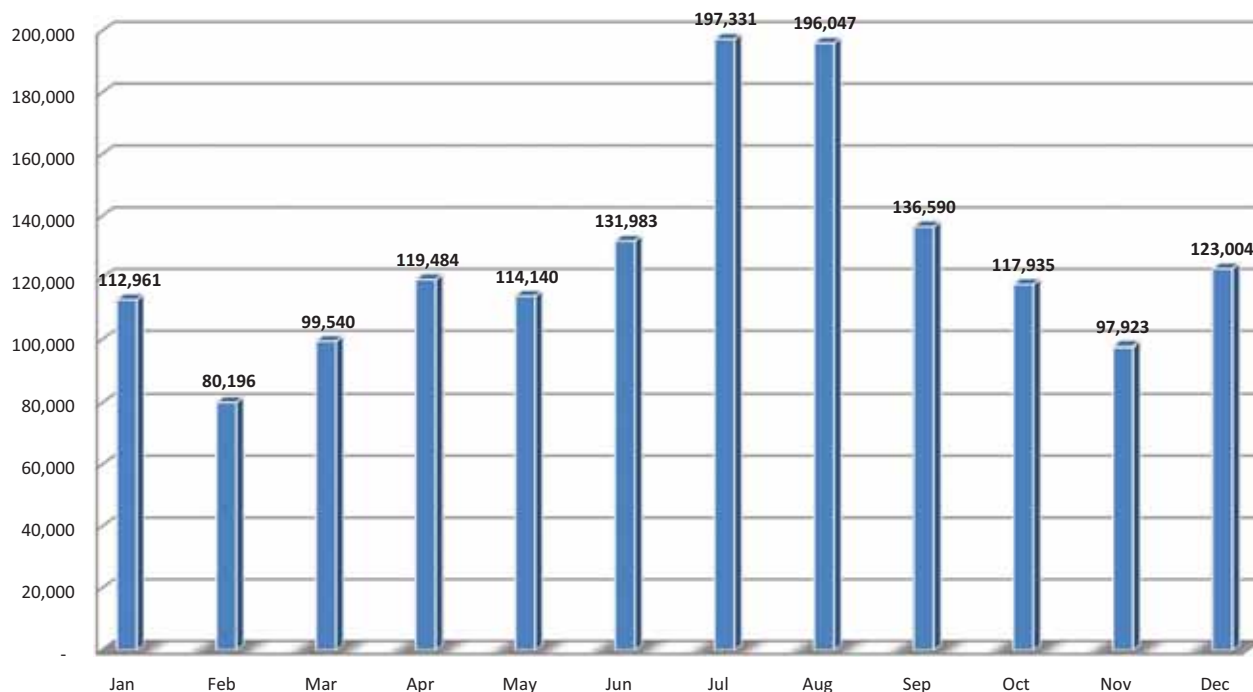
The transfer of goods had a decline of 6% this year compared to the last year.

The airport operator has this year also collected data on final destinations of passengers departing from Prishtina and fly through a transit airport. Analysis has indicated that, from the travelers who have flown in transit through an intermediate airport, most of them had the final destination of New York, followed by Copenhagen and London. More detailed statistics are available on the official website of the CAA online www.caa-ks.org.

Comparison of airport traffic in the region

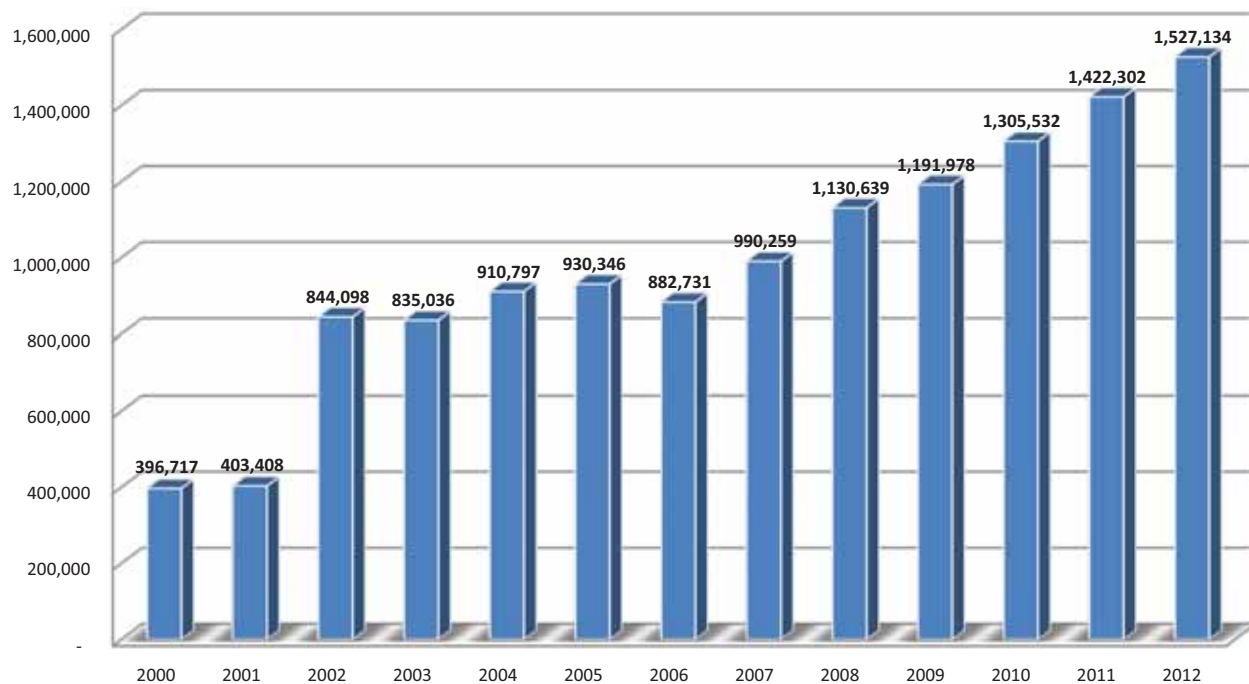
Airport	Number of passengers in 2012	Difference from 2011 (%)
Belgrade	3,363,919	▲ 7.7
Zagreb	2,342,309	▲ 1.0
Tirana	1,665,331	▼ 8.3
Prishtina	1,527,134	▲ 7.4
Ljubljana	1,198,000	▼ 12.5
Skopje	828,831	▲ 9.1
Podgorica	672,919	▲ 10.0

PASSENGERS BY MONTH 2012

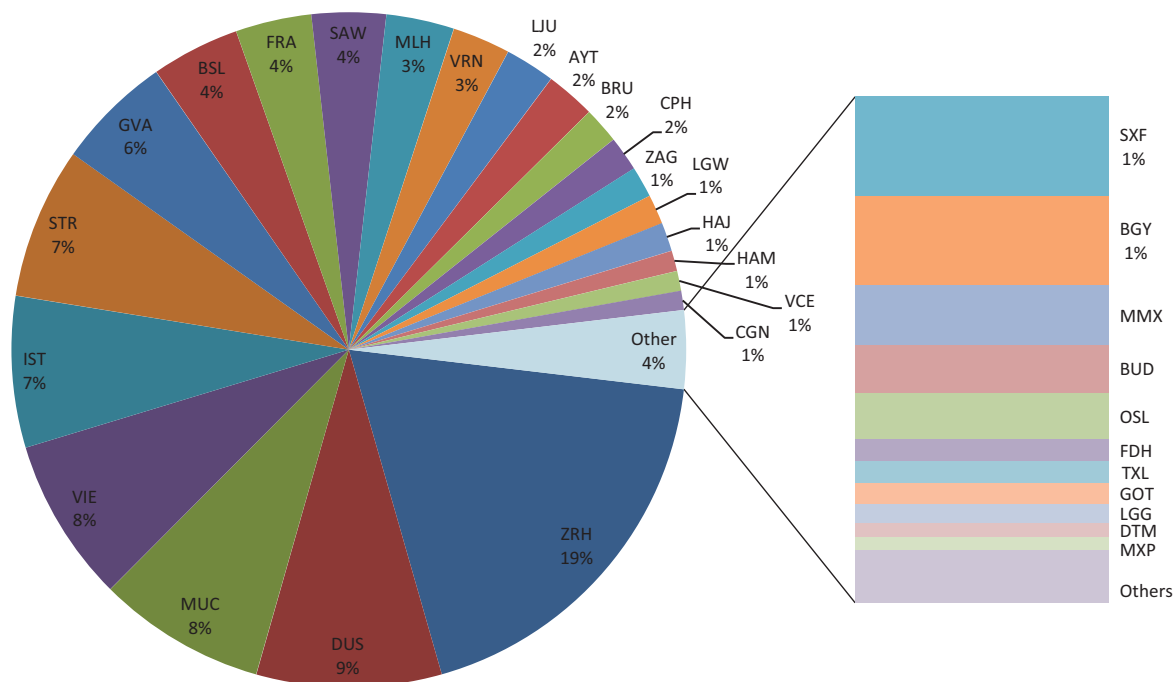

PASSENGER TRAFFIC 2000 - 2012

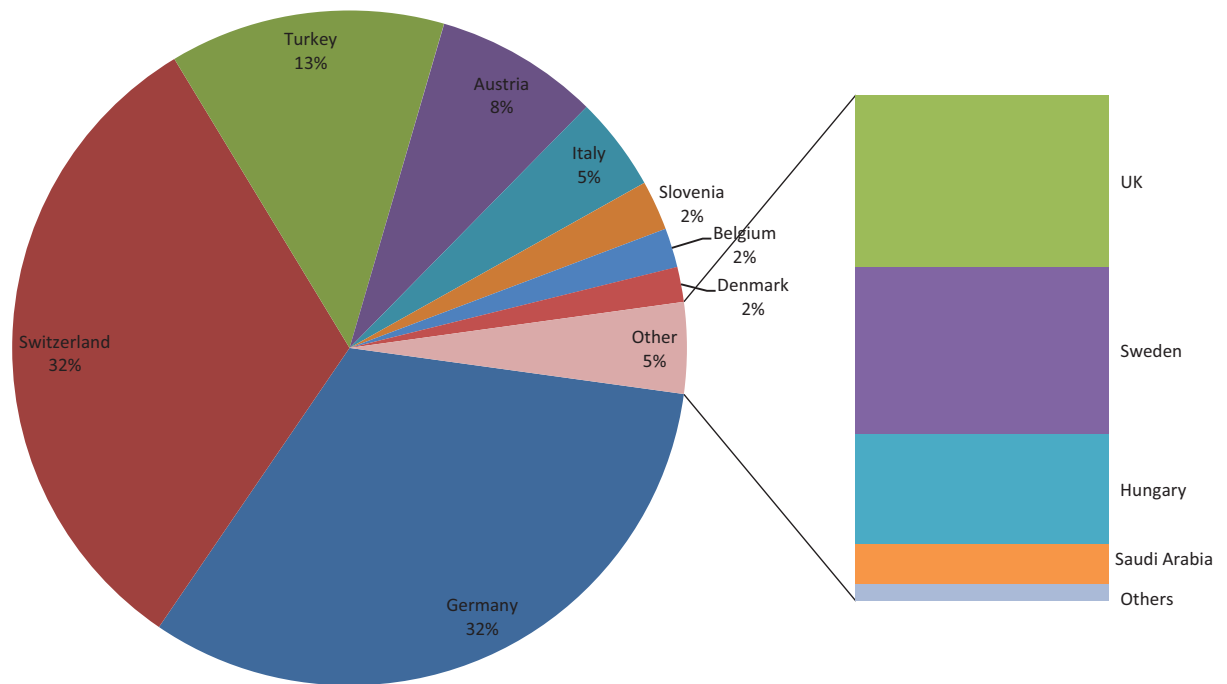

PASSENGERS BY DESTINATION 2012

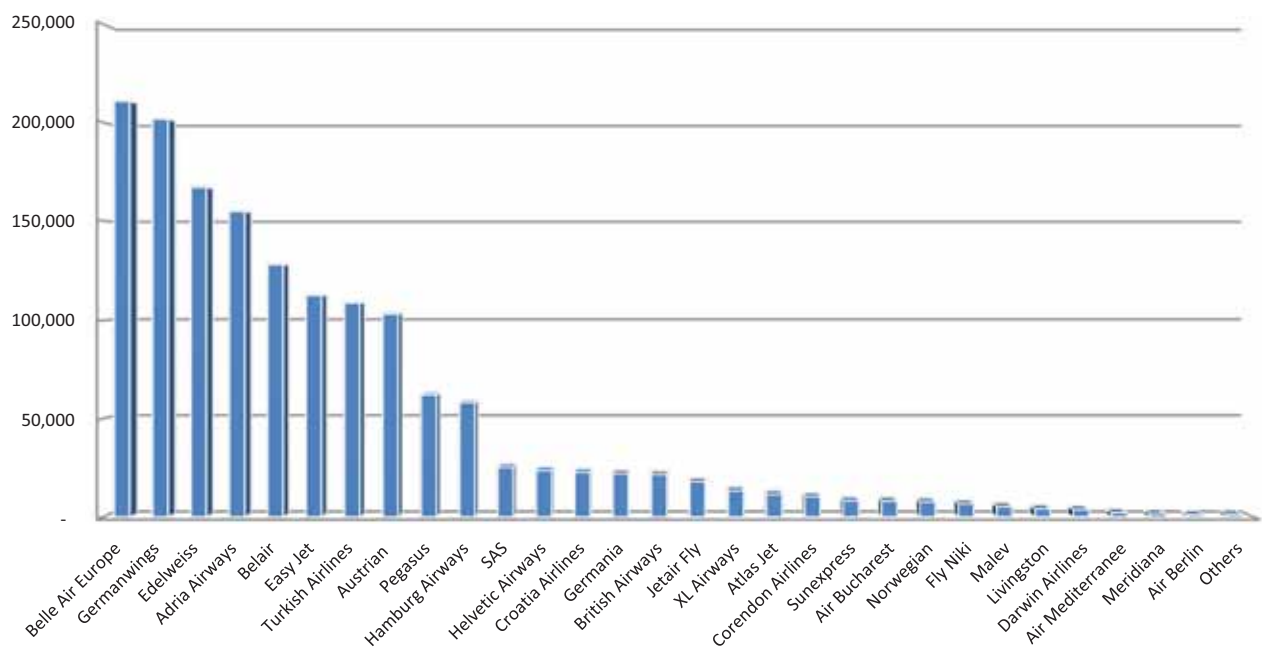

PASSENGERS BY STATE 2012

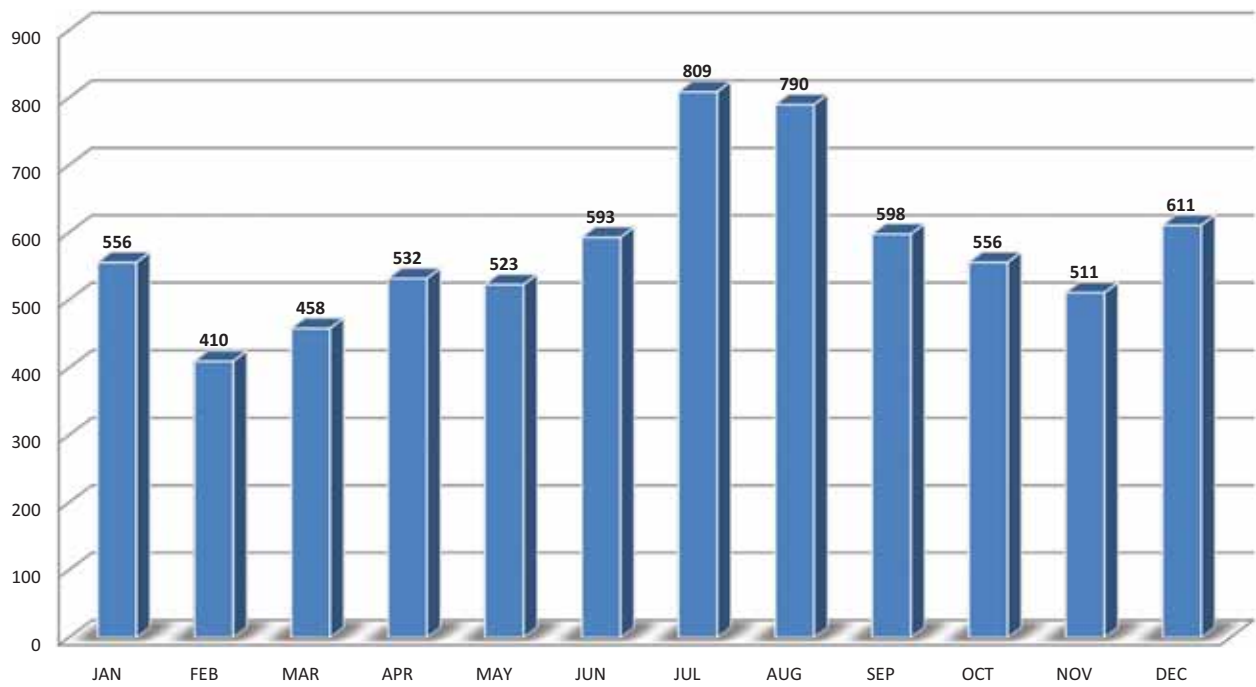

PASSENGERS BY AIR CARRIER 2012

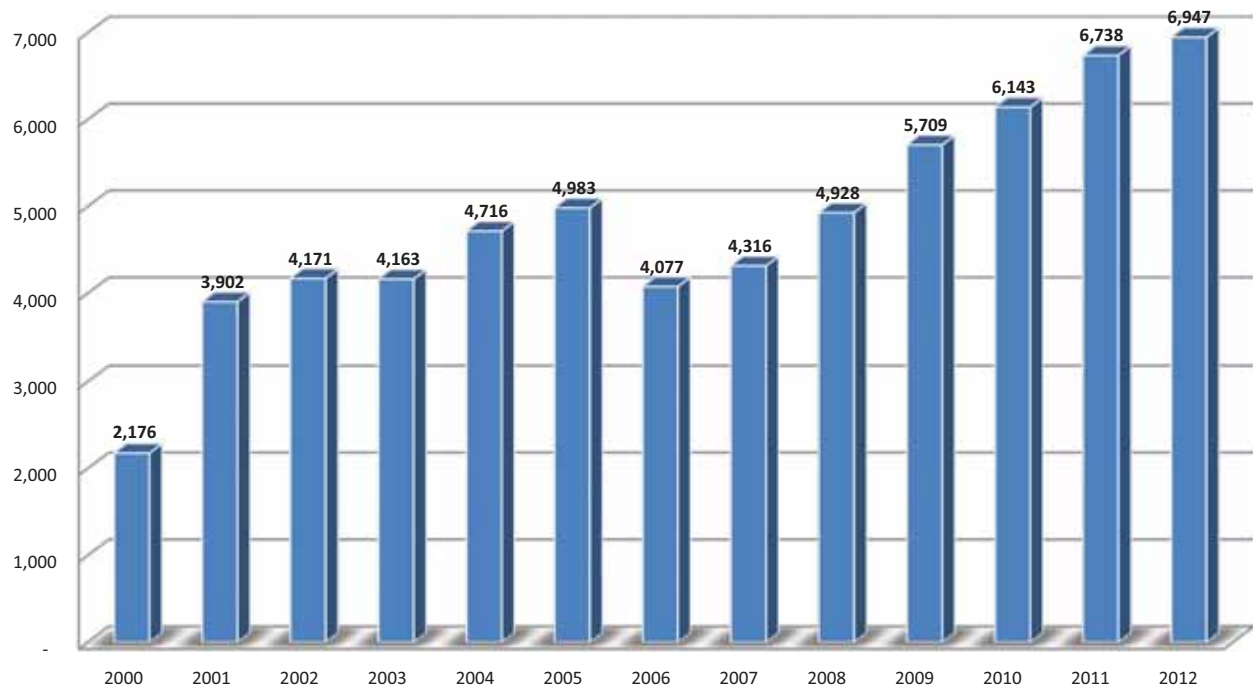

FLIGHT MOVEMENTS 2012

FLIGHT MOVEMENTS 2000-2012

www.caa-ks.org

